

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΠΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΦΩΛΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΚΑΝΙΩΝΑΣ

**ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΜΑΡΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΒΟΛΟΣ 2006

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 4800/1
Ημερ. Εισ.: 05-07-2006
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΜΧΠΠΑ
2006
ΚΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Από Περιαστικό Χώρο υποδοχής επιχειρήσεων
σε φωλιά ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ**

**Φ Ο Ι Τ Η Τ Η Σ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΜΑΡΙ ΝΟΕΛ ΝΤΥΚΕΝ**

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΒΟΛΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ 2006

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Από Περιαστικό Χώρο υποδοχής επιχειρήσεων
σε φωλιά ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών**
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ

Φ Ο Ι Τ Η Τ Η Σ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΜΑΡΙ ΝΟΕΛ ΝΤΥΚΕΝ

ΒΟΛΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ 2006

Μακέτα εξώφυλλου: Κόκκινος Σπύρος – Κουρκουρίδης Δημήτρης

Φωτογραφίες εξώφυλλου: Προσωπικό αρχείο

Φωτογραφίες οπισθόφυλλου: Προσωπικό αρχείο

...Στον Βασίλη, στη Ντίνα
και στη Λιάνα

Ευχαριστίες

Για την πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας υπήρξε σημαντική η συμβολή αρκετών ανθρώπων, τους οποίους θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστώ την υπεύθυνη καθηγήτρια, για την διπλωματική μου, **κ. Μαρί Νοέλ Ντυκέν**, Επίκουρος Καθηγήτρια Στατιστικών και Οικονομετρικών Μεθόδων Χωρικής Ανάλυσης, για την καθοδήγηση, τις χρήσιμες παρατηρήσεις και τον χρόνο που μου αφιέρωσε, διότι χωρίς την πολύτιμη συμβολή της δεν θα ήταν δυνατή η ολοκλήρωση της εργασίας αυτής.

Επίσης γνώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω τον κ. Καρανικόλα Νικόλαο, διδάκτορα του Τμήματος Αγρονόμων Τοπογράφων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, για την παραχώρηση χρήσιμων υλικών για το φαινόμενο της περιαστικοποίησης.

Παράλληλα θα ήθελα να ευχαριστήσω από τον Δήμο Μηχανιώνας:

- Τον δήμαρχο **κ. Μαυρομάτη Ιωάννη** για κάθε διευκόλυνση που μου παρείχε καθώς και για την παραχώρηση πολλών χρήσιμων στοιχείων του δήμου. Η συμβολή του κ. Μαυρομάτη στη παρούσα εργασία ήταν ουσιαστική και καθοριστική.
- Τον αντιδήμαρχο **κ. Παζαρόπουλο Θρασύβουλο** για τα πολύτιμα στοιχεία που μας ανέφερε στη συνέντευξη που μας παραχώρησε.
- Τον δημοτικό σύμβουλο, **κ. Τζούμα Κωνσταντίνο**, για την παραχώρηση των χαρτογραφικών υποβάθρων καθώς και για τις πολύτιμες παρατηρήσεις του για θέματα που αφορούν τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό στο δήμο.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον **κ. Μαργαρίτη Μανώλη**, για την καθοδήγηση στην επιτόπια έρευνα, αλλά και συνολικά για τις εύστοχες και πολύτιμες παρατηρήσεις του, στα θέματα που αφορούν την τοπική κοινωνία.

Ακόμη ευχαριστώ θερμά, για τον χρόνο που μου διέθεσαν, για να μου καταθέσουν τις απόψεις του σε συνεντεύξεις τους: **κ. Παπαλεωνίδα**, πρώην δήμαρχο Μηχανιώνας, **κ. Κούτουκα**, πρώην Δήμαρχο Μηχανιώνας, και νυν Δημοτικό Σύμβουλο, **κ. Διαμαντίδη**, πρόεδρο του Συνδέσμου Επαγγελματιών & Βιοτεχνών Νέας Μηχανιώνας, **κ. Γιαννικόπουλο** πρώην μέλος Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Μηχανιώνας, **κ. Ασημόπουλο**, πρόεδρος του Σωματείου Οικοδόμων Νέας Μηχανιώνας, **κ. Χάκη**, πρόεδρο του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μηχανιώνας, **κ. Ταουλτζή**, πρόεδρο της Π.Ε.Μ.Π.Α., **κ. Χρεβάτη**, πρόεδρο Σωματείου Αλιεργατών Μηχανιώνας, **κ. Μαρίτσα**, πρόεδρο του Συλλόγου Γυναίκες στην Αλιεία, **κ. Ρωσσίδης**, πρόεδρο του Αγροτικού Συνεταιρισμού Νέας Μηχανιώνας.

Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους φίλους που μου συμπαραστάθηκαν δείχνοντας υπομονή κατά τη δύσκολη περίοδο υλοποίησης της παρούσας εργασίας.

Τέλος ευχαριστώ θερμά την οικογένεια μου, **Βασίλη, Ντίνα και Λιάνα Κουρκουρίδη**, για την πολύπλευρη υποστήριξη και συμπαράσταση που μου επέδειξαν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Κουρκουρίδης Δημήτρης

Βόλος, Ιούλιος, 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	12
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	13
Α' ΜΕΡΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	20
1^ο Κεφάλαιο: Περιαστικός χώρος και περιαστικοποίηση.....	21
1.1. Από την αστικοποίηση στην περιαστικοποίηση.....	21
1.2. Η έννοια του περιαστικού χώρου – περιαστικής ζώνης και του φαινομένου της περιαστικοποίησης.....	26
1.3.Οι τύποι του περιαστικού χώρου και η ελληνική πραγματικότητα.....	30
2^ο Κεφάλαιο: Τοπική ανάπτυξη.....	33
2.1. Από την συγκέντρωση της ανάπτυξης στη διαχυμένη ανάπτυξη.....	33
2.2. Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης.....	36
2.3. Πολιτικές και θεσμικό πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης.....	39
3^ο Κεφάλαιο: Η αναγκαιότητα προσέγγισης του περιαστικού χώρου σε τοπικό επίπεδο.....	42
Β' ΜΕΡΟΣ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	44
<u>B1. Εισαγωγή.....</u>	45
4^ο Κεφάλαιο: Το φαινόμενο της περιαστικοποίησης στην Θεσσαλονίκη.....	45
4.1. Η περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης.....	45
4.2. Χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	48
<u>B2. Διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης.....</u>	49
5^ο Κεφάλαιο: Φυσιογνωμία της περιοχής.....	49

6^ο Κεφάλαιο: Φυσικό – Γεωγραφικά στοιχεία	58
6.1. Ανάγλυφο.....	58
6.2. Κλιματολογικά στοιχεία.....	58
6.3. Εδαφολογικά – Σεισμολογικά στοιχεία.....	60
6.4. Υδρογεωλογικά χαρακτηριστικά.....	61
6.5. Χλωρίδα – Πανίδα.....	62
6.6. Υγροβιότοπος Αγγελοχωρίου.....	62
6.7. Συμπεράσματα.....	63
7^ο Κεφάλαιο: Πολιτιστικό Περιβάλλον	64
7.1. Ιστορική αναδρομή.....	64
7.2. Πολιτιστικοί πόροι.....	67
7.3. Πολιτιστικοί φορείς και Πολιτιστικές εκδηλώσεις.....	68
7.4. Συμπεράσματα.....	71
8^ο Κεφάλαιο: Χωροταξική οργάνωση – Χρήσεις γης	72
8.1. Ιεράρχηση οικιστικού δικτύου.....	72
8.2. Χρήσεις γης.....	75
8.2.1. Χρήσεις γης εξωαστικού χώρου.....	75
8.2.2. Χρήσεις γης εντός οικισμών.....	82
8.3. Εξέλιξη οικιστικού και διοικητικής δομής.....	83
9^ο Κεφάλαιο: Κοινωνικό-οικονομικό προφίλ της περιοχής	84
9.1. Δημογραφικές τάσεις.....	84
9.1.1. Αριθμός κατοίκων και εξέλιξη πληθυσμού.....	84
9.1.2. Πληθυσμιακή πυκνότητα.....	89
9.1.3. Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού.....	90
9.1.4. Μετανάστευση – Μετακίνηση πληθυσμού.....	97
9.1.5. Χαρακτηριστικά νοικοκυριών και κατοικιών.....	98
9.1.6. Οικογενειακή κατάσταση.....	100
9.1.7. Μορφωτικό επίπεδο.....	101
9.1.8. Συμπεράσματα – Μελλοντικές προτάσεις.....	102
9.2. Οικονομικές επιδόσεις της περιοχής.....	103
9.2.1. Οικονομικά ενεργός πληθυσμός.....	103
9.2.2. Απασχόληση.....	104
9.2.3. Ανεργία.....	106
9.2.4. Συμπεράσματα.....	106

10^ο Κεφάλαιο: Οικονομική δραστηριότητα.....	107
10.1. Πρωτογενής τομέας.....	107
10.1.1. Γεωργία.....	107
10.1.2. Κτηνοτροφία.....	109
10.1.3. Αλιεία.....	109
10.2. Δευτερογενής τομέας.....	114
10.3. Τριτογενής τομέας.....	115
10.4. Συμπεράσματα.....	118
11^ο Κεφάλαιο: Τεχνικές – Κοινωνικές – Περιβαλλοντικές Υποδομές.....	119
11.1. Οδικό δίκτυο – Μεταφορές – Λιμάνια.....	119
11.2. Ύδρευση.....	126
11.3. Αποχέτευση.....	127
11.4. Υποδομές περιβάλλοντος.....	128
11.5. Ενεργειακή υποδομή.....	129
11.6. Δίκτυα τηλεπικοινωνιών.....	129
11.7. Εκπαίδευση.....	129
11.8. Υγεία.....	131
11.9. Κοινωνικές υπηρεσίες.....	131
11.10. Κρατικές υπηρεσίες.....	132
11.11. Λοιπές υποδομές.....	133
11.12. Συμπεράσματα.....	136
<u>B3. Αναπτυξιακές προοπτικές του Δήμου Μηχανιώνας.....</u>	137
12^ο Κεφάλαιο: Επιτόπια έρευνα.....	137
12.1. Έρευνα στις επιχειρήσεις που σχετίζονται με την αλιεία (ερωτηματολόγια).....	137
12.2. Διερευνητικές συνεντεύξεις στους φορείς.....	144
13^ο Κεφάλαιο: Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης / SWOT Analysis.....	150
13.1. Πλεονεκτήματα.....	151
13.2. Μειονεκτήματα.....	156
13.3. Ευκαιρίες.....	160
13.4. Απειλές.....	161

Γ' ΜΕΡΟΣ: ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	165
14^ο Κεφάλαιο Αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Μηχανιώνας	166
14.1. Αναπτυξιακοί Άξονες.....	166
14.2. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής.....	167
14.3. Προτάσεις αναπτυξιακών παρεμβάσεων.....	169
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	176
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	178
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	186
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	187
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	194
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ	221

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1. Παράγοντες που συμβάλλουν στην μετατροπή σε περιαστικό χώρο	29
Πίνακας 4.1. Η περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης.....	46
Πίνακας 5.1. Ταυτότητα ΟΤΑ: Δήμος Μηχανιώνας.....	52
Πίνακας 6.1. Τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	59
Πίνακας 6.2. Ημερομηνία και μέγεθος σεισμών ευρύτερης περιοχής.....	61
Πίνακας 9.1. Μόνιμος και Πραγματικός Πληθυσμός, 2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμος Μηχανιώνας.....	84
Πίνακας 9.2. Λόγος μόνιμου / πραγματικού Πληθυσμός, 1991 και 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμος Μηχανιώνας.....	85
Πίνακας 9.3. Διαχρονική εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	85
Πίνακας 9.4. Ποσοστιαία μεταβολή Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	87
Πίνακας 9.5. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ($r^{\circ}/_{\infty}$), πραγματικού πληθυσμού 1961-2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	89
Πίνακας 9.6. Πληθυσμιακή πυκνότητα (κάτοικοι / τετ. χλμ.) 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	90
Πίνακας 9.7. Δομικοί δείκτες πραγματικού πληθυσμού 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	92
Πίνακας 9.8. Δομικοί δείκτες μόνιμου πληθυσμού 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	92
Πίνακας 9.9. Απογραφέντες στο Δήμο Μηχανιώνας, 1991-2001.....	92
Πίνακας 9.10. Κατανομή του αριθμού των νοικοκυριών στα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας και ποσοστιαίες μεταβολές, 1991-2001.....	98
Πίνακας 9.11. Μέγεθος των νοικοκυριών στα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας, 2001.....	98
Πίνακας 9.12. Κατοικίες του Δήμου Μηχανιώνας ανά δημοτικό διαμέρισμα.....	99
Πίνακας 9.13. Οικογενειακή κατάσταση πληθυσμού Δήμου Μηχανιώνας.....	100

Πίνακας 9.14. Μορφωτικό επίπεδο πληθυσμού Δήμου Μηχανιώνας ανά δημοτικό διαμέρισμα	100
Πίνακας 9.15. Οικονομικός ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	101
Πίνακας 9.16. Τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας, 2001.....	103
Πίνακας 9.16. Τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας, 2001.....	104
Πίνακας 10.1. Διάρθρωση των καλλιεργειών ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας.....	107
Πίνακας 10.2. Είδη ζώων που εκτρέφονται στο Δήμο Μηχανιώνας ανά Δ.Δ.	109
Πίνακας 10.3. Ποσότητα αλιευμάτων ελληνικών θαλασσών, κατά περιοχή αλίευσης, 1999-2004.....	112
Πίνακας 10.4. Αριθμός επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Μηχανιώνας ανά Δ.Δ.....	114
Πίνακας 10.5. Γενικό Σύνολο διακινηθέντων αλιευμάτων ετών 2000-2005.....	115
Πίνακας 11.1. Χαρακτηριστικά λιμανιού Νέας Μηχανιώνας.....	125
Πίνακας 11.2. Υπάρχον υδατικό ισοζύγιο περιοχής μελέτης.....	127
Πίνακας 11.3. Υπάρχον ενεργειακό ισοζύγιο περιοχής μελέτης.....	129
Πίνακας 11.4. Εκπαιδευτικά ιδρύματα Δήμου Μηχανιώνας.....	130
Πίνακας 12.1. Οι διερευνητικές συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν.....	144
Πίνακας 13.1. Συνοπτική καταγραφή των σημαντικότερων σημείων της SWOT ανάλυσης του Δήμου Μηχανιώνας.....	164

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1.1.	
Οι φάσεις του αστικού κύκλου.....	22
Διάγραμμα 1.2.	
Η τυπολογία του περιαστικού χώρου.....	31
Διάγραμμα 2.1.	
Συγκριτική δομή των μοντέλων «της από τα πάνω» και «της από κάτω ανάπτυξης».....	36
Διάγραμμα 6.1.	
Τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	52
Διάγραμμα 9.1.	
Διαχρονική εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας.....	87
Διάγραμμα 9.2.	
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δήμου Μηχανιώνας, 1991-2001.....	93
Διάγραμμα 9.3.	
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, 1991-2001.....	94
Διάγραμμα 9.4.	
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, 1991-2001.....	95
Διάγραμμα 9.5.	
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, 1991-2001.....	96
Διάγραμμα 10.1.	
Διάρθρωση των καλλιεργειών του Δήμου Μηχανιώνας.....	108
Διάγραμμα 10.2.	
Ποσότητα αλιευμάτων Κόλπων Θερμαϊκού και Χαλκιδικής.....	113
Διάγραμμα 10.3.	
Ποσότητα αλιευμάτων Κόλπων Θερμαϊκού και Χαλκιδικής.....	113
Διάγραμμα 10.4.	
Καταγωγή διακινηθέντων αλιευμάτων στην Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης, 2000-2005.....	116
Διάγραμμα 10.5.	
Εξέλιξη διακινηθέντων αλιευμάτων (Συνολικό βάρος), 2000-2005.....	116
Διάγραμμα 10.6.	
Εξέλιξη συνολικής αξίας διακινηθέντων αλιευμάτων (Συνολικό βάρος), 2000-2005.....	117
Διάγραμμα 12.1.	
Αριθμός επιχειρήσεων δείγματος ανά δραστηριότητα.....	138
Διάγραμμα 12.2.	
Έτος ίδρυσης επιχειρήσεων δείγματος.....	139
Διάγραμμα 12.3.	
Οι λόγοι για τους οποίους οι επιχειρήσεις του δείγματος δημιουργήθηκαν στο Δήμο Μηχανιώνας.....	139

Διάγραμμα 12.4. Νομική μορφή των επιχειρήσεων του δείγματος.....	140
Διάγραμμα 12.5. Ηλικιακή σύνθεση των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων του δείγματος.....	140
Διάγραμμα 12.6. Επίπεδο εκπαίδευσης των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων του δείγματος.....	141
Διάγραμμα 12.7. Η μέχρι τώρα πορεία και το μέλλον των επιχειρήσεων αλλά και συνολικά του κλάδου.....	141
Διάγραμμα 12.8. Προέλευση των προμηθευτών των επιχειρήσεων.....	142
Διάγραμμα 12.9. Προέλευση των πελατών των επιχειρήσεων.....	143

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 7.1. Παράκτιο ψάρεμα με γρίπο, 1945.....	65
Εικόνα 7.2. Ψάρεμα με σία καΐκι, 1965.....	65
Εικόνα 7.3. Βάρκες (ντορ-τσεφτέ) που τις έφεραν από την Μηχανιώνα, 1924.....	65
Εικόνα 7.4. Δυο από τα ελάχιστα σπίτια του εποικισμού που διασώζονται μέχρι και σήμερα.....	66
Εικόνα 11.1. Το λιμάνι της Νέας Μηχανιώνας.....	125
Εικόνα 11.2. Η Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης.....	133
Εικόνα 11.3. Το εσωτερικό της Ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης.....	134

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 1. Η θέση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στον Ελλαδικό χώρο.....	50
Χάρτης 2. Η θέση του Νομού Θεσσαλονίκης στην Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.....	50
Χάρτης 3. Διοικητική διάρθρωση του Δήμου Μηχανιώνας.....	50
Χάρτης 4. Δορυφορική εικόνα της ευρύτερης περιοχής του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.....	51
Χάρτης 5. Δορυφορική εικόνα της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας.....	53
Χάρτης 6. Οικιστικό και οδικό δίκτυο.....	55
Χάρτης 7. Χρήσεις γης Δήμου Μηχανιώνας.....	80
Χάρτης 8. Μεταβολή του πληθυσμού ανά δήμο του Νομού Θεσσαλονίκης, 1991-2001.....	86
Χάρτης 9. Το οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	119
Χάρτης 10. Χάρτης αστικών συγκοινωνιών που εξυπηρετούν το Δήμο Μηχανιώνας.....	123
Χάρτης 11. Χάρτης αστικών συγκοινωνιών της ευρύτερης περιοχής μελέτης.....	124

Αρκτικόλεξα και συντομογραφίες

Α.Σ. ΙΚΕΑ	Ανατολικός Σταθμός ΙΚΕΑ
ΑΕ	Ανώνυμος Εταιρεία
ΒΑ	Βορειοανατολικά
ΒΔ	Βορειοδυτικά
ΒΙΟΠΑ	Βιοτεχνικό Πάρκο
ΒΕΘ	Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
Γ.Π.Σ.	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
Δ.Δ.	Δημοτικό Διαμέρισμα
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Δις	Δισεκατομμύρια
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΒΕΘ	Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
ΕΜΥ	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
ΕΕΘ	Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΕΤΑΝΑΛ	Εταιρεία Ανάπτυξης Αλιείας
ΖΟΕ	Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΚΑ	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
κ.α.	και άλλα
ΚΑΠ	Κοινή Αλιευτική Πολιτική
ΚΑΠΗ	Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΕΠ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
κλπ.	και τα λοιπά
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
μ	Μέτρα
Ν	Νότια
ΝΕΧΩΠ	Νομαρχιακής Επιτροπής Χωροταξίας Περιβάλλοντος
ΝΑ	Νοτιοανατολικά
ΝΔ	Νοτιοδυτικά
ΝΔ	Νέα Δημοκρατία
ΝΕΑΚ	Νέος Ελληνικός Αντισεισμικός Κανονισμός

ΟΑΣΘ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΣΘ	Πολοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης
πΧ	προ Χριστού
πχ	παραδείγματος χάριν
ΠΕΠΜΑ	Πανελλήνια Ένωση πλοιοκτητών Μέσης αλιείας
ΠΑΣΟΚ	Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα
τ.χλμ.	τετραγωνικό χιλιόμετρο
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΧΟΠ	Υπουργείο, Χωροταξίας, Οικισμών και Περιβάλλοντος
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΧΥΤΑ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων
APU	Absorbed Periurban
CPU	Chain Periurban
DPU	Diffuse Periurban
IPU	In-place Periurban
LPS	Local Productive System
Swot	Strength, Weaknesses, Opportunity, Threats
VPU	Village Periurban

Από Περιαστικό Χώρο υποδοχής επιχειρήσεων σε φωλιά ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών. Η περίπτωση του Δήμου Μηχανιώνας.

Κουρκουρίδης Δημήτρης

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

Περίληψη

Στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας, μελετήσαμε το φαινόμενο μετατροπής μιας περιοχής του περιαστικού χώρου, όπως η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας από απλός χώρος υποδοχής επιχειρήσεων, με μικρή ένταση, σε κέντρο εγκατάστασης επιχειρήσεων και υπηρεσιών, εκμεταλλεζόμενη, από τη μια, την γειτνίαση της με το μεγάλο αστικό κέντρο και από την άλλη, το δυναμικό παραγωγικό της σύστημα. Στο πρώτο μέρος της εργασίας αυτής, προσεγγίζουμε έννοιες σχετικές με το φαινόμενο της περιαστικοποίησης και την διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης. Στο δεύτερο μέρος, επιχειρείται μια πολύπλευρη διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας καθώς και μια αξιολόγηση αυτής της κατάστασης. Τέλος στο τρίτο μέρος, με βάση την ανάλυση του δευτέρου μέρους, διατυπώνεται μια πρόταση αναπτυξιακής στρατηγικής και αναπτυξιακών παρεμβάσεων για το Δήμο Μηχανιώνας. Αναλύοντας τους κύριους άξονες της στρατηγικής αυτής, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της καθώς και τις συγκεκριμένες προτεινόμενες παρεμβάσεις.

Λέξεις – Κλειδιά

Περιαστικοποίηση, περιαστικός χώρος, τοπική ανάπτυξη, Δήμος Μηχανιώνας, αλιεία, τουρισμός

Summary

In the frames of the graduating study, we studied the phenomenon of the transformation of the periurban space of a region, like the region of Municipality of Michaniona, from simple space of reception of enterprises, with small intensity, in centre of installation of enterprises and services, exploiting, on the one hand, the adjacency with the big urban centre and on the other hand, the dynamic productive system. In the first part of this study, we approach significances relative to the phenomenon of periurbanisation and the process of local development. In the second part, a multifaceted diagnosis of the existing situation of the region of Municipality of Michaniona is attempted, as well as an evaluation of this situation. Finally in the third part, on basis of the analysis of the second part, a proposal of developmental strategy and developmental interventions is formulated for the Municipality of Michaniona. Analyzing the main axes of this strategy, the required conditions for the concretization, as well as the particular proposed interventions.

Keywords

Periurbanisation, periurban space, local development, Municipality of Michaniona, fishery, tourism.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι αλλαγές στις δομές της παραγωγής των οικονομιών επέφεραν σημαντικές διαφοροποιήσεις και στη δομή του χώρου. Κατά τον 20^ο αιώνα, ο βαθμός αστικοποίησης του πληθυσμού ακολούθησε την διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Έτσι μια σημαντική επίπτωση της αστικής ανάπτυξης, ήταν από την δεκαετία του 1960, το φαινόμενο της περιαστικοποίησης, όταν σημαντικός αριθμός βιομηχανιών μετακινήθηκαν από το κέντρο των πόλεων στην περίμετρο τους και σε πολλές περιπτώσεις στον εξωαστικό χώρο (Πετράκος – Οικονόμου, 1999)

Βέβαια το φαινόμενο της περιαστικοποίησης, δεν είναι μια μονοδιάστατη διαδικασία, αλλά θα πρέπει να το αντιμετωπίζεται ως μια ανθρωπογεωγραφική διαδικασία, η οποία εμφανίζεται ως αποτέλεσμα των προβλημάτων των σύγχρονων κοινωνιών στο επίπεδο των αστικών δομών. Συνεπώς θα μπορούσαμε να ορίσουμε τον περιαστικό χώρο ως το υποσύνολο του χώρου που βρίσκεται έξω από τα όρια της πόλης αλλά εμφανίζει έντονα αστικά χαρακτηριστικά (Καρανικόλας, 2005).

Σήμερα ο περιαστικός χώρος εκτός από βασικός χώρος κατοικίας διαφορετικών κοινωνικών ομάδων εμφανίζεται και ως χώρος στον οποίο χωροθετούνται και άλλες λειτουργίες για να καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων των περιοχών αυτών. Έτσι καταστήματα λιανικού εμπορίου, χώροι εργασίας, χώροι διασκέδασης και ψυχαγωγίας, ξενοδοχεία, σχολεία κ.α. συνθέτουν τους σύγχρονους περιαστικούς οικισμούς. Όμως παρόλα αυτά, πολλοί θεωρούν, πως οι οικισμοί του περιαστικού χώρου δημιουργήθηκαν ως ταξική απάντηση των αστών, αντιδρώντας στην εισροή πληθυσμών της υπαίθρου στην πόλη (Καρανικόλας, 2005).

Οι ιδιαιτερότητες και οι εσωτερικές διαφοροποιήσεις που εμφανίζει ο περιαστικός χώρος καθιστά αναγκαία την προσέγγιση του μέσα από μια ανάλυση μικρής κλίμακας, γεγονός που μας παραπέμπει άμεσα στην διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης.

Η διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης αναδύεται, κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '70, μέσα από την αμφισβήτηση του μέχρι τότε χρησιμοποιούμενου μοντέλου «της

από τα πάνω ανάπτυξης». Πρόκειται για μια πολύμορφη κοινωνικο – οικονομική διαδικασία, που συνδέεται με την αποτελεσματική αξιοποίηση των τοπικών πόρων και των συγκριτικών αποτελεσμάτων σε τοπικό επίπεδο.

Η παρούσα εργασία εστιάζει την μελέτη της στην γεωγραφική ενότητα του Δήμου Μηχανιώνας του Νομού Θεσσαλονίκης, που αποτελεί ένα κλασσικό παράδειγμα περιαστικού δήμου, ενός μεγάλου αστικού κέντρου, που όμως διαθέτει πλούσιους τοπικούς πόρους και σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Έτσι μέσα από την εστίαση στο δήμο αυτό, επιδιώκουμε να διερευνήσουμε τη σύνθετη εικόνα ενός αρκετά αντιπροσωπευτικού παραδείγματος περιαστικού χώρου καθώς και των δυναμικών σχέσεων που αναπτύσσονται με το γειτονικό αστικό κέντρο.

Η κεντρική υπόθεση εργασίας, είναι το πώς μια περιοχή του περιαστικού χώρου, όπως η περιοχή μελέτης μας μπορεί να μετατραπεί από απλός χώρος υποδοχής επιχειρήσεων, με μικρή ένταση, σε κέντρο εγκατάστασης επιχειρήσεων και υπηρεσιών, εκμεταλλευόμενη, από τη μια, την γειτνίαση της με το μεγάλο αστικό κέντρο και από την άλλη, το ενδογενή δυναμικό παραγωγικό της σύστημα, και επομένως να δημιουργήσει όλες τις απαραίτητες συνθήκες για τη λειτουργία και την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου τοπικού παραγωγικού συστήματος (Local Productive System, LPS).

Βέβαια τέτοιου είδους ζητήματα και ερωτήματα δεν είναι δυνατόν να αναλυθούν και να απαντηθούν στο πλαίσιο μιας διπλωματικής εργασίας, λόγω του περιορισμένου χρόνου εκπόνησης της. Έτσι αναπόφευκτα παραμένουν ορισμένες πτυχές και θέματα που απαιτούν περαιτέρω επεξεργασία.

Πηγές

Η ανεύρεση των απαιτούμενων στοιχείων για την εκπόνηση της εργασίας αυτής, ήταν μια δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία, λόγω κυρίως της γραφειοκρατικής δυσλειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών και της άρνησης σε πολλές περιπτώσεις παραχώρησης διαθέσιμων στοιχείων. Εξαιρεση αποτελεί ο Δήμος Μηχανιώνας που μας παραχώρησε, εξ' αρχής, όλα τα στοιχεία που διέθετε στην κατοχή, του για την περιοχή.

Οι πηγές που απευθυνθήκαμε για την εύρεση στοιχείων ώστε να γίνει αποτελεσματική η διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης ήταν:

Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ): από την υπηρεσία αυτή συλλέξαμε μέσω κυρίως της ιστοσελίδα της αλλά και μέσω της βιβλιοθήκης της, όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, για την ανάλυση των δημογραφικών τάσεων, των οικονομικών επιδόσεων (ανεργία, απασχόληση ανά τομέα κτλ.) και της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής και ειδικότερα όλα τα διαθέσιμα στοιχεία των τελευταίων απογραφών πληθυσμού.

Ο Δήμος Μηχανιώνας: από το δήμο προμηθευτήκαμε το τεύχος της Γ' φάσης (Ανάλυση – Πρόταση), της τροποποίησης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Δήμου Μηχανιώνας καθώς και το Τετραετές Επιχειρησιακό Σχέδιο επίσης του Δήμου Μηχανιώνας. Οι δυο αυτές μελέτες μας προσέφεραν μια πληθώρα πολύτιμων στοιχείων για την περιοχή. Επίσης από την ιστοσελίδα του δήμου συλλέξαμε στοιχεία που αφορούν την εκπαιδευτική υποδομή αλλά και τις κρατικές υπηρεσίες που υπάρχουν στην περιοχή.

Η Νομαρχία Θεσσαλονίκης: από την υπηρεσία αυτή συλλέξαμε όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την ανάλυση του κλάδου της γεωργίας και της κτηνοτροφίας της περιοχής μελέτης.

Το Επαγγελματικό, το Βιοτεχνικό, το Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης: από τα επιμελητήρια αυτά μας παραχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή κατάλογος με το σύνολο των επιχειρήσεων που υπάρχουν στο δήμο. Ο κατάλογος αυτός χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα, αλλά και στην καλύτερη οργάνωση της επιτόπιας έρευνας, με την επιλογή αντιπροσωπευτικού δείγματος.

Εταιρεία Ανάπτυξης Αλιείας (ΕΤΑΝΑΑ): από της εταιρείας αυτή συλλέξαμε όλα τα απαιτούμενα, τόσο τεχνικά όσο και οικονομικά στοιχεία, που έχουν να κάνουν με την ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης.

Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ): από τον οργανισμό αυτό και ειδικότερα από την ιστοσελίδα του, συλλέξαμε όλα τα απαραίτητα στοιχεία (πίνακες, χάρτες κτλ.) για την περιγραφή των αστικών συγκοινωνιών της περιοχής.

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας: από την ιστοσελίδα του υπουργείου παραλάβαμε όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά, αλλά και φωτογραφίες του λιμανιού της Νέας Μηχανιώνας.

Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ): από την ιστοσελίδα της υπηρεσίας αυτής παραλάβαμε όλα τα μετεωρολογικά στοιχεία για την περιοχή.

Επιτόπια έρευνα

Για την καλύτερη και πληρέστερη διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης πραγματοποιήσαμε επιτόπια έρευνα, η οποία περιλαμβάνει δυο σκέλη.

Στο πρώτο σκέλος πραγματοποιήσαμε μια έρευνα με την μέθοδο των ερωτηματολογίων σε επιχειρήσεις που εδρεύουν στο δήμο και σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την αλιευτική δραστηριότητα. Σκοπός της έρευνας αυτής, ήταν να μελετήσουμε την διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και την πορεία του κλάδου της αλιείας τα τελευταία χρόνια, παρατηρώντας πτυχές, όλων αυτών, που δεν φαίνονται από την ανάλυση των στατιστικών στοιχείων.

Στο δεύτερο σκέλος της επιτόπιας έρευνας διενεργήσαμε διερευνητικές συνεντεύξεις με φορείς, αλλά και με σημαντικές προσωπικότητες του δήμου. Σκοπός των συνεντεύξεων αυτών, ήταν να λάβουμε υπόψη μας τις απόψεις της τοπικής κοινωνίας σχετικά με τα προβλήματα, τα πλεονεκτήματα, τις προοπτικές καθώς και τις προτάσεις της για την περιοχή.

Παράλληλα με όλα τα παραπάνω, καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας αυτής, ζητήσαμε συμπληρωματικά, τις απόψεις και τις πολύτιμες γνώσεις αρκετών

ανθρώπων που είτε δραστηριοποιούνται εκεί επαγγελματικά είτε διαμένουν μόνιμα στην περιοχή και γνωρίζουν καλά τα θέματα που αφορούν την τοπική κοινωνία.

Μεθοδολογία

Για την διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης ακολουθήσαμε τις εξής διαδικασίες:

- Μετά από τη συλλογή όλων των διαθέσιμων και επίσημων δεδομένων από τους προαναφερόμενους φορείς, δημιουργήσαμε μια βάση δεδομένων, με την χρήση του προγράμματος Excel Microsoft, στην οποία συμπεριλήφθηκαν όλα τα στοιχεία που συλλέξαμε. Στη συνέχεια προχωρήσαμε στη συστηματική επεξεργασία αυτής της βάσης δεδομένων, δημιουργήθηκαν όλοι οι πίνακες και όλα τα διαγράμματα από τα οποία εξήχθησαν τα περισσότερα συμπεράσματα και παρουσιάζονται στα κεφάλαια του δευτέρου μέρους.
- Σχεδιάσαμε τους θεματικούς χάρτες, που παρουσιάζονται στα παρακάτω κεφάλαια, με βάση ψηφιακά υπόβαθρα που δημιουργήσαμε, με την χρήση του προγράμματος ArcGis 9.
- Σε μια δεύτερη φάση, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε επιτόπια έρευνα στο Δήμο Μηχανιώνας σε 30 επιχειρήσεις σε ένα σύνολο περίπου 90 επιχειρήσεων, που σχετίζονται άμεσα και έμμεσα με την αλιεία, με τη χρήση ερωτηματολογίου του οποίου παρουσιάζεται στο παράρτημα. Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας έρευνας, έγινε εισαγωγή των δεδομένων σε μια νέα βάση δεδομένων, στην οποία συμπεριλήφθηκαν όλα τα στοιχεία των ερωτηματολογίων. Η επεξεργασία των δεδομένων αυτών, βασίστηκε όχι μόνο σε μια στατιστική ανάλυση των απαντήσεων (συσχέτιση των απαντήσεων που δόθηκαν σε κάθε ερώτηση), αλλά και σε μια ποιοτική ανάλυση, ειδικά των ανοικτών ερωτήσεων, διαδικασία που μας απέδωσε πολύτιμα συμπεράσματα. Πρέπει εδώ να τονίσουμε ότι με ένα περιορισμένο δείγμα (30 επιχειρήσεων),

ο στόχος της ανάλυσης δεν ήταν να γίνει αναλυτική στατιστική επεξεργασία αλλά περισσότερο, ποιοτική προσέγγιση των φαινομένων.

- Στη συνέχεια απομαγνητοφωνήσαμε τις διερευνητικές συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε. Η επεξεργασία των συνεντεύξεων είχε ως στόχο την καταγραφή των απόψεων των διάφορων εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, δίνοντας έμφαση τόσο στα σημεία όπου υπήρξε μεγάλη συναίνεση όσο στις διαφορετικές απόψεις που ειπώθηκαν. Έτσι αξιολογήσαμε καλύτερα τις απόψεις των φορέων, καθώς διαχωρίσαμε τα ζητήματα που αντιμετωπίζονται με την ίδια οπτική από όλους και τα ζητήματα που αποτελούν σημείο τριβής μεταξύ των φορέων.
- Τέλος, χρησιμοποιώντας όλα τα δεδομένα που προέκυψαν από την επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων αλλά και από την επιτόπια έρευνα, διατυπώσαμε μια πρόταση αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή μελέτης μας. Αυτή η πρόταση περιλαμβάνει άξονες πάνω στους οποίους στηρίζεται η στρατηγική μας, αλλά και κάποιες απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της.

Δομή της εργασίας

Η παρούσα εργασία απαρτίζεται από τρία βασικά μέρη:

Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναπτύσσεται το θεωρητικό πλαίσιο αυτής, το οποίο περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μια προσέγγιση στο φαινόμενο της περιαστικοποίησης, αναλύοντας την πρώτη εμφάνιση του φαινομένου αυτού, έννοιες σχετικές με αυτό όπως ο περιαστικός χώρος, η περιαστική ζώνη κτλ., καθώς και μια τυπολογία του περιαστικού χώρου. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης, ορίζοντας την και περιγράφοντας, την διαδικασία μέσα από την οποία αναδύθηκε, της πολιτικές της καθώς και το θεσμικό της πλαίσιο. Στο τρίτο κεφάλαιο, συνοψίζοντας τις έννοιες των δυο παραπάνω κεφαλαίων, αναλύεται η αναγκαιότητα προσέγγισης του περιαστικού χώρου σε τοπικό επίπεδο.

Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνεται η διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης και η ανάλυση της περιοχής μελέτης, το μέρος αυτό περιλαμβάνει τρία τμήματα. Στο πρώτο τμήμα γίνεται μια εισαγωγή αναλύοντας το φαινόμενο της περιαστικοποίησης στη Θεσσαλονίκη. Στο δεύτερο τμήμα, το οποίο περιλαμβάνει επτά κεφάλαια αναλύονται: η φυσιογνωμία της περιοχής, τα φυσικό – γεωγραφικά της στοιχεία, το πολιτιστικό περιβάλλον, η χωροταξική οργάνωση και οι χρήσεις γης, το κοινωνικό-οικονομικό προφίλ, η οικονομική δραστηριότητα καθώς και οι τεχνικές, οι κοινωνικές και οι περιβαλλοντικές υποδομές. Τέλος στο τρίτο τμήμα, το οποίο περιλαμβάνει δυο κεφάλαια, αναλύονται τα αποτελέσματα της επιτόπιας έρευνας, ενώ στη συνέχεια γίνεται η αξιολόγηση των δυνατοτήτων – αδυναμιών και των προοπτικών – απειλών που εμφανίζει η περιοχή.

Στο τρίτο μέρος διατυπώνεται μια πρόταση αναπτυξιακής στρατηγικής και αναπτυξιακών παρεμβάσεων για το Δήμο Μηχανιώνας. Αναλύοντας τους κύριους άξονες της στρατηγικής αυτής, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της καθώς και τις συγκεκριμένες προτεινόμενες παρεμβάσεις.

Τέλος συνοψίζοντας όλα όσα αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια παρατίθενται τα γενικά συμπεράσματα της διπλωματικής εργασίας.

Α' ΜΕΡΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1^ο Κεφάλαιο: Περιαστικός χώρος και περιαστικοποίηση

Στο κεφάλαιο αυτό θα επιδιώξουμε να προσεγγίσουμε το περιαστικό φαινόμενο. Έτσι αρχικά θα δούμε την μετάβαση από την αστικοποίηση στην περιαστικοποίηση, εξετάζοντας το υπόδειγμα του αστικού κύκλου. Στην συνέχεια θα ορίσουμε κάποιες πολύ σημαντικές έννοιες για το περιαστικό φαινόμενο όπως είναι η περιαστική ζώνη και ο περιαστικός χώρος. Τέλος στο κεφάλαιο αυτό θα μελετήσουμε τους τύπους του περιαστικού χώρου που υπάρχουν, όπως και την εικόνα του ελληνικού περιαστικού φαινομένου σήμερα.

1.1. Από την αστικοποίηση στην περιαστικοποίηση

Οι αλλαγές στις δομές της παραγωγής των οικονομιών επιφέρουν σημαντικές αλλαγές και στη χωρική δομή των πόλεων. Κατά τον 20^ο αιώνα, στην Ευρώπη, ο βαθμός αστικοποίησης του πληθυσμού ακολουθεί την διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Η διαδικασία αυτή διαταράσσεται, όταν μπαίνουμε στην μεταβιομηχανική περίοδο, όπου σημαντικές μητροπόλεις σταδιακά εμφανίζουν πληθυσμιακές απώλειες (Πετράκος – Οικονόμου, 1999).

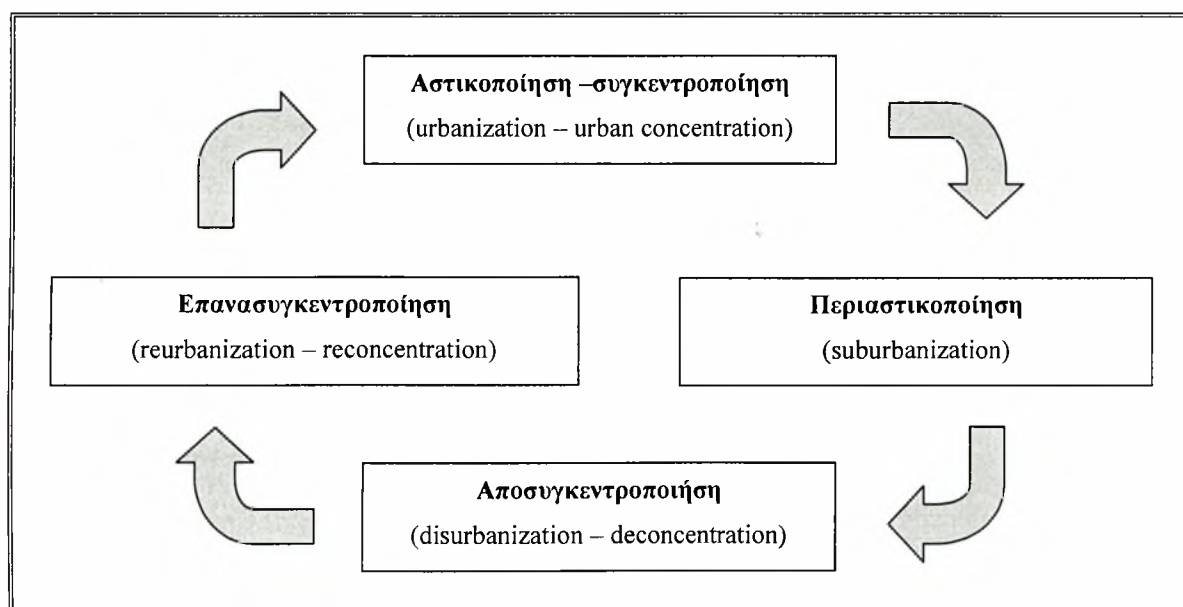
Όπως υποστηρίζεται, η αστική ανάπτυξη εμφανίζει τέσσερις διαδοχικές φάσεις, ακολουθώντας έναν αστικό κύκλο (Διάγραμμα 1.1.), ο οποίος συνδέεται με την εξέλιξη του παραγωγικού κύκλου:

- Αστικοποίηση – συγκεντροποίηση (urbanization – urban concentration)
- Περιαστικοποίηση (suburbanization)
- Αποσυγκεντροποίηση (disurbanization – deconcentration)
- Επανασυγκεντροποίηση (reurbanization – reconcentration) (Πετράκος – Οικονόμου, 1999)

Η φάση της αστικοποίησης και της αστικής συγκέντρωσης χαρακτηρίζεται από μετακινήσεις πληθυσμού από τις αγροτικές περιχές στα αστικά κέντρα. Οι μετακινήσεις αυτές προκύπτουν ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης της βιομηχανίας στις μεγάλες πόλεις (Πετράκος – Οικονόμου, 1999). Παράλληλα η μεγάλη αυτή συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα δημιουργεί ανάγκες για αύξηση του

οικιστικού αποθέματος, της κοινωνικής υποδομής αλλά και των δικτύων (Βρουβλιάνη, 2006).

Η φάση αυτή του αστικού κύκλου είναι η μεγαλύτερη χρονικά περίοδος και διαρκεί από την βιομηχανική επανάσταση έως και τις δυο πρώτες μεσοπολεμικές δεκαετίες, ανάλογα με την ένταση της ανάπτυξης κάθε οικονομίας. Στην Ελλάδα, όπως και στις λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες του Νότου, η φάση της αστικοποίησης ολοκληρώνεται πολύ αργότερα, στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Το γεγονός αυτό δεν οφείλεται αποκλειστικά στην δυνατότητα έλξης βιομηχανικών δραστηριοτήτων, αλλά και σε άλλα φαινόμενα και ειδικότερα στην αποδυνάμωση των αγροτικών περιοχών και στη συνακόλουθη μετακίνηση του αγροτικού πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα (Πετράκος – Οικονόμου, 1999).

Πηγή: Νικολαΐδου (2004), Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 1.1.
Οι φάσεις του αστικού κύκλου

Η φάση της περιαστικοποίησης εμφανίζεται κατά την δεκαετία του 1960, όταν σημαντικός αριθμός βιομηχανιών μετακινούνται από το κέντρο των πόλεων στην περίμετρο τους και σε πολλές περιπτώσεις στον εξωαστικό χώρο. Η μαζική αυτή μετακίνηση των βιομηχανιών έχει να κάνει κατά κύριο λόγο με την ανάγκη για

μεγαλύτερους χώρους εγκατάστασης, λόγω των τεχνολογικών αλλαγών που επέβαλλαν αυτοματοποιημένες γραμμές παραγωγής και της συνακόλουθης αυξανόμενης ζήτησης. Επίσης το κόστος της γης στο κέντρο των πόλεων γίνεται ολοένα και πιο υψηλό λόγω του έντονου ανταγωνισμού τόσο με το δημόσιο (κτίρια διοίκησης, δικαστήρια, κλπ.) όσο και με τον ιδιωτικό τριτογενή τομέα (εμπορικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, κλπ.) (Πετράκος – Οικονόμου, 1999). Εκτός αυτών των δυο παραγόντων που οδήγησαν στην απομάκρυνση των βιομηχανιών από το κέντρο της πόλης, σημαντικό ρόλο έπαιξαν και οι πολεοδομικές και οι περιβαλλοντικές επιλογές που εκφράστηκαν μέσω του πολεοδομικού σχεδιασμού.

Ωστόσο και σε αυτή τη φάση του αστικού κύκλου, η Ελλάδα, όπως και οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες του Νότου, εμφανίζουν μια διαφοροποιημένη εξέλιξη. Το φαινόμενο της αποκέντρωσης των βιομηχανιών, εμφανίζεται ασθενέστερο, λόγω της περιορισμένης βιομηχανικής ανάπτυξης καθώς και λόγω της ανοχής στην υποβάθμιση των περιβαλλοντικών συνθηκών και στην απουσία πολεοδομικού σχεδιασμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, στις χώρες του Νότου, η αργοπορημένη εμφάνιση της περιαστικοποίησης, η οποία κάνει την εμφάνιση της μετά τα μέσα της δεκαετίας του '70 (Πετράκος – Οικονόμου, 1999).

Στην δεκαετία του 1970, παρατηρείται, αρχικά στην Αμερική και έπειτα στην Ευρώπη, μια σημαντική μεταβολή στους ρυθμούς ανάπτυξης των πόλεων. Έτσι οι μητροπόλεις και τα μεγάλα αστικά κέντρα εμφανίζουν μικρότερους ρυθμούς ανάπτυξης από τον εθνικό μέσο όρο, ενώ αντίθετα οι αγροτικές περιοχές και οι μικρές πόλεις εμφανίζουν ρυθμούς ανάπτυξης ίσους ή και μεγαλύτερους με τον εθνικό μέσο όρο. Η διαδικασία αυτή αποτελεί την τρίτη φάση του αστικού κύκλου, την αποσυγκεντροποίηση. Όπως και προηγουμένως, το φαινόμενο αυτό εμφανίστηκε αρχικά στο Βορρά, ενώ στο Νότο, ακολούθησε με μεγάλη καθυστέρηση και με πολύ μικρότερη ένταση (Νικολαΐδου, 2004).

Η μείωση που υπέστησαν οι μεγάλες πόλεις, σε πληθυσμό και σε απασχόληση συνδέθηκε κυρίως με την οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1970 (Νικολαΐδου, 2004). Ειδικότερα όμως αυτό αποδόθηκε σε μια σειρά από λόγους:

- Η μετακίνηση των βιομηχανιών από τα κέντρα των πόλεων, που ξεκίνησε την προηγούμενη δεκαετία, συνεχίστηκε, καθώς το κόστος γης εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες χωροθέτησης μιας παραγωγικής μονάδας. Έτσι οι μικρότερες πόλεις, και ειδικότερα αυτές που βρισκόταν πάνω σε κομβικά σημεία για τα μεταφορικά δίκτυα, προσέλκυαν βιομηχανίες λόγω του πλεονάσματος φθηνής γης που διέθεταν.
- Παράλληλα η πρόοδος στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών, οδήγησε σε νέες μορφές διοίκησης των μεγάλων επιχειρήσεων. Έτσι το τμήμα διοίκησης και το τμήμα παραγωγής θα μπορούσε να βρίσκεται σε διαφορετικό τόπο με σκοπό να μειωθεί σε μεγαλύτερο βαθμό το κόστος της επιχείρησης.
- Τέλος ένας εξίσου σημαντικός λόγος που οδήγησε στην αποσυγκεντροποίηση, είναι η σταδιακή εξάντληση των πλεονεκτημάτων που απολάμβαναν οι επιχειρήσεις από τη συγκέντρωσή τους στα αστικά κέντρα, για λόγους όπως η αυξανόμενη εγκληματικότητα, η αυξανόμενη φορολογία, τα μεγάλα περιβαλλοντικά προβλήματα κ.α. (Πετράκος – Οικονόμου, 1999).

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, γίνεται ολοφάνερη η μετάβαση σε μια νέα φάση του αστικού κύκλου, την επανασυγκεντροποίηση, όπου οι μητροπόλεις και τα μεγάλα αστικά κέντρα ανακτούν και πάλι την δυναμική τους, εμφανίζοντας μεγαλύτερους του εθνικού μέσου όρου ρυθμούς ανάπτυξης. Ομοίως με τις προηγούμενες φάσεις του αστικού κύκλου έτσι και εδώ οι χώρες του Νότου παρουσιάζουν καθυστέρηση στην μετάβαση στη νέα αυτή περίοδο.

Η μετάβαση στη νέα αυτή φάση οφείλεται κατά κύριο λόγο στις διαρθρωτικές μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν στην οικονομία και στην υπερδιόγκωση του τριτογενούς τομέα και ειδικότερα των υπηρεσιών. Έτσι οι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα έχουν την τάση να συγκεντρώνονται στα μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα τα οποία αποτελούν κομβικά σημεία ενός παγκόσμιου οικονομικού δικτύου.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, παρατηρούμε πως το θεωρητικό αυτό πλαίσιο του αστικού κύκλου παρουσιάζει με αρκετά αναλυτικό τρόπο την διαδικασία της αστικοποίησης. Όμως, από την άλλη πλευρά περιέχει πολλές ασάφειες, αφήνοντας

πολλά ζητήματα ανοιχτά, όπως τη χρονική διάρκεια κάθε φάσης και την διαδοχή των φάσεων (Βρουβλιάνη, 2006).

Παράλληλα έχουν διατυπωθεί αρκετές θεωρίες για το φαινόμενο της αστικοποίησης, όπως:

- **οι βεμπεριανές (M. Webber, Durkheim, Simmel, Tonnies)**, οι οποίες αναδεικνύουν τον σημαντικό ρόλο της πόλης στο τέλος της μεσαιωνικής περιόδου που σε συνδυασμό με την προτεσταντική ηθική, επιταχύνουν τον καταμερισμό της εργασίας και μετατρέπονται σε κινητήριες δυνάμεις του δυτικού καπιταλισμού (Κομνηνός, 1986β).
- **οι μαρξιστικές (Marx, Engels)**, οι θεωρίες αυτές ανάγουν την αστικοποίηση και την διαμόρφωση της σύγχρονης πόλης στον καταμερισμό της εργασίας, στην αντίθεση πόλης – υπαίθρου και στην κίνηση τέλος των δυνάμεων της ανάπτυξης του καπιταλισμού (Κομνηνός, 1986α).
- **οι νέο-μαρξιστικές (Lefevbre, Harvey, Castells, Lojkin)**, οι θεωρίες αυτές θεωρούν την αστικοποίηση σαν μια διαδικασία η οποία επαφίεται στην αναδιάρθρωση των αγροτικών κοινωνικών δομών και την μετανάστευση του πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα (Κομνηνός, 1986α).
- **οι νεοκλασικές (Christaller, Alonso, Hoover)**, οι θεωρίες αυτές η χωρική συγκέντρωση εξηγείται με βάση τα οικονομικά πλεονεκτήματα που προσφέρει στην ατομική επιχείρηση το μητροπολιτικό περιβάλλον (Κομνηνός, 1986α).
- **οι θεωρίες πώλωσης (Perroux, Myrdal, De Souja)**, οι θεωρίες αυτές υποστηρίζουν πως οι οικονομικές δυνάμεις της αγοράς τείνουν να αυξήσουν τις περιφερειακές ανισότητες παρά να τις μειώσουν, έτσι η οικονομική ανάπτυξη εξ ορισμού θα πρέπει να αρχίζει μόνο σε ορισμένες περιοχές και όχι σε όλο το γεωγραφικό χώρο (Λαμπριανίδης, 2001).

- **και οι θεωρίες των σταδίων ανάπτυξης (Rostow, Friedmann, Taaffe, Hirschman, Williamson)**, οι οποίες προσπαθούν να ανακαλύψουν τις βασικές τάσεις ανάπτυξης, όλων των ανθρώπινων κοινωνιών μέσα από τη σχηματοποίηση μιας σειράς σταδίων ανάπτυξης (Λαμπριανίδης, 2001).

1.2. Η έννοια του περιαστικού χώρου – περιαστικής ζώνης και του φαινομένου της περιαστικοποίησης

Στο κεφάλαιο αυτό θα επιδιώξουμε μια προσέγγιση του περιαστικού φαινομένου ορίζοντας κάποιες πολύ σημαντικές έννοιες γι' αυτό, όπως την περιαστική ζώνη και τον περιαστικό χώρο.

Αρχικά θα προσπαθήσουμε να δώσουμε έναν ορισμό της περιαστικής ζώνης, όμως αυτό αποτελεί ένα σύνθετο πρόβλημα της αστικής θεωρίας, διότι ο χαρακτήρας τέτοιων ζωνών διαμορφώνεται ανάλογα με την ευρύτερη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης (Καρανικόλας, 2004).

Σύμφωνα με το Ν. Καρανικόλα (2005) η περιαστική ζώνη ορίζεται ως «το απόθεμα γης του αστικού κέντρου, όπου μία συνήθης χρονοαπόσταση από τον αστικό πυρήνα της πόλης επιτρέπει την ανάπτυξη κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων με την πόλη». Η έννοια της χρονοαπόστασης που εμπεριέχεται σε αυτό τον ορισμό χρησιμοποιείται εναλλακτικά της πραγματικής απόστασης λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας των δικτύων και των μέσων μεταφοράς όπου διαφέρει έντονα στην εξέλιξη των κοινωνιών.

Η δημιουργία της περιαστικής ζώνης ως χωρικό φαινόμενο παρουσιάζει ιστορικά μια εξέλιξη η οποία από συγκεκριμένες φάσεις. Έτσι κατά την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης στις δυτικές κοινωνίες του 19^{ου} αιώνα, η περιαστική ζώνη χρησιμοποιήθηκε για την κατοικία των χαμηλών κοινωνικών ομάδων και κυρίως των βιομηχανικών εργατών (Καρανικόλας, 2004). Όμως σε πολλές περιπτώσεις η περιαστική ζώνη χρησιμοποιήθηκε για να καλυφθούν ανάγκες που προέκυπταν από τυχαία ιστορικά συμβάντα που δεν είχαν σχέση με την εξέλιξη της πόλης. Τέτοια παραδείγματα έχουμε στη Θεσσαλονίκη, όπου η περιαστική ζώνη χρησιμοποιήθηκε

για να καλυφθούν οι στεγαστικές ανάγκες των προσφύγων της Μικράς Ασίας. Ομοίως και στο Σικάγο, όπου η περιαστική ζώνη αποτέλεσε την λύση στις στεγαστικές ανάγκες που προέκυψαν μετά από μεγάλη πυρκαγιά) (Μαλούτας, 2000).

Σήμερα η εικόνα της περιαστικής ζώνης έχει αλλάξει πλήρως, έτσι ο περιαστικός χώρος αποτελεί τον βασικό χώρο κατοικίας διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε μια σειρά από λόγους που έχουν να κάνουν με:

- την αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και την αποφυγή των σύγχρονων αστικών προβλημάτων.
- την τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα των μεταφορών (συστήματα μαζικής μεταφοράς, δίκτυα μεταφορών υψηλών ταχυτήτων, εξέλιξη του ιδιωτικού αυτοκινήτου κλπ.)
- την τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα των επικοινωνιών (ευρυζωνικά δίκτυα, κινητή τηλεφωνία διαδίκτυο κλπ.)

Από την άλλη πλευρά όμως, ο ημιτελής σχηματισμός των περιαστικών ζωνών δεν επιτρέπει την αυτόνομη λειτουργία της. Έτσι η εξάρτηση της περιαστικής ζώνης από το κέντρο της πόλης δεν έχει αποκλειστικό γνώμονα την εργασία αλλά και την κάλυψη σημαντικών αναγκών των νοικοκυριών.

Αξίζει επίσης να αναφέρουμε πως στην περιαστική ζώνη βρίσκουν στέγη και αρκετές δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα. Οι δραστηριότητες αυτές αδυνατώντας να βρουν τους απαιτούμενους χώρους στα όρια των πόλεων, καταλήγουν στην περιαστική ζώνη η οποία έχει άφθονο απόθεμα χώρου. Επιπρόσθετα ειδικές χρήσεις γης όπως αεροδρόμια, κεντρικές οικονομικές εφορίες, διευθύνσεις αστυνομικών τμημάτων κτλ, χωροθετούνται στην περιαστική ζώνη κάθε πόλης. Το γεγονός αυτό δημιουργεί όλο και μεγαλύτερες πιέσεις ως προς τη χρήση γης, αυξάνοντας επίσης την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και ειδικά ως προς τις συνθήκες κατοίκησης. (Καρανικόλας, 2004).

Για να αναλύσουμε πληρέστερα το φαινόμενο της περιαστικοποίησης, θα πρέπει να το αντιμετωπίσουμε ως μέρος της διαδικασίας εξέλιξης μιας πόλης σε μητροπολιτικό κέντρο. Η περιαστικοποίηση είναι μια ανθρωπογεωγραφική διαδικασία, η οποία

εμφανίζεται ως αποτέλεσμα των προβλημάτων των σύγχρονων κοινωνιών στο επίπεδο των αστικών δομών. Με τον όρο περιαστικός χώρος εννοούμε το υποσύνολο του χώρου που βρίσκεται έξω από τα όρια της πόλης αλλά εμφανίζει έντονα αστικά χαρακτηριστικά. Οι οικισμοί που αναπτύσσονται στον περιαστικό χώρο βρίσκονται αποκλειστικά και μόνο δορυφορικά των πόλεων και μάλιστα σε συγκεκριμένες τροχιές γύρω από αυτές. Η απόσταση των οικισμών αυτών από το κέντρο της πόλης ποικίλει και μάλιστα πολλές φορές αυτοί ενσωματώνονται στην πόλη καθώς αυτή εξελίσσεται (Καρανικόλας, 2005).

Στους περιαστικούς οικισμούς σταδιακά χωροθετούνται και άλλες λειτουργίες εκτός της κατοικίας, για να καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων των περιοχών αυτών. Έτσι καταστήματα λιανικού εμπορίου, χώροι εργασίας, χώροι διασκέδασης και ψυχαγωγίας, ξενοδοχεία, σχολεία κ.α. συνθέτουν τους σύγχρονους περιαστικούς οικισμούς. Οι οικισμοί αυτοί μαζί με την πόλη, όπως ορίζεται αυτή σύμφωνα με τα παραδοσιακά της όρια, συναποτελούν την μητροπολιτική περιοχή της πόλης.

Οι οικισμοί του περιαστικού χώρου δημιουργήθηκαν ως ταξική απάντηση των αστών, αντιδρώντας στην εισροή πληθυσμών της υπαίθρου στην πόλη. Έτσι όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στη βιβλιογραφία, «ο περιαστός είναι ο σύγχρονος «αριστοκράτης» από οικονομική τουλάχιστον πλευρά» (Καρανικόλας, 2005).

Μετά την παραπάνω ανάλυση του περιαστικού φαινομένου θα πρέπει να αναφέρουμε τις μεταβλητές οι οποίες προσδιορίζουν έναν περιαστικό οικισμό. Έτσι σύμφωνα με τον Ν. Καρανικόλα (2005), μπορούμε να καταλήξουμε στον παρακάτω πίνακα όπου καταγράφεται το σύνολο των μεταβλητών που περιγράφουν τους περιαστικούς οικισμούς

A. Τεχνολογικοί παράγοντες
1. Μεταφορές - Επικοινωνία
2. Σχέδιο και προγραμματισμός.
3. Τεχνικές κατασκευής σπιτιών.
4. Τεχνικές επίστρωσης (σκυρόστρωμα, άσφαλτος).
5. Υποδομές (ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, υπόνομοι).
B. Κοινωνικοί παράγοντες
1. Πολιτιστικοί παράγοντες.
2. Συγκεντρωμένη οικογένεια και ζωή, ανατροφή των παιδιών.
3. Μυστικότητα (μεγάλοι χώροι, αποσυνδεδεμένα δωμάτια στα σπίτια).
4. Αισθητική (φύση).
5. Ασφάλεια και προστασία.
6. Διαφυγή από την πόλη (ρύπανση, έγκλημα, ασθένειες, συμφόρηση).
7. Κοινωνική και οικονομική θέση, (διαχωρισμός, αποκλεισμός, εκπαίδευση).
8. Εμφάνιση της κοινωνικής θέσης (που εκφράζεται μέσω του σπιτιού).
9. Ελεύθερος χρόνος.
10. Κινητικότητα. - Ευκολία.
Γ. Οικονομικοί παράγοντες
1. Τιμές (αγροτεμάχια, οικόπεδα, κατοικία, γήπεδα εμπορικής χρήσης).
2. Διαθεσιμότητα εργασίας.
3. Κερδοσκοπία εδάφους.
4. Οικονομική ανάπτυξη.
5. Υποθήκες, δάνεια.
6. Χαμηλότερη πρόσθετη δαπάνη της μεταφοράς με το αυτοκίνητο.
7. Εργολάβοι και βιομηχανίες που πιέζουν για το σύστημα οδών.
8. Πολιτικοί παράγοντες.
9. Φορολογία.
10. Συντήρηση της κεφαλαιοκρατίας μέσω της εγχώριας ιδιοκτησίας.
11. Μεταφορά (άδειες και επιχορηγήσεις για την αυτοκινητική χρήση).
12. Υποδομή και υπηρεσίες.
Δ. Περιβαλλοντικοί παράγοντες
1. Εγκληματικότητα.
2. Ρύπανση.
3. Υγεία.
4. Άφθονο έδαφος.
Ε. Δημογραφικοί παράγοντες
1. Αύξηση πληθυσμού.
2. Μετατοπίσεις πληθυσμού - Μετανάστευση.
3. Συμφόρηση.
ΣΤ. Ιστορικά συμβάντα
1. Πυρκαγιές, σεισμοί, μεταναστεύσεις, απεργίες, Μεγάλες οικονομικές κρίσεις.

Πηγή: Καρανικόλας (2005), Ιδία επεξεργασία

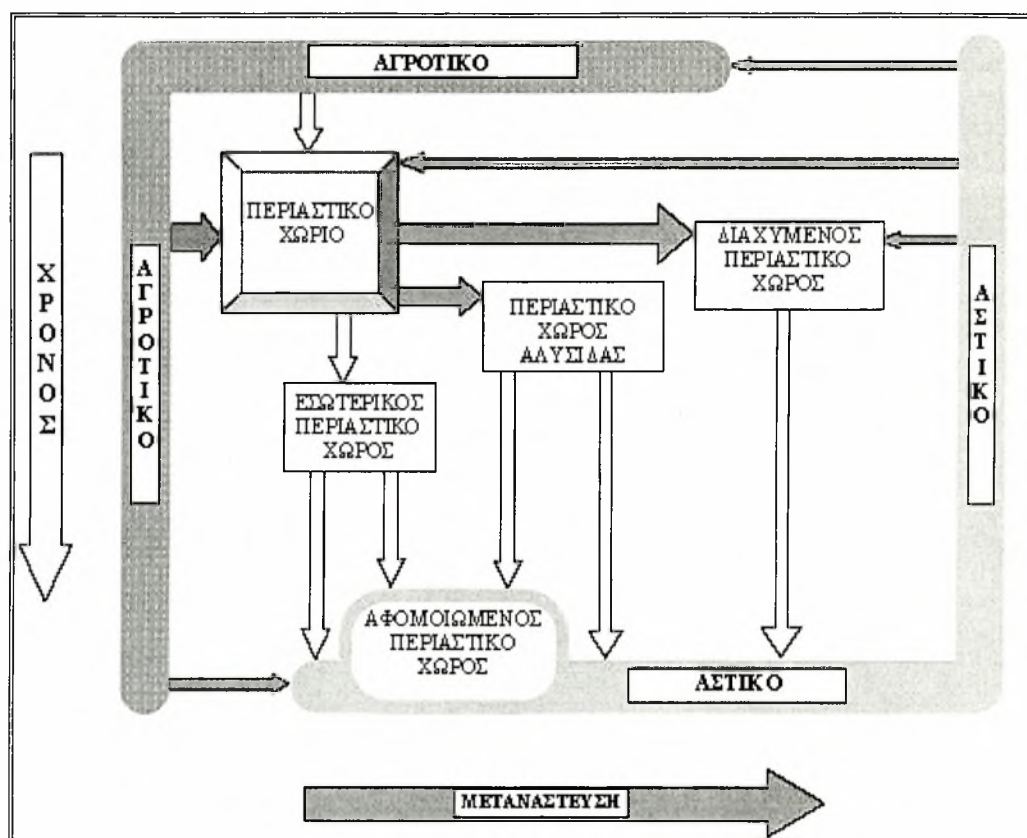
Πίνακας 1.1.
Παράγοντες που συμβάλλουν στην μετατροπή σε περιαστικό χώρο

1.3. Οι τύποι του περιαστικού χώρου και η ελληνική πραγματικότητα

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, προκύπτει ότι, ο περιαστικός χώρος (όπως και ο πληθυσμός του) δεν είναι ομοιόμορφος. Δεν υπάρχει ένας και μοναδικός τύπος περιαστικού χώρου, και έτσι σύμφωνα με τους D. Iaquina και A. Drescher (2002), μπορούμε να προσδιορίσουμε πέντε βασικές μορφές λειτουργίας και οργάνωσης του περιαστικού χώρου, με κυριότερα κριτήρια αυτής της τυπολογίας τον βαθμό αστικοποίησης και τις δημογραφικές διαδικασίες:

- **Περιαστικό χωριό (Village Periurban - VPU):** Ο τύπος αυτός του περιαστικού χώρου αποτελείται από περιοχές όπου δεν γειτνιάζουν με μεγάλο αστικό κέντρο, αλλά χαρακτηρίζονται από αστικοποίηση με βάση τον κοινωνικό και τον ψυχολογικό παράγοντα. Οι περιοχές αυτές προέρχονται κυρίως από την μετανάστευση, την κυκλοφορία και την προσωρινή διαμονή.
- **Διαχυμένος περιαστικός χώρος (Diffuse Periurban - DPU):** Η κατηγορία αυτή του περιαστικού χώρου βρίσκεται περιφερειακά του αστικού κέντρου και προκύπτει από την εσωτερική μετανάστευση κυρίως ομάδων χαμηλού εισοδήματος, που όμως προέρχονται από διάφορους αστικούς χώρους. Έτσι οι περιοχές αυτές εμφανίζουν εθνική ετερογένεια και πολυμορφία.
- **Περιαστικός χώρος αλυσίδας (Chain Periurban - CPU):** Ομοίως με τον προηγούμενο τύπο περιαστικού χώρου, έτσι και αυτός βρίσκεται στην περιφέρεια του αστικού κέντρου. Ο περιαστικός χώρος αλυσίδας, όπως γίνεται φανερό και από τον τίτλο, προκύπτει κυρίως από αλυσιδωτή μετανάστευση. Η αλυσιδωτή μετανάστευση αφορά κυρίως ομάδες με ισχυρή ομοιογένεια, παράδειγμα τέτοιου τύπου μετανάστευσης, αποτελεί η μετεγκατάσταση του πληθυσμού ενός χωριού, στην περιφέρεια μιας πόλης.
- **Εσωτερικός περιαστικός χώρος (In-place Periurban - IPU):** Ο τύπος αυτός γεωγραφικά βρίσκεται κοντά στην πόλη, στην αστική περιφέρεια. Η δημιουργία του προκύπτει από το φαινόμενο της αστικοποίησης στην πόλη, την αύξηση του φυσικού ισοζυγίου και την μετανάστευση.
- **Αφομοιωμένος περιαστικός χώρος (Absorbed Periurban - APU):** Η τελευταία αυτή κατηγορία περιαστικού χώρου, γεωγραφικά βρίσκεται μέσα στην πόλη, έχοντας αφομοιωθεί και προκύπτει από διαδοχή – μετακίνηση και παραδοσιακές δομές.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται σχηματικά η τυπολογία που αναλύθηκε παραπάνω, και η μεταξύ τους ροές και σχέσεις.

Πηγή: D. Iaquina και A. Drescher (2002)

Διάγραμμα 1.2.

Η τυπολογία του περιαστικού χώρου

Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα τον ελλαδικό χώρο, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η περιαστικοποίηση καθυστέρησε να εμφανιστεί, πράγμα που οφείλεται, κυρίως στην καθυστερημένη εμφάνιση της ίδιας της αστικοποίησης (Νικολαΐδου, 2004). Επιπλέον και η δομή του δικτύου οικισμών στην Ελλάδα, δηλαδή το ιδιαίτερα πολωμένο δίκτυο, γύρω από τα δυο μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην καθυστερημένη εμφάνιση του φαινομένου της περιαστικοποίησης (Βρουβλιάνη, 2006).

Από την άλλη όμως πλευρά, τα τελευταία χρόνια, στην Ελλάδα, έχουν κάνει την εμφάνιση τους σημαντικά γεγονότα, τα οποία συνδέονται άμεσα με το φαινόμενο της περιαστικοποίησης. Τέτοια γεγονότα είναι: η αστική αποσυγκέντρωση, η δημιουργία

κατοικιών σε αγροτικές περιοχές που γειτνιάζουν με τα αστικά κέντρα, οι συγκρούσεις χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο, η καταστροφή του περιαστικού πρασίνου των πόλεων από εμπρηστικές ενέργειες που σκοπό έχουν την οικοπεδοποίηση αυτών (Βρουβλιάνη, 2006).

Ο περιαστικός χώρος των μητροπολιτικών περιοχών στην Ελλάδα, εμφανίζουν κάποια γενικά χαρακτηριστικά:

- Σταδιακή μείωση του ρόλου του αγροτικού τομέα στο εθνικό και περιφερειακό προϊόν.
- Μείωση των αγροτικών χρήσεων προς όφελος των χρήσεων για αστικές λειτουργίες (βιομηχανικά πάρκα, ΧΥΤΑ, χώροι στάθμευσης κτλ.).
- Συστήματα εντατικής παραγωγής υψηλής τεχνολογίας με ευπαθή προϊόντα, έντασης εργασίας και κεφαλαίου (θερμοκήπια, αμπέλια, πτηνά κτλ.), η οποία προορίζεται για την κάλυψη των αναγκών της γειτνιάζουσας πόλης.
- Ολοένα και μεγαλύτερη προσέλκυση νέων κατοίκων στις περιαστικές ζώνες, κυρίως ελεύθερων επαγγελματιών και υπαλλήλων.
- Σταδιακή μετακίνηση των βιομηχανικών μονάδων καθώς και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε βιομηχανικά πάρκα, τα οποία βρίσκονται εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων, όπου υπάρχει διαθέσιμη και φθηνή γη (Νικολαΐδου, 2004).

Από την άλλη πλευρά, το φαινόμενο της περιαστικοποίησης, στις μεσαίου και μικρού μεγέθους πόλεις, εμφανίζεται αρκετά διαφοροποιημένο. Συγκεκριμένα, η μεταφορά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην περιαστική ζώνη, εμφανίζει έντονες δυσκολίες κυρίως λόγω του έντονου ανταγωνισμού με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Όμως στον περιαστικό χώρο των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, μπορούμε να βρούμε απλές κατοικίες, υπερπολυτελής βίλες, μικρά βοηθητικά κτίσματα, αποθήκες, θερμοκήπια (Βρουβλιάνη, 2006). Όλα τα παραπάνω συνθέτουν την ελληνική πραγματικότητα του φαινομένου της περιαστικοποίησης.

2^ο Κεφάλαιο: Τοπική ανάπτυξη

Από την ανάλυση του περιαστικού χώρου, προκύπτει πραγματικά ότι ο χώρος αυτός παρά τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει στο εσωτερικό του, εμφανίζει και σημαντικές διαφοροποιήσεις, οι οποίες είναι αποτέλεσμα της ιστορικής και της οικονομικής πορείας της κάθε μια περιοχής. Επομένως όπως αναφέρουν ο Torre και Filippi (2005), η προσέγγιση αυτών των περιοχών θα πρέπει να βασίζεται σε μια ανάλυση μικρής κλίμακας. Έτσι θα πρέπει να προσεγγίσουμε το φαινόμενο της τοπικής ανάπτυξης. Αρχικά θα αναλύσουμε την μετάβαση από την λογική της συγκέντρωσης της ανάπτυξης, που επικρατούσε για πολλά χρόνια στην αναπτυξιακή διαδικασία στην ενδογενή ή τοπική ανάπτυξη. Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να ορίσουμε την τοπική ανάπτυξη δίνοντας τρεις εναλλακτικούς ορισμούς, και αυτό γιατί η προσέγγιση της έννοιας αυτής είναι πολύ δύσκολη. Έπειτα θα εξετάσουμε τις πολιτικές τοπικής ανάπτυξης μελετώντας ποιες είναι, σε τι στοχεύουν και πως μπορούμε να τις ομαδοποιήσουμε. Ενώ τέλος, θα κάνουμε μια αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδα για την τοπική ανάπτυξη και στην εξέλιξή του.

2.1. Από την συγκέντρωση της ανάπτυξης στη διαχυμένη ανάπτυξη

Το κυρίαρχο μοντέλο ανάπτυξης, που επικρατούσε μέχρι την δεκαετία του '70, ήταν το μοντέλο της «από τα επάνω ανάπτυξης». Η θεωρία των πόλων ανάπτυξης, στις διάφορες εκδοχές της (Perroux, 1955, Myrdal, 1957, Hirschmann, 1958), αποτέλεσαν την θεωρητική βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε αυτό το μοντέλο ανάπτυξης (Αρταβάνη, 1998).

Η θεωρία της «από τα επάνω ανάπτυξης», βασιζόμενη στη δημιουργία πόλων ανάπτυξης, υποθέτει ότι συγκεντρώνοντας την παραγωγική δραστηριότητα σε ένα μικρό αριθμό μεγάλων αστικών κέντρων, θα ευνοήσει αργότερα την αγροτική και την περιφερειακή ανάπτυξη. Με άλλα λόγια δηλαδή, η ανάπτυξη από ορισμένους πόλους θα διαχυθεί στην υπόλοιπη επικράτεια (Vasquez Barquero, 1991).

Το μοντέλο αυτό είναι κατά βάση μια εξωγενής διαδικασία, διότι ο σχεδιασμός της ανάπτυξης γίνεται αποκλειστικά και μόνο από τους υπεύθυνους στο ανώτερο

διοικητικό επίπεδο, δηλαδή σε επίπεδο χώρας. Πρόκειται επομένως για μια κάθετη μορφή σχεδιασμού της αναπτυξιακής διαδικασίας (Γούσιος – Ντυκέν, 2004).

Παραδείγματα εφαρμογής της θεωρίας των πόλων ανάπτυξης, έχουμε κατά την δεκαετία του '60 κυρίως στις Μεσογειακές χώρες, με σκοπό να προωθηθούν πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης. Έτσι στην Γαλλία με την προώθηση των μητροπόλεων ισορροπίας (*métropoles d'équilibre*), στην Ισπανία των πόλων ανάπτυξης (*Polos de desarrollo*), στην Ιταλία για την ανάπτυξη του καθυστερημένου νότου (*Cassa per il Mezzogiorno*). Στην Ελλάδα δεν υπήρχε μια ολοκληρωμένη και συνεπής πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης, όμως η κεντρική ιδέα της όποιας προσπάθειας στηριζόταν στους πόλους ανάπτυξης (Γούσιος – Ντυκέν, 2004).

Όμως κατά την δεκαετία του '70 παρατηρείται μια έντονη αλλαγή που αφορούσε τις στρατηγικές περιφερειακής πολιτικής. Η στρατηγική της «από τα επάνω ανάπτυξης» περνάει από φάση έντονης αμφισβήτησης, γεγονός που οφείλεται κυρίως στα αμφιλεγόμενα αποτελέσματα της. Η αδυναμία της διάχυσης των θετικών αποτελεσμάτων που εμφανίστηκαν στους πόλους ανάπτυξης, έχει ως αποτέλεσμα, οι αναπτυγμένες χώρες να αναπτύσσονται περαιτέρω και να οξύνεται η αντίθεση μεταξύ κέντρου και περιφέρειας (Αρταβάνη, 1998). Όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά οι Γούσιος – Ντυκέν (2004) οι πόλοι ανάπτυξης, επειδή είναι προνομιακές περιοχές, «θα συγκεντρώνουν πάντα τις δραστηριότητες με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και θα διαχέουν προς την περιφέρεια τις δραστηριότητες εκείνες που παρακμάζουν σύμφωνα με τον κύκλο ζωής του προϊόντος, τις κοινότητες λειτουργίες χωρίς ή με ελάχιστη εξειδίκευση».

Παράλληλα με τη αμφισβήτηση του μοντέλου «της από τα επάνω ανάπτυξης», εμφανίζεται μια πολύπλοκη διαδικασία με έντονα χωροκοινωνικά χαρακτηριστικά που όμως δεν έχει να κάνει με διάχυση θετικών αποτελεσμάτων από πόλους ανάπτυξης. Παρατηρούμε λοιπόν το φαινόμενο ορισμένες αγροτικές και ημιαστικές περιοχές να εμφανίζουν μια δυναμική που οφείλεται κυρίως στην δραστηριοποίηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις περιοχές αυτές και στην αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων. Έτσι, από τα μέσα της δεκαετίας του '70 αναδύεται ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης, το μοντέλο «της από τα κάτω ανάπτυξης» (Γούσιος – Ντυκέν, 2004).

Από τη στιγμή που αναδύθηκε το μοντέλο «της από τα κάτω ανάπτυξης», έχουμε πολλά επιτυχημένα αλλά και αποτυχημένα παραδείγματα ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Η χρήσιμη αυτή εμπειρία που έχουμε σήμερα, μας βοηθάει να αντιληφθούμε πως μια στρατηγική ανάπτυξη, για να έχει συνολικά θετικά αποτελέσματα θα πρέπει να συνδυάζει και τις δυο προσεγγίσεις, δηλαδή και την «από τα επάνω» αλλά και την «από τα κάτω» ανάπτυξη (Vasquez Barquero, 1991).

Τέλος στο πίνακα που ακολουθεί, θα επιδιώξουμε μια συγκριτική ανάλυση «της από τα επάνω ανάπτυξης» και «της από τα κάτω ανάπτυξης».

Συγκριτική δομή	«από τα επάνω ανάπτυξη»	«από τα κάτω ανάπτυξη»
Ο χαρακτήρας της ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • είναι μονολιθική και ομοιόμορφη • είναι κάθετη και η καλύτερη δυνατή • πηγάζει από κάποιους δρώντες και σε κάποια μέρη και διαχέεται • βασίζεται στο κλασικό και στο νεοκλασικό θεωρητικό υπόβαθρο 	<ul style="list-style-type: none"> • είναι πολύμορφη και προσαρμοσμένη σε κάθε χώρο • είναι ολοκληρωμένη και συνολική • αξιοποιεί τους φυσικούς πόρους και τις τοπικές δυνατότητες • προωθεί οριζόντιες συνεργασίες
Η λειτουργία της ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • είναι εξωγενής • πηγάζει από κάποιους τομείς σε κάποια μέρη με κύριους παράγοντες τη ζήτηση και την καινοτομία – τεχνολογία • τα αποτελέσματα φιλτράρονται προς τα κατώτερα χωρικά επίπεδα 	<ul style="list-style-type: none"> • έχει σαν χώρο αναφοράς την χωρικά προσδιορισμένη κοινότητα / χωροεδαφική ενότητα • έχει σαν αποτέλεσμα την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών και δημιουργεί μια εξειδίκευση, διαφοροποιημένη και ολοκληρωμένη
Οι μορφές της ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> • βασίζεται στην διαδικασία εκβιομηχάνισης / αστικοποίησης • στην εντατικοποίηση του κεφαλαίου • στην μεγιστοποίηση των εξωτερικών οικονομιών • στα μεγάλα επενδυτικά σχέδια \ • στους πόλους ανάπτυξης 	<ul style="list-style-type: none"> • βασίζεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις • στην αξία χρήσης παρά αξίας ανταλλαγής • στην εντατικοποίηση των τοπικών σπανίων πόρων

<p>Οι προϋποθέσεις της ανάπτυξης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • προϋποθέτει την κατάλυση εμποδίων με στόχο την επίτευξη τεχνικής, οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής, πολιτικής και θεσμικής ομοιομορφίας • προϋποθέτει ενδεχόμενα προστατευτικούς μηχανισμούς και σε κάθε περίπτωση αναδιανεμητικούς μηχανισμούς από την πολιτική εξουσία 	<ul style="list-style-type: none"> • προϋποθέτει διαπραγματεύσεις ανάμεσα σε κράτος και τις μεγάλες επιχειρήσεις, το κράτος και τις περιφέρειες, τις περιφέρειες και τους φορείς σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο\ • προϋποθέτει σχετικά περιορισμένους προστατευτικούς μηχανισμούς και μια θεσμική, πολιτιστική κλπ. ομοιομορφία
<p>Η χωρική διάσταση της ανάπτυξης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εντάσσεται σε πρότυπα χωρικής και λειτουργικής εξάρτησης • Δείχνει προτίμηση για τα κέντρα με εθνική εμβέλεια και για την ενίσχυση αποδοτικών ζωνών 	<ul style="list-style-type: none"> • Προκρίνει πολύμορφες μονάδες αναφοράς • Επιζητά ολοκλήρωση στο δίπολο αστικοποίηση – εκβιομηχάνιση • Απαντά με το δίπολο αποκέντρωση – περιφερειοποίηση

Πηγή: Γούσιος – Νυτκέν (2004), Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.1.

Συγκριτική δομή των μοντέλων «της από τα πάνω» και «της από κάτω ανάπτυξης»

2.2. Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '70, μέσα από την αμφισβήτηση του μέχρι τότε χρησιμοποιούμενου μοντέλου «της από τα πάνω ανάπτυξης» αναδύθηκε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης, η ενδογενής ή τοπική ανάπτυξη.

Αρχικά, κατά την δεκαετία 1970-1980, η τοπική ανάπτυξη αναπτύσσεται ως εναλλακτικό μοντέλο που αμφισβητεί το κυρίαρχο μοντέλο της ανάπτυξης. Όμως με την παγκοσμιοποίηση, νέες προσεγγίσεις της τοπικής ανάπτυξης εμφανίζονται οι οποίες τονίζουν ότι η αναβίωση της τοπικής ανάπτυξης είναι μια επίπτωση της παγκοσμιοποίησης και της αναγκαιότητας όλο και μεγαλύτερης διαφοροποίησης των παραγωγικών συστημάτων σε όλες τις δυνατές κλίμακες (Levesque B., 1998).

Το πρότυπο αυτό διαφέρει πολύ από τα προηγούμενα μοντέλα ανάπτυξης. Η σπουδαιότερη διαφορά επικεντρώνεται στην διαφορετική προσέγγιση της έννοιας του οικονομικού χώρου. Έτσι σε όλα τα προηγούμενα αναπτυξιακά μοντέλα ο οικονομικός χώρος αποτελούσε απλά μια πραγματικότητα και η οργάνωση του εξαρτιόταν άμεσα από τις κοινωνικές σχέσεις και τις τεχνικές παραγωγής. Στο μοντέλο της τοπικής ανάπτυξης όμως ο χώρος παίζει κυρίαρχο ρόλο, διότι στα πλαίσια του αναπτύσσονται ποικιλόμορφες κοινωνικές σχέσεις και μια σειρά χαρακτηριστικών καθαρά τοπικού χαρακτήρα (Αρταβάνη, 1998).

Θα πρέπει εδώ να διευκρινίσουμε, πως το γεγονός ότι ο χώρος παίζει κυρίαρχο ρόλο στην τοπική ανάπτυξη δεν υποδηλώνει την ανάπτυξη σε μια συγκεκριμένη και σαφώς ορισμένη περιοχή, αλλά την ανάπτυξη που στηρίζεται σε τοπικούς παράγοντες. Με άλλα λόγια η τοπική ανάπτυξη συνδέεται με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων (φυσικών και ανθρώπινων) και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων (οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών) σε τοπικό επίπεδο (Υφαντίδης, 1998).

Στο σημείο αυτό όμως θα πρέπει να ορίσουμε την έννοια του τοπικού. Έτσι σύμφωνα με τους Γούσιο – Ντυκέν (2004) ένας ευρύτερος ορισμός του τοπικού είναι: «η εδαφική ενότητα που αντιστοιχεί σε επίπεδα θεσμικά (Δημοτικά Διαμερίσματα, Δήμοι, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Περιφέρεια), οικονομικά ή άτυπα όπως η λεκάνη απασχόλησης, ή μικρο-περιοχή, που χαρακτηρίζονται από μια συλλογική ταυτότητα και από δυναμικές αλληλεγγύης».

Η διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης δεν ταυτίζεται με τη διαδικασία της περιφερειακής ανάπτυξης, όχι μόνο γιατί πρόκειται για μια πολύ διαφορετική κλίμακα, αλλά πιο πολύ διότι πρόκειται για μια πολύμορφη κοινωνικο – οικονομική διαδικασία. Οι πολλές διαστάσεις της, έχουν ως αποτέλεσμα να μην υπάρχει ένας σαφής και κοινώς αποδεκτός ορισμός για την έννοια αυτή. Το γεγονός αυτό, οφείλεται επίσης, στο ότι διάφορες σχολές, με διαφορετικές οπτικές (γεωγράφοι, οικονομολόγοι του χώρου κτλ.), κατά τη δεκαετία του '80, άρχισαν να εξετάζουν το φαινόμενο αυτό. Έτσι, η τοπική ανάπτυξη εξετάζεται υπό πρίσμα, είτε των τοπικών παραγωγικών συστημάτων, είτε των διαφορετικών μορφών γειννίασης είτε του ρόλου του κοινωνικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με τους Coffey και Polese (1989) «η τοπική ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως μια διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών, που οδηγεί σε μια βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού».

Σύμφωνα με τον Παπαδασκαλόπουλο (1990) «η τοπική ανάπτυξη είναι ο αντικειμενικός σκοπός μιας νέας περιφερειακής πολιτικής που υιοθετεί τη στρατηγική της “από τη βάση” ανάπτυξης και την εφαρμόζει παράλληλα με την εθνική περιφερειακή στρατηγική ενεργοποιώντας τη συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού και τις τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες».

Ενώ τέλος ο Garafoli (1992) ορίζει την τοπική ανάπτυξη ως «μια αναπτυξιακή διαδικασία, η οποία έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει μετασχηματισμούς στο τοπικό κοινωνικο-οικονομικό σύστημα, να αντιδρά στις εξωτερικές προκλήσεις, να προωθεί την κοινωνική γνώση και να εισάγει ειδικές μορφές κοινωνικής παρέμβασης. Δηλαδή, με άλλα λόγια ως τοπική ανάπτυξη ορίζεται η δυνατότητα παραγωγής και διάχυσης της καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο». Η τοπική ανάπτυξη, ειδικά για του Ιταλούς ερευνητές, βασίζεται στην ύπαρξη κοινωνικών συνθηκών και σε μια «ατμόσφαιρα» που επιτρέπει την δικτύωση των φορέων και επιχειρήσεων έτσι ώστε να αναπτυχθεί με αποτελεσματικό τρόπο το τοπικό σύστημα παραγωγής, μέσω της αξιοποίησης σχέσεων και θεσμών που χαρακτηρίζουν αυτές τις τοπικές κοινωνίες.

Από την παραπάνω ανάλυση, προκύπτει τελικά, ότι η προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης βασίζεται κυρίως σε τρεις διαστάσεις:

- **Η οικονομική** όπου, οι τοπικοί πόροι οργανώνονται από τους τοπικούς επιχειρηματίες σε συστήματα παραγωγής, δηλαδή σε τοπικές επιχειρήσεις που είναι ανταγωνιστικές στις τοπικές αλλά και στις διαπεριφερειακές αγορές (Αρταβάνη, 1998).
- **Η κοινωνικοπολιτιστική**, η οποία αφορά το σύνολο των κοινωνικών και πολιτιστικών θεσμών και αξιών που μπορούν να επηρεάσουν την αναπτυξιακή διαδικασία (Υφαντίδης, 1998).
- **Η πολιτικοδιοικητική**, η οποία δημιουργεί ένα ευνοϊκό για την τοπική ανάπτυξη κλίμα, σε διοικητικό και πολιτικό επίπεδο, που την προστατεύει από εξωτερικές δυσμένειες (Αρταβάνη, 1998).

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε, πως στην Ελλάδα η έννοια της τοπικής ανάπτυξης υιοθετήθηκε σχετικά εύκολα, ειδικά από νέους τοπικούς φορείς, όπως είναι οι αναπτυξιακές εταιρείες. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη βαρύνουσα σημασία που έχει στην Ελλάδα ο αγροτικός χώρος, έτσι στις περισσότερες περιπτώσεις όταν υλοποιούνταν προγράμματα αναδιάρθρωσης, παρατηρούνταν μια συνολική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου (Ματζαπετάκη, 2003).

2.3. Πολιτικές και θεσμικό πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης

Ο σχεδιασμός και η πραγματοποίηση μιας πολιτικής τοπικής ανάπτυξης δεν είναι εύκολο έργο. Κάθε περιοχή (τοπική ή περιφερειακή κοινότητα) βρίσκεται σε διαφορετική κατάσταση, όσον αφορά το σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Υπάρχουν δυο ακραίες περιπτώσεις περιοχών, η μια στην οποία δεν έχει αρχίσει η διαδικασία της ενδογενούς ανάπτυξης, αλλά διαφαίνεται ότι υπάρχουν προοπτικές στην κατεύθυνση αυτή και η άλλη στην οποία έχει ήδη αρχίσει και η περιοχή αναπτύσσεται σύμφωνα με αυτές τις διαδικασίες.

Επιπλέον οι πολιτικές τοπικής ανάπτυξης, θα πρέπει να επιλύουν ειδικά προβλήματα που ανακύπτουν σε κάθε περίπτωση. Έτσι στις περιπτώσεις που δεν έχουν ξαναεφαρμοστεί πολιτικές τοπικής ανάπτυξης σε μια περιοχή, αλλά υπάρχουν προοπτικές ενδογενούς ανάπτυξης, θα πρέπει οι πολιτικές να ενεργούν έτσι ώστε να μειώνεται η περίοδος ωρίμανσης. Αντίθετα στις περιοχές όπου το περιβάλλον είναι εχθρικό για τις πολιτικές τοπικής ανάπτυξης, το ζητούμενο από τις πολιτικές θα πρέπει να είναι η επίλυση των πραγματικών προβλημάτων.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν παραπάνω γίνεται εύκολα αντιληπτό πως ο σχεδιασμός αλλά πολύ περισσότερο η πραγματοποίηση μιας πολιτικής τοπικής ανάπτυξης είναι μια σύνθετη διαδικασία που πρέπει να λαμβάνει υπόψη της αρκετές παραμέτρους.

Βασική επιδίωξη μιας πολιτικής τοπικής ανάπτυξης είναι η βελτίωση του επιπέδου ζωής για τον τοπικό πληθυσμό. Αυτό επιδιώκεται μέσα από μια αυτοτροφοδοτούμενη αναπτυξιακή διαδικασία που αξιοποιεί πλήρως τους τοπικούς πόρους και αναδεικνύει τα τοπικά πλεονεκτήματα.

Σύμφωνα με τον Vasquez Barquero (1991) οι πολιτικές τοπικής ανάπτυξης στοχεύουν:

- i. Στην επίλυση προβλημάτων χρηματοδότησης και παροχής υπηρεσιών προς τις τοπικές επιχειρήσεις.
- ii. Στην ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και στην ανάδειξη νέων επιχειρηματιών.
- iii. Στη δημιουργία εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση του τοπικού πληθυσμού.
- iv. Στη δημιουργία και στη βελτίωση των υποδομών
- v. Στην ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό της γεωργίας.
- vi. Στην γενικότερη ενίσχυση του συστήματος των τοπικών βιομηχανιών.

Σύμφωνα με την Αρταβάνη (1998), μπορούμε να κατηγοριοποιήσουμε τις πολιτικές τοπικής ανάπτυξης σε τρεις ομάδες:

1. Τις πολιτικές που στοχεύουν στη διάχυση της σύγχρονης τεχνολογίας και υιοθέτηση καινοτομιών από το τοπικό παραγωγικό σύστημα. Τέτοιες πολιτικές είναι για παράδειγμα η τεχνολογική υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων, η εξασφάλιση πρόσβασης των τοπικών επιχειρήσεων στην έρευνα κτλ.
2. Τις πολιτικές που στοχεύουν στην υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικής κοινότητας. Τέτοιες πολιτικές είναι η καθιέρωση επενδυτικών κινήτρων, η θέσπιση νέων μορφών και πηγών χρηματοδότησης κλπ.
3. Τις πολιτικές που έχουν ως στόχο την ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού. Τέτοιες πολιτικές είναι η ενδυνάμωση της τοπικής συνείδησης του πληθυσμού, η ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών και δικτύσεων.

Όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο, στην Ελλάδα, τα τελευταία παρατηρείται μια έντονη κινητικότητα τόσο σε θεσμούς όσο και σε διοικητικές μεταρρυθμίσεις. Η εξέλιξη αυτή έχει να κάνει κυρίως με την ένταξη της χώρας ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως ο σχηματισμός και η λειτουργία του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου εναρμονίζεται όλο και περισσότερο στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Περιφερειακών Πολιτικών (Γούσιος – Ντυκέν, 2004).

Μέσα σε αυτό το κλίμα κινητικότητας που αναπτύχθηκε την τελευταία δεκαπενταετία στην Ελλάδα αλλά και λόγω των πολλών αδυναμιών που εμφανίζει το διοικητικό σύστημα κυρίως της τοπικής αυτοδιοίκησης, παρά την θετική επιρροή που είχε ο Νόμος Καποδίστρια, αναπτύχθηκαν ένας νέος θεσμός που είναι οι Αναπτυξιακές Εταιρείες. Ο θεσμός αυτό εμφανίζει σημαντική δυναμική και κρίνεται, μέχρι σήμερα, ίσως ως ο μοναδικός θεσμός της τοπικής κοινωνίας, που είναι ικανός για να αντιμετωπίσει και να επιλύσει τα αναπτυξιακά προβλήματα σε τοπικό επίπεδο (Γούσιος – Ντυκέν, 2004), εφόσον το πεδίο δράσης τους ξεπερνά τα διοικητικά όρια των Δήμων και καλύπτουν ευρύτερες χωρικές ενότητες. Προσφέρουν μάλιστα την τεχνική και την επιστημονική στήριξη στις τοπικές κοινωνίες, στήριξη που συχνά δεν μπορούν να καλύψουν οι δημόσιες υπηρεσίες, ενώ ενθαρρύνουν τις δημοκρατικές και συμμετοχικές διαδικασίες.

3^ο Κεφάλαιο: Η αναγκαιότητα προσέγγισης του περιαστικού χώρου σε τοπικό επίπεδο

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, παρά το γεγονός ότι, η εξέλιξη των περιαστικών ζωνών καθορίζεται σε σημαντικό βαθμό από την ίδια την οργάνωση, λειτουργία και πορεία του αστικού κέντρου, ο περιαστικός χώρος δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μια απλή και γεωμετρική επέκταση του αστικού κέντρου.

Ως τόπος κατοίκησης και εγκατάστασης οικονομικών δραστηριοτήτων, επιχειρήσεων και υπηρεσιών, ο περιαστικός χώρος χαρακτηρίζεται από έντονο φαινόμενο πολυλειτουργικότητας (multi functionality) που του δίνει την δική του ταυτότητα και ιδιαιτερότητα. Παράλληλα, εξαιτίας της γειννίας με την πόλη, πρόκειται για ένα χώρο που μεταβάλλεται συνεχώς και με γρήγορο ρυθμό όμως με τρόπο που διαφοροποιείται από την ίδια την εξέλιξη της πόλης. Επομένως, ο σχεδιασμός της αναπτυξιακής στρατηγικής των περιαστικών περιοχών οφείλει να πραγματοποιείται σε τοπική κλίμακα έτσι ώστε να λαμβάνει υπόψη τους πολλαπλούς και συχνά αντιφατικούς συντελεστές που προσδιορίζουν τον κοινωνικο-οικονομικό και παραγωγικό ιστό τους. Πραγματικά, η προσέγγιση του παραγωγικού ιστού σε τοπική κλίμακα είναι όλο και περισσότερο αναγκαία γιατί επιτρέπει την ανάλυση και κατανόηση:

- της λειτουργίας και οργάνωσης - ή ακόμα ανεπάρκειας οργάνωσης - των παραγωγικών συστημάτων,
- των πρωτοβουλιών των ΜΜΕ οι οποίες ως γνωστό αποτελούν βασικό πυλώνα της αναπτυξιακής διαδικασίας και της προσφοράς θέσεων απασχόλησης,
- της συνθετικότητας των σχέσεων μεταξύ των οικονομικών φορέων ιδιαίτερα όταν αυτές ξεπερνούν την εμπορευματική σχέση ή όταν η συνεργασία εμφανίζεται ως υποκατάστατο της ανταγωνιστικότητας. (Piore M.- Sabel Ch., 1980).

Πραγματικά, αν η «τοπική» κλίμακα της ανάπτυξης συνδέεται με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων καθώς και των συγκριτικών κοινωνικών και οικονομικών πλεονεκτημάτων, συσχετίζεται επίσης με την αναγκαιότητα υιοθέτησης ενός ευέλικτου σχεδίου ανάπτυξης που ενσαρκώνει την ιδέα μίας ευέλικτης οικονομίας, ικανής (i) να προσαρμόζεται στα μεταβαλλόμενα γεγονότα καθώς και (ii) να

αντιμετωπίζει τις συχνά αντιφατικές προσδοκίες των διάφορων ομάδων που διαμορφώνουν την τοπική κοινωνία. Όπως τονίζουν οι Γούσιος και Ντυκέν (2004), η τοπική ανάπτυξη είναι ο εκφραστής της ποικιλίας που αντιτίθεται στην ομοιομορφία: ποικιλία πολιτισμών, κοινωνικών θέσεων, τεχνικών, προτιμήσεων, αναγκών και προϊόντων. Δεδομένου ότι, ο περιαστικός χώρος από τη φύση του αποτελείται από διαφορετικές ομάδες πληθυσμού και φορέων, είναι ακόμα μια φορά εμφανές ότι, η τοπική προσέγγιση του χώρου αυτού είναι η καταλληλότερη.

Ωστόσο, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι σε κάθε περίπτωση και ειδικά στην περίπτωση μιας μικρής περαστικής ζώνης, το τοπικό εντάσσεται σε μια ευρύτερη χωρική οντότητα και οι δεσμοί του και οι σχέσεις του σ' ένα κόσμο ανοιχτό διευρύνονται και επεκτείνονται συνεχώς. Είναι αδύνατον να κατανοήσουμε αυτό που συμβαίνει στο τοπικό επίπεδο χωρίς να εντοπίσουμε όλους τους δεσμούς που το ενώνουν σε διάφορους βαθμούς με τα υπόλοιπα τμήματα της χωρικής οντότητας και γενικότερα της περιφέρειας.

Β' ΜΕΡΟΣ

**ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ**

B1. Εισαγωγή

4^ο Κεφάλαιο: Το φαινόμενο της περιαστικοποίησης στην Θεσσαλονίκη

Στο κεφάλαιο αυτό θα προσεγγίσουμε το περιαστικό φαινόμενο στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης, αναλύοντας την πρώτη εμφάνιση του, την εξέλιξή του και τέλος την σημερινή του μορφή. Στόχος της ανάλυσης αυτής είναι η διερεύνηση της διαδικασίας ενσωμάτωσης της περιοχής μελέτης, δηλαδή του Δήμου Μηχανιώνας, μέσα σε αυτό το φαινόμενο σε κάθε χρονική φάση της εξέλιξης του. Στη συνέχεια θα αναφέρουμε τα βασικά χαρακτηριστικά που εμφανίζει η ευρύτερη περιοχή μελέτης δηλαδή η περιοχή νοτιοανατολικά της Θεσσαλονίκης.

4.1. Η περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης

Η πρώτη αναφορά για την εμφάνιση του περιαστικού φαινομένου γύρω από το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης βρίσκεται στο Ν.1561/85, όπου η περιαστική ζώνη περιλαμβάνει τις εξής κοινότητες: Ασβεστοχωρίου, Διαβατών, Εξοχής, Θέρμης, Καλοχωρίου, Νέας Μαγνησίας, Νέας Ραιδεστού, Νέου Ρυσίου, Νεοχωρούδας, Πενταλόφου, Σίνδου, Φιλύρου, Χορτιάτη και Ωραιοκάστρου (άρθρο 14 – παρ.1.4). Η επιλογή αυτή της περιαστικής ζώνης γίνεται με γνώμονα το ανάγλυφο της περιοχής καθώς και την ζώνη επιρροής του Λαγκαδά, στα βόρεια της πόλης (Καρανικόλας, 2004). Όσον αφορά την περιοχή μελέτης μας, το Δήμο Μηχανιώνας δηλαδή, στη συγκεκριμένη περίοδο δεν εντάσσεται στην περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης, εξαιτίας της ανάπτυξης του κυρίως ως παραθεριστικής περιοχής.

Η συγκεκριμένη διάρθρωση της περιαστικής ζώνης δεν αμφισβητήθηκε για τα επόμενα μέχρι το 2000 χρόνια. Όμως, νέα δεδομένα όπως η ευρύτερη διασπορά παραγωγικών δραστηριοτήτων, η αύξηση του πληθυσμού, η προσέλευση οικονομικών μεταναστών από πρώην ανατολικές χώρες, η τάση των παλαιών κατοίκων να αναζητήσουν κατοικία σε λιγότερο φορτισμένες πληθυσμιακά ζώνες, η πύκνωση του δικτύου των περιαστικών οικισμών, τα νέα δίκτυα μεταφοράς και επικοινωνίας, το σχέδιο «Καποδίστριας», η ανάγκη νέων μητροπολιτικής σημασίας

δραστηριοτήτων επιβάλουν τον επαναπροσδιορισμό της περιαστικής ζώνης (Καρανικόλας, 2006). Έτσι, στην προϋπάρχουσα περιαστική ζώνη προτείνεται να προστεθούν οι οικισμοί με:

1. έντονη οικιστική ανάπτυξη όπως το Πλαγιάρι, η Καρδία και ο Τρίλοφος,
2. μετασηματισμένοι οικισμοί όπως η Περαία, οι Νέοι Επιβάτες, η Αγία Τριάδα καθώς και οι τρεις οικισμοί της περιοχής μελέτης μας, δηλαδή η Νέα Μηχανιώνα, το Αγγελοχώρι και η Νέα Κερασιά
3. καθώς και οι οικισμοί: το Τριάδι, οι Ταγαράδες, τα Φαραμακάικα, το Λιβαδάκι, ο Βαλτότοπος, το Μεσαίο, η Νέα Φιλαδέλφεια, το Κράνος, το Πετρωτό, το Μονόλοφο, το Άνω Σχολάρι και το Κάτω Σχολάρι, για να διαμορφωθεί η περιαστική ζώνη όπως είχε σχεδιαστεί στα πλαίσια του προγράμματος «Καποδίστριας» (Καρανικόλας, 2006).

ΔΗΜΟΣ	Περιαστικοί οικισμοί	ΔΗΜΟΣ	Περιαστικοί οικισμοί
Δ. Εχεδώρου	Σίνδος*	Δ. Χορτιάτη	Ασβεστοχώρι*
	Νέα Μαγνησία*		Φίλυρο*
	Διαβατά*		Εξοχή*
	Καλοχώρι*		Χορτιάτης*
	Βαλτότοπος		Τρίλοφος
Δ. Καλλιθέας	Πεντάλοφος*	Δ. Μίκρας	Πλαγιάρι
	Νεοχωρούδα*		Καρδία
	Μεσαίο		Άνω Σχολάρι
	Νέα Φιλαδέλφεια		Κάτω Σχολάρι
	Πετρωτό	Δ. Θερμαϊκού	Περαία
	Μονόλοφος		Νέοι Επιβάτες
Δ. Θέρμης	Θέρμη*	Δ. Θερμαϊκού	Αγία Τριάδα
	Τριάδι		Λιβαδάκι
	Νέα Ραιδεστός*	Δ. Ωραιόκαστρου	Ωραιόκαστρο*
	Νέο Ρύσιο*	Δ. Μηχανιώνας	Νέα Μηχανιώνα*
	Ταγαράδες		Αγγελοχώρι*
	Φαραμακάικα		Νέα Κερασιά*

Πηγή: Καρανικόλας, 2006

Σημ.: με αστερίσκο εμφανίζονται οι οικισμοί που χαρακτηρίζονται ως περιαστικοί σύμφωνα με τον Ν.1561/85

Πίνακας 4.1. Η περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης

Ο παραπάνω πίνακας εμφανίζει αναλυτικά την σημερινή προτεινόμενη μορφή της περιαστικής ζώνης της Θεσσαλονίκης, καθώς και τους οικισμούς που περιλαμβάνει αυτή. Έτσι την περιαστική ζώνη της Θεσσαλονίκης μπορούμε να την διαχωρίσουμε γεωγραφικά στις εξής περιοχές:

- τους οικισμούς στον κάμπο του Γαλλικού Ποταμού, που αποτελούν το βορειοδυτικό τμήμα της περιαστικής ζώνης (μέρος της πεδιάδας της Καμπανίας).
- τους οικισμούς που βρίσκονται στη λοφοσειρά που προεκτείνει τον ορεινό όγκο του Χορτιάτη προς τα βορειοδυτικά, μέχρι την περιοχή της Νέας Φιλαδέλφειας, χωρίζοντας τον Έσω Θερμαϊκό Κόλπο (Κόλπος της Θεσσαλονίκης) από τη λεκάνη της Λίμνης Κορώνειας,
- την κοιλάδα του Ποταμού Ανθεμούντα και
- την υπερυψωμένη και διαβρωμένη πεδιάδα μεταξύ της κοιλάδας του Ποταμού Ανθεμούντα και των ακτών του Έξω Θερμαϊκού (ακτές της Επανομής) που είναι γνωστή και ως ευρύτερη περιοχή του Μεγάλου Εμβόλου (Καραμπουρνού), από το ομώνυμο ακρωτήριο στο οποίο καταλήγει στα δυτικά (Καρανικόλας, 2004).

Όσον αφορά την ιστορική εξέλιξη της περιαστικής ζώνης της Θεσσαλονίκης, η περιοχή αυτή αρχικά, χρησιμοποιήθηκε ως χώρος υποδοχής των προσφύγων της Μικράς Ασίας. Ο χαρακτήρας των πληθυσμών, οι οικονομικές και κοινωνικές τάσεις παραπέμπουν ακόμα και σήμερα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτών των πληθυσμών. Προφανώς, όπως γίνεται κατανοητό, σήμερα η πληθυσμιακή δομή των περιαστικών οικισμών έχει αλλάξει σημαντικά εξαιτίας της εξέλιξης της πόλης (Καρανικόλας, 2006). Πρόκειται τελικά για ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της δυναμικής που παρουσιάζουν αρκετές περιαστικές περιοχές όπου οι δημογραφικές, οικονομικές και κοινωνικές ενδογενής δυναμικές ωθούνται από την εγγύτητα με τον αστικό χώρο και τις μορφές ζωής του (Tomsin, 2005).

4.2. Χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Η νοτιοανατολική περιαστική ζώνη, αποτελεί την ευρύτερη χωρική οντότητα μέσα στην οποία εντάσσεται η περιοχή μελέτης μας. Η περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται από ποιοτικότερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, γεγονός που την μετατρέπει σε χώρο υποδοχής ανώτερων οικονομικών στρωμάτων. Έτσι τα τελευταία χρόνια στην περιοχή, με αιχμή του δόρατος τον οικισμό της Περαιάς, παρατηρείται το φαινόμενο της μετεγκατάστασης κατοίκων της Θεσσαλονίκης, σ' αυτή.

Η συνεχιζόμενη και εντεινόμενη ροή κατοίκων της Θεσσαλονίκης, προς την περιοχή της νοτιοανατολικής περιαστικής ζώνης, σε συνδυασμό με την αποκεντρωμένη χωροθέτηση νέων ή μεταστεγαζόμενων επιχειρήσεων αλλά και ιδρυμάτων κοινής ωφέλειας σ' αυτή, δημιουργεί μια νέα δυναμική ανάπτυξης στη περιοχή. Έτσι στις ακτές του Μεγάλου Εμβόλου, αναπτύσσεται μια εκτεταμένη ζώνη εστίασης – αναψυχής, ενώ στην περιοχή του Δήμου Θερμαϊκού εμφανίζεται έντονη οικιστική ανάπτυξη, παράλληλα με την συγκέντρωση επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα.

Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά, της περιοχής της νοτιοανατολικής περιαστικής ζώνης συνδυάζονται με φαινόμενα όπως:

- η έντονη αύξηση του πληθυσμού της ζώνης.
- οι αλλαγές στις χρήσεις γης, με κύριο φαινόμενο την τάση εγκατάλειψης των αγροτικών δραστηριοτήτων.
- η συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα προς όφελος του δευτερογενή και κυρίως του τριτογενή.
- η ελλιπής κάλυψη μετακινήσεων από δημόσια μέσα μεταφοράς.
- η εξυπηρέτηση από πλήρες οδικό δίκτυο ιδιαίτερα στο νότιο τμήμα της ζώνης.
- το πλήρες δίκτυο στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης συνδυασμένο με παρουσία ιδρυμάτων ιδιωτικής εκπαίδευσης.
- η ένταξη των τοπικών οικονομιών στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομικής λειτουργίας του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης

(Καρανικόλας, 2006).

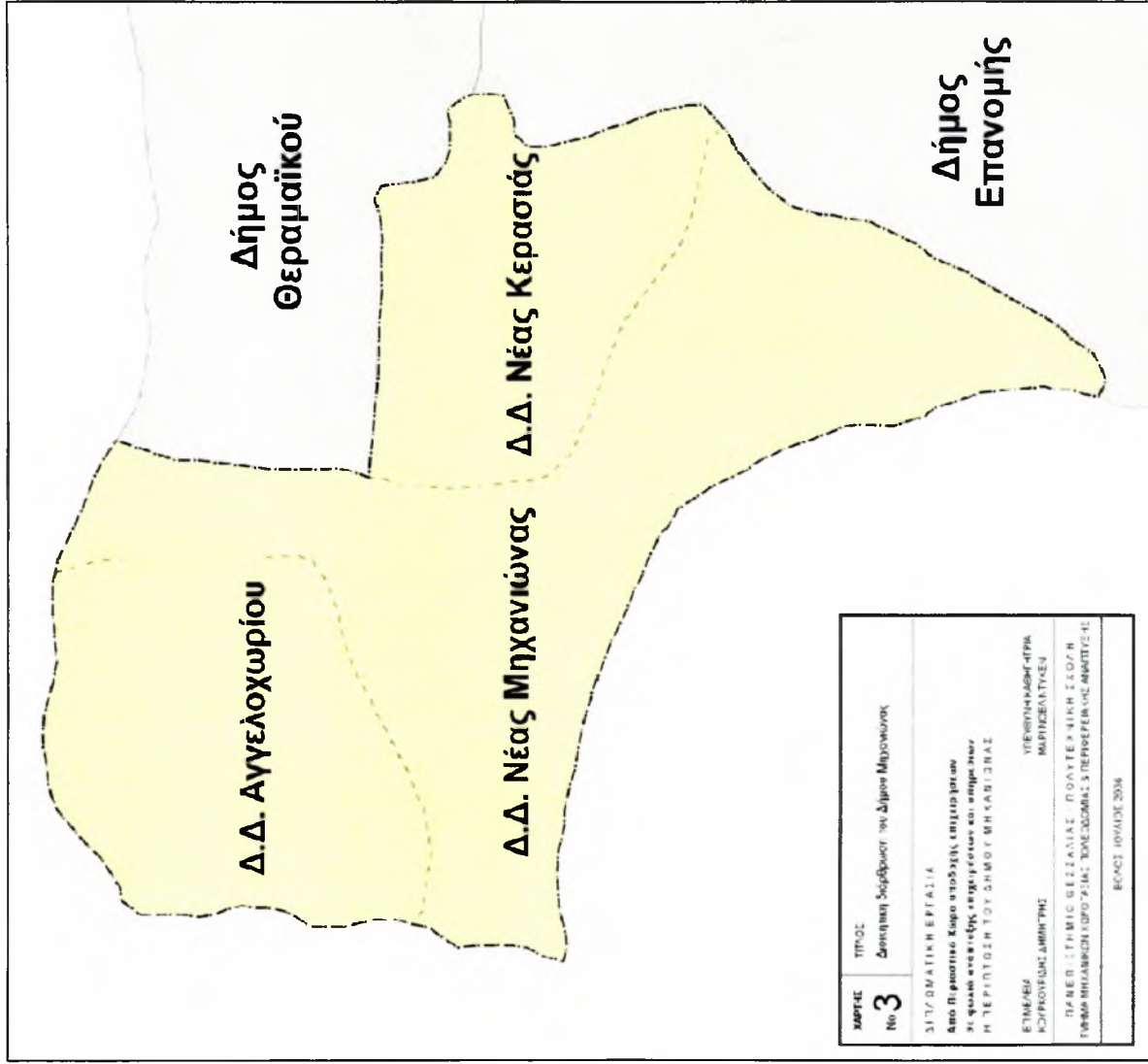
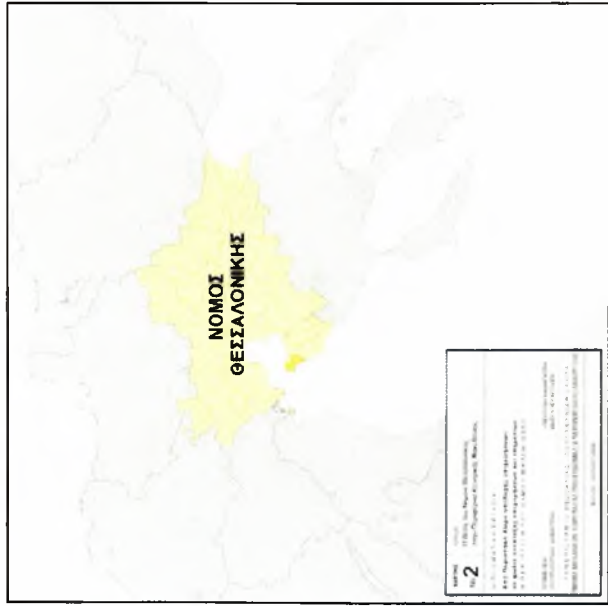
B2. Διάγνωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής μελέτης**5^ο Κεφάλαιο: Φυσιογνωμία της περιοχής**

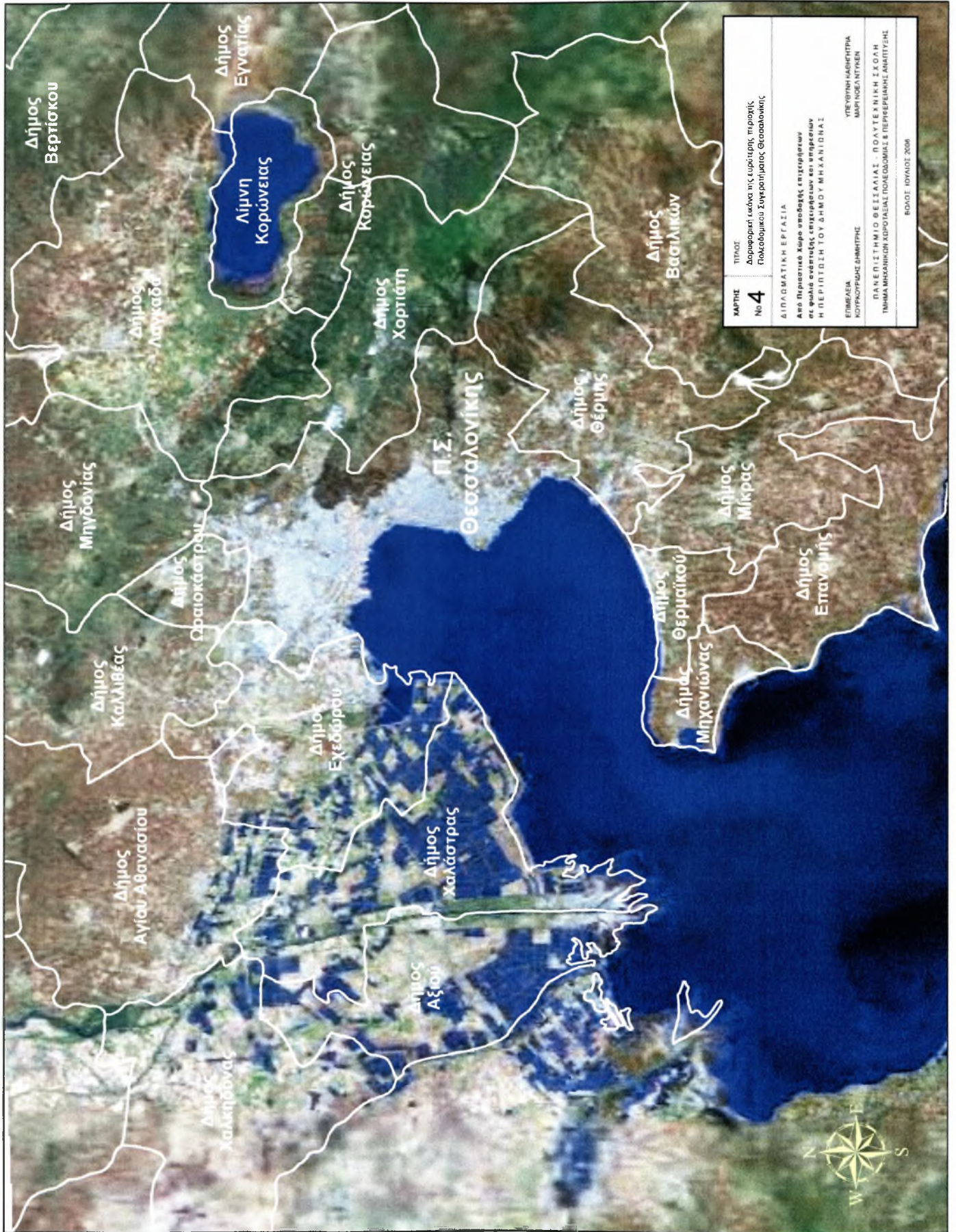
Ο Δήμος Μηχανιώνας βρίσκεται σε απόσταση 32 χιλιομέτρων νοτιοανατολικά του κέντρου της Θεσσαλονίκης και αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους δήμους της παραλιακής ζώνης στην ανατολική πλευρά του πολεοδομικού συγκροτήματος της συμπρωτεύουσας. Συνορεύει με το Δήμο Θερμαϊκού, (βόρεια-βορειοανατολικά), με το Δήμο Επανομής (ανατολικά-νοτιοανατολικά) και βρέχεται από τα νερά του Θερμαϊκού Κόλπου και του κόλπου της Θεσσαλονίκης, (βόρεια-βορειοδυτικά) (βλέπε χάρτης 4).

Η συνολική έκταση του δήμου είναι 21,6 τ.χλμ., από αυτά το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας καταλαμβάνει τα 11,2 τ.χλμ. (52%), το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου καταλαμβάνει τα 5,7 τ.χλμ. και το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, 4,7 τ.χλμ. Ο Δήμος Μηχανιώνας καταλαμβάνει το 0,59% της συνολικής έκτασης του Νομού Θεσσαλονίκης (3.683 τ.χιλ.).

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ από την απογραφή του 2001, ο Δήμος Μηχανιώνας έχει μόνιμο πληθυσμό 9.186 και πραγματικό 9.425. Ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου αντιστοιχεί στο 0,84% του Νομού Θεσσαλονίκης (1.084.001), ενώ ο πραγματικός πληθυσμός στο 0,89% του Νομού (1.057.825).

Το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας παρουσιάζει υψηλή πυκνότητα με περίπου 640 κατοίκους ανά τ.χλμ., γεγονός το οποίο αποτελεί χαρακτηριστικό φαινόμενο των περιαστικών ζωνών. Τα άλλα δυο Δ.Δ., που εμφανίζουν πιο έντονο αγροτικό χαρακτήρα, παρουσιάζουν σημαντικά μικρότερη πυκνότητα.

ΧΑΡΤΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ
Νο 4	Δορυφορικό υλικό για υδρολογική παραγωγή Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	
Από Πτυχιακό Χάρτη υποδοχής επιχειρήσεων σε φάση αναπτυξιακής επέκτασης και κτηρήσιμων Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΔΡΑΣ	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΑ ΜΑΡΙ ΝΟΕΛΑΝΤΙΝΗ	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΛΗΜΑΚΗΡΟΝΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΔΙΑΣ ΕΠΕΡΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2006	

Δημοτικά Διαμέρισμα	Έκταση (τ.χλμ.)	(Π,Η,Ο)	Κατηγορία οικισμού	Μόνιμος Πληθυσμός 2001	Αριθμός νοικοκυριών 2001	Πυκνότητα κατ. / τ.χλμ.
Νέα Μηχανιώνα	11,2	Π	Παραλιακός	7.155	2.328	639
Αγγελοχώρι	5,7	Π	Παραλιακός	954	372	167
Νέα Κερασιά	4,7	Π	Παραλιακός	1.077	370	229
Σύνολο	21,6	-	-	9.186	3.070	425

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 2001

Σημ.: Ο χαρακτηρισμός (Π, Η, Ο) αφορά στην κατάταξη της ΕΣΥΕ σε Πεδινούς, Ημιορεινούς και Ορεινούς οικισμούς. Η κατηγορία οικισμού αφορά στην κατηγοριοποίηση, (αναπτυσσόμενος, παραλιακός, τουριστικός κλπ.), σύμφωνα με τις αποφάσεις Νομαρχών για την οριοθέτηση οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων.

Πίνακας 5.1.

Ταυτότητα ΟΤΑ: Δήμος Μηχανιώνας

Ο Δήμος Μηχανιώνας προήλθε την 1-1-1999 από τη συνένωση του Δήμου της Νέας Μηχανιώνας και της Κοινότητας του Αγγελοχωρίου. Είχε προηγηθεί η μετατροπή της Νέας Μηχανιώνας σε Δήμο την 1-1-1994 με βάση το ΦΕΚ της 1-1-1994. Ο λόγος της μετατροπής αυτής εντοπίζεται στο γεγονός της πληθυσμιακής αύξησης. Ο οικισμός της Νέας Μηχανιώνας με βάση την απογραφή του 1991 αυξήθηκε, ξεπερνώντας τους 5.000 κατοίκους. Οι 5.000 κάτοικοι ήταν, σύμφωνα με το νόμο, το όριο για την μετατροπή μιας Κοινότητας σε Δήμο. Στη συνέχεια ο Δήμος Νέας Μηχανιώνας συνενώθηκε με την Κοινότητα της Νέας Κερασιάς. Ο Δήμος με τη σημερινή του μορφή υφίσταται διοικητικά από το 1995.

Στα όρια του δήμου στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες, εγκαταστάσεις κοινωνικής μέριμνας, σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι, ενώ στο στάδιο ανάπτυξης βρίσκεται η τοπική αγορά στο κέντρο της Νέας Μηχανιώνας. Στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας υπάρχει και η μεγαλύτερη υποδομή λιμενισμού σκαφών μέσης και παράκτιας αλιείας της νοτιοανατολικής Μεσογείου, αφού στην περιοχή λιμενίζονται καθημερινά 400 σκάφη διαφόρων τύπων.

Δήμος
Θέρμης

Δήμος
Βασιλικών

Δήμος
Μίκρας

Δήμος
Επτανομής

Δ.Δ. Αγελοχωρίου

Δήμος
Θερμαϊκού

Δ.Δ. Νέας
Μηχανιώνας Κερασιός

Δ.Δ. Νέας
Μηχανιώνας

ΚΑΡΤΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ
Νο 5	Διοικητική έκδοση της ευρωπαϊκής περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	
Από Περιφέρειο χώρο υποδοχής μεταναστευμένων σε φάση ανάπτυξης επιχειρησίων και εργασιών Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ Δ.Η.ΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	
ΚΟΥΡΟΥΦΩΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΑ	
ΜΑΡΙΑ ΝΟΥΣΑΝΤΩΝΗ	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΟ ΣΕΡΔΙΩΝ	
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΕΡΩΣΤΕ ΙΟΥΛΙΟΣ 2008	

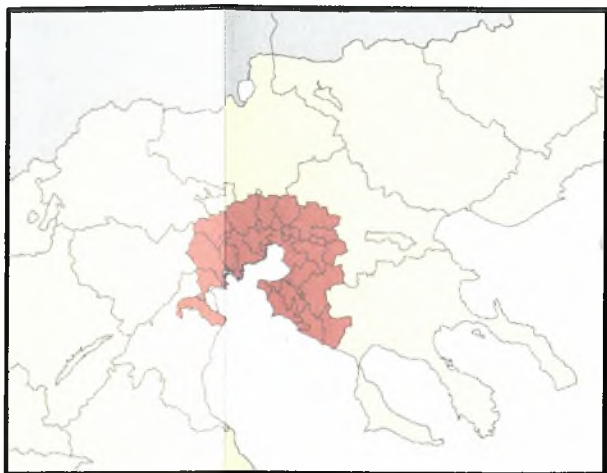
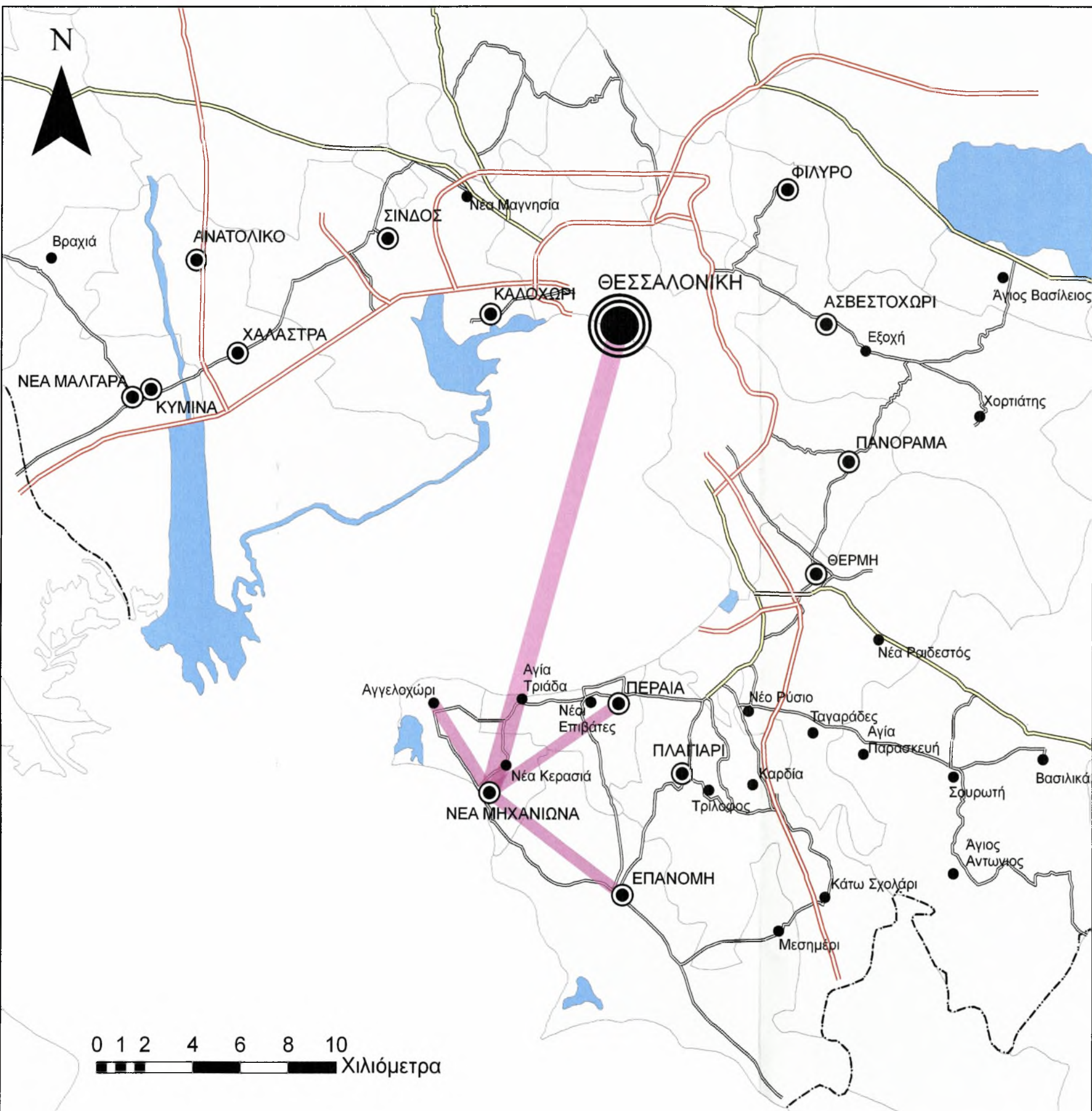

Ο Δήμος Μηχανιώνας λειτουργεί σχεδόν αυτόνομα, καθώς η μόνη λειτουργική εξάρτηση του εμφανίζεται είναι από το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, και σε πολύ μικρό βαθμό από την Περαιά. Αντίθετα πολλοί οικισμοί εμφανίζουν λειτουργική εξάρτηση από την Νέα Μηχανιώνα, οι οικισμοί αυτοί είναι: οι οικισμοί του Δήμου Μηχανιώνας (το Αγγελοχώρι και η Νέα Κερασιά), η Αγία Τριάδα, οι Νέοι Επιβάτες και σε μικρό βαθμό η Επανομή (βλέπε χάρτης 6).

Όσον αφορά το οδικό δίκτυο, ο βασικός άξονας του δήμου είναι η επαρχιακή οδός Θεσσαλονίκης – Αγίας Τριάδας – Νέας Μηχανιώνας. Η επαρχιακή αυτή οδός, αποτελεί τον μοναδικό άξονα διασύνδεσης του δήμου με την Θεσσαλονίκη (βλέπε χάρτης 6). Οι μεγάλοι και ποικίλης σύνθεσης κυκλοφορικοί φόρτοι που εμφανίζει ο άξονας αυτός, σε συνδυασμό με την παλαιότητα και την επικινδυνότητα του, χρίζει το πρόβλημα του δρόμου ως το σημαντικότερο του δήμου (βλέπε παράρτημα επιτόπια έρευνας, διερευνητικές συνεντεύξεις των τοπικών φορέων).

Σχετικά με την εξέλιξη του πληθυσμού του δήμου, κατά την τελευταία δεκαετία (1991-2001), παρατηρούμε μια αύξηση της τάξης του 22,6%. Η εικόνα της μεταβολής του πληθυσμού για την περίοδο αυτή, σε επίπεδο Δ.Δ., εμφανίζεται σχετικά διαφοροποιημένη, έτσι το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας παρουσιάζει αύξηση 24,1%, το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου μείωση 6,4% και το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς αύξηση 54,9%. Παράλληλα αξίζει να αναφέρουμε πως, τόσο σε επίπεδο δήμου, όσο και σε επίπεδο δημοτικού διαμερίσματος, τα τελευταία σαράντα χρόνια (1961-2001), ο πληθυσμός υπερδιπλασιάστηκε.

Η οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Μηχανιώνας βασίζεται στον πρωτογενή τομέα. Η αλιεία αποτελεί για το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, αλλά και για το σύνολο του δήμου, τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα και βασικό μοχλό ανάπτυξης. Η Νέα Μηχανιώνα διαθέτει το μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο μέσης αλιείας στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια και έναν από τους μεγαλύτερους στην Ευρώπη. Από την άλλη πλευρά στα Δ.Δ. Αγγελοχωρίου και Νέας Κερασιάς, εμφανίζεται ιδιαίτερα διογκωμένος ο κλάδος της γεωργίας. Κυρίως καλλιεργούνται σιτηρά, βιομηχανικά φυτά, (βαμβάκι), λαχανοκομικά φυτά, και ελιές, ενώ το Αγγελοχώρι αποτελεί κέντρο ανάπτυξης θερμοκηπιακών καλλιεργειών.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όρια Νομών
- Όρια Δήμων
- Υδρογραφικό δίκτυο

Οικιστικό Δίκτυο

- 1ου Επιπέδου
- 4ου Επιπέδου
- 5ου Επιπέδου

Εξαρτήσεις

- 1ου Βαθμού
- 2ου Βαθμού

Οδικό Δίκτυο

- Αυτοκινητόδρομος
- Πρωτεύον οδικό δίκτυο
- Δευτερεύον οδικό δίκτυο

ΧΑΡΤΗΣ Νο 6	ΤΙΤΛΟΣ: Οικιστικό Δίκτυο και Οδικό Δίκτυο
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Από Περιστατικό Χώρο υποδοχής επιχειρήσεων σε φωλιά ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙ ΝΟΕΛ ΝΤΥΚΕΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2006	

Ο δευτερογενής τομέας δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στον δήμο, υπάρχουν περίπου 80 επιχειρήσεις στον τομέα αυτό. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων στον δευτερογενή τομέα σχετίζονται με την αλιεία, όπου και υπάρχουν επιχειρήσεις που μεταποιούν αλιεύματα καθώς και άλλες που κατασκευάζουν προϊόντα απαραίτητα για την αλιευτική δραστηριότητα, όπως δίχτυα, κασόνια, πάγο κλπ. Παράλληλα, έντονη εμφανίζεται η δραστηριότητα του κατασκευαστικού κλάδου, η οποία ενισχύει περαιτέρω τον δευτερογενή τομέα. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην συνεχή προσέλκυση νέων κατοίκων στο Δήμο Μηχανιώνας και επομένως στην μετατροπή του δήμου σε νέο χώρο κατοίκησης με όλες τις επιπτώσεις που έχει τέτοιο φαινόμενο στον τοπικό παραγωγικό ιστό (Residential economy).

Όσον αφορά τον τριτογενή τομέα στον Δήμο Μηχανιώνας, παρατηρείται ιδιαίτερα διογκωμένος. Η υπερσυγκέντρωση επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα οφείλεται κυρίως στην συγκέντρωση στο δήμο δημόσιων υπηρεσιών, (όπως ΙΚΑ, ταχυδρομείο, ΚΕΠ, τράπεζες κλπ.), στην ανάγκη που δημιουργείται για παροχή προς τους αλιείς εξειδικευμένων υπηρεσιών, στην λειτουργία της ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης, στη Νέα Μηχανιώνας, η οποία καθιστά την περιοχή κόμβο εμπορίας αλιευμάτων, καθώς και στην προσέλκυση πολλών επισκεπτών που οδηγεί στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής.

Έτσι αν μελετήσουμε συνολικά την τοπική οικονομία, παρατηρούμε πως στηρίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στην έντονη αλιευτική δραστηριότητα. Όμως γύρω από την αλιεία, αναπτύσσεται μια αλυσίδα δραστηριοτήτων του δευτερογενή αλλά και του τριτογενή τομέα. Έτσι παρατηρείται πραγματική επιρροή του κλάδου της αλιείας, στους άλλους δυο τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.

Σήμερα η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας εμφανίζει αρκετές σημαντικές αναπτυξιακές προοπτικές. Όμως η αναγκαιότητα για μια σειρά αναπτυξιακών παρεμβάσεων, στο δήμο σε όλα τα επίπεδα έχει γίνει αντιληπτή από το σύνολο των πολιτών του δήμου. Έτσι η αποτελεσματική χρήση των εθνικών και των κοινοτικών κονδυλίων, στην παρούσα φάση είναι περισσότερο από κάθε άλλη φορά αναγκαία

6^ο Κεφάλαιο: Φυσικό – Γεωγραφικά στοιχεία

6.1. Ανάγλυφο

Στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας υπάγεται μεγάλο τμήμα της περιοχής του Μεγάλου Εμβόλου. Η περιοχή αυτή γεωμορφολογικά αποτελεί το ακραίο δυτικό τμήμα της Χαλκιδικής και παρουσιάζει εικόνα ανυψωμένου πλατώ, με μικρή κλίση προς το Θερμαϊκό Κόλπο. Η ομαλή επιφάνεια έχει μέσο υψόμετρο της τάξης των 50 μέτρων, διασχίζεται από βαθιές χαραδρώσεις κάθετες στην ακτή, εκτείνεται προς τη θάλασσα και στη ζώνη της ακτής διακόπτεται απότομα με συνέπεια το σχηματισμό αναβαθμίδας με ύψος μετώπου 25-40 μέτρα.

Η έκταση του Δήμου Μηχανιώνας είναι περίπου 2.160 Ha, από τα οποία, το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας καταλαμβάνει το 52% (1.120 Ha), το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς το 22% (470 Ha) και το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου το 26% (570 Ha).

Όσον αφορά το ανάγλυφο της περιοχής, το 90% της έκτασης του Δήμου είναι πεδινή. Ειδικότερα τα 1.400 Ha εμφανίζουν κλίση 0-5% και το μεγαλύτερο μέρος της υπόλοιπης έκτασης κλίσεις 5-10%.

6.2. Κλιματολογικά στοιχεία

Το κλίμα της περιοχής, σε γενική εκτίμηση είναι ήπιο με ξερό και θερμό καλοκαίρι, ιδιαίτερα στις παραλίμνιες περιοχές, ενώ στα ημιορεινά της ευρύτερης περιοχής μελέτης είναι δριμύτερο.

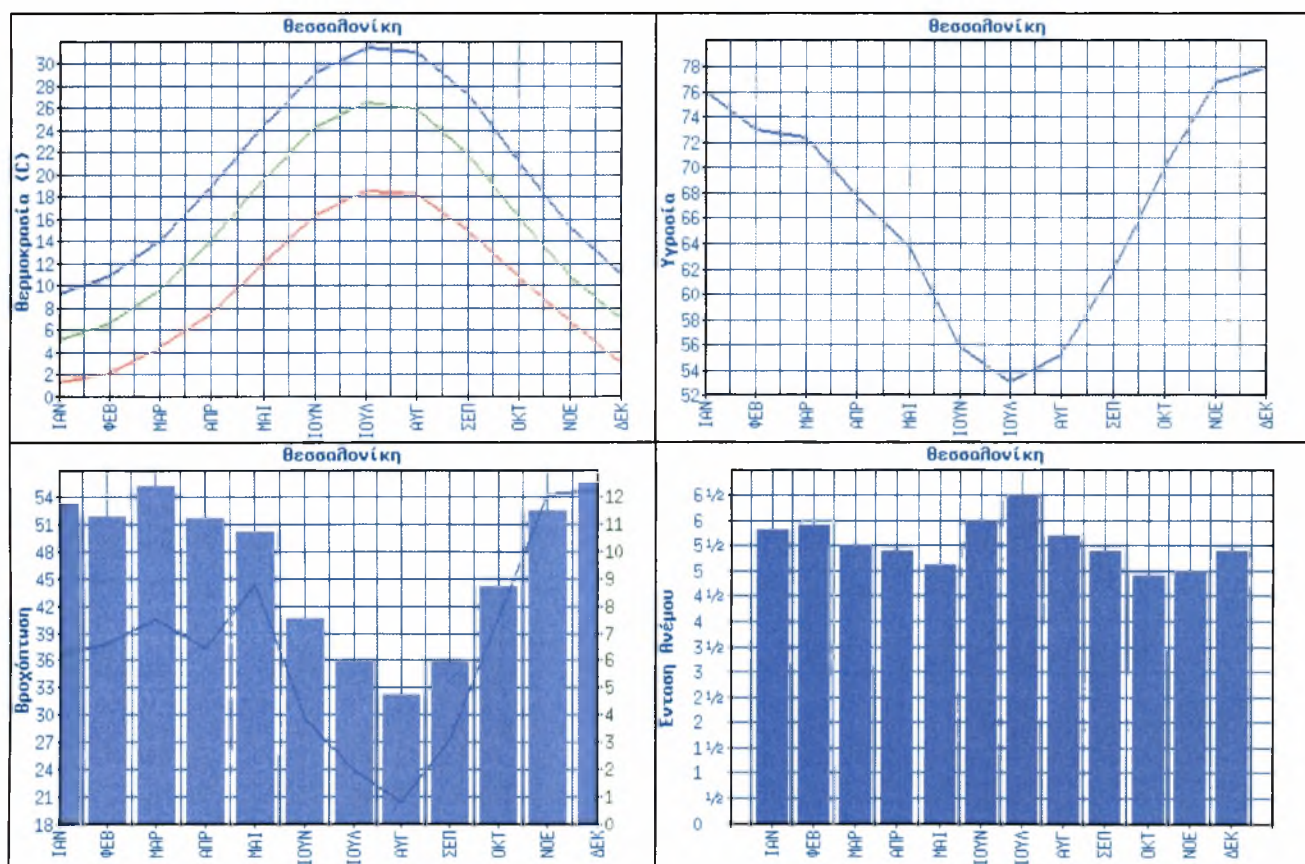
Τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, αυτά έχουν συγκεντρωθεί από το Σταθμό της Μίκρας, που βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 15 χιλιομέτρων από το Δήμο Μηχανιώνας.

Δείκτης	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Ελάχιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	1.3	2.2	4.5	7.5	12.1	16.3	18.6	18.3	14.9	10.8	6.8	3.0
Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία	5.2	6.7	9.7	14.2	19.6	24.4	26.6	26.0	21.8	16.2	11.0	6.9
Μέγιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	9.3	10.9	14.2	19.0	24.5	29.2	31.5	31.1	27.2	21.2	15.4	11.0
Μέση Μηνιαία Υγρασία	76.1	73.0	72.4	67.8	63.8	55.9	53.2	55.3	62.0	70.2	76.8	78.0
Μέση Μηνιαία Βροχόπτωση	36.8	38.0	40.6	37.5	44.4	29.6	23.9	20.4	27.4	40.8	54.4	54.9
Συνολικές Μέρες Βροχής	11.8	11.3	12.4	11.2	10.7	7.5	5.9	4.7	5.9	8.7	11.5	12.5
Μέση Μηνιαία Διεύθυνση Ανέμων	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	Ν	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ
Μέση Μηνιαία Ένταση Ανέμων	5.8	5.9	5.5	5.4	5.1	6.0	6.5	5.7	5.4	4.9	5.0	5.4

Πηγή : Ε.Μ.Υ.

Πίνακας 6.1.

Τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Πηγή : Ε.Μ.Υ.

Διάγραμμα 6.1.

Τα βασικά μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Τέλος θα ήταν χρήσιμο να αναφερθούν και ορισμένα πρόσθετα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής:

- Πτώση χιονιού παρατηρείτε κυρίως τους χειμερινούς μήνες ενώ λιγότερο τον Μάρτιο και τον Νοέμβριο. Ο μέσος αριθμός ημερών που συμβαίνει πτώση χιονιού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι 6.5.
- Η συχνότητα εμφάνισης πτώσης χαλαζιού είναι 0.2 ημέρες το χρόνο, τους μήνες Μάιο και Ιούνιο.
- Οι παγετοί εμφανίζονται 9.9 ημέρες το χρόνο και κυρίως τους μήνες του χειμώνα, το Νοέμβριο και τον Μάρτιο.
- Ομίχλη εμφανίζεται σε όλη τη διάρκεια του χρόνου εκτός από το μήνα Ιούλιο, ενώ ελάχιστα εμφανίζεται στο τέλος της άνοιξης και του καλοκαιριού (μήνες Απρίλιο, Μάιο, Ιούλιο και Αύγουστο). Ο μέσος αριθμός ημερών εμφάνισης ομίχλης είναι 21.9. (Βογιατζής, 2002)

6.3. Εδαφολογικά – Σεισμολογικά στοιχεία

Η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας βρίσκεται σε πεδινό έδαφος με ομαλά γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά. Οι εδαφικοί σχηματισμοί, οι οποίοι συνιστούν το υπέδαφος της περιοχής από άποψη σεισμικής επικινδυνότητας και συμπεριφοράς χαρακτηρίζονται ως 'γ' κατηγορίας κατά τον ισχύοντα ΝΕΑΚ (Νέο Ελληνικό Αντισεισμικό Κανονισμό), ενώ η περιοχή σαν μετρίως σεισμόπληκτη, κατηγορίας II. (Βογιατζής, 2002)

Ο σεισμικός συντελεστής που προκύπτει για περιοχή σεισμικότητας II και έδαφος επικινδυνότητας 'γ' είναι $\alpha = 0,16$, με σεισμική επιτάχυνση εδάφους $A = 0,24$ g (g: επιτάχυνση βαρύτητας). Παρακάτω δίνεται πίνακας, με του μεγαλύτερους και σοβαρότερους σεισμούς, οι οποίοι έπληξαν την ευρύτερη περιοχή από το 1900 μέχρι σήμερα.

Χρόνος	Ημερομηνία	Μέγεθος (R)	Χρόνος	Ημερομηνία	Μέγεθος (R)
1902	5-Ιουλ	6,5	1933	8-Μαΐ	6,1
1904	4-Απρ	7,0	1933	11-Μαΐ	61/4
1905	8-Οκτ	6,5	1978	8-Μαΐ	5,1
1905	8-Νοε	7,5	1978	24-Μαΐ	53/4
1931	8-Μαρ	63/4	1978	20-Ιουν	6,5
1932	26-Σεπ	7,0	1978	4-Ιουλ	5,1

Πηγή : Βογιατζής, 2002

Πίνακας 6.2.

Ημερομηνία και μέγεθος σεισμών ευρύτερης περιοχής

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο σεισμός της 20 Ιουνίου 1978 προκάλεσε πολλές βλάβες και υλικές ζημιές στην πόλη της Θεσσαλονίκης αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, όπου βρίσκεται και η περιοχή μελέτης μας. (Βογιατζής, 2002)

6.4. Υδρογεωλογικά χαρακτηριστικά (Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή, 2004)

Η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας δεν εντάσσεται σε μεγάλη υδρογεωλογική λεκάνη, αλλά ορίζεται ως «υπόλοιπο Κεντρικής Μακεδονίας». Η υδρογεωλογική συμπεριφορά της λεκάνης προσδιορίζεται από την εναλλαγή υδατοπερατών και υδατοστεγανών στρωμάτων που ευνοούν την ανάπτυξη υδροφόρων οριζόντων, υπό πίεση.

Συγκεκριμένα, αναγνωρίζονται τρεις γεωλογικοί σχηματισμοί:

- Χαλαροί σχηματισμοί: Είναι σημαντικοί, γιατί παρουσιάζουν μεγάλο πρωτογενές πορώδες και χαρακτηρίζονται ως υδατοπερατοί με υψηλό συντελεστή διαπερατότητας. Πρόκειται για αποθέσεις που αποτελούνται από ιλύ, άργιλο, αργιλοάμμο, αμμώδη χαλαρά υλικά με χαλίκια και κροκάλες.
- Ημυϊερατοί σχηματισμοί: Εμφανίζουν εξαιρετικά μικρή υδροπερατότητα, γιατί παρουσιάζεται εναλλαγή αδρομερών και λεπτομερών υλικών των αλλουβιακών αποθέσεων.
- Υδατοστεγείς σχηματισμοί: Χαρακτηρίζονται ως υδροπερατά στρώματα με χαμηλό συντελεστή υδροπερατότητας. Αποτελούνται από αργίλους με μικρό ποσοστό άμμου και μάργες.

6.5. Χλωρίδα - Πανίδα

Χλωρίδα

Σχεδόν το σύνολο της έκτασης του Δήμου Μηχανιώνας καταλαμβάνεται από γη υψηλής παραγωγικότητας. Ανεπτυγμένα δάση ή κηρυγμένες αναδασωτέες περιοχές δεν υπάρχουν. Ένα μικρό μόνο ποσοστό της έκτασης του Δήμου, καταλαμβάνουν θαμνώδης εκτάσεις και ρέματα. Κατά μήκος της κοίτης των ρεμάτων υπάρχει αυτοφυής βλάστηση, από διάφορα αγρωστώδη και ψυχανθή φυτά.

Η περιοχή του δήμου, σύμφωνα με το ΥΠΕΧΩΔΕ, ανήκει στη ζώνη των σκουρόφυλλων πλατύφυλλων του ανατολικού τμήματος, της μεσογειακής χλωριστικής περιοχής. Η συγκεκριμένη περιοχή, από πλευράς ειδών και συγκρότησης φωτοκάλυψης, κατατάσσεται στη χαμηλή ευμεσογειακή βλάστηση που αποτελεί συνηθισμένη μορφή βλάστησης των παραλιακών, λοφωδών περιοχών της Μεσογείου (Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή, 2004).

Πανίδα

Σχετικά με την πανίδα της περιοχής, περιορίζεται σε μερικές αλεπούδες, νυφίτσες, λαγούς και αρουραίους, ενώ τα συνηθέστερα παρατηρούμενα πτηνά είναι η καρακάξα, ο τσαλαπετεινός, η κάργα, το κικινέζι, ο γκιώνης και η δεκαοχτούρα.

6.6. Υγροβιότοπος Αγγελοχωρίου

Στο δυτικό άκρο του Δήμου Μηχανιώνας βρίσκεται ο υγροβιότοπος του Αγγελοχωρίου. Πρόκειται για μια χαμηλή παραθαλάσσια έκταση που αρχικά ήταν κόλπος, όμως υπό την επίδραση υδροδυναμικών παραγόντων, μετατράπηκε σε μια σχεδόν επίπεδη έκταση. Το κέντρο της έκτασης αυτής καταλαμβάνει η λιμνοθάλασσα της Αλυκής που έχει σχεδόν τετράγωνο σχήμα και εμβαδόν 800 στρεμμάτων περίπου. Μια στενή αμμώδης λωρίδα χωρίζει την λιμνοθάλασσα από το Θερμαϊκό Κόλπο, όμως έχει διανοιγεί τεχνική τάφρος που επιτρέπει την επικοινωνία με τη θάλασσα (Μαμουνή κ.α., 2001).

Η επίπεδη έκταση βόρεια της λιμνοθάλασσας έχει διαμορφωθεί σε αλυκή, από την οποία πήρε και το όνομα της η λιμνοθάλασσα. Νότια της Αλυκής σχηματίζονται αμμοθίνες και αμμώδη λιβάδια, αλλά και αλμυρά έλη, γνωστά με το όνομα Βαρικά και Τσίρια. Η λιμνοθάλασσα και η έκταση της αλυκής υπάγονται στο Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, ενώ το τμήμα νότια της αλυκής, που περιγράφηκε προηγουμένως, υπάγεται στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας (Μαμουνή κ.α., 2001).

Ο υγροβιότοπος φιλοξενεί ένα σημαντικό αριθμό πτηνών, συνολικά 178 είδη, εκ των οποίων τα 48 προστατεύονται από την Κοινοτική Οδηγία 79/409-85/411. Κατά τη μεταναστευτική περίοδο, συναντώνται πολλά γλαρόμορφα πουλιά, ορισμένα από τα οποία είναι υπό προστασία, ενώ επίσης, τμήμα της περιοχής αποτελεί καταφύγιο θηραμάτων (Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή, 2004).

Ο υγροβιότοπος δέχτηκε, σε μεγάλο βαθμό, ανθρώπινες παρεμβάσεις για την παραγωγή αλατιού, όπως "θερμάστρες", δεξαμενές κρυστάλλωσης και "τηγάνια", με αποτέλεσμα να περιορίζεται η φυσική υγροτοπική κατάσταση στο νότιο μέρος του. Σύμφωνα με μελέτη του ΥΠΕΧΩΔΕ, προτάθηκαν τρεις περιοχές προστασίας για τον υδροβιότοπο, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως απόλυτης, υψηλής προστασίας και ειδικού καθεστώτος. Οι περιοχές αυτές βρίσκονται εντός της περιοχής του βιοτόπου, όπως αυτή φαίνεται στο χάρτη με τις χρήσεις γης του δήμου (χάρτης 8, σελ. 80-81).

6.7. Συμπεράσματα

Μέσα από την μελέτη των φυσικό-γεωγραφικών στοιχείων της περιοχής μελέτης, διαπιστώνουμε, πως ο δήμος στο τομέα αυτό διαθέτει ένα σημαντικό πλεονέκτημα, τον υγροβιότοπο του Αγγελοχωρίου. Το πλεονέκτημα αυτό, δεν αξιοποιείτε στο μέγιστο δυνατό βαθμό, αφού όπως προαναφέραμε, ο υγροβιότοπος δεν είναι επισκέψιμος, ενώ έχει υποστεί και σημαντικές ανθρώπινες παρεμβάσεις.

7^ο Κεφάλαιο: Πολιτιστικό Περιβάλλον

7.1. Ιστορική αναδρομή

Οι τρεις οικισμοί κατοικούνται από πρόσφυγες, κυρίως από τη Μ. Ασία και τη Θράκη. Όσον αφορά στον οικισμό της Νέας Μηχανιώνας, για τον οποίο υπάρχουν τα περισσότερο διαθέσιμα ιστορικά στοιχεία, ιδρύθηκε στις 14 Μαΐου του 1923. Η αρχική τους εγκατάσταση έγινε σε σκηνές και αργότερα, προς τα τέλη του Αυγούστου του ίδιου χρόνου, εγκαταστάθηκαν στα πρώτα προσφυγικά σπίτια που μόλις είχαν ανεγερθεί. Οι πρώτες οικογένειες που ίδρυσαν τη Ν. Μηχανιώνα ήταν 450 και προερχότανε από την "παλιά" Μηχανιώνα της Προποντίδας, το Αυδήμιο της Α. Θράκης, την Κερασιά της Ανατολικής Θράκης, το Καστέλι, το Αμπαρλί, και το Τσεσμέ της Σμύρνης (Ματίκας, 1960).

Αρχικά ο οικισμός υπαγότανε διοικητικά στην Κοινότητα της Επανομής. Η Νέα Μηχανιώνα αποτέλεσε ξεχωριστή Κοινότητα από τον Ιούνιο του 1926. Το ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι στη νέα Κοινότητα εντάχθηκαν οι οικισμοί της Νέας Κερασιάς και του Αγγελοχωρίου. Η αρχική λοιπόν οικιστική σύνθεση συμπίπτει με την "καποδιστριακή" του μορφή (η Ιστορία συμπίπτει μέσα στους χρονικούς κύκλους της!).

Για τους περισσότερους πρόσφυγες που τελικά εγκατασταθήκανε στην ευρύτερη περιοχή της Νέας Μηχανιώνας, η Μικρασιατική καταστροφή του 1922 σημαίνει για αυτούς μια σχετικά μεγάλη πορεία στον Ελλαδικό χώρο. Οι περισσότεροι κάτοικοι της μικρασιατικής Μηχανιώνας σταμάτησαν προσωρινά στα Λουτρά της Αιδηψού. Οι πρόσφυγες που προερχότανε από το Τσεσμέ ακολούθησαν διαφορετική πορεία.

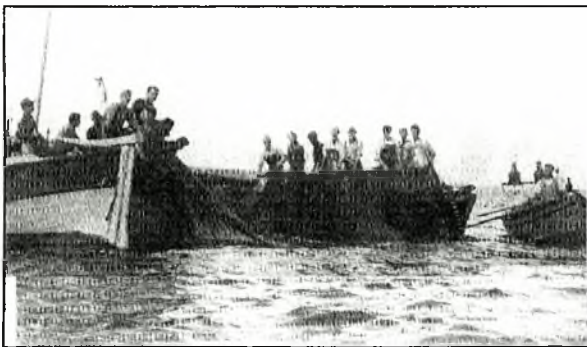
Ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο, για την κατανόηση της εξέλιξης της περιοχής, είναι το γεγονός ότι, οι περισσότεροι απ' αυτούς ασκούσαν ναυτικά επαγγέλματα (ψαράδες, ναύτες, καπετάνιοι). Για αυτό το λόγο οι περισσότεροι πέρασαν με τα δικά τους πλεούμενα στα απέναντι νησιά (Χίο, Σάμο, Λέσβο). Όταν πια είχε οικοδομηθεί η Νέα Μηχανιώνα στη σημερινή της περιοχή τότε εγκαταστάθηκαν και αυτοί εκεί.

Το 1923 λοιπόν τους Μηχανιώτες της Αιδηψού τους μεταφέρει το ατμόπλοιο "Θέτις" αρχικά στη Θεσσαλονίκη και στο τέλος αυτοί εγκαθίστανται στη σημερινή τοποθεσία. Οι γεωργοί, στο επάγγελμα, εγκαταστάθηκαν στο εσωτερικό και οι ψαράδες στην παραλία (Χατζημπιρμπιλός, 2004).

Πηγή: Ποτηρόπουλος, 2003

Εικόνα 7.1.
Παράκτιο ψάρεμα με γρίπο, 1945

Πηγή: Ποτηρόπουλος, 2003

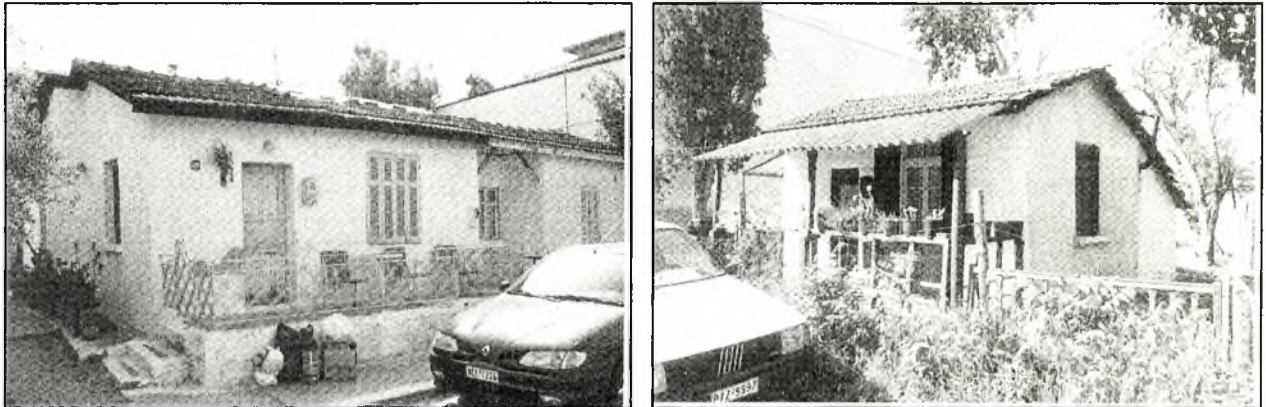
Εικόνα 7.3.
Βάρκες (ντορ-τσεφτέ) που τις έφεραν από την Μηχανιώνα, 1924

Πηγή: Ποτηρόπουλος, 2003

Εικόνα 7.2.
Ψάρεμα με σία καΐκι, 1965

Πρώτα οι νέοι κάτοικοι εγκαταστάθηκαν σε αντίσκηνα, που τους χορήγησε η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων. Αργότερα το Ελληνικό κράτος σε συνεργασία με γερμανική εταιρεία προχώρησε στην κατασκευή των πρώτων σπιτιών. Οι κάτοικοι που προερχότανε από την Αγία Παρασκευή προχώρησαν μόνοι τους στην κατασκευή των κατοικιών τους. Μόνο ελάχιστα ερείπια απ' αυτούς τους δύο τύπους σπιτιών σώζονται σήμερα.

Πηγή: Ποτηρόπουλος, 2003

Εικόνα 7.4.

Δυο από τα ελάχιστα σπίτια του εποικισμού που διασώζονται μέχρι και σήμερα

Σημαντικότερος πόρος εκείνης της εποχής για τους Μηχανιώτες ήταν η αλιεία. Οι κάτοικοι της Μηχανιώνας ήτανε παράκτιοι αλιείς ενώ αυτοί της Αγίας Παρασκευής ήταν ιδιοκτήτες караβιών μέσης αλιείας. Με το πέρασμα του χρόνου ο οικισμός άρχισε να αναπτύσσει εμπορική δραστηριότητα γεγονός που συνείσφερε σε νέο εισόδημα (Χατζημπιμπιλιός, 2004).

Όσον αφορά στο όνομα του νέου οικισμού δύο είναι οι κυριότερες εκδοχές για την προέλευσή του. Σύμφωνα με την πρώτη εκδοχή οι κάτοικοι της μικρασιατικής Μηχανιώνας προερχότανε από τα Χανιά της Κρήτης. Φαίνεται ότι στη μετοίκηση τους αυτή οδηγήθηκαν από το γεγονός ότι ήταν δυσαρεστημένοι από την διαμονή τους στα Χανιά. Όταν λοιπόν αναφερότανε στον αρχικό τρόπο προέλευσης τους αναφωνούσαν: "μη Χανιά, μη Χανιά".

Παραφθορά αυτής της έκφρασης είναι το Μηχανιώτες και ο οικισμός τους στη Μικρά Ασία επικράτησε να λέγεται Μηχανιώνα. Μάλιστα αυτή η εκδοχή ενισχύεται από το

γεγονός ότι πολλοί από τους Μηχανιώτες φέρουν επώνυμα κρητικής προέλευσης, όπως Καματάκης, Αραπάκης κλπ. Μια δεύτερη εκδοχή του ονόματος λέει ότι στον Μικρασιατικό οικισμό της Μηχανιώνας λειτουργούσε μηχανουργείο. Από τη δραστηριότητα αυτού του μηχανουργείου λέγεται ότι πήρε το όνομά του ο οικισμός της Μικράς Ασίας.

7.2. Πολιτιστικοί πόροι

Η περιοχή στην οποία εγκαταστάθηκε η Νέα Μηχανιώνα εμφανίζει μια ιδιαίτερα αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά, διότι βρίσκεται στην περιοχή της αρχαίας Αινείας. Αυτός είναι και ο σημαντικότερος εντοπισμός χώρου με σημαντικότερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον στα διοικητικά όρια του νέου Δήμου. Το κύριο αρχαιολογικό εύρημα που παραπέμπει σ' αυτόν τον αρχαίο οικισμό είναι μια τραπεζόσχημη τούμπα που είναι γνωστή ως τούμπα Τάμπια ή Κουμ-Καλέ.

Η κατοίκηση της αρχαίας Αινείας χρονολογείται από την πρώιμη εποχή του σιδήρου και φτάνει μέχρι τους ελληνοιστικούς χρόνους. Η Αινεία αναφέρεται από το Διόνυσο τον Αλικαρνασσεά, ως ένας από τους οικισμούς που διαλύθηκαν για να συνοικιστούν με τη Θεσσαλονίκη. Στην περιοχή της Αινείας έχουν βρεθεί μετά από ανασκαφές τρεις ταφικοί τύμβοι Α, Β και Γ, οι οποίοι χρονολογούνται από τον 4ο π.Χ. αιώνα. Απ' αυτούς ο Γ θεωρείται ο πιο παλιός. Σ' αυτόν έχουν βρεθεί απλά κτερίσματα, κυρίως αττικά πήλινα αγγεία. Οι τύμβοι Α και Β προσπαθούν να μιμηθούν τους βασιλικούς τάφους της Βεργίνας και είναι κάπως μεταγενέστεροι.

Στα όρια της Κοινότητας του Αγγελοχωρίου και 200 μέτρα νότια του χωριού έχει βρεθεί αρχαίος οικισμός και νεκροταφείο. Στον οικισμό της Νέας Κερασιάς έχει βρεθεί ταφικός τύμβος διαμέτρου ± 70 μ και ύψους ± 7 μ. Στη νότια πλευρά του αποκαλύφθηκε κιβωτιόσχημος τάφος και ένας κεραμοσκεπής, και οι δύο των ρωμαϊκών χρόνων. Ο τύμβος υπολογίζεται ότι δημιουργήθηκε κατά τον 3ο π.Χ. αιώνα.

Στον οικισμό της Νέας Μηχανιάνας, και στην περιοχή της Ανθούπολης, έχει βρεθεί νεκροταφείο των ρωμαϊκών χρόνων. Επίσης στον οικισμό της Νέας Μηχανιάνας και στην περιοχή Δροσιά έχει βρεθεί νεκροταφείο το οποίο χρονολογείται από την ύστερη αρχαιότητα και τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους. Όσον αφορά στα άλλα μνημεία της περιοχής των ορίων του Δήμου πρέπει να αναφερθούν τα Πολυβολεία του Αγγελοχωρίου, από την εποχή της Τουρκοκρατίας και μια εκκλησία του 19ου αιώνα στα όρια του οικισμού της Νέας Κερασιάς. Το πρώτο αφορά το Φρούριο του μεγάλου Καραμπουρνού και παραπέμπει σε οχυρωματικές κατασκευές της τελευταίας περιόδου της Τουρκοκρατίας. Υπολογίζεται ότι ολοκληρώθηκε λίγο πριν από το 1900.

Όσον αφορά στην εκκλησία της Ν. Κερασιάς πρόκειται για ξυλόστεγη βασιλική μεταβυζαντινού τύπου. Χρονολογείται από το 1818 και ανήκει σε ιδιώτη ενώ προστατεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

7.3. Πολιτιστικοί φορείς και Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Ο Δήμος Μηχανιάνας οργανώνει και υλοποιεί πλήθος πολιτιστικών και αθλητικών δράσεων, οι οποίες συμβάλλουν καθοριστικά στην αναβάθμιση της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής, ενώ συγχρόνως αναδεικνύουν το δήμο ως κέντρο δημιουργικής έκφρασης και προώθησης παραδοσιακών μορφών τέχνης.

Ο φορέας που δραστηριοποιείται σε θέματα πολιτισμού στο δήμο είναι η Καψαλάκειος Πολιτιστική Στέγη, προς τιμήν της ομογενούς, από τις Η.Π.Α., Αιμιλίας Καψαλάκη, που κληροδότησε στην κοινότητα Νέας Μηχανιάνας ένα χρηματικό ποσό για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Ιδρύθηκε το 1996, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Ακόμη, φορέας άσκησης της πολιτιστικής πολιτικής του δήμου είναι και η Δημοτική Επιχείρηση Τοπικής Ανάπτυξης Μηχανιάνας, η οποία ιδρύθηκε το 1992, και συνεργάζεται, τόσο με την Καψαλάκειο Πολιτιστική Στέγη, όσο και με άλλους κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς του δήμου, σε κοινές πολιτικές και δράσεις.

Ειδικότερα ο σκοπός της δημοτικής αυτής επιχείρησης είναι η ποιοτική αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών της Νέας Μηχανιάνας, η προσέλκυση τουριστών με καλύτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, η συμβολή στην αναβάθμιση της πολιτιστικής

δραστηριότητας των κατοίκων του δήμου, η καθαριότητα και ο ευπρεπισμός των κοινόχρηστων χώρων και γενικά, ότι έχει να κάνει με την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και με δραστηριότητες που αφορούν τον τουρισμό.

Στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας δραστηριοποιούνται επίσης, δώδεκα πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι:

- Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος "Η Ομόνοια"
- Πολιτιστικός Σύλλογος Αγγελοχωρίου "Ο Φάρος"
- Μορφωτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Ν. Μηχανιώνας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Ν. Κερασιάς "Η Ελπίς"
- Ναυταθλητικός Όμιλος "Τα Δελφίνια" Ν. Μηχανιώνας
- Αθλητικός Σύλλογος "Άγιος Νικόλαος"
- Αθλητικός Σύλλογος "Ποσειδών" Νέας Μηχανιώνας
- Αθλητικός Σύλλογος "Νίκη Εμβόλου" Ν. Κερασιάς
- Αθλητικός Σύλλογος "Κεραυνός" Αγγελοχωρίου
- Αθλητικός Σύλλογος Νέας Μηχανιώνας "Ο Ερμής"
- 3^ο Σύστημα Ναυτοπροσκόπων Νέας Μηχανιώνας
- Σύλλογος Γυναικών Νέας Μηχανιώνας

Οι σημαντικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στην περιοχή του δήμου κατά τη διάρκεια του έτους είναι:

- **Η Γιορτή της Παναγίας Φανερωμένης:** η γιορτή αυτή πραγματοποιείται στις 23 Αυγούστου κάθε χρόνο (εννέα μέρες μετά την κοίμηση της Θεοτόκου), όπου γιορτάζει η εκκλησία της Νέας Μηχανιώνας. Κατά την διάρκεια της γιορτής πλήθος κόσμου επισκέπτεται τη Νέα Μηχανιώνα, ενώ στήνεται στους κεντρικούς δρόμους κοντά στην εκκλησία εμποροπανήγυρης. Η κορύφωση της γιορτής αυτής γίνεται με την περιφορά της εικόνας της Παναγίας Φανερωμένης. Αξίζει να αναφέρουμε πως κατά την διάρκεια αυτής της γιορτής δεν πραγματοποιούνται κάποιες ιδιαίτερες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

- **Η Γιορτή του ψαρά και του αγρότη:** η γιορτή αυτή πραγματοποιείται στα τέλη Ιουνίου στο Αγγελοχώρι. Κατά την διάρκεια της γιορτής αυτής γίνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις (χορός, θέατρο, κλπ.), ενώ παράλληλα προσφέρονται στους επισκέπτες δωρεάν θαλασσινά.
- **Η Γιορτή της τράτας:** η γιορτή αυτή πραγματοποιείται στα τέλη Ιουνίου, στη Νέα Μηχανιώνα, για να γιορταστεί η ολοκλήρωση της περιόδου της τράτας και η επιστροφή των αλιέων στη Νέα Μηχανιώνα. Κατά την διάρκεια της γιορτής αυτής γίνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις (χορός, συναυλίες, κλπ.).
- **Η Γιορτή του τσίπουρου:** Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιείται τον Οκτώβριο στην Κερασιά, όπου γιορτάζεται η έναρξη της περιόδου παραγωγής τσίπουρου. Κατά την διάρκεια της γιορτής αυτής γίνονται πολύμορφες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ παράλληλα προσφέρονται στους επισκέπτες δωρεάν τσίπουρο και μεζέδες.
- **Η γιορτή του Καταναλωτή:** Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, χωρίς όμως να έχει σαφώς καθορισμένη περίοδο, από το Σύνδεσμο Επαγγελματιών και Βιοτεχνών της Νέας Μηχανιώνας. Κατά την διάρκεια της γιορτής αυτής πραγματοποιούνται διάφορα πολιτιστικά και μουσικά δρώμενα ενώ παράλληλα προσφέρονται στους επισκέπτες δωρεάν κρασί και φαγητό.
- **Τα "ΜΗΧΑΝΙΩΤΙΚΑ & Γιορτή σαρδέλας":** Η γιορτή αυτή αποτελεί την δεύτερη μεγαλύτερη γιορτή του Δήμου, η οποία πραγματοποιείται στα τέλη του Ιουλίου και προσελκύει αρκετά μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Στα πλαίσια της γιορτής αυτής πραγματοποιούνται πολύμορφες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ τα τελευταία χρόνια διοργανώνονται και συναυλίες με γνωστούς καλλιτέχνες. Παράλληλα προσφέρονται στους επισκέπτες δωρεάν ψητές σαρδέλες, γεγονός από το οποίο προέρχεται και το όνομα της γιορτής αυτής.

7.4. Συμπεράσματα

Ο Δήμος Μηχανιώνας εμφανίζει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, λόγω και του τόπου προέλευσης των κατοίκων, αλλά και της περιοχής εγκατάστασης του νέου οικισμού, που διαθέτει πλούσια ιστορικά χαρακτηριστικά.

Όσον αφορά όμως το πολιτιστικό επίπεδο στο Δήμο, όπως προέκυψε και από την επιτόπια έρευνα, θεωρείται χαμηλό και μάλιστα διαπιστώθηκε πρόβλημα στο τομέα του πολιτισμού. Το πρόβλημα αυτό έχει να κάνει κυρίως με την έλλειψη πολιτιστικών υποδομών καθώς και σημαντικών πολιτιστικών εκδηλώσεων. Στην κατεύθυνση, ανόδου του πολιτιστικού επιπέδου, ο Δήμος Μηχανιώνας, το τελευταίο διάστημα, διοργανώνει ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω. Ενώ παράλληλα ενισχύει με κάθε τρόπο τους πολιτιστικούς συλλόγους που δραστηριοποιούνται στο δήμο.

Ο Δήμος Μηχανιώνας εμφανίζει πολλές δυνατότητες ανάπτυξης του πολιτιστικού τομέα του, ειδικά αν εκμεταλλευτεί την πλούσια παράδοσή του, η οποία προέρχεται και από την παλιά, αλλά και από την σύγχρονη Μηχανιώνα.

8^ο Κεφάλαιο: Χωροταξική οργάνωση – Χρήσεις γης

Οι Καποδιστριακοί δήμοι, με το μεγαλύτερο ή μικρότερο αριθμό Δημοτικών Διαμερισμάτων και οικισμών που περιλαμβάνουν, (ιδιαίτερα οι αγροτικοί και ημιαστικοί), απαρτίζουν πλέον ένα τοπικό οικιστικό υποσύστημα. Η ισόρροπη ανάπτυξη του οικιστικού αυτού δικτύου, καθώς και η λειτουργική του ολοκλήρωση και συνεκτικότητα αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους κάθε προσπάθειας συνολικού σχεδιασμού και προγραμματισμού σε επίπεδο δήμου.

8.1. Ιεράρχηση οικιστικού δικτύου

Οι πρώτες αναφορές σε πολιτική οικιστικού δικτύου, στην Ελλάδα, ήταν την δεκαετία του '60 στα Προγράμματα Ανάπτυξης. Από την περίοδο αυτή μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80, ανάλογες αναφορές επαναλαμβάνονται συστηματικά, βασισμένες στη θεωρία των πόλων ανάπτυξης. Η θεωρία αυτή βασίζεται στην υπόθεση ότι η ανάπτυξη διαχέεται στο σύνολο του χώρου με επίκεντρο τους πόλους ή κέντρα ανάπτυξης (Οικονόμου, 2004),

Για πρώτη φορά, όμως, στα τέλη της δεκαετίας του '70, διατυπώθηκε μια αναλυτική πολιτική για το οικιστικό δίκτυο από τη Διεύθυνση Οικισμού του Υπουργείου Δημοσιών Έργων (αργότερα ΥΧΟΠ). Η πολιτική αυτή για πρώτη φορά, δεν αφορά μόνο τις μεγάλες πόλεις αλλά το σύνολο του οικιστικού δικτύου. Παρόλα αυτά η πολιτική αυτή δεν εφαρμόστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα, έτσι το 1984 το ΥΧΟΠ υιοθέτησε μια νέα πολιτική, που στηριζόταν στη θεωρία κεντρικών τόπων. Η θεωρία αυτή βασίζεται στην υπόθεση ότι ο βασικός ρόλος των πόλεων είναι η παροχή υπηρεσιών προς την ενδοχώρα τους, και ότι στο πλαίσιο αυτό οι πόλεις και οι οικισμοί ιεραρχούνται συναρτήσει των λειτουργιών κάθε χώρας (Οικονόμου, 2004).

Η νέα αυτή πολιτική του ΥΧΟΠ προέβλεπε ένα ιεραρχικό σχήμα πέντε επιπέδων οικισμών. Οι λειτουργίες που καθορίστηκαν ανά επίπεδο οικιστικών κέντρων ήταν οι εξής:

- **Οικιστικό κέντρο 5^ο επιπέδου (χωριά):** οι οικισμοί αυτοί έχουν περιορισμένο πληθυσμιακό μέγεθος και εμφανίζουν καθόλου ή πολύ μικρή

περιοχή επιρροής. Οι λειτουργίες που χωροθετούνται επιλεκτικά σ' αυτούς είναι: δημοτικό σχολείο, νηπιαγωγείο βρεφικός σταθμός και γήπεδο.

- **Οικιστικό κέντρο 4^ο επιπέδου (κεφαλοχώρι):** οι οικισμοί αυτοί, έχουν μέσο πληθυσμό 5.000 κατοίκους και εξυπηρετούν μια περιοχή 2.000-8.000 κατοίκων. Οι λειτουργίες που χωροθετούνται στους οικισμούς αυτού του επιπέδου είναι: γυμνάσιο, λύκειο, περιφερειακό ιατρείο, βιβλιοθήκη, ταχυδρομείο – τηλεγραφείο – τηλεφωνείο. Ειδικά σε περίπτωση που ο οικισμός αυτού του επιπέδου είναι έδρα ΟΤΑ προβλέπεται και η δυνατότητα χωροθέτησης διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών.
- **Οικιστικό κέντρο 3^ο επιπέδου (κωμόπολη):** οι οικισμοί αυτοί εξυπηρετούν μια περιοχή 20.000 κατοίκων. Οι λειτουργίες που χωροθετούνται σ' αυτούς είναι: Κέντρο υγείας, Πνευματικό κέντρο, Ειρηνοδικείο, Οικονομική εφορία, Πταισματοδικείο, ΚΑΠΗ και κινηματογράφος.
- **Οικιστικό κέντρο 2^ο επιπέδου (νομαρχιακό κέντρο):** οι οικισμοί αυτοί εξυπηρετούν μια περιοχή 80.000 κατοίκων. Οι λειτουργίες που χωροθετούνται στους οικισμούς αυτού του επιπέδου είναι: ΤΕΙ, νομαρχιακό νοσοκομείο, Νομικές υπηρεσίες Υπουργείων, Πρωτοδικείο, μουσείο, θέατρο, Υποδιεύθυνση Αστυνομίας – Τροχαίας – Αγορανομίας.
- **Οικιστικό κέντρο 1^ο επιπέδου (περιφερειακό κέντρο):** οι οικισμοί αυτοί εξυπηρετούν μια περιοχή 450.000 κατοίκων. Οι λειτουργίες που χωροθετούνται σ' αυτού του επιπέδου τους οικισμούς είναι: ΑΕΙ, Περιφερειακό νοσοκομείο, Περιφερειακές υπηρεσίες Υπουργείων, Εφετείο, τράπεζες.

Σύμφωνα με τα πέντε επίπεδα κατηγοριοποίησης, ορισμένοι οικισμοί ορίζονται σαν κέντρα κάποιου επιπέδου ανάλογα με το είδος, τον αριθμό και το φάσμα των λειτουργιών, εξυπηρετήσεων και υποδομών που διαθέτουν (Δαλάκης – Μπασδέκης, 2005)

Έτσι η χωροταξική οργάνωση του οικιστικού δικτύου της περιοχής μελέτης που προβλεπόταν από την μελέτη του ΥΧΟΠ (1985) με τίτλο «Προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης Νομού Θεσσαλονίκης», προέβλεπε την αναδιάρθρωση της δομής του

οικιστικού πλέγματος με στόχο την αποκέντρωση και την τόνωση συγκεκριμένων ζωνών της ευρύτερης ενδοχώρας του νομού.

Στο πλαίσιο αυτής της αναδιάρθρωσης για την περιοχή μελέτης, είχε προταθεί συγκρότηση οικιστικής ενότητας στην ευρύτερη περιοχή του Μεγάλου Εμβόλου που περιλαμβάνει 13 οικισμούς οργανωμένους με βάση δυο κέντρα (δίπολο Επανομής – Μηχανιώνας).

Αγροτικό κέντρο της ενότητας προβλεπόταν η Επανομή, (οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου) ενώ παράλληλα προτεινόταν να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Νέας Μηχανιώνας σε ενισχυμένο οικιστικό κέντρο εξυπηρετήσεων 4^{ου} επιπέδου, με χαρακτήρα τουριστικού και αλιευτικού κέντρου. Στην εσωτερική οργάνωση της οικιστικής ενότητας προβλεπόταν η λειτουργική εξάρτηση 6 οικισμών 5^{ου} επιπέδου από την Νέα Μηχανιώνα, οι οικισμοί αυτοί ήταν: το Αγγελοχώρι, η Νέα Κερασιά, η Αγία Τριάδα, οι Νέοι Επιβάτες, η Περαία και το Λειβαδίκι.

Στόχος της οικιστικής ανασυγκρότησης, αυτής της περιοχής, φερόταν να είναι η μείωση των μετακινήσεων του πληθυσμού προς το ΠΣ Θεσσαλονίκης και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων.

Όλες οι παραπάνω προτάσεις, δεν κατοχυρώθηκαν με διοικητική πράξη με αποτέλεσμα να μην εφαρμοστούν, αλλά να αποτελέσουν τον οδηγό πολλών διοικητικών ενεργειών και επιλογών. Γεγονός που επιβεβαιώνεται και στο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, όπου η ευρύτερη περιοχή του Μεγάλου Εμβόλου αντιμετωπίζεται ως μια ενιαία χωρική ενότητα.

Σύμφωνα λοιπόν με το «Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας» (2004), η ευρύτερη περιοχή μελέτης μας, και ειδικότερα οι οικισμοί της Επανομής και της Μηχανιώνας εμφανίζουν έντονο δυναμισμό. Ο δυναμισμός αυτός αποτυπώνεται στο ότι ο οικισμός της Νέας Μηχανιώνας λειτουργεί σχεδόν αυτόνομα, καθώς η μόνη λειτουργική εξάρτηση του εμφανίζει είναι από το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, και σε πολύ μικρό βαθμό από την Περαία. Αντίθετα πολλοί οικισμοί εμφανίζουν

λειτουργική εξάρτηση από την Νέα Μηχανιώνα, οι οικισμοί αυτοί είναι: το Αγγελοχώρι, η Νέα Κερασιά, η Αγία Τριάδα, οι Νέοι Επιβάτες και σε μικρό βαθμό η Επανομή.

8.2. Χρήσεις γης

8.2.1. Χρήσεις γης εξωαστικού χώρου

Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας

Σημαντική θέση και έκταση στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας (τα όρια του οποίου ταυτίζονται με τα όρια της τέως Κοινότητας Νέας Μηχανιώνας) καταλαμβάνει η αυθαίρετη δόμηση. Έτσι στα πλαίσια του Γ.Π.Σ. της Κοινότητας της Νέας Μηχανιώνας του 1989, καταγράφηκε το οξύτατο αυτό πρόβλημα, δηλαδή της εκτεταμένης αυθαίρετης δόμησης παραθεριστικής κατοικίας, Β.Δ. και Ν.Α. του οικισμού. Το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίστηκε με τη δημιουργία Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου για την ανάπτυξη της β' παραθεριστικής κατοικίας που περιλάμβανε δυο περιοχές. Έτσι με το από 30.3.90 Π.Δ. καθορίστηκαν τα όρια ανάπτυξης των περιοχών της ΖΟΕ. Όμως, ενώ η μελέτη για τη ΖΟΕ πέρασε όλες τις νόμιμες διαδικασίες, εκκρεμεί ακόμα η τελική έγκριση, δηλαδή η έκδοση Π.Δ. στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η ΖΟΕ που αναφέραμε προηγουμένως περιλαμβάνει δυο επιμέρους περιοχές:

- Η πρώτη περιοχή βρίσκεται σε επαφή με την θάλασσα, στο Β.Δ. άκρο του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας («Σχολή Εμπορικού Ναυτικού») και έχει έκταση 159,8 Ha. Η περιοχή αυτή εμφανίζει μικρές κλίσεις προσφέροντας πανοραμική θέα, ενώ παράλληλα διασχίζεται από τον κοινοτικό δρόμο Μηχανιώνας – Αγγελοχωρίου.
- Η δεύτερη περιοχή βρίσκεται στο Ν.Α. άκρο του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας (Δροσιά) και έχει έκταση 76 Ha. Επίσης η περιοχή αυτή εμφανίζει τα ίδια χαρακτηριστικά εδάφους και θέας, ενώ διασχίζεται από τον κοινοτικό δρόμο Μηχανιώνας – Επανομής.

Παράλληλα, στο αγρόκτημα του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, (δηλαδή στον χώρο εκτός οικισμού), εκτός της περιοχής ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας, κυριαρχούν οι 6 παρακάτω χρήσεις:

- **Κατοικία (κύρια και παραθεριστική):** εμφανίζεται διάσπαρτη πέραν του ορίου της εγκεκριμένης ΖΟΕ. Ειδικά στο τμήμα που περιλαμβάνεται μεταξύ των οικισμών του δήμου (Β.Α. της Νέας Μηχανιώνας), η παρουσία της κατοικίας είναι έντονη, ενώ στο υπόλοιπο τμήμα του αγροκτήματος αναπτύσσεται παντού, χωρίς εμφανή ειδική τάση συγκέντρωσης.
- **Γεωργική γη:** καταλαμβάνει όλη την υπόλοιπη έκταση, ενώ εμφανίζει τάσης υποχώρησης εκεί όπου εμφανίζεται η κατοικία (κύρια και παραθεριστική, νόμιμη και αυθαίρετη)
- **Βιομηχανίες:** υπάρχουν οι εγκαταστάσεις μιας μεγάλης μονάδας παραγωγής αλιπάστων στον υδροβιότοπο, που όμως σήμερα δεν λειτουργεί, καθώς και μια βιοτεχνία μεταλλικών επίπλων.
- **Τουρισμός – Αναψυχή:** λειτουργούν οι παιδικές κατασκηνώσεις στις εγκαταστάσεις του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού 2 χιλιόμετρα Β.Δ. του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας.
- **Κοινωνικές εξυπηρετήσεις:** σε απόσταση 600 μέτρων Β.Δ. του ορίου του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας, λειτουργεί η Ανωτέρα Σχολή Εμπορικού Ναυτικού, οι εγκαταστάσεις της οποίας καταλαμβάνουν μια έκταση 40 στρεμμάτων. Επίσης δίπλα στο υδροβιότοπο της Αλυκής υπάρχει υπό κατασκευή γήπεδο ποδοσφαίρου.
- **Εξόρυξη:** η δραστηριότητα αυτή εμφανίζεται σε μικρή κλίμακα, δίπλα στη χωματερή ανατολικά του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας.

Εκτός όλων των παραπάνω χρήσεων, πρέπει να επισημανθεί πως στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας υπάρχουν οι παρακάτω περιοχές που εμφανίζουν ειδικές χρήσεις:

- **Ο αρχαιολογικός χώρος της Αινείας** – Τούμπα Τάμπια – όπως προσδιορίζεται στο με αριθμό πρωτοκόλλου 12452 έγγραφο της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Η περιοχή του αρχαιολογικού αυτού χώρου βρίσκεται Β.Δ. του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας, και περιλαμβάνει δυο ζώνες προστασίας. Την Α' ζώνη απόλυτης

προστασίας, που απαγορεύεται η δόμηση και η Β' ζώνη όπου επιτρέπεται η δόμηση υπό περιορισμούς.

- **Ο υγροβιότοπος Αγγελοχωρίου**, του οποίου η θέση και τα χαρακτηριστικά έχουν αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο. Αξίζει όμως να προσθέσουμε πως για τον υγροβιότοπο αυτό έχει εκπονηθεί ειδική μελέτη καθορισμού ορίων και όρων διαχείρισης, και το μόνο που απομένει η έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την θεσμοθέτηση του.
- **Το νεκροταφείο της Νέας Μηχανιώνας**, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση 200 μέτρων από το όριο της επέκτασης του οικισμού. Το νεκροταφείο αυτό δεν επαρκεί, διότι το εμβαδόν του είναι 3.000 τ.μ. και προγραμματίζεται η μεταφορά του κοντά στην περιοχή της χωματερής.
- **Ο βιολογικός καθαρισμός**, του οποίου η θέση και τα βασικά στοιχεία έχουν και πάλι αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε, πως από το πρώτο Γ.Π.Σ., της τότε Κοινότητας Νέας Μηχανιώνας (1989), είχε διαπιστωθεί η ανάγκη για δημιουργία εξειδικευμένης ζώνης εγκατάστασης μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Η ίδια διαπίστωση επαναλήφθηκε και στην Τροποποίηση του Γ.Π.Σ. του Δήμου Μηχανιώνας (2003), όπου και προτεινόταν η δημιουργία Βιοτεχνικού Πάρκου 500 στρεμμάτων. Η θέση του προτεινόμενου ΒΙΟ.ΠΑ., βρίσκεται ανατολικά της Νέας Μηχανιώνας σε απόσταση 700 μέτρων από τα όρια του οικισμού και σε επαφή με τα όρια του ΟΤΑ Επανομής. Η θέση αυτή, αν και κρίθηκε ως η καταλληλότερη περιοχή για την χωροθέτηση του ΒΙΟ.ΠΑ., μετά την κοινή αυτοψία της Ν.Ε.ΧΩ.Π. και εκπροσώπου του Οργανισμού Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης, προκάλεσε έντονες αντιδράσεις. Οι αντιδράσεις αυτές είχαν ως αποτέλεσμα την προσφυγή, μιας μερίδας πολιτών στην δικαιοσύνη, το οποίο προκάλεσε την μη ολοκλήρωση του ΒΙΟ.ΠΑ. μέχρι και σήμερα.

Δ.Δ. Αγγελοχωρίου

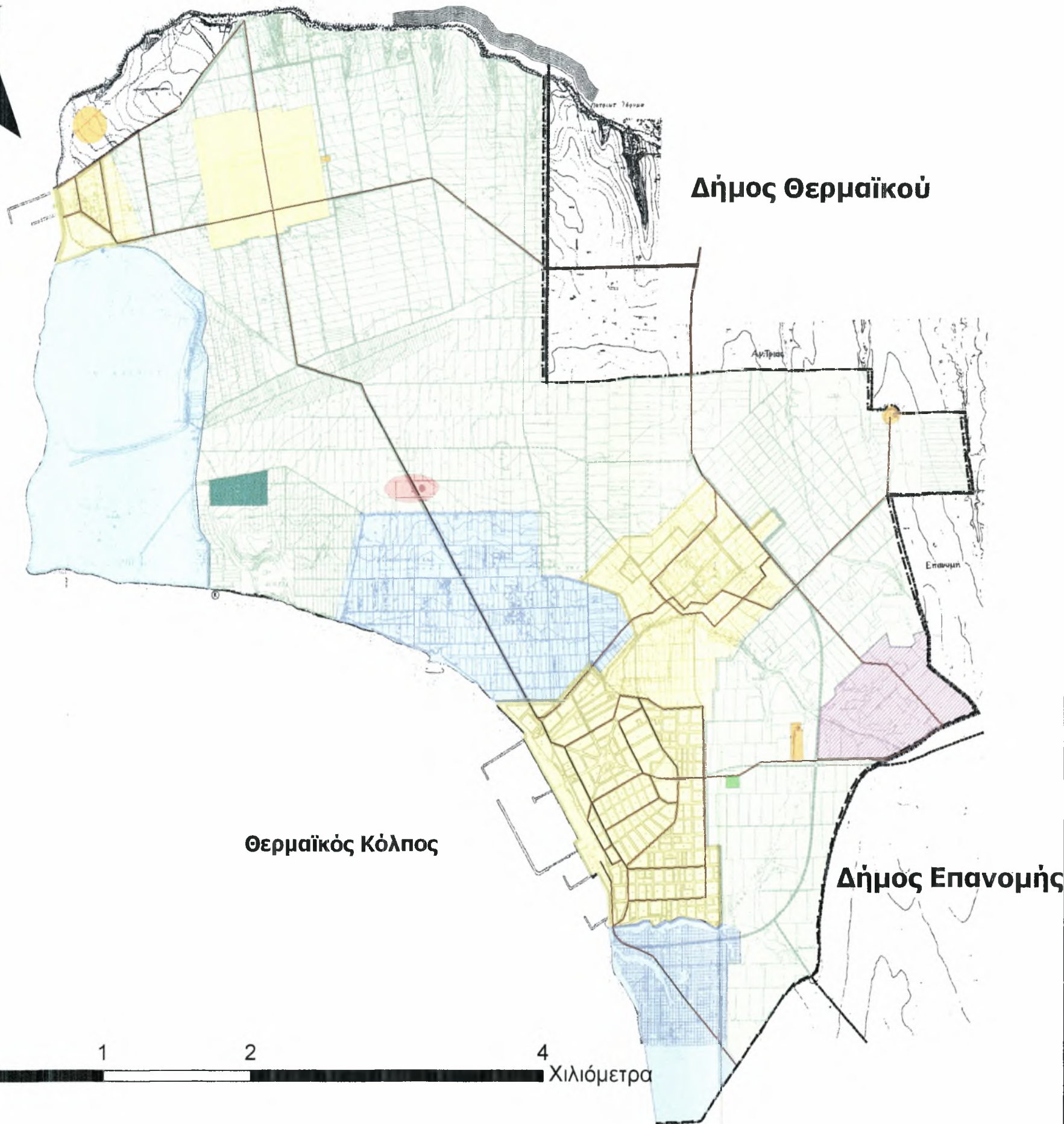
Στο αγρόκτημα του Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, (δηλαδή στον χώρο εκτός οικισμού), κυριαρχούν οι παρακάτω 6 χρήσεις:

- **Κατοικία (κύρια και παραθεριστική):** ισχύουν τα ίδια που αναφέρθηκαν για το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας. Η παρουσία της κατοικίας είναι έντονη και η τάση σαφής, Βόρεια Νότια και Ανατολικά του κυρίως οικισμού του Αγγελοχωρίου.
- **Γεωργική γη:** καταλαμβάνει σημαντική έκταση της ευρύτερης περιοχής με έντονη παρουσία θερμοκηπίων με κηπευτικά αλλά διακόπτεται από την παρουσία κατοικίας (κύριας και παραθεριστικής) διάσπαρτης και σε συστάδες, η ανάπτυξη της οποίας εμφανίζει τάσεις ανεξέλεγκτες. Το φαινόμενο αυτό είναι εξαπλωμένο σε όλο το αγρόκτημα σε σημείο που να μην μπορεί να προσδιορισθεί με σαφήνεια κατεύθυνση ανάπτυξης του, παρά μόνο αυτής που αναφέρθηκε πιο πάνω.
- **Δάση:** ανεπτυγμένα δεν υπάρχουν παρά μόνο η βλάστηση στις ρεματιές στο Βόρειο τμήμα του αγροκτήματος.
- **Βιοτεχνίες:** υπάρχει μια βιοτεχνία επεξεργασίας αλατιού, η οποία λειτουργεί σε επαφή με τις αλυκές .
- **Κοινωνικές εξυπηρετήσεις:** υπάρχει το γήπεδο του οικισμού επιφάνειας 10 στρεμμάτων, το οποίο λειτουργεί σε επαφή με την κοινοτική οδό νότια του παραλιακού τμήματος του οικισμού, του Αγγελοχωρίου.
- **Ιδιαίτερες χρήσεις:** το Νεκροταφείο του οικισμού Αγγελοχωρίου, το οποίο βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το Ανατολικό όριο του κυρίως οικισμού και έχει επιφάνεια 2,5 στρεμμάτων. Στο Βορειοδυτικό άκρο του αγροκτήματος Αγγελοχωρίου κυριαρχεί το Ναυτικό Οχυρό του Μεγάλου Εμβόλου σε επιφάνεια 400 στρεμμάτων περίπου.

Δ.Δ. Νέας Κερασιάς

Στο αγρόκτημα του Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, (δηλαδή στον χώρο εκτός οικισμού), κυριαρχούν οι παρακάτω 6 χρήσεις:

- **Κατοικία (κύρια και παραθεριστική):** ισχύουν τα ίδια που αναφέρθηκαν για το Δ.Δ. της Νέας Μηχανιώνας, μόνο που σε αυτή την περίπτωση η παρουσία της κατοικίας είναι έντονη στο Β.Δ., Ν.Δ. και Ν.Α. του οικισμού της Νέας Κερασιάς.
Γεωργική γη: καταλαμβάνει την υπόλοιπη έκταση, δεν εμφανίζεται όμως αδιάσπαστη αλλά διακόπτεται από την παρουσία κατοικίας (κυρίας και παραθεριστικής) διάσπαρτης, η ανάπτυξη της οποίας εμφανίζει τάσεις ανεξέλεγκτες. Το φαινόμενο αυτό είναι εξαπλωμένο σε όλο το αγρόκτημα σε σημείο που να μην μπορεί να προσδιορισθεί κατεύθυνση ανάπτυξης του.
- **Δάση:** ανεπτυγμένα δεν υπάρχουν παρά μόνο μικρό άλσος στο ανατολικό άκρο του αγροκτήματος.
- **Βιοτεχνίες:** υπάρχουν δύο υφαντουργεία, ένα μηχανουργείο και ένα ασβεστοποιό λειτουργούν στην ευρύτερη περιοχή του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας.
- **Κοινωνικές εξυπηρετήσεις:** το γήπεδο του οικισμού επιφάνειας 17 στρεμμάτων λειτουργεί σε επαφή με το Ν.Α. όριο του οικισμού.
- **Ιδιαίτερες χρήσεις:** το Νεκροταφείο του οικισμού Νέας Κερασιάς, που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το Ν.Δ. του όριο του, σε επαφή με την επαρχιακή οδό Θεσ/νίκης – Μηχανιώνας, πρόκειται να καταργηθεί και να μεταφερθεί στο χώρο χωματερής της Νέας Μηχανιώνας όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω. Τέλος καταγράφηκαν εγκαταστάσεις του Στρατού στο ανατολικό άκρο του αγροκτήματος του Δ.Δ. και ελάχιστες κτηνοτροφικές μονάδες (μαντριά) διάσπαρτες στις παραρεμάτιες περιοχές.

Δήμος Θερμαϊκού

Θερμαϊκός Κόλπος

Δήμος Επανομής

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Όρια δήμου
- Οδικό δίκτυο
- Αγρατική γη
- Οικιστική χρήση
- Ιδιαίτερες χρήσεις
- ΖΟΕ Παραθεριστικής Κατοικίας
- Βιοτεχνία
- Ειδική ζώνη κοινωνικής υποδομής
- Βιότοπος
- Βιολογικός Καθαρισμός
- Περιβατικό πράσινο

ΧΑΡΤΗΣ No 7	ΤΙΤΛΟΣ: Χρήσεις Γης Δήμου Μηχανιώνας
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Από Περιβατικό Χώρο υποδοχής επιχειρήσεων σε φωλιά ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΟΥΡΚΟΥΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΙ ΝΟΕΛ ΝΤΥΚΕΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΒΟΛΟΣ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2006	

8.2.2. Χρήσεις γης εντός οικισμών

Όσον αφορά τις χρήσεις γης εντός του οικισμού της Νέας Μηχανιώνας, παρατηρούμε την τάση εξάπλωσης, όλων των κεντρικών λειτουργιών, προς όλες τις κατευθύνσεις. Έτσι σταδιακά οι κεντρικές λειτουργίες διεισδύουν στην περιοχή αμιγούς κατοικίας, το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίστηκε εν μέρει από την μελέτη Τροποποίησης του Γ.Π.Σ. του Δήμου Μηχανιώνας, με τον καθορισμό χρήσης γενικής κατοικίας στο παλιό εγκεκριμένο σχέδιο της Νέας Μηχανιώνας.

Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί, η ύπαρξη αρκετών βιοτεχνιών και εργαστηρίων (εγκαταστάσεων χαμηλής όχλησης) που λειτουργούν μέσα στον οικισμό, διάσπαρτα σε όλη την έκταση του. Το γεγονός αυτό, ενισχύει την αναγκαιότητα της επίλυσης του προβλήματος που αναφέρθηκε παραπάνω με το ΒΙΟ.ΠΑ, έτσι ώστε να συγκεντρωθεί το σύνολο αυτών των δραστηριοτήτων εκτός οικισμού, αναβαθμίζοντας με αυτό τον τρόπο την οργάνωση και λειτουργία του οικισμού.

Στον οικισμό της Νέας Μηχανιώνας, λειτουργεί μια πολύ σημαντική αγορά, η οποία διαθέτει πληθώρα καταστημάτων (εμπορικά, εστίασης, αναψυχής κλπ.). Η αγορά αυτή αναπτύσσεται στην περιοχή γύρω από την κεντρική πλατεία του οικισμού, και εξυπηρετεί εκτός από τους υπόλοιπους οικισμούς του δήμου, και αρκετούς οικισμούς όμορων δήμων όπως η Επανομή, η Αγία Τριάδα κ.α.

Στον οικισμό της Νέας Κερασιάς, λειτουργούν η παλιά έδρα της κοινότητας, δυο παντοπωλεία και δυο περίπτερα. Η μικρή παρουσίαση εμπορικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών οφείλεται στο γεγονός ότι, ο οικισμός εξυπηρετείται από την πλούσια αγορά της Νέας Μηχανιώνας. Παράλληλα οι υπόλοιπες χρήσεις που εμφανίζονται στον οικισμό είναι κυρίως η κατοικία και η εγκαταστημένη παραγωγική υποδομή.

Τέλος στον οικισμό του Αγγελοχωρίου, η καθημερινή εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού εξασφαλίζεται μέσω της ύπαρξης εννέα εμπορικών καταστημάτων. Επίσης λειτουργούν η παλιά έδρα της κοινότητας, δύο ταβέρνες και ένα πρατήριο υγρών καυσίμων. Πέραν αυτών και με δεδομένο τον αγροτικό χαρακτήρα των νοικοκυριών η επικρατούσα χρήση είναι η κατοικία συνδυασμένη με αγροτικές αποθήκες και εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση της συσκευασίας οπωρολαχανικών

που πραγματοποιείται στον αύλειο χώρο τους. Στο παραλιακό τμήμα του οικισμού, υπάρχουν έξι ταβέρνες και κατά τα λοιπά η επικρατούσα χρήση είναι η κατοικία.

8.3. Εξέλιξη οικιστικού και διοικητικής δομής

Οι τρεις οικισμοί, Νέα Μηχανιώνας – Μεγάλος Έμβολο (Ν. Κερασιά) – Αγγελολώρι, αρχικά υπάχθηκαν στην Κοινότητα Επανομής καθώς ιδρύθηκαν στην περιοχή της, που είχε καθοριστεί με το αντίστοιχο ιδρυτικό διάταγμα (Β.Δ. της 28.6.18, ΦΕΚ Α 152/1918)

Το 1926 αποσπάστηκαν οι τρεις οικισμοί από την Κοινότητα Επανομής και συναποτέλεσαν την Κοινότητα Νέας Μηχανιώνας (Π.Δ. της 16.6.26, ΦΕΚ Α 217/1926). Το 1934 το Μεγάλο Έμβολο (Ν. Κερασιά) αποσπάστηκε από την Κοινότητα Νέας Μηχανιώνας και αποτέλεσε ξεχωριστή Κοινότητα (Π.Δ. της 11.8.34 ΦΕΚ 285 Α). Το ίδιο έγινε και το 1951 με το Αγγελολώρι που αποτέλεσε ξεχωριστή Κοινότητα (Π.Δ. της 3.12.51 ΦΕΚ 314 Α).

Το 1994 οι δυο κοινότητες Νέας Μηχανιώνας και Νέας Κερασιάς ξαναενώθηκαν σε ενιαίο ΟΤΑ, το Δήμο Νέας Μηχανιώνας (Π.Δ. 263/94 ΦΕΚ 114 Α). Ήδη με το Ν.2539/97 για τη συγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης καταργήθηκαν οι προϋπάρχοντες ΟΤΑ και ιδρύθηκε ο νέος Δήμος Μηχανιώνας με έδρα τη Νέα Μηχανιώνα.

9^ο Κεφάλαιο: Κοινωνικο-οικονομικό προφίλ της περιοχής

9.1. Δημογραφικές τάσεις

9.1.1. Αριθμός κατοίκων και εξέλιξη πληθυσμού

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ από την απογραφή του 2001, ο Δήμος Μηχανιώνας έχει μόνιμο πληθυσμό 9.186 και πραγματικό 9.425, και ως εκ τούτου, μπορεί να χαρακτηριστεί ως «μικρό αστικό κέντρο». Ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου αντιστοιχεί στο 0,84% του Νομού Θεσσαλονίκης (1.084.001), ενώ ο πραγματικός πληθυσμός στο 0,89% του Νομού (1.057.825). Όπως προκύπτει από τον πίνακα 9.1, υπάρχει σημαντική συγκέντρωση του πληθυσμού στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, σε ποσοστό 78%. Αξίζει επίσης να σημειώσουμε, σχετικά με την αστικότητα του πληθυσμού του δήμου, ότι το 77,9% του πληθυσμού πρόκειται για αστικό και το 22,1% για αγροτικό

Δημοτικά Διαμερίσματα	Μόνιμος Πληθυσμός 2001	Πραγματικός Πληθυσμός 2001
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	7.155	7.303
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	954	1.017
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	1.077	1.105
Δήμος Μηχανιώνας	9.186	9.425

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 2001

Πίνακας 9.1.

Μόνιμος και Πραγματικός Πληθυσμός, 2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμος Μηχανιώνας

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αποσαφηνίσουμε τους όρους, *πραγματικός* και *μόνιμος* πληθυσμός. Έτσι πραγματικός πληθυσμός μια χωρικής ενότητας που είναι το σύνολο των ατόμων που βρίσκονται κατά την ημέρα της απογραφής στη συγκεκριμένη χωρική ενότητα και μόνιμος είναι ο πληθυσμός με βάση την μόνιμη διαμονή του. Ο διαχωρισμός των δυο αυτών τύπων πληθυσμού έγινε από το 1991, για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της μετακίνησης πληθυσμού, κατά την ημέρα της απογραφής, κυρίως από τα αστικά κέντρα προς την ύπαιθρο.

Ειδικά, στην περιοχή μελέτης μας, όπως φαίνεται και στο πίνακα 9.2., ο λόγος μόνιμου / πραγματικού είναι πολύ κοντά στη μονάδα. Αυτό σημαίνει πως η διαφορά μεταξύ μόνιμου και πραγματικού πληθυσμού στο Δήμο Μηχανιώνας και το 1991 αλλά και το 2001 είναι σχεδόν ασήμαντες (της τάξης του 3,4% και 2,6% αντίστοιχα). Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει, όπου δεν υπάρχουν στοιχεία μόνιμου πληθυσμού, να αναφερόμαστε στον πραγματικό.

Δημοτικά Διαμερίσματα	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός		Λόγος Μόνιμου / Πραγματικού πληθυσμού	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	5.678	7.155	5.884	7.303	0,9797	0,9650
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	1.086	954	1.087	1.017	0,9381	0,9991
Δ.Δ. Ν. Κερασιάς	664	1.077	713	1.105	0,9747	0,9313
ΔΗΜΟΣ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ	7.428	9.186	7.684	9.425	0,9746	0,9667

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1991, 2001

Πίνακας 9.2.

Λόγος μόνιμου / πραγματικού Πληθυσμός, 1991 και 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

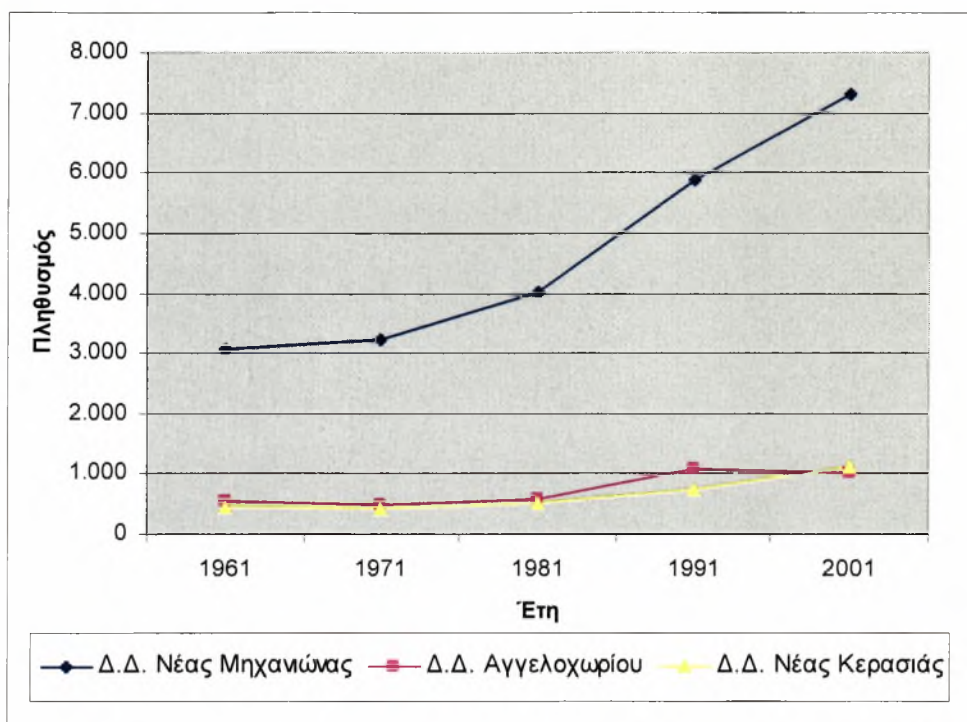
Η ανάλυση της διαχρονικής εξέλιξης του πληθυσμού, τόσο σε επίπεδο δημοτικού διαμερίσματος, όσο και σε επίπεδο δήμου, για την περίοδο 1961 – 2001, βασίζεται αποκλειστικά στον πραγματικό πληθυσμό. Η διαχρονική αυτή εξέλιξη παρουσιάζεται στους πίνακες 9.3. και στο διάγραμμα 9.1.. Ο χάρτης 8. απεικονίζει την πληθυσμιακή μεταβολή που παρατηρείται στο Νομό Θεσσαλονίκης, ανά δήμο για την δεκαετία '91-'01.

Δημοτικά Διαμερίσματα	Πραγματικός Πληθυσμός				
	1961	1971	1981	1991	2001
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	3.059	3.213	4.020	5.884	7.303
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	532	487	557	1.087	1.017
Δ.Δ. Ν. Κερασιάς	444	416	499	713	1.105
Δήμος Μηχανιώνας	4.035	4.116	5.076	7.684	9.425

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1961-2001

Πίνακας 9.3.

Διαχρονική εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1961-2001

Διάγραμμα 9.1.

Διαχρονική εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Δημοτικά Διαμερίσματα	Μεταβολή				
	'61-'71	'71-'81	'81-'91	'91-'01	'61-'01
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	5,0%	25,1%	46,4%	24,1%	138,7%
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	-8,5%	14,4%	95,2%	-6,4%	91,2%
Δ.Δ. Ν. Κερασιάς	-6,3%	19,9%	42,9%	54,9%	148,9%
Δήμος Μηχανιώνας	2,0%	23,3%	51,4%	22,7%	133,6%

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, 1961-2001, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.4.

Ποσοστιαία μεταβολή Πραγματικού Πληθυσμού 1961-2001 ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Με βάση τους παραπάνω πίνακες και το διάγραμμα, παρατηρούμε ότι σε όλες σχεδόν τις χρονικές περιόδους, ο Δήμος Μηχανιώνας, καθώς και όλα τα δημοτικά διαμερίσματα, εμφανίζουν θετικά ποσοστά μεταβολής. Μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν, το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου που τις περιόδους '61-'71 και '91-'01, εμφανίζει

αρνητικά ποσοστά μεταβολής, -8,5% και -6,4% αντίστοιχα, καθώς επίσης και το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς που την περίοδο '61-'71 εμφανίζει απώλειες πληθυσμού, σε ποσοστό -6,4%. Τελικά, τόσο σε επίπεδο δήμου, όσο και σε επίπεδο δημοτικού διαμερίσματος, συνολικά για την περίοδο '61-'01, ο πληθυσμός υπερδιπλασιάστηκε, επιβεβαιώνοντας τον χαρακτήρα χώρου κατοίκησης. Τα υψηλότερα ποσοστά αφορούν την δεκαετία '81-'91, όμως το αποτέλεσμα αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ένα βαθμό, πλασματικό δεδομένου ότι είναι πλέον γνωστό ότι, η μετακίνηση πληθυσμού την ημέρα της απογραφής του '91 ήταν ιδιαίτερα μεγάλη και μάλιστα πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του 2001.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε, τον μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής. Ο δείκτης αυτός δίνει το ρυθμό μεταβολής του πληθυσμού σε μια χρονική περίοδο, και προσφέρεται για συγκρίσεις ανάμεσα σε δυο χρονικές περιόδους. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από το τύπο:

$$\begin{aligned} P_{t+n} &= P_t(1+r)^n \Leftrightarrow \\ \Leftrightarrow \frac{P_{t+n}}{P_t} &= (1+r)^n \Leftrightarrow \\ \Leftrightarrow r &= \sqrt[n]{\frac{P_{t+n}}{P_t}} \end{aligned}$$

όπου P_t είναι ο πληθυσμός σε μια δεδομένη στιγμή t , n είναι ο αριθμός των χρονικών περιόδων (ετών) που πέρασαν και P_{t+n} είναι ο πληθυσμός στο τέλος των ετών που παρήλθαν και r είναι ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πληθυσμού.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής χρησιμοποιείται για να διευκολύνει την αντίληψη του ερευνητή ως προς την ένταση της εξέλιξης του πληθυσμού μέσω του χρόνου που χρειάζεται ο πληθυσμός αυτός για να διπλασιαστεί. Ο χρόνος αυτός υπολογίζεται εύκολα για τις διάφορες τιμές του r αν θέσουμε ως άγνωστο το χρόνο n ως εξής (βλ. Παράρτημα: Πίνακα 1, διάγραμμα 1).

$$2P_t = P_t(1+r)^n$$

Δημοτικά Διαμερίσματα	Μεταβολή			
	'61-'71	'71-'81	'81-'91	'91-'01
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	4,92	22,66	38,83	21,84
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	-8,80	13,52	69,15	-6,63
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	-6,49	18,36	36,33	44,79
Δήμος Μηχανιώνας	1,99	21,19	42,33	20,63

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.5.

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ($r^{\circ}/_{\infty}$), πραγματικού πληθυσμού 1961-2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Από τον πίνακα 9.5. παρατηρούμε ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής εμφανίζεται εξαιρετικά υψηλός, ειδικά στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας. Ο ρυθμός αυξήθηκε έντονα ανά δεκαετία μέχρι τη το '81-'91. Κατά την τελευταία δεκαετία, παρόλο που ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης είναι ακόμα πολύ υψηλός, εμφανίζεται τάση μείωσης του, η οποία μπορεί να είναι πλασματική για τους προαναφερόμενους λόγους.

Υπό την υπόθεση ότι τα επόμενα χρόνια, ο μέσος ετήσιος ρυθμός θα παραμείνει στα επίπεδα του '91-'01, τότε τόσο ο πληθυσμός του δήμου, όσο και του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, θα διπλασιαστεί σε λιγότερο από 35 χρόνια. Αξίζει να αναφέρουμε ότι, η πίεση είναι πολύ μεγαλύτερη στην περίπτωση του Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, όπου σε λιγότερο από 15 χρόνια, ο πληθυσμός θα διπλασιαστεί, αν ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής παραμείνει στα επίπεδα της δεκαετίας του '91-'01.

9.1.2. Πληθυσμιακή πυκνότητα

Η εξέλιξη της πληθυσμιακής πυκνότητας (κάτοικοι / τετ. χλμ.), για την περίοδο 1961-2001, τόσο για κάθε δημοτικό διαμέρισμα, όσο και για το σύνολο του δήμου, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Δημοτικά Διαμερίσματα	Πληθυσμιακή πυκνότητα				
	1961	1971	1981	1991	2001
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	273,1	286,9	358,9	525,4	652,1
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	93,3	85,4	97,7	190,7	178,4
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	94,5	88,5	106,2	151,7	235,1
Δήμος Μηχανιώνας	186,8	190,6	235,0	355,7	436,3

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.6.

Πληθυσμιακή πυκνότητα (κάτοικοι / τετ. χλμ.) 1961-2001
ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως σταδιακά η πληθυσμιακή πυκνότητα αυξάνεται σε όλα σχεδόν τα Δ.Δ., αλλά κυρίως στο επίπεδο του δήμου, αποτέλεσμα απόλυτα λογικό δεδομένου της προαναφερόμενης δημογραφικής ανάπτυξης. Έτσι σταδιακά ο Δήμος Μηχανιώνας γίνεται μια πιο πυκνοκατοικημένη περιοχή εμφανίζοντας πληθυσμιακή πυκνότητα το 2001, 436,3 κάτοικοι ανά τετ. χλμ., σε αντίθεση με το 1961 που εμφάνιζε μόλις 186,8.

9.1.3. Ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού

Η ηλικιακή διάρθρωση αποτελεί ένα βασικό χαρακτηριστικό της δομής του πληθυσμού, για το λόγο αυτό υπολογίσαμε μια σειρά από δείκτες. Για το υπολογισμό των δεικτών αυτών απαιτείται η κατανομή του πληθυσμού σε τρεις ομάδες: παιδικό (0-14 ετών), ενεργό (15-64ετών) και γεροντικό (65 ετών και άνω). Οι βασικοί δείκτες οι οποίοι θα υπολογίσουμε στην περίπτωση μας είναι ο δείκτης εξάρτησης, ο δείκτης γήρανσης, ο δείκτης νεανικότητας και ο δείκτης ενεργού πληθυσμού.

Ο δείκτης εξάρτησης μας δείχνει την αναλογία των ατόμων που ανήκουν στις δυο ακραίες ομάδες (μεγάλης ≥ 65 και νεαρής ηλικίας 0-14), δηλαδή των ατόμων που θεωρούνται εξαρτημένα με τα άτομα που ανήκουν στις μεσαίες ηλικιακές ομάδες (15-64) που θεωρούνται ανεξάρτητα.

Ο Δείκτης αυτός υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{(P_{(0-14),j} + P_{(\geq 65),j})}{P_{(15-64),j}} \times 100$$

όπου $P(0-14, 15-64, \geq 65)$ ο πληθυσμός των αντίστοιχων ηλικιακών ομάδων και j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο (στην περίπτωσή μας τα Δ.Δ. και ο Δήμος Μηχανιώνας).

Ο Δείκτης γήρανσης μας δείχνει την αναλογία των ατόμων μεγάλης ηλικίας (≥ 65) με τα άτομα νεαρής ηλικίας (0-14), δηλαδή το μέγεθος του δείκτη αυτού μας δείχνει κατά πόσο γηρασμένος είναι ο πληθυσμός

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{P_{(\geq 65),j}}{P_{(0-14),j}} \times 100$$

όπου $P_{(0-14, \geq 65)}$ ο πληθυσμός των αντίστοιχων ηλικιακών ομάδων και j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο (στην περίπτωσή μας τα Δ.Δ. και ο Δήμος Μηχανιώνας)

Ο δείκτης νεανικότητας δείχνει τη σχέση μεταξύ του νεαρού πληθυσμού και του συνολικού. Ειδικότερα, ο δείκτης αυτός υποδηλώνει τον αριθμό των ατόμων του παιδικού πληθυσμού που αντιστοιχούν σε 100 άτομα του συνολικού πληθυσμού. Αυτό σημαίνει πως, όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης νεανικότητας, τόσο νεαρότερος είναι ο πληθυσμός και αντίστροφα.

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{P_{(0-14),j}}{P_j} \times 100$$

όπου $P_{(0-14),j}$ ο πληθυσμός των αντίστοιχων ηλικιακών ομάδων και j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο (στην περίπτωσή μας τα Δ.Δ. και ο Δήμος Μηχανιώνας) και P_j ο συνολικός πληθυσμός της αντίστοιχης χωρικής ενότητας.

Ο δείκτης ενεργού πληθυσμού μας δείχνει τη σχέση μεταξύ του ενεργού πληθυσμού, δηλαδή της ηλικιακής ομάδας 15-64 ετών ως προς το σύνολο του πληθυσμού.

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{P_{(15-64),j}}{P_j} \times 100$$

όπου $P_{(15-64),j}$ ο πληθυσμός των αντίστοιχων ηλικιακών ομάδων και j το αντίστοιχο χωρικό επίπεδο (στην περίπτωσή μας τα Δ.Δ. και ο Δήμος Μηχανιώνας) και P_j ο συνολικός πληθυσμός της αντίστοιχης χωρικής ενότητας.

Έτσι σύμφωνα με όλα τα παραπάνω οι πίνακες που ακολουθούν μας δείχνουν τους δείκτες που προαναφέραμε για κάθε Δ.Δ., αλλά και για το σύνολο του δήμου. Ο πίνακας 9.7. αναφέρεται στο πραγματικό πληθυσμό του 2001, ενώ ο επόμενος στο μόνιμο πληθυσμό.

Δημοτικά Διαμερίσματα	Δείκτες Πραγματικού Πληθυσμού, 2001			
	Εξάρτησης	Γήρανσης	Νεανικότητας	Ενεργού Πληθυσμού
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	47,1	82,3	17,6	67,9
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	46,5	183,3	11,2	68,2
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	48,5	105,1	15,9	67,3
Δήμος Μηχανιώνας	47,2	92,2	16,7	67,9

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.7.

Δομικοί δείκτες πραγματικού πληθυσμού 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Δημοτικά Διαμερίσματα	Δείκτες Μόνιμου Πληθυσμού, 2001			
	Εξάρτησης	Γήρανσης	Νεανικότητας	Ενεργού Πληθυσμού
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	47,8	80,4	17,9	67,7
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	48,8	169,8	12,2	67,2
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	49,4	104,6	16,2	66,9
Δήμος Μηχανιώνας	48,1	89,7	17,1	67,5

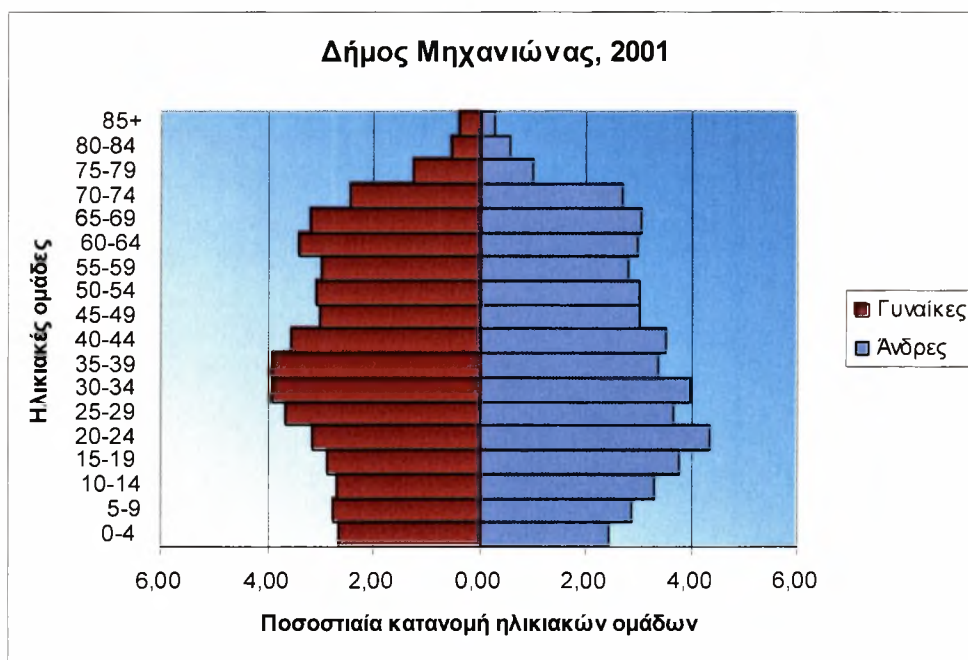
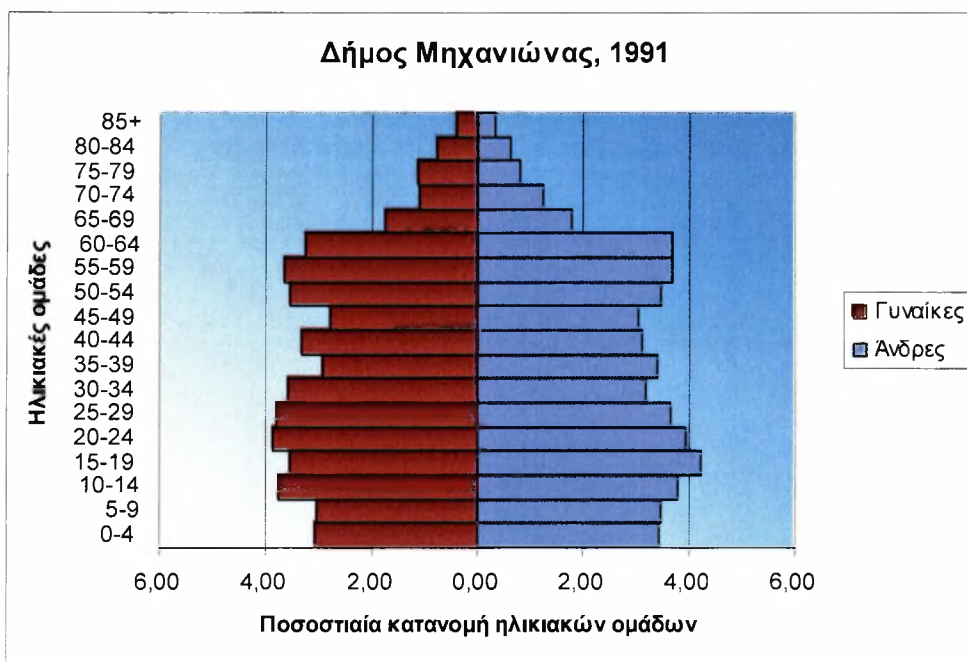
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.8.

Δομικοί δείκτες μόνιμου πληθυσμού 2001, ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

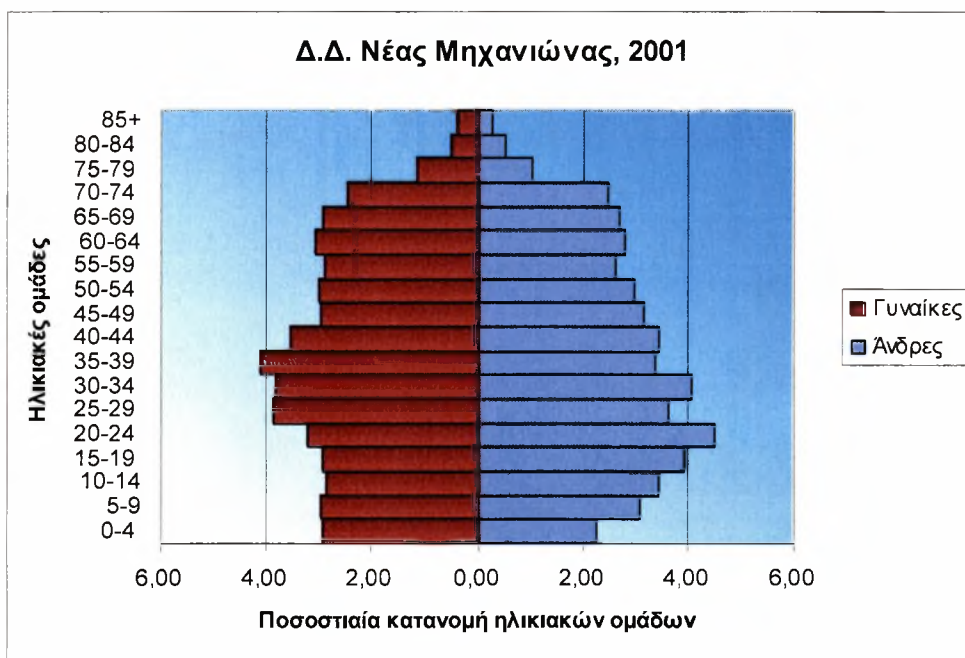
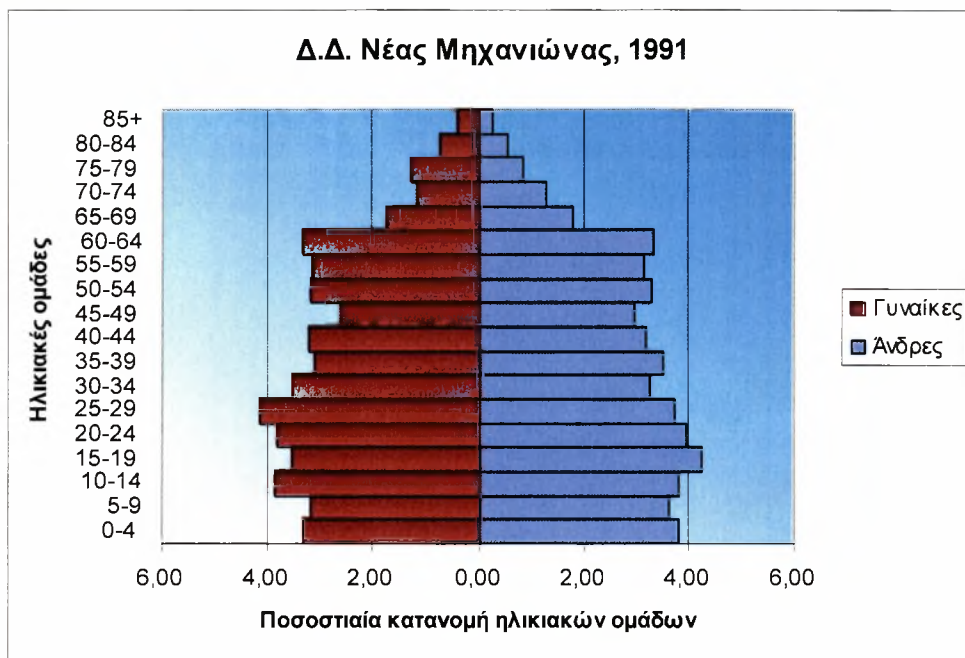
Για τα δεδομένα του Δήμου Μηχανιώνας, που αποτελεί έναν περιαστικό δήμο, που γειτνιάζει με μια μητροπολιτική περιοχή όπως είναι η Θεσσαλονίκη, οι δομικοί δείκτες του πληθυσμού κρίνονται ως ικανοποιητικοί, διότι σε πολλές περιπτώσεις προσεγγίζουν τους αντίστοιχους δείκτες του νομού. Αξίζει να αναφέρουμε πως οι δομικοί δείκτες του πληθυσμού δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα μεταξύ πραγματικού και μόνιμου πληθυσμού στο Δήμο Μηχανιώνας.

Η αρκετά καλή δημογραφική δομή απεικονίζεται μέσω των πληθυσμιακών πυραμίδων, τόσο για το σύνολο του δήμου, όσο και για κάθε δημοτικό διαμέρισμα ξεχωριστά για το 1991 και το 2001 (αναλυτικά δεδομένα παραδίδονται στο παράρτημα).

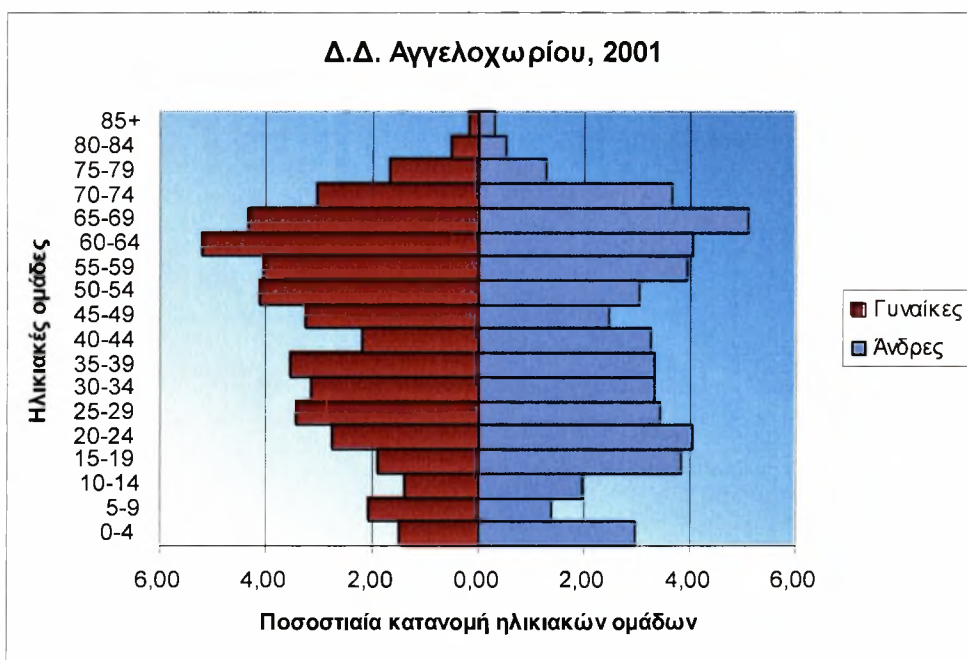
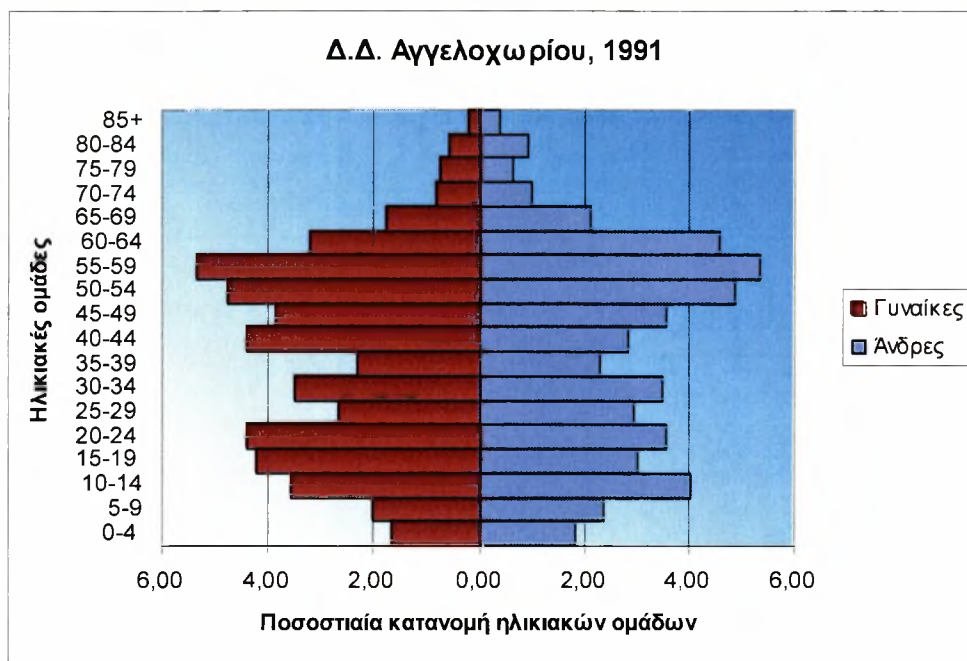
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 9.2.
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δήμου Μηχανιώνας, 1991-2001

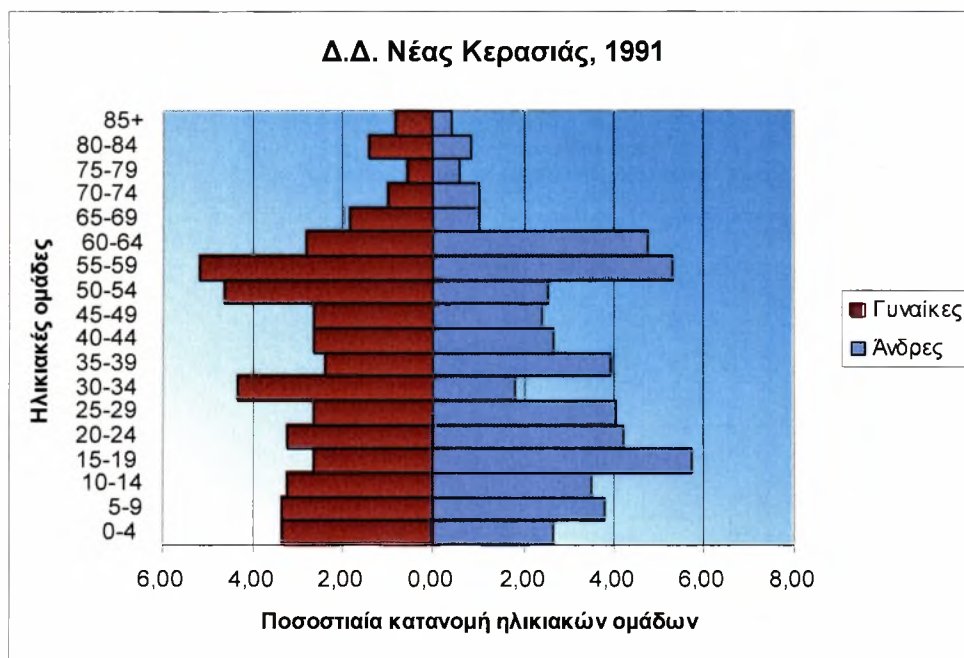
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 9.3.
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, 1991-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 9.4.
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, 1991-2001

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 9.5.
Πληθυσμιακές πυραμίδες του Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, 1991-2001

Η πληθυσμιακή πυραμίδα του Δήμου Μηχανιώνας τόσο για το 1991, όσο και για το 2001, μας απεικονίζει έναν σχετικά ώριμο πληθυσμό. Οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις πληθυσμού, το 2001, στους άντρες παρατηρείται στις ηλικιακές 20-24, σε ποσοστό 4,4%, ενώ στις γυναίκες στην ηλικιακή ομάδα 35-39, σε ποσοστό 3,9%. Παράλληλα έντονη συγκέντρωση πληθυσμού, και στους άντρες και στις γυναίκες, παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 60-64 σε ποσοστό περίπου 6,4% και 3,4% αντίστοιχα.

Όσον αφορά τα δημοτικά διαμερίσματα, το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας παρουσιάζει παρόμοια εικόνα με το σύνολο του δήμου. Από την άλλη πλευρά το Δ.Δ. Αγγελοχωριού και το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς, εμφανίζει λίγο διαφοροποιημένη εικόνα, αφού οι πληθυσμιακές πυραμίδες, τόσο για το 1991, όσο και για το 2001, αντιστοιχούν περισσότερο, σε έναν γεροντικό πληθυσμό.

9.1.4. Μετανάστευση – Μετακίνηση πληθυσμού

Στο Δήμο Μηχανιώνας, το φαινόμενο της μετανάστευσης δεν επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την δημογραφική εξέλιξη της περιοχής. Το γεγονός αυτό εξηγείτε, ως ένα βαθμό από την δυνατότητα που είχαν οι κάτοικοι της Μηχανιώνας να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση και την ανεργία, με τη διέξοδο της θάλασσας. Έτσι η αναπτυγμένη αλιευτική δραστηριότητα, που παρατηρείται στην περιοχή απέτρεψε ως ένα βαθμό την έντονη μετανάστευση.

Στο Δήμο Μηχανιώνας παρατηρείται από της αρχές της δεκαετίας του '90, όπως βέβαια και στις περισσότερες περιοχές της χώρας, ένα μεγάλο κύμα οικονομικών μεταναστών, κυρίως Αλβανών και Ρώσων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής 2001, οι αλλοδαποί που κατεγράφησαν στο δήμο ανέρχονται σε 735 άτομα και αντιστοιχούν περίπου στο 8% του πληθυσμού, όταν το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι 0,1%. Διαχρονικά, παρατηρείται για την τελευταία δεκαετία σημαντική αύξηση των αλλοδαπών με αποτέλεσμα το ειδικό βάρος των αλλοδαπών να πέρασε από το 2% στο 8%.

Παράλληλα παρατηρείται και μια αύξηση νέων κατοίκων, πράγμα που αποτυπώνεται στους απογραφέντες στο δήμο, που όμως είναι ετεροδημότες. Δηλαδή άτομα που κατοικούν στο Δήμο Μηχανιώνας, αλλά η καταγωγή τους είναι από αλλού.

Απογραφέντες στο Δήμο Μηχανιώνας	Πραγματικός πληθυσμός			
	1991		2001	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Ομοδημότες	5.544	72,2%	6.724	71,3%
Ετεροδημότες	1.986	25,9%	1.966	20,9%
Αλλοδαποί	154	2,0%	735	7,8%
Σύνολο	7.684	100,0%	9.425	100,0%

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 9.9.
Απογραφέντες στο Δήμο Μηχανιώνας, 1991-2001

9.1.5. Χαρακτηριστικά νοικοκυριών και κατοικιών

Ο συνολικός αριθμός νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 25% μεταξύ του 1991 και του 2001, επιβεβαιώνοντας για ακόμη μια φορά ότι ο δήμος αποτελεί νέο χώρο κατοίκησης ειδικά για τα νέα νοικοκυριά. Επίσης παρατηρείται ότι το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών είναι 3, γεγονός που είναι αρκετά ικανοποιητικό.

Δημοτικά Διαμερίσματα	Αριθμός νοικοκυριών		Ποσοστιαία μεταβολή 1991-2001, (%)	Πληθυσμός 2001	Μέσο μέγεθος νοικοκυριού 2001
	1991	2001			
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	1.855	2.328	25,5	7.155	3,1
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	348	372	6,9	954	2,6
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	213	370	73,7	1.077	2,9
Δήμος Μηχανιώνας	2.416	3.070	27,1	9.186	3,0

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Σημ. Το μέσο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται ως εξής: Πληθυσμός / αριθμός νοικοκυριών

Πίνακας 9.10.
Κατανομή του αριθμού των νοικοκυριών στα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας και ποσοστιαίες μεταβολές, 1991-2001

Αναλυτικότερα, τη μεγαλύτερη αύξηση στον αριθμό των νοικοκυριών, τη δεκαετία 1991-2001, παρουσίασε η Νέα Κερασιά με 73,7% εξίσου σημαντική αύξηση επήλθε και στο δημοτικό διαμέρισμα της Νέας Μηχανιώνας (25,5%), οι αυξήσεις αυτές είναι μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες του πληθυσμού. Από την άλλη πλευρά η μικρότερη αύξηση παρουσιάστηκε στο Αγγελοχώρι (6,9%).

Όσον αφορά το μέσο μέγεθος νοικοκυριών, το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου διαφοροποιείται σημαντικά, εφόσον ο δείκτης ανέρχεται σε 2,6 έναντι 2,9 και 3,1 για τα Δ.Δ. Νέας Κερασιάς και Νέας Μηχανιώνας αντιστοίχως. Το αποτέλεσμα αυτό επιβεβαιώνει την μεγαλύτερη τάση γήρανσης του πληθυσμού στο αγροτικό Δ.Δ. Αγγελοχωρίου.

Η κατανομή των νοικοκυριών ως προς το μέγεθος, (αριθμός μελών), σε επίπεδο δήμου και επιμέρους δημοτικών διαμερισμάτων το 2001 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Δημοτικά Διαμέρισμα	Μέγεθος νοικοκυριών							
	1 έως 2		3 έως 4		5 και άνω		Σύνολο	
	Μέλη	(%)	Μέλη	(%)	Μέλη	(%)	Μέλη	(%)
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	1.720	25,1	3.692	53,9	1.441	21,0	6.853	100,0
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	320	31,6	543	53,5	151	14,9	1.014	100,0
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	267	24,3	649	59,1	183	16,6	1.099	100,0
Δήμος Μηχανιώνας	2.307	25,7	4.884	54,5	1.775	19,8	8.966	100,0

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.11.

Μέγεθος των νοικοκυριών στα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας, 2001

Εξετάζοντας την κατανομή των νοικοκυριών βάσει του αριθμού των μελών τους, η υψηλότερη συγκέντρωση αντιστοιχεί σε τριμελή ή τετραμελή νοικοκυριά (54,5%). Ακολουθούν τα νοικοκυριά με 1 ή 2 μέλη (25,7%), ενώ μόνο το 19,8 είναι πολυμελή νοικοκυριά (5 μέλη και άνω). Η δομή των νοικοκυριών δεν διαφοροποιείται ριζικά μεταξύ των τριών Δ.Δ. Η συγκέντρωση μόνο μονομελών και διμελών νοικοκυριών είναι όμως μεγαλύτερη στο Δ.Δ. Αγγελοχωρίου.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 9.12., το 42% των κανονικών κατοικιών είναι εξοχικές και δευτερεύουσες, αναδεικνύοντας ότι, η περιοχή μελέτης είναι πραγματικά παραθεριστικό κέντρο για τους κατοίκους της Θεσσαλονίκης.

Δημοτικά Διαμέρισμα	Σύνολο κατοικιών	Κανονικές κατοικίες					Μη κανονικές κατοικίες	Κανονικές κατοικίες μέσα σε συλλογικές κατοικίες
		Σύνολο	Κύριες Κατοικούμενες	Κύριες Κατοικούμενες αλλά το νοικοκυριό απουσιάζει προσωρινά	Κενές			
					Εξοχικές ή δευτερεύουσες	Για ενοίκιαση, πώληση, άλλο λόγο		
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	4.564	4.549	2.226	176	1.897	250	5	10
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	683	676	330	30	292	24	6	1
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	759	758	354	9	348	47	1	0
Δήμος Μηχανιώνας	6.006	5.983	2.910	215	2.537	321	12	11

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.12.

Κατοικίες του Δήμου Μηχανιώνας ανά δημοτικό διαμέρισμα

9.6.Οικογενειακή κατάσταση

Η κατανομή του πληθυσμού με βάση την οικογενειακή κατάσταση δίνεται στον πίνακα 9.13. Αξίζει να σημειωθεί πως το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού ανήκει στις δυο πρώτες κατηγορίες δηλαδή είναι άγαμοι και έγγαμοι. Δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές με βάση το φύλο, με εξαίρεση, το ποσοστό των χήρων που είναι ιδιαίτερα μεγαλύτερο για τις γυναίκες. Τέλος πρέπει να επισημάνουμε πως η εικόνα της οικογενειακής κατάστασης του πληθυσμού του Δήμου Μηχανιώνας προσεγγίζει σε μεγάλο βαθμό την οικογενειακή κατάσταση του πληθυσμού του συνόλου της χώρας.

Οικογενειακή κατάσταση	Άρρενες		Θήλειες		Αμφότερων των φύλων	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Άγαμοι	1.956	42,4	1.518	33,2	3.474	37,8
Έγγαμοι	2.486	53,9	2.425	53,0	4.911	53,5
Χήροι	79	1,7	468	10,2	547	6,0
Διαζευγμένοι	60	1,3	113	2,5	173	1,9
Σε Διάσταση	27	0,6	54	1,2	81	0,9
Σύνολο	4.608	100,0	4.578	100,0	9.186	100,0

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.13.

Οικογενειακή κατάσταση πληθυσμού Δήμου Μηχανιώνας

9.1.7. Μορφωτικό επίπεδο

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του 2001, το μορφωτικό επίπεδο του δήμου εμφανίζει μικρό ποσοστό αυτών που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση (ούτε 2% έναντι 4% σε επίπεδο χώρας). Το ποσοστό αυτών που δεν τελείωσαν το δημοτικό είναι υψηλότερο από το μέσο όρο της χώρας.

Επίπεδο εκπαίδευσης και ομάδες ηλικιών	Δ.Δ. Αγγελοχωρίου		Δ.Δ. Νέας Κερασιάς		Δ.Δ. Ν. Μηχανιώνας		Δήμος Μηχανιώνας	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Κάτοχοι Μεταπτυχιακού - Διδακτορικού Τίτλου	1	0,1%	5	0,5%	27	0,4%	33	0,4%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	65	6,9%	56	5,6%	305	4,7%	426	5,1%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ ΚΑΤΕΕ)	11	1,2%	31	3,1%	138	2,1%	180	2,1%
Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	29	3,1%	26	2,6%	240	3,7%	295	3,5%
Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	218	23,3%	260	26,1%	1.621	25,0%	2.099	24,9%
Τελείωσαν τη Γ' τάξη Γυμνασίου	99	10,6%	140	14,0%	939	14,5%	1.178	14,0%
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως	371	39,6%	352	35,3%	2.460	0,1%	725	8,6%
Δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	128	13,7%	114	11,4%	617	9,5%	859	10,2%
Αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση)	15	1,6%	14	1,4%	135	2,1%	164	1,9%
Σύνολο	937	100,0%	998	100,0%	6.482	100,0%	8.417	100,0%

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.14.

Μορφωτικό επίπεδο πληθυσμού Δήμου Μηχανιώνας ανά δημοτικό διαμέρισμα

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως η πλειοψηφία του πληθυσμού του δήμου είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης σε ποσοστό 24,94%. Από την άλλη μεριά, υπάρχει ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού, περίπου 12% που είναι ανεκπαιδευτοι. Επίσης μικρό σχετικά ποσοστό συγκεντρώνουν οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν από την επιτόπια έρευνα, στη περιοχή της Μηχανιώνας το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων, ιστορικά ήταν αρκετά χαμηλό. Το γεγονός αυτό συνέβαινε, και συνεχίζει ακόμα να συμβαίνει σε μικρότερο βαθμό, κυρίως γιατί οι νέοι αποφεύγουν να σπουδάζουν διότι καταφεύγουν στην αλιεία, που προσφέρει μια εξασφαλισμένη και καλώς αμειβόμενη εργασία.

9.1.8. Συμπεράσματα – Μελλοντικές προτάσεις

Οι δημογραφικές τάσεις μιας περιοχής επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες. Ίσως ο βασικότερος είναι η οικονομική κυρίως ανάπτυξη της περιοχής, διότι καθορίζει τόσο την αύξηση των εισοδημάτων, όσο και την εξασφάλιση εργασίας.

Ο Δήμος Μηχανιώνας, όπως προαναφέρθηκε, έχει την τάση τα τελευταία χρόνια να προσελκύει νέους κατοίκους. Η εισροή αυτή επηρεάζει την δημογραφική δομή του δήμου, ο οποίος, όπως ήδη αναφέρθηκε δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα έντονο πρόβλημα γήρανσης και ταυτόχρονα, ειδικά στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας υπάρχει πολύ ικανοποιητικός δείκτης νεανικότητας. Σε συνδυασμό με την λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημίου καθώς και την ολοκλήρωση κάποιων σημαντικών για την περιοχή έργων υποδομής, ο δήμος αναμένεται την επόμενη δεκαετία να αυξήσει δραματικά τον πληθυσμό του. Συνεπώς δημογραφικά, καταγράφονται για τον δήμο Μηχανιώνας αισιόδοξες προβλέψεις

9.2. Οικονομικές επιδόσεις της περιοχής

9.2.1. Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ορίζεται το τμήμα του πληθυσμού μιας περιοχής, που εργάζεται και προσφέρεται για εργασία, ενώ το τμήμα του πληθυσμού που δεν εργάζεται και δεν αναζητά εργασία ορίζεται ως οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός. Συνολικά, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε 3.722 άτομα σε σύνολο ατόμων σε ηλικία ερασίας 15-64 ετών), 6.204 άτομα. Επομένως ο δείκτης απασχόλησης⁽¹⁾ ανέρχεται σε 60%, ποσοστό αρκετά ικανοποιητικό. Ο δείκτης αυτός είναι ιδιαίτερα μεγαλύτερος στο Δ.Δ. Αγγελοχωρίου (68%) όπου αρκετά μέλη αγροτικών νοικοκυριών απασχολούνται σε τη γεωργία.

Δημοτικά Διαμέρισμα	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί	
Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	2.834	2.478	356	4.321
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	438	406	32	516
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	450	387	63	627
Δήμος Μηχανιώνας	3.722	3.271	451	5.464

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.15.

Οικονομικός ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός ανά Δ.Δ. στο Δήμο Μηχανιώνας

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε πως ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός του δήμου ανέρχεται περίπου στο 40,5% του συνολικού πληθυσμού, περίπου το ίδιο ποσοστό συγκεντρώνει και ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός του Νομού Θεσσαλονίκης (43,3%). Επίσης η ανεργία στο δήμο ανέρχεται σε ποσοστό 12,1% επί του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, το ίδιο περίπου ποσοστό συγκεντρώνει η ανεργία και σε επίπεδο νομού (11,3%).

(1) Ο δείκτης απασχόλησης ορίζεται ως εξής: $100 * \frac{\text{Ενεργός Πληθυσμός}}{\text{Πληθυσμός 15 εως 64 ετών}}$

Την ίδια περίπου εικόνα, με το Δήμο Μηχανιώνας, εμφανίζουν και όλα τα Δ.Δ. του, σε όλους τους τομείς. Μόνη ίσως εξαίρεση αποτελεί η πολύ χαμηλότερη από το δήμο, ανεργία που εμφανίζει το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί ως μια μορφή υπό-απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα.

9.2.2. Απασχόληση

Η διάρθρωση της απασχόλησης, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, στο Δήμο Μηχανιώνας, αλλά και σε κάθε Δ.Δ. ξεχωριστά, δίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Δημοτικά Διαμέρισμα	Απασχολούμενοι				
	Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας
Δ.Δ. Ν. Μηχανιώνας	2.478	535	544	1.290	109
Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	406	179	51	160	16
Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	387	43	100	211	33
Δήμος Μηχανιώνας	3.271	757	695	1.661	158

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

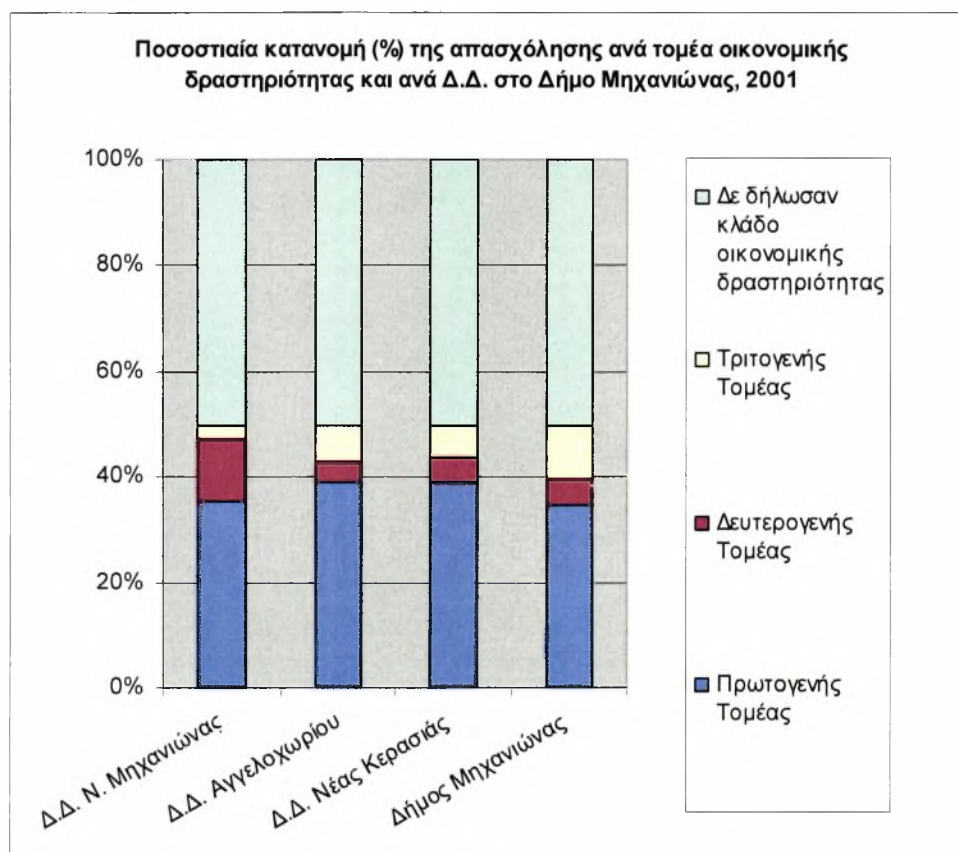
Πίνακας 9.16.

Τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας, 2001

Κυρίαρχο ρόλο στην απασχόληση στο Δήμο Μηχανιώνας παίζει ο τριτογενής τομέας, αφού συγκεντρώνει ποσοστό 50,8%. Όμως ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας συγκεντρώνουν και αυτοί σημαντικό αριθμό απασχολουμένων με ποσοστό, 23,1% και 21,3% αντίστοιχα. Μάλιστα στο Δήμο Μηχανιώνας, ο πρωτογενής τομέας, αναλογικά με άλλους δήμους της χώρας, έχει βαρύνουσα σημασία λόγω της έντονης αλιευτικής δραστηριότητας που παρατηρείται σ' αυτόν.

Την ίδια εικόνα με το Δήμο Μηχανιώνας παρουσιάζουν σχεδόν όλα τα Δ.Δ. του. Μοναδική ίσως εξαίρεση αποτελεί το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, όπου ο πρωτογενής τομέας είναι υπερδιογκωμένος και συγκεντρώνει ποσοστό απασχόλησης 44,1%, σε βάρος του δευτερογενούς τομέα που συγκεντρώνει μόλις 11,1%.

Το διάγραμμα που ακολουθεί μας προσφέρει μια ξεκάθαρη εικόνα της απασχόλησης ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για κάθε Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας.

Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 2001

Πίνακας 9.6.

Τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας, 2001

Αξίζει τέλος να δούμε τους απασχολούμενους ανάλογα με τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους. Έτσι 1.996 εργαζόμενοι που απασχολούνται εντός του Δήμου Μηχανιώνας έχουν ως τόπο μόνιμης κατοικίας τον ίδιο. Ενώ αντίθετα 807 εργαζόμενοι που διαμένουν στο Δήμο Μηχανιώνας, εργάζονται εκτός αυτού. Μάλιστα οι 410 από αυτούς, δηλαδή περίπου οι μισή, απασχολούνται στη Θεσσαλονίκη. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν 235 απασχολούμενοι, που ενώ εργάζονται εντός του Δήμου Μηχανιώνας, διαμένουν εκτός αυτού, διαμένοντας κυρίως στους γειτονικούς δήμους (Καλαμαριάς, Θερμαϊκού κτλ.)

9.2.3. Ανεργία

Σχετικά με την ανεργία που εμφανίζεται στο Δήμο Μηχανιώνας, όπως προκύπτει από τον πίνακα 9.17., ανέρχεται σε 12,1% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, ποσοστό που προσεγγίζει σε μεγάλο βαθμό την ανεργία του Νομού Θεσσαλονίκης που υπολογίζεται σε 11,34%.

Το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας αγγίζει τα επίπεδα ανεργίας του δήμου, αφού συγκεντρώνει ποσοστό 12,56%. Το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου εμφανίζει την μικρότερη ανεργία στο δήμο, με ποσοστό 7,3%, ενώ αντίθετα το Δ.Δ. Νέας Κερασιάς εμφανίζει την μεγαλύτερη ανεργία στο δήμο με ποσοστό 14%.

9.2.4. Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω ο Δήμος Μηχανιώνας δεν εμφανίζει πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, προσεγγίζοντας σε μεγάλο βαθμό τα ποσοστά του Νομού Θεσσαλονίκης. Όμως αξιοσημείωτο γεγονός, αποτελεί το μεγάλο ποσοστό του οικονομικώς μη ενεργού πληθυσμού, που αγγίζει το 60% του συνολικού πληθυσμού.

Σχετικά με την τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης, κυρίαρχο ρόλο παίζει η απασχόληση στον τριτογενή τομέα, ενώ μετά έρχεται η απασχόληση στο δευτερογενή και στο πρωτογενή τομέα με σχεδόν ίδια ποσοστά. Τα ποσοστά αυτά είναι υπό κάποια έννοια πλασματικά, διότι η δραστηριότητα και του τριτογενή τομέα, αλλά και του δευτερογενή σχετίζεται είτε άμεσα, είτε έμμεσα με τον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα την αλιεία, που εμφανίζεται διογκωμένη στο Δήμο Μηχανιώνας. Έτσι πολλές επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα δραστηριοποιούνται στο εμπόριο ειδών αλιείας, στο εμπόριο ψαριών καθώς και σε άλλες δραστηριότητες σχετικές με την αλιεία. Παράλληλα και στο δευτερογενή τομέα υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή δικτύων, στην μεταποίηση ψαριών και σε άλλες σχετικές δραστηριότητες.

10^ο Κεφάλαιο: Οικονομική δραστηριότητα

10.1. Πρωτογενής τομέας

Ο βασικός τομέας της οικονομικής δραστηριότητας του Δήμου Μηχανιώνας είναι ο πρωτογενής. Ειδικότερα στη Νέα Μηχανιώνα η αλιεία αποτελεί δομικό κλάδο της τοπικής οικονομίας, εφόσον γύρω από την δραστηριότητα αυτή αναπτύσσονται σημαντικές δραστηριότητες του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα. Από την άλλη πλευρά, στο Αγγελοχώρι και την Κερασιά πρωτεύοντα ρόλο παίζει ο κλάδος της γεωργίας.

10.1.1. Γεωργία

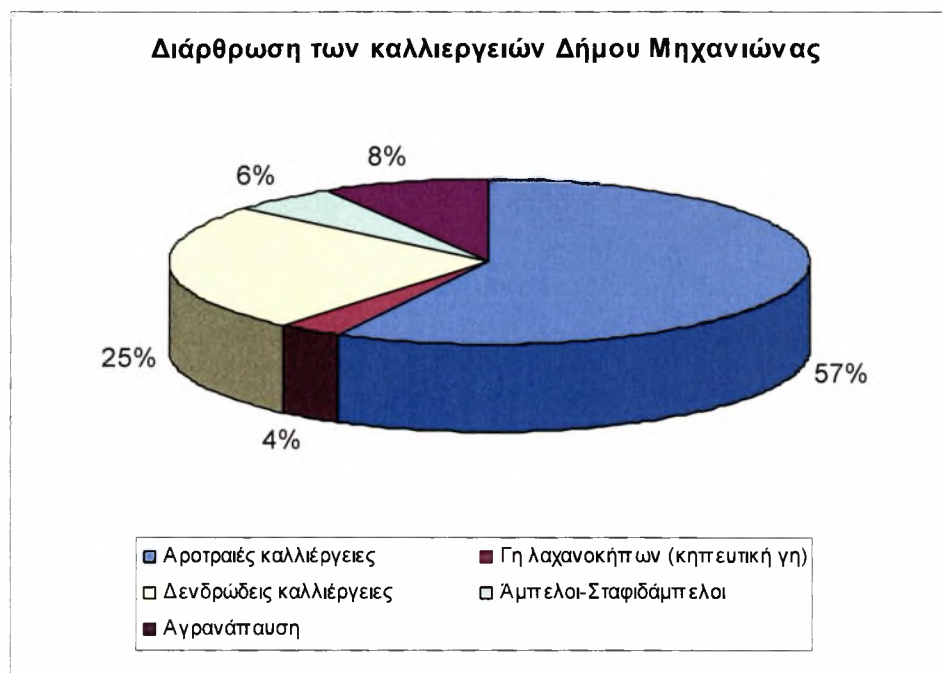
Η συνολική έκταση των Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας και Νέας Κερασιάς έχει έκταση 15,9 χιλ στρέμματα, με 11 χιλ. στρέμματα όπου καλλιεργούνται κυρίως σιτηρά, βιομηχανικά φυτά (βαμβάκι), και ελιές. Η συνολική έκταση του Δ.Δ. Αγγελοχωρίου ανέρχεται σε 5,7 χιλ. στρέμματα, από τα οποία τα 3,5 χιλ στρέμματα είναι γεωργική γη, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας καλλιεργείται με λαχανοκομικά φυτά. Σε αυτές τις εκτάσεις περιλαμβάνονται αρκετά στρέμματα σε θερμοκήπια. Γενικά, το Αγγελοχώρι είναι κέντρο ανάπτυξης θερμοκηπιακών καλλιεργειών, οι καλλιέργειες αυτές αποτελούν χαρακτηριστικό των περιαστικών περιοχών. Η ακριβής διάρθρωση των καλλιεργειών τόσο σε επίπεδο Δ.Δ., όσο και σε επίπεδο συνόλου του δήμου, δίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Είδος καλλιέργειας	Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας		Δ.Δ. Νέας Κερασιάς		Δ.Δ. Αγγελοχωρίου		Δήμος Μηχανιώνας	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Αροτραίες καλλιέργειες	3.325	76,0%	1.637	54,2%	-	-	4.962	57,7%
Γη λαχανοκήπων (κηπευτική γη)	273	6,2%	31	1,0%	1,3	0,1%	305	3,5%
Δενδρώδεις καλλιέργειες	700	16,0%	603	19,9%	844	70,0%	2.147	24,9%
Άμπελοι-Σταφιδάμπελοι	79	1,8%	105	3,5%	300	24,9%	484	5,6%
Αγροάναυση	-	-	647	21,4%	60	5,0%	707	8,2%
Γενικό σύνολο	4.377	100,0%	3.023	100,0%	1.205,3	100,0%	8.605	100,0%

Πηγή: Νομαρχία Θεσσαλονίκης, Διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης, 2003

Πίνακας 10.1.

Διάρθρωση των καλλιεργειών ανά Δ.Δ. του Δήμου Μηχανιώνας

Πηγή: Νομαρχία Θεσσαλονίκης, Διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης, 2003

Διάγραμμα 10.1.

Διάρθρωση των καλλιεργειών του Δήμου Μηχανιώνας

Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν από την επιτόπια έρευνα, η γεωργία στο Δήμο Μηχανιώνας, με εξαίρεση ίσως το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου, περνάει μια περίοδο κρίσης. Οι νέοι αποφεύγουν την ενασχόληση τους με τη γεωργία, με αποτέλεσμα οι αγρότες της περιοχής να είναι άτομα μόνο μεγάλης ηλικίας. Παράλληλα, λόγω των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι αγροτικές δουλειές σε συνδυασμό με τα μικρά κέρδη που επιφέρουν, ολοένα και περισσότεροι αγρότες, ακόμα και μεγάλης ηλικίας, εγκαταλείπουν τις καλλιέργειες τους, γεγονός που αποκαλύπτει το έντονο πρόβλημα διαδοχής των εκμεταλλεύσεων. Στο γεγονός αυτό καταλυτικό ρόλο έπαιξε και η πολιτική της Ε.Ε., με την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, όπου έβαζε πλαφόν στις καλλιέργειες.

10.1.2. Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία βρίσκεται σε μεγάλη ύφεση στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας. Ειδικότερα, οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που αριθμούν τα περισσότερα ζώα είναι προβατοτροφία και η ορνιθοτροφία, αλλά και πάλι σε πολύ χαμηλό βαθμό. Επίσης, υπάρχει αγελαδοτροφία και χοιροτροφία σε πολύ μικρή έκταση. Η κτηνοτροφία που εμφανίζεται στην περιοχή, έχει ως στόχο να καλύπτει την αυτοκατανάλωση, ενώ ταυτόχρονα παίζει το ρόλο συμπληρωματικής δραστηριότητας. Η πορεία της κτηνοτροφίας τα τελευταία χρόνια είναι φθίνουσα, και δεν αναμένεται να ανακάμψει. Η τάση αυτή οφείλεται σε κοινωνικοοικονομικούς κυρίως λόγους, και όχι σε προβλήματα περιβάλλοντος ή υποδομών. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό της κτηνοτροφίας στο Δήμο Μηχανιώνας εντάσσεται στην ορνιθοτροφία. Αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται όλα τα είδη ζώων που εκτρέφονται στο Δήμο Μηχανιώνας ανά δημοτικό διαμέρισμα.

Είδος	Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	Δήμος Μηχανιώνας
Βοειδή	89	-	-	89
Πρόβατα	440	220	-	660
Αίγες	70	30	-	100
Ορνίθες	500	300	10.600	11.400
Μέλισσες	180	-	52	232

Πηγή: Νομαρχία Θεσσαλονίκης, Διεύθυνση αγροτικής ανάπτυξης, 2003

Πίνακας 10.2.

Είδη ζώων που εκτρέφονται στο Δήμο Μηχανιώνας ανά Δ.Δ.

10.1.3. Αλιεία

Η αλιεία αποτελεί για την Νέα Μηχανιώνα, αλλά και για το σύνολο του δήμου, τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα και βασικό μοχλό ανάπτυξης. Η Νέα Μηχανιώνα διαθέτει το μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο μέσης αλιείας στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια και έναν από τους μεγαλύτερους στην Ευρώπη. Τα τελευταία χρόνια μεταποπίζεται όλο και περισσότερο το κέντρο βάρους της αλιευτικής δραστηριότητας προς τη μέση αλιεία για τη Νέα Μηχανιώνα, η οποία διαθέτει 95 σκάφη μέσης

αλιείας, (μηχανότρατες και γρι-γρι) και 170 παράκτιας, ενώ το Αγγελοχώρι διαθέτει 80 παράκτια σκάφη.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ορισμένα χαρακτηριστικά για τους τρεις αυτούς τύπους των πλοίων:

- **Η μηχανότρατα** είναι ένα μεγάλο σκάφος με μεγάλους αποθηκευτικούς χώρους για να αποθηκεύει τα αλιεύματα, αφού δεν πιάνει πολύ συχνά λιμάνι. Της χρειάζεται δύναμη, γιατί ταξιδεύει με κάθε καιρό και σέρνει την τράτα ακόμα και με φουρτούνα (είναι φουρτουνιάρικο καράβι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι καπετάνιοι) και γι αυτό έχει μεγάλη μηχανή, μέχρι 500 ίππους. Οι μηχανότρατες έχουν πλήρωμα 5 έως 7 άτομα.
- **Το γρι-γρι** είναι μικρότερο και του χρειάζεται ευκινησία και ταχύτητα, για να καλάρει όσο πιο γρήγορα γίνεται, όταν βρει κοπάδι ψαριών. Έχει μηχανή μέχρι 300 ίππους και μικρά βαθικά (μικρό βύθισμα), για να μπορεί να πιάνει ακόμα και τα μικρότερα λιμάνια. Τα γρι-γρι έχουν πλήρωμα 12 έως 16 άτομα.
- **Τα μικρότερα σκάφη της μικρής παράκτιας αλιείας και οστρακοαλιείας** έχουν πλήρωμα 1-3 άτομα, τα περισσότερα από τα οποία είναι ιδιοκτήτες.

Οι παράκτιοι αλιείς ασχολούνται κυρίως με την οστρακοαλιεία και λιγότερο με τη αλιεία ψαριών. Η αλίευση οστρακοειδών, (ιδίως κυδωνιών), αποτελεί εξαιρετικά επικερδή απασχόληση και έχει ως κύριο αποδέκτη την ιταλική αγορά. Υπολογίζεται ότι, τα κέρδη από την εξαγωγή οστρακοειδών φτάνουν το 1,5 δις δρχ. ή 4.402.000,00 € ετησίως, όμως αξίζει να σημειώσουμε ότι, η μυδοκαλλιέργεια στην περιοχή του δήμου δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη.

Ένα βασικό στοιχείο που αναδεικνύει τη σημασία της αλιείας για την περιοχή είναι η ύπαρξη έξι σωματείων που έχουν ως κύριο στόχο την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ανθρώπων της θάλασσας, καθώς και την ομαλή λειτουργία του κλάδου:

1. Το Σωματείο Αλιεργατών, το οποίο ιδρύθηκε το 1945, και τα μέλη του είναι 220.
2. Ο Συνεταιρισμός των Γρι-γρι, που ιδρύθηκε το 1948, με 20 μέλη.
3. Ο Αλιευτικός Συνεταιρισμός Μηχανοτράτων Μέσης Αλιείας Ν. Μηχανιώνας "Η Αγία Παρασκευή", που ιδρύθηκε το 1950, με 80 μέλη.

4. Το Σωματείο Παράκτιας Αλιείας και Οστρακοαλιείας, με 250 περίπου μέλη.
5. Η Πανελλήνια Ένωση πλοιοκτητών Μέσης αλιείας (Π.Ε.Π.Μ.Α.), που ιδρύθηκε το 1997, με 190 μέλη.
6. Η Ένωση συνταξιούχοι Ναυτικοί. Απομαχικού Ταμείου Νέα Μηχανιώνας με 185 μέλη.

Συνολικά, τα έξι σωματεία έχουν 725 μέλη, αριθμός εξαιρετικά σημαντικός αν λάβουμε υπόψη ότι αντιστοιχεί στο 20% των απασχολούμενων στο δήμο, ανεξαρτήτως κλάδου. Κάθε ένα σωματείο από αυτά, καλύπτει τις ανάγκες για κάθε τμήμα του κλάδου της αλιείας, αντιπροσωπεύοντας διαφορετικές ομάδες εργαζομένων (εργάτες, πλοιοκτήτες, κλπ.)

Τέλος, θα πρέπει να εξετάσουμε την πορεία της αλιείας τα τελευταία χρόνια και ειδικά για την περιοχή όπου αλιεύουν τα σκάφη του Δήμου Μηχανιώνας, που είναι κυρίως ο Θερμαϊκός Κόλπος και ο Κόλπος της Χαλκιδικής. Έτσι ο επόμενος πίνακας εμφανίζει την ποσότητα αλιευμάτων, που αλιεύονται στις ελληνικές θάλασσες, ανά περιοχή. Από τον πίνακα αυτό προκύπτει πως η περιοχή του Θερμαϊκού Κόλπου και του Κόλπου της Χαλκιδικής παίζει τον σημαντικότερο ρόλο στην ελληνική αλιεία.

Ακόμα στα διαγράμματα που ακολουθούν παρατηρούμε την πορεία ποσοτήτων αλιευμάτων, κατά την περίοδο 1999-2005, τόσο για την περιοχή του Θερμαϊκού Κόλπου και του Κόλπου της Χαλκιδικής, όσο και για το σύνολο των ελληνικών θαλασσών. Η πορεία της αλιείας και στις δυο περιπτώσεις καταγράφεται σταθερή με μια τάση μείωσης ειδικά το έτος 2000.

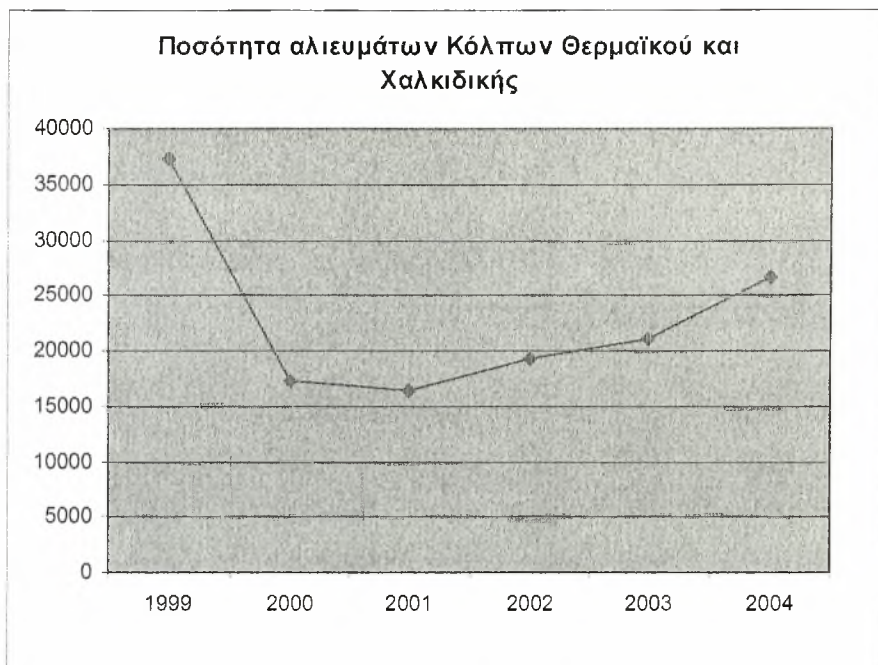
Στην προσπάθεια μας για αναζήτηση των αιτιών που προκάλεσε αυτή την έντονη μείωση, το 2000, ήρθαμε σε επαφή με τους φορείς του κλάδου της αλιείας, όπου και μας τόνισαν πως κατά το έτος αυτό, δεν παρατηρήθηκε μείωση στα αλιεύματα και ειδικότερα στη περιοχή του Θερμαϊκού Κόλπου και του Κόλπου της Χαλκιδικής. Οι φορείς του κλάδου, γενικότερα, μας παρουσίασαν μια αρκετά διαφοροποιημένη εικόνα, από αυτή που μας δίνουν τα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ για τον κλάδο της αλιείας.

Περιοχή αλιείας	1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Ποσότητα	Ποσοστό	Ποσότητα	Ποσοστό	Ποσότητα	Ποσοστό	Ποσότητα	Ποσοστό	Ποσότητα	Ποσοστό	Ποσότητα	Ποσοστό
Ακτές Ηπείρου και νήσου Κέρκυρας	3.393	3,1%	625	0,7%	1.470	1,8%	1.724	2,0%	1.450	1,7%	1.149	1,3%
Αμβρακικός Κόλπος και ακτές νήσου Λευκάδας	710	0,6%	1.041	1,2%	536	0,6%	757	0,9%	1.196	1,4%	1.980	2,3%
Ακτές νήσων Κεφαλληνίας, Ζακύνθου και Πατραϊκού Κόλπου	9.227	8,4%	8.759	9,9%	9.340	11,2%	8.236	9,6%	8.095	9,6%	6.557	7,5%
Κόλποι Κυπαρισσίας και Μεσσηνιακός	260	0,2%	138	0,2%	56	0,1%	36	0,0%	410	0,5%	705	0,8%
Λακωνικός κόλπος	301	0,3%	304	0,3%	210	0,3%	85	0,1%	269	0,3%	168	0,2%
Κόλποι Αργολικός και Σαρωνικός	10.444	9,5%	8.652	9,8%	8.347	10,0%	8.768	10,2%	7.070	8,4%	7.149	8,2%
Κορινθιακός κόλπος	733	0,7%	1.036	1,2%	921	1,1%	1.421	1,7%	1.148	1,4%	1.347	1,5%
Κόλποι, Νότιος και Βόρειος Ευβοικός	3.643	3,3%	3.768	4,3%	2.058	2,5%	2.588	3,0%	2.594	3,1%	3.243	3,7%
Παγασητικός κόλπος	1.144	1,0%	667	0,8%	1.920	2,3%	1.835	2,1%	1.145	1,4%	990	1,1%
Ανατολικές ακτές Ευβοίας και περιοχή νήσων Σποράδων	2.318	2,1%	2.515	2,9%	2.235	2,7%	3.454	4,0%	1.583	1,9%	2.840	3,2%
Κόλποι Θερμαϊκός και Χαλκιδικής	37.217	34,0%	17.291	19,6%	16.447	19,8%	19.227	22,4%	21.156	25,1%	26.648	30,5%
Κόλποι, Στρυμωνικός και Καβάλας, ακτές νήσου Θάσου, Θρακικό ΠΕΛΑΓΟΣ	28.207	25,7%	30.186	34,3%	25.947	31,2%	27.302	31,8%	25.657	30,4%	23.244	26,6%
Περιοχή νήσων Λέσβου, Χίου, Σάμου και Ικαρίας	2.158	2,0%	2.003	2,3%	1.631	2,0%	1.376	1,6%	1.583	1,9%	1.325	1,5%
Περιοχή νήσων Δωδεκανήσου	1.691	1,5%	2.251	2,6%	2.336	2,8%	2.460	2,9%	2.209	2,6%	784	0,9%
Περιοχή νήσων Κυκλάδων	4.317	3,9%	5.242	5,9%	4.923	5,9%	3.993	4,6%	6.522	7,7%	6.638	7,6%
Περιοχή νήσου Κρήτης	3.796	3,5%	3.630	4,1%	4.880	5,9%	2.644	3,1%	2.314	2,7%	2.656	3,0%
Σύνολο	109.559	100,0%	88.108	100,0%	83.257	100,0%	85.907	100,0%	84.401	100,0%	87.422	100,0%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 10.3.

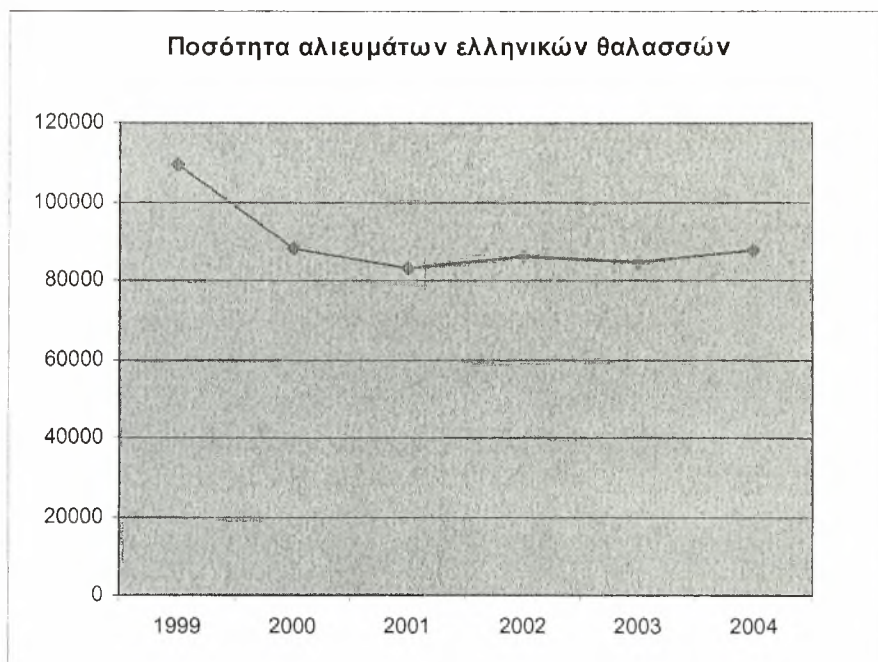
Ποσότητα αλιευμάτων ελληνικών θαλασσών, κατά περιοχή αλιείας, 1999-2004

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1999-2004

Διάγραμμα 10.2.

Ποσότητα αλιευμάτων Κόλπων Θερμαϊκού και Χαλκιδικής

Πηγή: ΕΣΥΕ, 1999-2004

Διάγραμμα 10.3.

Ποσότητα αλιευμάτων Κόλπων Θερμαϊκού και Χαλκιδικής

10.2. Δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας στο Δήμο Μηχανιώνας δεν είναι ιδιαίτερα διογκωμένος. Οι επιχειρήσεις του τομέα αυτού είναι ελάχιστες και συγκεντρώνονται στη βιομηχανία και την μεταποίηση. Ένα μεγάλο τμήμα των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα αναπτύσσεται γύρω από το κλάδο της αλιείας, οι επιχειρήσεις του οποίου, ασχολούνται με την μεταποίηση αλιευμάτων, καθώς και με την κατασκευή συμπληρωματικών προϊόντων για την αλιεία (δίχτυα, πάγος, κασόνια κτλ.). Παράλληλα, ιδιαίτερα διογκωμένος εμφανίζεται ο κατασκευαστικός κλάδος, εφόσον το 46% των επιχειρήσεων του δήμου αφορά τις διάφορες κατασκευαστικές δραστηριότητες, με μόνη εξαίρεση το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου. Ο πίνακας που ακολουθεί εμφανίζει μια ολοκληρωμένη εικόνα για την διάρθρωση του δευτερογενή τομέα, τόσο σε επίπεδο δήμου, όσο και σε επίπεδο Δ.Δ.

Επιχειρήσεις δευτερογενή τομέα		Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας	Δ.Δ. Νέας Κερασιάς	Δ.Δ. Αγγελοχωρίου	Δήμος Μηχανιώνας
Μεταποίησης αγροτικών προϊόντων-τροφίμων		4	1	-	5
Αρτοποιίας - Εργαστηρίων ζαχαροπλαστικής		5	2	-	7
Επεξεργασίας ξύλου		11	1	-	12
Βιοτεχνίες ετοιμών ενδυμάτων		3	1	-	4
Κατασκευαστικού κλάδου	Χωματοουργικών εργασιών	3	-	-	3
	Λοιπών οικοδομικών εργασιών	12	9	-	21
	Παραγωγή οικοδομικών υλικών	10	1	1	12
Κλάδου της αλιείας	Μεταποίησης αλιευμάτων	4	-	-	4
	Συμπληρωματικών προϊόντων για την αλιεία	5	1	-	6
Λοιπές		5	-	1	6
Σύνολο		62	16	2	80

Πηγή: Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης,
Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης,
Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης
Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 10.4.

Αριθμός επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Μηχανιώνας ανά Δ.Δ.

Οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα της περιοχής, είναι κυρίως μικρού μεγέθους, αφού οι περισσότερες έχουν 2-3 απασχολούμενους, βέβαια υπάρχουν κάποιες

επιχειρήσεις στον τομέα αυτό, οι οποίες είναι αρκετά μεγάλου μεγέθους, με 15-20 απασχολούμενους.

10.3. Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Μηχανιώνας τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό. Αυτό οφείλεται σε ένα βαθμό στην εγκατάσταση στο δήμο αρκετών δημόσιων υπηρεσιών, όπως ΙΚΑ, Ταχυδρομείο, ΚΕΠ, τράπεζες κτλ. Ακόμη η ανάπτυξη του κλάδου της αλιείας, οδήγησε στην δημιουργία επιχειρήσεων που παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες προς του αλιείς, τέτοιες υπηρεσίες είναι η τροφοδοσία αλιευτικών σκαφών, η διεκπεραίωση ναυτικών υποθέσεων κτλ.

Παράλληλα, η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα, οφείλεται κατά πολύ και στη λειτουργία της Ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης, στη Νέα Μηχανιώνα. Η ιχθυόσκαλα καθιστά τη Νέα Μηχανιώνα, κόμβο εμπορίας αλιευμάτων, σε πανελλήνια αλλά και διεθνή κλίμακα. Όπως φαίνεται από τον πίνακα 10.4., στην ιχθυόσκαλα ετησίως διακινούνται μεγάλες ποσότητες αλιευμάτων πετυχαίνοντας έναν αρκετά υψηλό τζίρο. Τα αλιεύματα που διακινούνται στην ιχθυόσκαλα, στην συντριπτική τους πλειοψηφία προέρχονται από τις ελληνικές θάλασσες (εγχώρια), σε ποσοστό 67,2 - 89,6%, ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 1,7 - 2,5% προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. ενώ ένα ποσοστό που παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις μεταξύ 8,6% και 30,5%, προέρχονται από τρίτες χώρες αντίστοιχα.

Έτος	Ιχθ/τια	Συνολικό Βάρος	Συνολική Αξία
2000	25.254.103	25.254.103	57.511.608
2001	17.983.396	20.809.578	53.917.156
2002	2.187.440	18.225.111	54.617.162
2003	2.366.539	18.905.566	58.691.288
2004	2.209.046	18.440.094	61.301.312
2005	2.166.394	18.105.361	60.258.116

Πηγή:ΕΤ.ΑΝ.ΑΑ. Α.Ε.

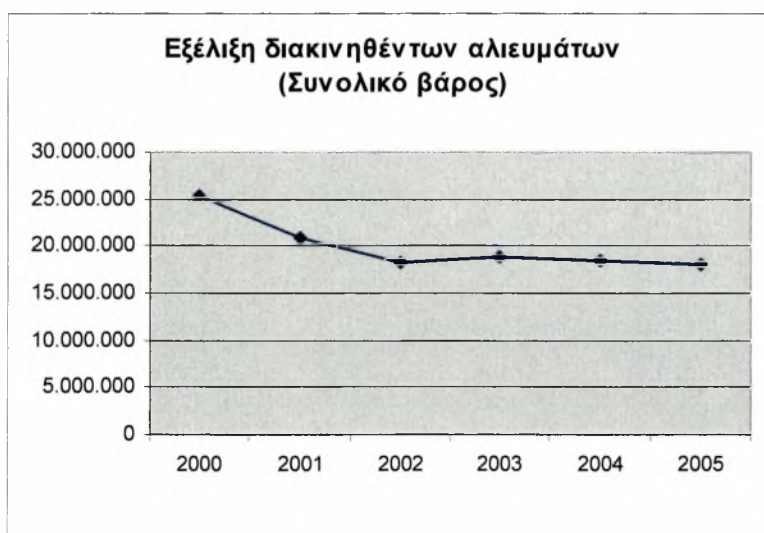
Πίνακας 10.5.

Γενικό Σύνολο διακινηθέντων αλιευμάτων ετών 2000-2005

Πηγή:ΕΤ.ΑΝ.Α.Α. Α.Ε.

Διάγραμμα 10.4.
Καταγωγή διακινηθέντων αλιευμάτων στην Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης, 2000-2005

Πηγή:ΕΤ.ΑΝ.Α.Α. Α.Ε.

Διάγραμμα 10.5.
Εξέλιξη διακινηθέντων αλιευμάτων (Συνολικό βάρος), 2000-2005

Πηγή: ΕΤ.ΑΝ.ΑΛ. Α.Ε.

Διάγραμμα 10.6.

Εξέλιξη συνολικής αξίας διακινηθέντων αλιευμάτων (Συνολικό βάρος), 2000-2005

Επίσης αξίζει να σημειωθεί, πως η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα του δήμου οφείλεται και στο γεγονός του ότι η περιοχή του δήμου, από την δεκαετία του 1960, αποτελεί παραθεριστικό κέντρο ιδίως για τους κατοίκους της Θεσσαλονίκης. Έτσι μετά την αλιεία και τη γεωργία, ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν βασικές οικονομικές δραστηριότητες. Παρατηρούμε, λοιπόν, στο Δήμο Μηχανιώνας μια υπερσυγκέντρωση επιχειρήσεων που σχετίζονται με την αναψυχή όπως καφετέριες, αναψυκτήρια, ταβέρνες κτλ. Συνολικά στο δήμο καταγράφονται περίπου 100 επιχειρήσεις στον κλάδο αυτό.

Η περιοχή προσελκύει πολλούς επισκέπτες, διότι εκτός από την θάλασσα διαθέτει αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, όπως επίσης και τον υγροβιότοπο του Αγγελοχωρίου που παρουσιάζει εξαιρετικό οικολογικό ενδιαφέρον. Τέλος η εκκλησία της Παναγίας της Φανερωμένης, στη Νέα Μηχανιώνας, αποτελεί πόλο έλξη επισκεπτών, διότι είναι γνωστή σε όλη την Ελλάδα.

10.4. Συμπεράσματα

Η οικονομική δραστηριότητα του Δήμου Μηχανιώνας βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα στην αλιεία, η οποία παίζει πρωτεύοντα ρόλο στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, ενώ η γεωργία παραμένει σημαντική δραστηριότητα για τα Δ.Δ. Αγγελοχωρίου και Νέας Κερασιάς. Όπως διαφαίνεται σήμερα η γεωργία αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, παρά την ανάπτυξη των θερμοκηπιακών καλλιεργειών, έτσι ώστε να μπορεί να στηρίξει την τοπική οικονομία, ούτε καν σε επίπεδο Δ.Δ. Αντίθετα η αλιεία, εμφανίζει μια έντονη δυναμική, γεγονός που την κάνει ικανή να διαδραματίσει τον ρόλο του βασικού πυλώνα της οικονομίας του δήμου.

Παράλληλα γύρω από την αλιεία, αναπτύσσεται μια αλυσίδα δραστηριοτήτων του δευτερογενή αλλά και του τριτογενή τομέα. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την έντονη επιρροή του πρωτογενή τομέα, και ειδικά του κλάδου της αλιείας, στους άλλους δυο τομείς της οικονομικής δραστηριότητας.

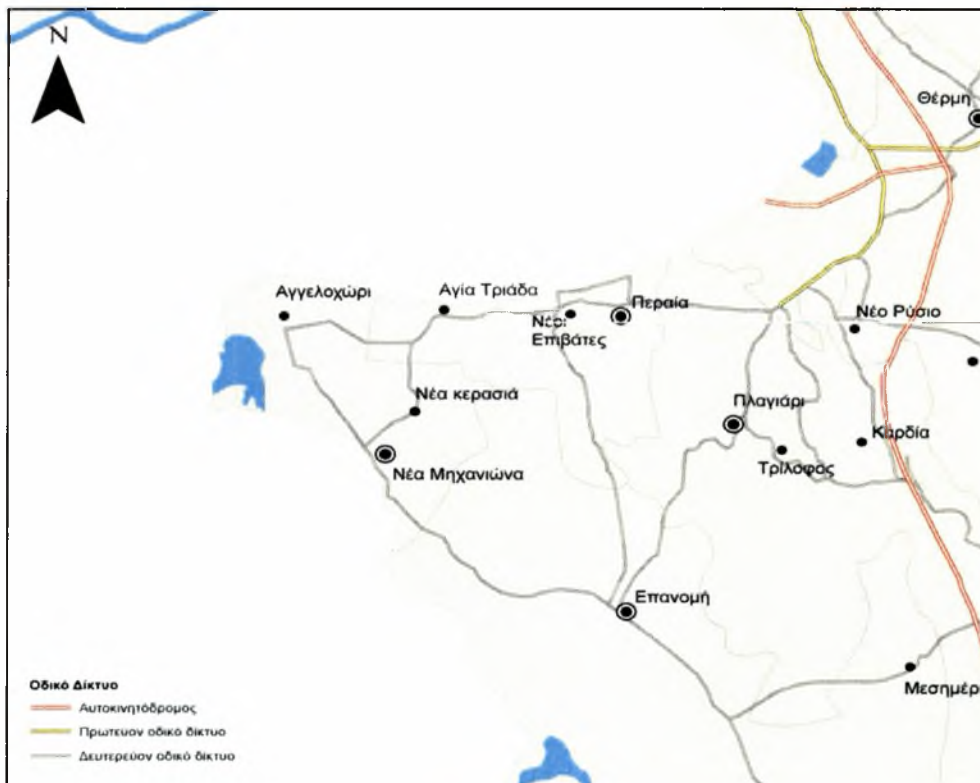
Η αλληλεξάρτηση των τομέων της οικονομίας αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα για την περιοχή, αφού η ήδη διογκωμένη αλιευτική δραστηριότητα, μπορεί να συμπαρασύρει και τις υπόλοιπες δραστηριότητες των άλλων τομέων. Έτσι η τόνωση και η ενίσχυση, της σχέσης, μεταξύ των τριών τομέων της οικονομίας, αποτελεί βασικό ζητούμενο για την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

11^ο Κεφάλαιο: Τεχνικές – Κοινωνικές – Περιβαλλοντικές Υποδομές

11.1. Οδικό δίκτυο – Μεταφορές – Λιμάνια

Οδικό δίκτυο

Ο βασικός οδικός άξονας του δήμου είναι η επαρχιακή οδός Θεσσαλονίκης – Αγίας Τριάδας – Νέας Μηχανιώνας, όπου στο τμήμα μεταξύ των οικισμών Νέας Κερασιάς και Νέας Μηχανιώνας μετατρέπεται σε αστικό δρόμο. Η επαρχιακή αυτή οδός, αποτελεί τον μοναδικό άξονα διασύνδεσης του δήμου με την Θεσσαλονίκη. Για το λόγο αυτό η οδός δέχεται μεγάλους και ποικίλης σύνθεσης κυκλοφοριακούς φόρτους, που οφείλονται τόσο στον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής, όσο και στην εκτεταμένη ζώνη παραθεριστικής κατοικίας αλλά και στη λειτουργία της ιχθυόσκαλας. Το οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας εμφανίζεται στο επόμενο χάρτη.

Χάρτης 9.

Το οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής μελέτης

Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν από την επιτόπια έρευνα, ο οδικός αυτός άξονας, είναι χαραγμένος πριν το 1950, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της περιοχής. Το σύνολο των φορέων του δήμου, των επαγγελματιών αλλά και των πολιτών θεωρούν πως η παλαιότητα και σε πολλές περιπτώσεις η επικινδυνότητα του δρόμου Θεσσαλονίκης – Νέας Μηχανιώνας, αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες και ως ένα βαθμό απομονώνει την περιοχή.

Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της πρόσβασης στο δήμο, προγραμματίζεται η παράκαμψη των δυο οικισμών, με σκοπό να αποφεύγεται η προσπέλαση των φόρτων της ιχθυόσκαλας μέσα από τους οικισμούς. Παράλληλα, σχεδιάζεται η δημιουργία ενός νέου οδικού άξονα, που θα ξεκινά από την Καρδία και ακολουθώντας την κορυφογραμμή πάνω από τον Τρίλοφο και το Πλαγιάρι, θα καταλήγει στην προαναφερθείσα παράκαμψη. Ο νέος αυτός άξονας θεωρείται πως θα επιλύσει οριστικά τα προβλήματα που δημιουργούνται στο τμήμα της επαρχιακής οδού Θεσσαλονίκης – Μηχανιώνας που διέρχεται από το Δήμο Θερμαϊκού (στο ύψος της Περαιάς), που εμφανίζει έντονο αστικό χαρακτήρα, καθώς και τα προβλήματα που δημιουργεί η λειτουργία της ιχθυόσκαλας.

Στους δευτερεύοντες άξονες συγκαταλέγονται οι τρεις κοινοτικοί οδοί:

- από την επαρχιακή οδό προς Αγγελοχώρι
- από Μηχανιώνα προς Αγγελοχώρι
- από Μηχανιώνα προς Επανομή

Στην υπόλοιπη έκταση, ο δήμος διασχίζεται από πυκνό δίκτυο αγροτικών δρόμων. Το επίπεδο του δικτύου αυτού διατηρείται σε αρκετά καλό επίπεδο, δεδομένου ότι εξυπηρετούν τη διάσπαρτη κατοικία στον εξωαστικό χώρο. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί η «αγελαδόστρατα» που βρίσκεται ανατολικά του οικισμού της Νέας Κερασιάς, ένας φαρδύς, ασφαλτοστρωμένος αγροτικός δρόμος, που δεν εμφανίζει σήμερα λειτουργική σκοπιμότητα καθώς και μια αντίστοιχη αγροτική οδός βόρεια του Αγγελοχωρίου. Το δίκτυο των αγροτικών δρόμων δημιουργεί εναλλακτικά δρομολόγια σύνδεσης των οικισμών του δήμου με την Επανομή και μεταξύ τους.

Ειδικότερο το οδικό δίκτυο της Νέας Μηχανιώνας αποτελείται από δευτερεύουσες συλλεκτήριες και τοπικές οδούς. Συγκεκριμένα, οι διαγώνιοι οδοί της 25^{ης} Μαρτίου και 28^{ης} Οκτωβρίου μπορούν να χαρακτηριστούν ως δευτερεύουσες συλλεκτήριες οδοί, καθώς συλλέγουν και διοχετεύουν τα οχήματα από και προς τις γειτονιές αντίστοιχα. Κοινό χαρακτηριστικό αυτών των οδών, που δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό τους ως συλλεκτήριες, είναι το γεγονός ότι διέρχονται ή καταλήγουν στην κεντρική πλατεία της πόλης, όπου υπάρχουν βασικές χρήσεις γης.

Επίσης, ως δευτερεύουσες συλλεκτήριες, μπορούν να χαρακτηριστούν οι οδοί Πολυτεχνείου και Αγίου Νικολάου, καθώς μεταφέρουν τη διαμπερή κυκλοφορία της Μηχανιώνας. Συγκεκριμένα, από την οδό Πολυτεχνείου διέρχονται τα οχήματα που κατευθύνονται από Θεσσαλονίκη προς Επανομή, ενώ η οδός Αγίου Νικολάου μεταφέρει τα οχήματα που ακολουθούν την αντίθετη διαδρομή και δεν επιθυμούν να διέλθουν από το κέντρο της πόλης.

Όλοι οι υπόλοιποι δρόμοι του οδικού δικτύου της περιοχής εξυπηρετούν αποκλειστικά τοπική κυκλοφορία.

Αστικές μεταφορές

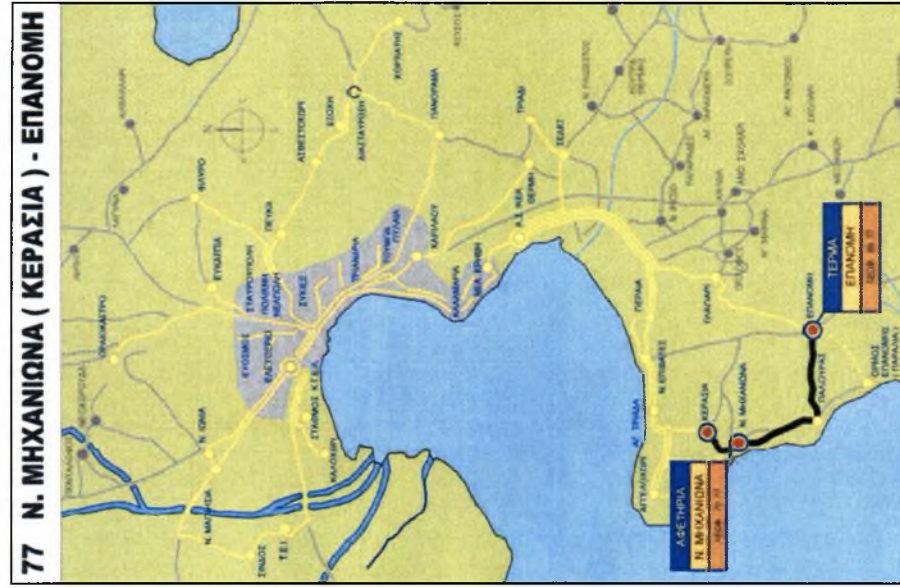
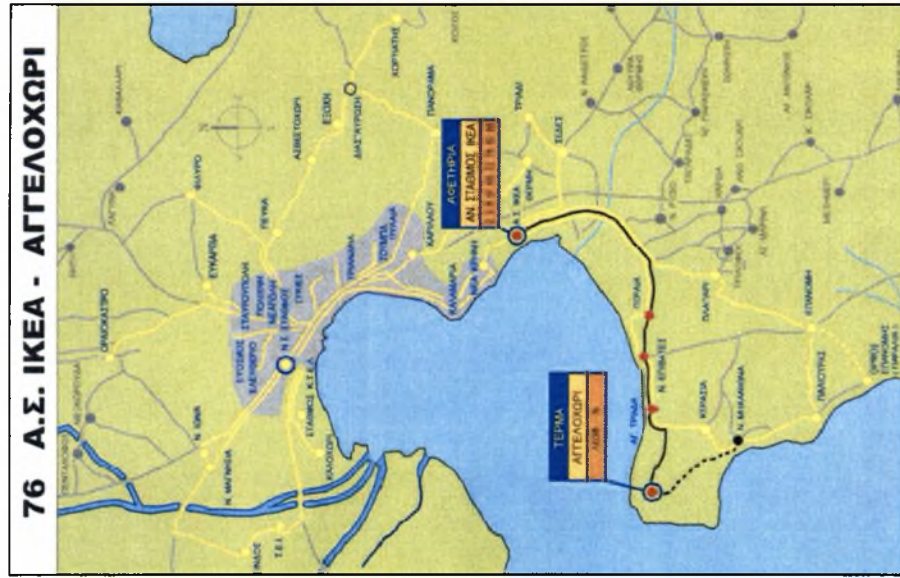
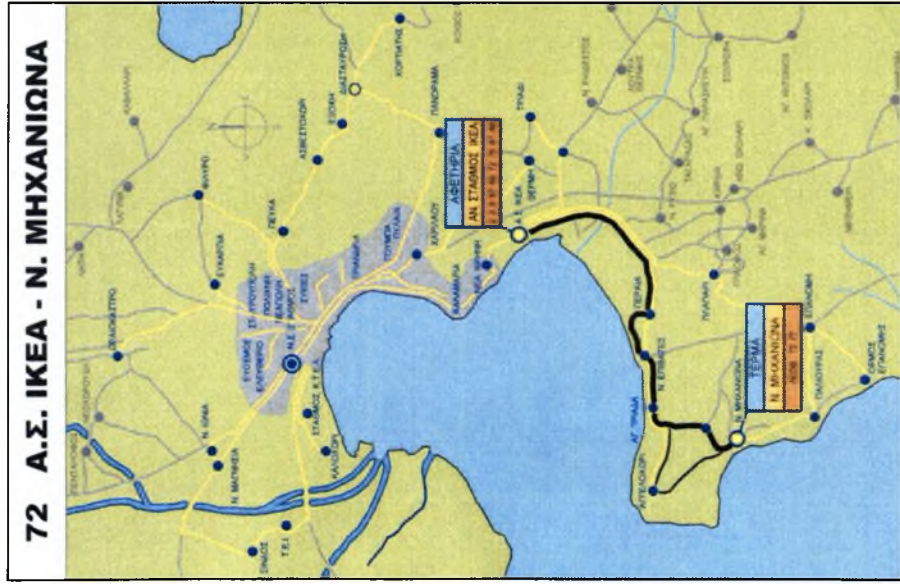
Ο Δήμος Μηχανιώνας εξυπηρετείται από τρεις γραμμές αστικών συγκοινωνιών (Ο.Α.Σ.Θ.):

- Την γραμμή 72 που ενώνει την Νέα Μηχανιώνα και την Νέα Κερασιά με την Θεσσαλονίκη μέσω του σταθμού μετεπιβίβασης του Ο.Α.Σ.Θ., 'Α.Σ. ΙΚΕΑ'. Η γραμμή αυτή είναι αρκετά συχνή, με συχνότητα περίπου 15', ενώ το πρώτο δρομολόγιο είναι στις 05:05 και το τελευταίο στις 0:35.
- Την γραμμή 76 που ενώνει το Αγγελοχώρι με την Θεσσαλονίκη μέσω του σταθμού μετεπιβίβασης του Ο.Α.Σ.Θ., 'Α.Σ. ΙΚΕΑ'. Η γραμμή αυτή δεν είναι τόσο συχνή όσο η προηγούμενη, με συχνότητα περίπου 30'- 45', ενώ το πρώτο δρομολόγιο είναι στις 05:20 και το τελευταίο στις 23:50.
- Την γραμμή 67 που ενώνει την Νέα Μηχανιώνα με την Επανομή. Η γραμμή αυτή έχει πολύ αραιά δρομολόγια, με συχνότητα περίπου 60'- 90', ενώ το πρώτο δρομολόγιο είναι στις 06:30 και το τελευταίο στις 21:50.

Η ακριβής διαδρομή κάθε γραμμής που εξυπηρετεί την περιοχή μας, αλλά και το σύνολο των αστικών συγκοινωνιών της ευρύτερης περιοχής μελέτης φαίνεται στους παρακάτω χάρτες.

Το επίπεδο εξυπηρέτησης από τις αστικές συγκοινωνίες δεν κρίνεται πολύ ικανοποιητικό, διότι η σύνδεση της Νέας Μηχανιώνας και του Αγγελοχωρίου με την Θεσσαλονίκη, γίνεται μέσω του σταθμού μετεπιβίβασης και όχι απευθείας, γεγονός που αυξάνει κατά πολύ το χρόνο της διαδρομής. Κατά μέσο όρο και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της επιτόπιας έρευνας, η αύξηση αυτή εκτιμάται να είναι της τάξης της μισής ώρας σε μια συνολική διαδρομή δυο ωρών. Επίσης η σύνδεση της Νέας Μηχανιώνας με την Επανομή, σχεδόν δεν χρησιμοποιείται από τους κατοίκους λόγω των αραιών δρομολογίων.

Αξίζει να αναφέρουμε πως δεν υπάρχει συγκοινωνία που να ενώνει όλους τους οικισμούς του δήμου με την Νέα Μηχανιώνα, αλλά και μεταξύ τους, πράγμα που επιδιώκει ο δήμος να δημιουργήσει με την δημοτική συγκοινωνία, όπως προέκυψε από την επιτόπια έρευνα.

Πηγή: Ο.Α.Σ.Θ.

Χάρτης 10.
Χάρτης αστικών συγκοινωνιών που εξυπηρετούν το Δήμο Μηχανιώνας

Λιμάνια

Στη Νέα Μηχανιώνα υπάρχει αλιευτικό καταφύγιο που καλύπτει τις ανάγκες των αλιευτικών σκαφών της περιοχής. Ο μόλος του λιμανιού έχει μήκος 630 μέτρα και πλάτος 12-15 μέτρα (Εικόνα 11.1.) . Επίσης αξίζει να σημειωθεί πως το βάθος του λιμανιού είναι μόλις 4 μέτρα, γεγονός που εμποδίζει την είσοδο στο λιμάνι μεγάλων σκαφών. Στην συνέχεια έχουμε έναν πίνακα που μας δίνει κάποια επιπλέον στοιχεία για το λιμάνι της Νέας Μηχανιώνας.

Πηγή: Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας

Εικόνα 11.1.

Το λιμάνι της Νέας Μηχανιώνας

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΛΙΜΕΝΑ	ΠΛΑΤΟΣ: 40° 27' 36" ΜΗΚΟΣ: 22° 51' 28"
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΑΡΧΗ	ΚΛΘ/Α' Λ/Τ Ν. ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ
ΤΥΠΟΣ ΛΙΜΕΝΑ	ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΣ ΛΙΜΕΝΑΣ
ΠΑΡΕΧΟΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΡΕΥΜΑ - ΝΕΡΟ - ΠΕΤΡΕΛΕΥΣΗ ΜΕ ΡΥΤΟΦΟΡΑ ΟΧΗΜΑΤΑ
ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΗ ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΙΜΑΝΙΑ	-
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΛΙΜΕΝΑ	50 - 60 ΣΚΑΦΗ ΜΕΣΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ 80 ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΕΙΔΟΣ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ, ΦΟΡΤΙΩΝ Κ.Λ.Π.	ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ

Πηγή: Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας

Πίνακας 11.1.

Χαρακτηριστικά λιμανιού Νέας Μηχανιώνας

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε πως εκτός από το λιμάνι στη Νέα Μηχανιώνα, λειτουργεί και στο Αγγελοχώρι μικρό αλιευτικό καταφύγιο.

11.2. Ύδρευση

Το δίκτυο ύδρευσης του Δήμου Μηχανιώνας αποτελείται από δύο επιμέρους τμήματα: από το παλιό τμήμα το οποίο περιλαμβάνει σωλήνες από αμιαντοτσιμέντο ή χάλυβα με συνολικό μήκος 15 χλμ. (Νέα Μηχανιώνα) και από το καινούριο τμήμα που διαθέτει σωλήνες από πλαστικό με συνολικό μήκος 10 χλμ. (Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελοχωρίου και Δημοτικό Διαμέρισμα Κερασιάς).

Το δίκτυο περιλαμβάνει έντεκα γεωτρήσεις, εκ των οποίων οι πέντε βρίσκονται εντός σχεδίου του οικισμού Νέας Μηχανιώνας, ενώ εκτός σχεδίου και σε παραθεριστικές περιοχές του δήμου υπάρχουν τρεις στον οικισμό Κερασιάς και τρεις στον οικισμό Αγγελοχωρίου.

Το παραπάνω σύστημα υδροδότησης είναι δημοτικό και χρησιμοποιείται μόνο για την ύδρευση των οικισμών του Δήμου Μηχανιώνας, ενώ οι ανάγκες για άρδευση των γεωργικών εκτάσεων καλύπτονται από ιδιωτικές γεωτρήσεις.

Γενικά, αξιοποιείται σχετικά μικρός αριθμός γεωτρήσεων, ο οποίος δεν καλύπτει τις ανάγκες της περιοχής τόσο σε παροχές πόσιμου νερού, όσο και αρδευόμενου νερού. Επιπλέον, η υπερβολική και ανεξέλεγκτη άντληση νερού ορισμένες φορές, επηρεάζει αρνητικά τη διαχείριση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα με αποτέλεσμα να παρατηρούνται καθιζήσεις σε αρκετές περιοχές.

Στο παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε περαιτέρω στοιχεία σχετικά με το υδατικό ισοζύγιο της περιοχής μελέτης.

Υπάρχον υδατικό ισοζύγιο	Ποσότητα (μ ³ /ημ.)		Παρατηρήσεις
	Μερική	Ολική	
A. Χρήση νερού (μέγιστη ημερήσια)			- Εξάρτηση των υδατικών πόρων από τις βροχοπτώσεις
A1. Οικιακή A2. Δημόσια A3. Βιομηχανική		6.205	- Μεγάλη κατανάλωση για άρδευση το καλοκαίρι
Σύνολο		6.205	
B. Υδάτινοι πόροι			
B1. Επιφανειακοί B2. Πηγαίοι B3. Υπόγειοι		6.480	
Σύνολο		6.480	
Γ. Υδατικό δυναμικό (ελάχιστο ημερήσιο)			
Γ1. Επιφανειακό Γ2. Υπόγειο			
Σύνολο			

Πηγή: Μαμουνή κ.α., (2001)

Πίνακας 11.2.
Υπάρχον υδατικό ισοζύγιο περιοχής μελέτης

11.3. Αποχέτευση

Ο Δήμος Μηχανιώνας ανήκει στην αρμοδιότητα της Εταιρείας Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.)

Όσον αφορά στην κατάσταση του δικτύου, το 1993 ξεκίνησε η κατασκευή αποχετευτικών έργων των τουριστικών περιοχών του Νομού Θεσσαλονίκης, μεταξύ των οποίων ήταν και η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας. Επίσης, στις αρχές του 1997 άρχισε η λειτουργία του σταθμού βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων "ΑΙΝΕΙΑ". Ο σταθμός βρίσκεται νότια του Αγγελοχωρίου, στη θέση "Κτήματα", εντός των διοικητικών ορίων του δήμου. Σ' αυτόν έχει προγραμματιστεί να έρχονται τα λύματα από Αγγελοχώρι, Κερασιά, Μηχανιώνα, Αγία Τριάδα, Νέους Επιβάτες, Τρίλοφο, Πλαγιάρι, Νέο Ρύσιο, Καρδία, Επανομή και όλες τις παραθεριστικές περιοχές τους.

Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί το τμήμα του καταθλιπτικού αγωγού μεταφοράς λυμάτων, το αντλιοστάσιο προς τις εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού, καθώς και τα δίκτυα αποχέτευσης εντός των τριών οικισμών του δήμου, εκτός του παραλιακού τμήματος του Αγγελοχωρίου, το οποίο βρίσκεται στη φάση της ολοκλήρωσης της μελέτης.

Το έργο του βιολογικού καθαρισμού χρηματοδοτήθηκε με ποσοστό 85% από το Ταμείο Συνοχής και το κόστος του ανήλθε σε 2,5 δις. δρχ. Ο αγωγός διάθεσης λυμάτων έχει χερσαίο τμήμα μήκους 818μ., υποθαλάσσιο τμήμα 740μ. και καταλήγει σε διαχυτήρα βάθους 22μ.

Σήμερα οι τρεις οικισμοί του δήμου εξυπηρετούνται με βόθρους, που με την ολοκλήρωση των έργων αποχέτευσης θα καταργηθούν. Επίσης οι κεντρικές περιοχές της Νέας Μηχανιώνας εξυπηρετούνται με δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων, καθώς και ο κεντρικός δρόμος της Κερασιάς.

11.4. Υποδομές περιβάλλοντος

Σε όλα τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας υπάρχουν χωματερές, εκ των οποίων του Αγγελοχωρίου και της Κερασιάς είναι κλειστές και πραγματοποιούνται εργασίες αποκατάστασή τους. Η χωματερή της Νέας Μηχανιώνας χρησιμοποιείται μόνο για τη ρίψη μεγάλων μπαζών.

Παράλληλα, ανατολικά της Νέας Μηχανιώνας λειτουργεί σταθμός μεταφόρτωσης απορριμμάτων, τα οποία μεταφέρονται στο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων των Ταγαράδων, δεδομένου ότι στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας δε λειτουργεί Χ.Υ.Τ.Α.

11.5. Ενεργειακή υποδομή

Οι ανάγκες ηλεκτρικής ενέργειας για οικιστική, βιοτεχνική και αγροτική χρήση, του δήμου, καλύπτεται από ευρύ εναέριο δίκτυο υψηλής τάσης (15.000 Volts) με πλήθος υποσταθμών – μετασχηματιστών.

Η κατανομή της καταναλισκόμενης ενέργειας στις διάφορες χρήσεις αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα

Υπάρχον ενεργειακό ισοζύγιο	Ηλεκτρική ενέργεια	Ενέργεια στερεών, υγρών και αερίων καυσίμων	Άλλες μορφές ενέργειας	Σύνολο ενέργειας
Συνολική παραγόμενη ενέργεια	7.214.073			7.214.073
Βιομηχανική, Βιοτεχνική, Επαγγελματική χρήση	1.281.450			1.281.450
Οικιακή χρήση	3.683.053			3.683.053
Θέρμανση χώρων	1.565.239			1.565.239
Μεταφορικά μέσα				
Φωτισμός δημόσιων χώρων	684.331			684.331

Πηγή: Μαμουνή κ.α., (2001)

Πίνακας 11.3.

Υπάρχον ενεργειακό ισοζύγιο περιοχής μελέτης

11.6. Δίκτυα τηλεπικοινωνιών

Παράλληλα με το επαρχιακό οδικό δίκτυο διέρχεται υπόγειο δίκτυο Ο.Τ.Ε. που εξυπηρετεί του συνδρομητές της περιοχής. Επιπλέον, όλη η περιοχή εξυπηρετείται από τα τέσσερα υπάρχοντα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας (Cosmote, Vodafone, Tim, Q – Telecom).

11.7. Εκπαίδευση

Στο τομέα της εκπαίδευσης, στα όρια του δήμου Μηχανιώνας λειτουργούν συνολικά 12 σχολεία. Ειδικότερα στη Νέα Μηχανιώνα λειτουργούν τέσσερα (4) νηπιαγωγεία, δυο (2) δημοτικά, ένα (1) γυμνάσιο, ένα (1) λύκειο καθώς και ένα (1) παιδικός σταθμός, στη Νέα Κερασιά και στο Αγγελολώρι λειτουργούν από ένα (1)

νηπιαγωγείο. Ακόμα υπάρχει το δημοτικό σχολείο, Αγγελοχωρίου – Νέας Κερασιάς, που οι μισές τάξεις του λειτουργούν στο Αγγελοχώρι και οι άλλες μισές στη Νέα Κερασιά. Στον παρακάτω πίνακα υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία για τα σχολεία του δήμου Μηχανιώνας.

Σχολεία	Έτος ίδρυσης	Αριθμός μαθητών	Αριθμός Εκπαιδευτικών	Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό
1 ^ο Νηπιαγωγείο Ν. Μηχανιώνας	1967	40	2	20
2 ^ο Νηπιαγωγείο Ν. Μηχανιώνας	1977	35	4	9
3 ^ο Νηπιαγωγείο Ν. Μηχανιώνας	1994	36	2	18
4 ^ο Νηπιαγωγείο Ν. Μηχανιώνας	1999	20	1	20
Δημαράκειος Παιδικός Σταθμός	1993	-	-	-
1 ^ο Δημοτικό Ν. Μηχανιώνας	1922	270	18	15
2 ^ο Δημοτικό Ν. Μηχανιώνας	1958	272	18	15
Γυμνάσιο Ν. Μηχανιώνας	1979	363	36	10
Λύκειο Ν. Μηχανιώνας	1976	132	15	9
Νηπιαγωγείο Αγγελοχωρίου	-	-	-	-
Δημοτικό Αγγελοχωρίου - Ν. Κερασιάς	1986	124	11	11
Νηπιαγωγείο Ν. Κερασιάς	1982	23	1	23

Πηγή: Δήμος Μηχανιώνας, Σχ. Έτος 2003

Πίνακας 11.4.
Εκπαιδευτικά ιδρύματα Δήμου Μηχανιώνας

Σημαντικό στοιχείο για την περιοχή είναι η λειτουργία, από το 1973, στα όρια του δήμου και πιο συγκεκριμένα στη Νέα Μηχανιώνα της ‘Δημόσιας Σχολής Εμπορικού Ναυτικού Μηχανικών Θεσσαλονίκης’ όπως λεγόταν τότε, και από το 1975 η σχολή Πλοιάρχων υπό ενιαία διοίκηση με τη σχολή μηχανικών. Από το 1992 μετονομάζεται σε ‘Ανώτερες Δημόσιες Σχολές Εμπορικού Ναυτικού Μακεδονίας’ και το 1998 ιδρύθηκε η Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Μακεδονίας’ η οποία ανήκει στη βαθμίδα της Ανώτερης και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Όμως όπως προέκυψε από την επιτόπια έρευνα, το γεγονός ότι η σχολή αυτή λειτουργεί με εσώκλειστους φοιτητές, έχει τελικά ως αποτέλεσμα να μη συμβάλλει, ουσιαστικά, στην τοπική οικονομία

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε πως ο Δήμος Μηχανιώνας, επιλέχθηκε μεταξύ πολλών άλλων δήμων της Ελλάδος, για να φιλοξενήσει το Διεθνές Πανεπιστήμιο. Έτσι σε

μικρό χρονικό διάστημα, σε μια περιοχή κοντά στο βιολογικό καθαρισμό, θα λειτουργήσει το Διεθνές Πανεπιστήμιο, όπου θα φοιτούν πολλοί Έλληνες, αλλά και αλλοδαποί φοιτητές. Αυτό το γεγονός έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή, με την έννοια ότι, της δίνει μια ευκαιρία δημιουργίας νέων μορφών δραστηριοτήτων, αλλά και ανοίγματος στον εξωτερικό κύκλο.

11.8. Υγεία

Στα όρια του δήμου λειτουργεί από το 1986 το Κέντρο Υγείας Νέας Μηχανιώνας. Μέχρι το 1999 είχαν εξεταστεί 970.475 ασθενείς έγιναν 54.249 ακτινογραφίες και πραγματοποιήθηκαν 417.734 μικροβιολογικές εξετάσεις. Η ζώνη ευθύνης του περιλαμβάνει τις εξής περιοχές: Περαία, Ν. Επιβάτες και Αγία Τριάδα. Στο Κέντρο Υγείας λειτουργούν εξωτερικά ιατρεία παθολογίας, παιδιατρικής, οδοντιατρικό, μικροχειρουργείο για απλά τραυματολογικά περιστατικά και για επείγοντα περιστατικά. Λειτουργεί επίσης μικροβιολογικό και ακτινολογικό εργαστήριο. Μία φορά την εβδομάδα επισκέπτονται το Κέντρο Υγείας γιατροί από το Ιπποκράτειο Νοσοκομείο και εξετάζουν αρρώστους της ειδικότητας τους. Μετά το κανονικό πρωινό ωράριο, εφημερεύει σε 24ωρη βάση με γιατρό, νοσοκόμα και θυρωρό. Κατά την εφημερία καλύπτει όλα τα έκτακτα περιστατικά της ζώνης ευθύνης του.

Επιπλέον σε απόσταση περίπου 15 χιλιομέτρων από το δήμο λειτουργεί η μεγάλη ιδιωτική κλινική ‘Διαβαλκανικό Κέντρο’, η οποία εξυπηρετεί έκτακτες ανάγκες της περιοχής που δεν μπορεί να καλύψει το Κέντρο Υγείας.

11.9. Κοινωνικές υπηρεσίες

Στο δήμο λειτουργούν τρία (3) κτίρια για τα ΚΑΠΗ του δήμου, κτίριο του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών καθώς και το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» και «Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας». Τα δυο αυτά προγράμματα έχουν σκοπό τη στήριξη των ανήμπορων αλλά και των ηλικιωμένων ατόμων, για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τους.

Σχετικά με τον τομέα του πολιτισμού στο δήμο λειτουργούν ένα (1) ανοιχτό θέατρο, (αμφιθέατρο), το κτίριο της Καβαλάκειου Πολιτιστικής Στέγης, (υπάρχει αίθουσα συνεδριάσεων) και αίθουσες εκδηλώσεων στα σχολεία του δήμου

Ενώ τέλος στον τομέα του αθλητισμού στο δήμο λειτουργούν:

- Δημοτικό κλειστό γυμναστήριο, (υπάρχουν γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ)
- Τρία (3) γήπεδα ποδοσφαίρου, εκ των οποίων τα δύο (2) είναι με χλοοτάπητα
- Γήπεδο τένις και μπάσκετ στην παραλία της Νέας Μηχανιώνας
- Ένα (1) κλειστό γήπεδο μπάσκετ
- Ένα (1) beach volley και ένα (1) beach soccer
- Δύο (2) αίθουσες γυμναστικής σε σχολεία του δήμου
- Πέντε (5) γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ σε σχολεία του δήμου
- Ένα (1) γήπεδο 5X5 σε σχολείο της Νέας Μηχανιώνας
- Εγκαταστάσεις του ιστιοπλοϊκού ομίλου

11.10. Κρατικές υπηρεσίες

Στο δήμο Μηχανιώνας λειτουργούν σήμερα οι εξής κρατικές υπηρεσίες:

- **ΙΚΑ Ν. Μηχανιώνας:** Το τοπικό παράρτημα ΙΚΑ Νέας Μηχανιώνας - Διοικητικές Υπηρεσίες λειτουργεί από το 1961 με ασφαλιστική περιοχή το Δήμο Θερμαϊκού και το Δήμο Μηχανιώνας. Είναι επανδρωμένο με 5 υπαλλήλους και κατά διαστήματα δέχεται για πρακτική εξάσκηση εκπαιδευόμενους, μέσω προγράμματος ΟΑΕΔ.
- **Ταχυδρομείο:** Η λειτουργία του Ταχυδρομείου Νέας Μηχανιώνας ξεκίνησε το 1975 και σήμερα εργάζονται σε αυτό 4 υπάλληλοι. Το Ταχυδρομείο ανήκει διοικητικά στην Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλονίκης και την ευθύνη για τη λειτουργία του φέρει ο Προϊστάμενος του.
- **Λιμεναρχείο:** Η λειτουργία του Λιμεναρχείου Νέας Μηχανιώνας ξεκίνησε το 1972. Το λιμεναρχείο ανήκει διοικητικά στο Κεντρικό Λιμεναρχείο Θεσσαλονίκης και σήμερα υπηρετούν σε αυτό 9 λιμενικοί.

- **Τελωνείο:** Η λειτουργία του Τελωνείου Νέας Μηχανιάνας ξεκίνησε το 1947- Το Τελωνείο ανήκει διοικητικά στη Διεύθυνση Τελωνείου Θεσσαλονίκης και συνολικά στο Υπουργείο Οικονομικών. Σήμερα σε αυτό υπηρετούν 4 υπάλληλοι.
- **Αστυνομικός Σταθμός Νέας Μηχανιάνας:** Ο Αστυνομικός Σταθμός Νέας Μηχανιάνας άρχισε να λειτουργεί από τις 15-5-1985, σύμφωνα με τον Ν. 1481/1984 με τον οποίο έγινε μετονομασία της Ελληνικής Χωροφυλακής σε Ελληνική Αστυνομία. Ο Αστυνομικός Σταθμός υπάγεται διοικητικά στο Αστυνομικό Τμήμα Νέων Επιβατών και υπηρετούν σε αυτόν 12 συνολικά αστυνομικοί.

11.11. Λοιπές υποδομές

Μια από τις σημαντικότερες υποδομές του δήμου είναι η Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης η οποία ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 1995 στην Νέα Μηχανιάνα, όπου μεταφέρθηκε από το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης στο οποίο λειτουργούσε από το 1968 περίπου.

Πηγή:ΕΤ.ΑΝ.ΑΛ. Α.Ε.

Εικόνα 11.2.
Η Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης

Η μεταφορά κρίθηκε αναγκαία λόγω παλαιότητας των εγκαταστάσεων, του μικρού διαθέσιμου χώρου σε σχέση με τα διακινούμενα αλιεύματα και του γεγονότος ότι στην Νέα Μηχανιάνα βρίσκεται ο μεγαλύτερος αλιευτικός στόλος της Ελλάδας.

Οι νέες εγκαταστάσεις βρίσκονται σε ένα χώρο 48 στρεμμάτων και για τις ανάγκες λειτουργίας υπάρχουν επτά (7) κτίρια:

- α) Στο πρώτο κτίριο πραγματοποιούνται οι Δημοπρασίες των αλιευμάτων και υπάρχουν επίσης θάλαμοι συντήρησης τους για ένα 24ωρο.
- β) Στο δεύτερο υπάρχουν τα γραφεία των εμπόρων, τα γραφεία της Διοίκησης της Ιχθυόσκαλας καθώς επίσης και η αίθουσα Ηλεκτρονικής Δημοπράτησης των αλιευμάτων.
- γ) Στο τρίτο κτίριο υπάρχει Συσκευαστήριο, εγκεκριμένο από την Ε.Ε. που παρέχει την δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να συσκευάσει αλιεύματα με σκοπό την εξαγωγή τους, επίσης στο ίδιο κτίριο λειτουργεί παγοποιητικό μηχάνημα και συγκρότημα με θαλάμους συντήρησης κατεψυγμένων αλιευμάτων και φούρνους κατάψυξης.
- δ) Στο τέταρτο κτίριο υπάρχουν αποθηκευτικοί χώροι καθώς και γεννήτρια η οποία παράγει ηλεκτρικό ρεύμα σε περίπτωση διακοπής παροχής από την ΔΕΗ.
- ε) Στο πέμπτο βρίσκονται χώροι λειτουργίας καταστημάτων καθώς και συσκευαστήρια τα οποία μπορούν να ενοικιάσουν οι διακινητές των αλιευμάτων.
- στ) Στο έκτο κτίριο λειτουργεί αντλιοστάσιο νερού από γεώτρηση με δυνατότητα χλωρίωσης του, το οποίο καλύπτει τις ανάγκες της Ιχθυόσκαλας.
- ζ) Τέλος στο έβδομο κτίριο υπάρχουν και λειτουργούν οι εγκαταστάσεις του Βιολογικού σταθμού από τις οποίες περνούν και επεξεργάζονται όλα τα απόνερα της Ιχθυόσκαλας πριν καταλήξουν στην Θάλασσα.

Πηγή:ΕΤ.ΑΝ.ΑΛ. Α.Ε.

Εικόνα 11.3.
Το εσωτερικό της Ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης

Η Ιχθυόσκαλα για τις ανάγκες λειτουργίας της απασχολεί 31 άτομα προσωπικό. Επίσης στους χώρους της ενοικιάζουν γραφεία 50 περίπου Ιχθυέμποροι και καθημερινά έρχονται για να προμηθευτούν αλιεύματα 500 περίπου Ιχθυοπώλες οι οποίοι καλύπτουν τις ανάγκες των καταναλωτών της Κεντρικής, Βόρειας και Δυτικής Μακεδονίας καθώς και της Βόρειας Θεσσαλίας.

Από την Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης διακινούνται ετησίως περίπου 15.000 τόνοι αλιευμάτων, τα οποία προέρχονται σε ποσοστό 70% από τον παραπάνω αλιευτικό στόλο και ο όποιος αλιεύει στην περιοχή Β. Αιγαίου, σε ποσοστό 15% από εισαγωγές από άλλες χώρες, σε ποσοστό 10% από άλλες Ιχθυόσκαλες και σε ποσοστό 5% από Ιχθυοκαλλιέργειες. Οι παραπάνω ποσότητες αλιευμάτων έρχονται στην Ιχθυόσκαλα κυρίως με φορτηγά ψυγεία και εκτίθενται στην αίθουσα Δημοπρασιών προκειμένου να πωληθούν, όσα απ' αυτά μείνουν αδιάθετα αφού σκεπαστούν με πάγο μπαίνουν στους θαλάμους συντήρησης για επόμενη ημέρα.

Σύμφωνα με την επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήσαμε, η μεταφορά της ιχθυόσκαλα ενώ αρχικά έγινε με πολλές προσδοκίες, προκάλεσε πολλές αντιδράσεις, τόσο από τους εμπόρους, όσο και από τους κατοίκους της Μηχανιάνας. Η δύσκολη πρόσβαση αλλά και η υποβάθμιση της περιοχής που στεγάζεται η ιχθυόσκαλα είναι τα δυο βασικά ζητήματα που προκαλούν αντιδράσεις. Από την άλλη πλευρά βέβαια, οι άνθρωποι της αλιείας, (πλοιοκτήτες, αλιεργάτες κτλ.) υποστηρίζουν πως η μεταφορά της ιχθυόσκαλας στην Μηχανιάνα βοήθησε στην περαιτέρω ανάπτυξη της, καθώς ο τζίρος της έχει πενταπλασιαστεί.

11.12. Συμπεράσματα

Όπως προκύπτει από την προηγούμενη ανάλυση, ο Δήμος Μηχανιάνας εμφανίζει ένα αρκετά καλό επίπεδο σε τεχνικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές υποδομές. Η λειτουργία του Κέντρου Υγείας αλλά και η ύπαρξη σε μικρή απόσταση της ιδιωτικής κλινικής 'Διαβαλκανικό Κέντρο', η ομαλή λειτουργία του δικτύου ύδρευσης, η ύπαρξη στα όρια του δήμου πολλών κρατικών υπηρεσιών που καλύπτουν σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες των κατοίκων καθώς και ικανοποιητικών υποδομών στους τομείς της εκπαίδευσης, των κοινωνικών υπηρεσιών και ιδιαίτερος του αθλητισμού και η

κατασκευή αποχετευτικού δικτύου προσφέρουν στην περιοχή ένα αρκετά ολοκληρωμένο δίκτυο υποδομών

Όμως από την άλλη πλευρά εμφανίζονται και αρκετά προβλήματα που προέρχονται από την έλλειψη κάποιων υποδομών. Έτσι το οδικό δίκτυο, και ειδικότερα η πρόσβαση από και προς τη Θεσσαλονίκη αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα της περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας. Παράλληλα οι αστικές συγκοινωνίες εμφανίζονται προβληματικές, αφού δημιουργούνται έντονες καθυστερήσεις και σε πολλές περιπτώσεις δεν καλύπτουν τις ανάγκες. Επομένως, τίθεται ένα γενικότερο πρόβλημα εύκολης πρόσβασης στο δήμο. Επίσης η δημιουργία του βιολογικού καθαρισμού, εντός των ορίων του δήμου και μάλιστα σε μια περιοχή που βρίσκεται σχετικά κοντά στον Υγροβιότοπο του Αγγελοχωρίου, προκαλεί αρκετές αντιδράσεις σχετικά με την υποβάθμιση της περιοχής. Ακόμα, όπως μας ανέφερε η εκπρόσωπος του πολιτιστικού συλλόγου, ο δήμος αντιμετωπίζει πρόβλημα σε χώρους πολιτισμού, διότι οι υπάρχοντες χώροι δεν καλύπτουν τις ανάγκες.

Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω η επίλυση των προβλημάτων που απορρέουν από την έλλειψη υποδομών, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες, αρκετά ικανοποιητικού επιπέδου υποδομές, θα δημιουργήσουν στην περιοχή ένα επιπρόσθετο συγκριτικό πλεονέκτημα, αφού σήμερα οι υποδομές διαδραματίζουν το ρόλο του καταλύτη για την ανάπτυξη μιας περιοχής.

12^ο Κεφάλαιο: Επιτόπια έρευνα

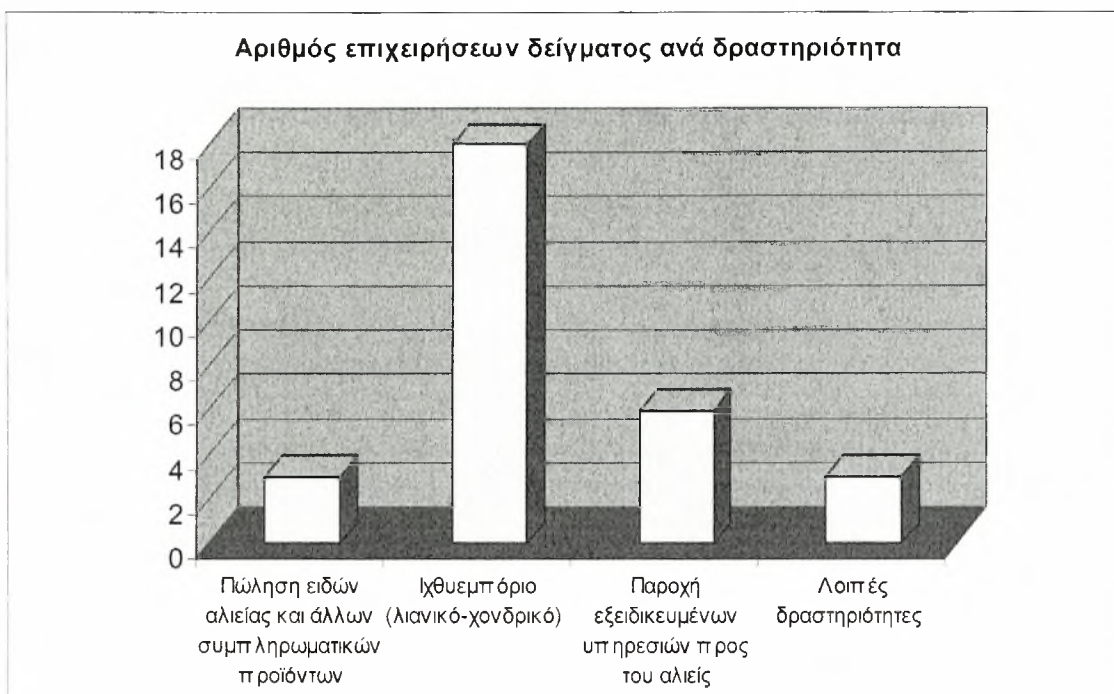
Στα πλαίσια της πιο ολοκληρωμένης διάγνωσης της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Μηχανιώνας, πραγματοποιήσαμε επιτόπια έρευνα, η οποία συμπληρώνει την ανάλυση που πραγματοποιήσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια που βασιζόταν σε στατιστικά στοιχεία.

Η επιτόπια έρευνα περιλάμβανε δυο σκέλη:

- Αρχικά πραγματοποιήσαμε μια έρευνα στις επιχειρήσεις που εδρεύουν στο Δήμο Μηχανιώνας και σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την αλιεία. Η έρευνα αυτή έγινε με την χρήση ερωτηματολογίων και είχε ως βασικό στόχο να εξετάσουμε την πορεία του κλάδου της αλιείας καθώς και τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που ασχολούνται με αυτή. Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλάμβανε ανοικτού αλλά και κλειστού τύπου ερωτήσεις, η πλήρη μορφή του ερωτηματολογίου βρίσκεται στο παράρτημα της επιτόπιας έρευνας.
- Στη συνέχεια με την μέθοδο των διερευνητικών συνεντεύξεων συλλέξαμε χρήσιμα στοιχεία για το δήμο. Διερευνητικές συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν σε φορείς του δήμου καθώς και σε προσωπικότητες που έχουν σημαντικές δραστηριότητες στην περιοχή και επομένως είναι σε θέση να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά της περιοχής καθώς και την οργάνωση και λειτουργία της.

12.1. Έρευνα στις επιχειρήσεις που σχετίζονται με την αλιεία (ερωτηματολόγιο)

Στα πλαίσια της έρευνας αυτής επιλέχθηκε ένα δείγμα 30 επιχειρήσεων, που αντιστοιχεί περίπου στο 30% του συνόλου των επιχειρήσεων που έχουν σχέση με την αλιεία, περιλαμβάνοντας και το εμπόριο. Η επιλογή του δείγματος έγινε έτσι ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό, με την έννοια, να συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα επιχειρήσεις διαφορετικών δραστηριοτήτων (διάγραμμα 12.1.).

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

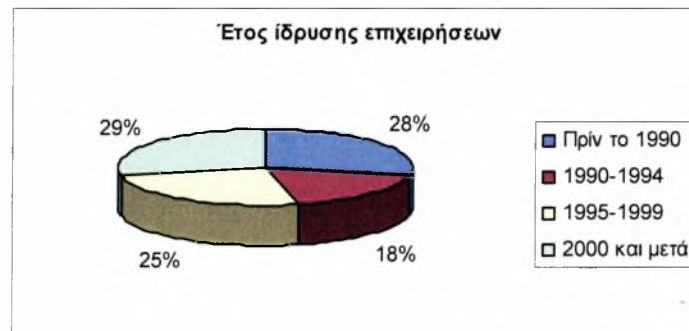
Διάγραμμα 12.1.

Αριθμός επιχειρήσεων δείγματος ανά δραστηριότητα

α. Βασικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων του δείγματος

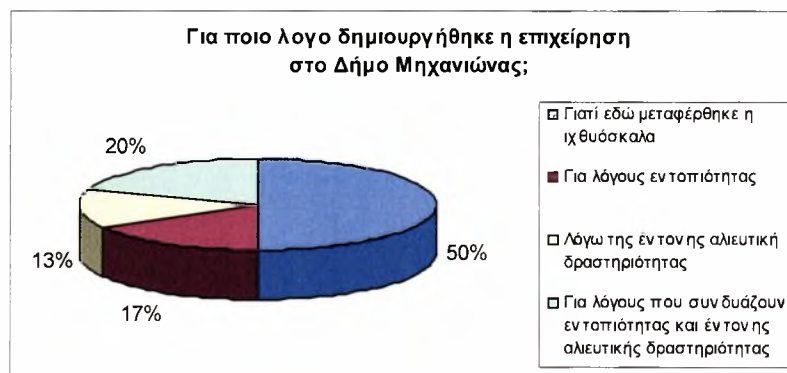
Όπως προέκυψε λοιπόν από την έρευνα, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων, στο δήμο, που ιδρύθηκαν σχετικά πρόσφατα και αυτό αντανακλά την πραγματικότητα με την έννοια ότι η μεταφορά της ιχθυόσκαλας οδήγησε στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων στην περιοχή μελέτης. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται, αφού από το σύνολο των επιχειρήσεων που ιδρύθηκαν μετά το 1995, πάνω από το 50% αναφέρει ως κύριο λόγο εγκατάστασης στο Δήμο Μηχανιώνας, την μεταφορά της ιχθυόσκαλας στην περιοχή.

Γενικότερα, επί του συνόλου των επιχειρήσεων, η μεταφορά της ιχθυόσκαλας στην περιοχή μελέτης αποτελεί το σημαντικότερο λόγο εγκατάστασης τους στο Δήμο Μηχανιώνας, σε ποσοστό περίπου 50%. Παράλληλα η εντοπιότητα των ιδιοκτητών, η έντονη αλιευτική δραστηριότητα που παρατηρείται στην περιοχή καθώς και ένας συνδυασμός των δυο παραπάνω αποτελούν εξίσου σημαντικούς λόγους εγκατάστασης επιχειρήσεων στο δήμο.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

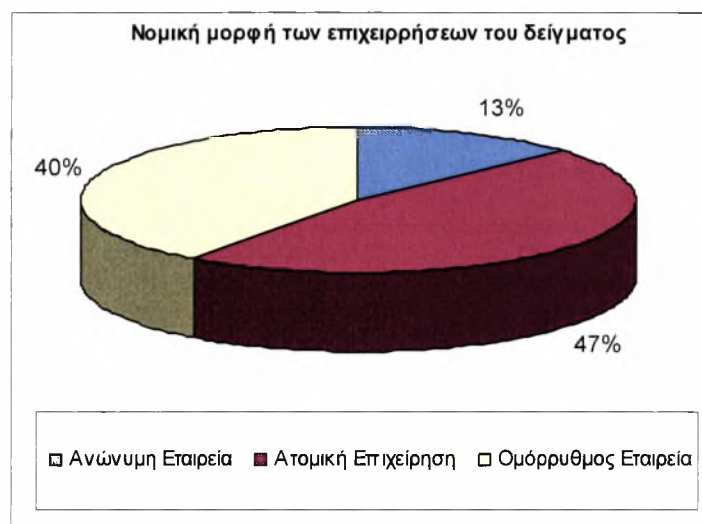
Διάγραμμα 12.2.
Έτος ίδρυσης επιχειρήσεων δείγματος

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.3.
Οι λόγοι για τους οποίους οι επιχειρήσεις του δείγματος δημιουργήθηκαν στο Δήμο Μηχανιώνας

Επίσης η νομική μορφή των επιχειρήσεων του δείγματος που χρησιμοποιήσαμε αποτελεί ενδιαφέρον χαρακτηριστικό, αφού η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων είναι ατομικές ή ομόρρυθμες εταιρείες, ενώ υπάρχει ένας μικρός αριθμός επιχειρήσεων που είναι ανώνυμες εταιρείες.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.4.
Νομική μορφή των επιχειρήσεων του δείγματος

β. Σημαντικότερα χαρακτηριστικά των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων

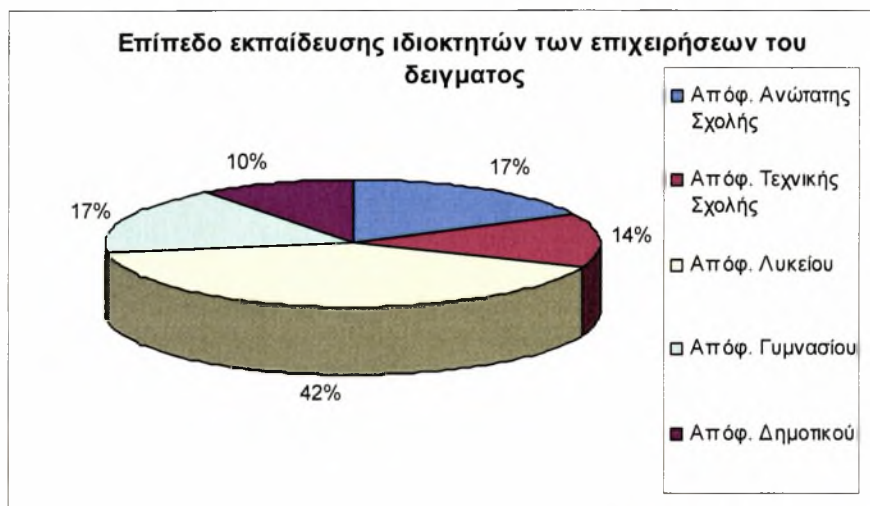
Όσον αφορά τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων του δείγματος, παρατηρούμε σχετικά νέους, ηλικιακά, επιχειρηματίες, δεδομένου ότι το 40% έχουν ηλικία μικρότερη από 40 ετών ενώ ελάχιστοι είναι οι σχετικά ηλικιωμένοι επιχειρηματίες.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.5.
Ηλικιακή σύνθεση των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων του δείγματος

Το επίπεδο εκπαίδευσης των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων του δείγματος, συγκριτικά είναι αρκετά καλό. Αυτό συμβαίνει εφόσον, λίγοι είναι αυτοί που δεν τελείωσαν το λύκειο, ενώ ακόμα πιο εντυπωσιακό είναι το γεγονός πως ένας στους 3 έχει σπουδάσει είτε σε τεχνικές, είτε σε ανώτατες σχολές.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.6.

Επίπεδο εκπαίδευσης των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων του δείγματος

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.7.

Η μέχρι τώρα πορεία και το μέλλον των επιχειρήσεων αλλά και συνολικά του κλάδου

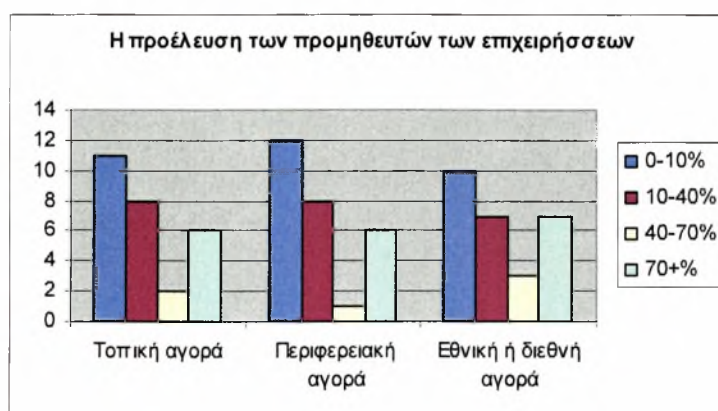
γ. Λειτουργία των επιχειρήσεων του δείγματος

Αξίζει να αναφέρουμε στο σημείο αυτό πως στην συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων, σε ποσοστό 80%, δεν υπάρχει διάδοχη κατάσταση. Όμως υπάρχουν σε αυτό το επίπεδο δυο βασικές αιτίες που δεν έχουν καθόλου την ίδια σημασία:

1. δεδομένου ότι, σημαντικό ποσοστό ιδιοκτητών είναι μικρής ηλικίας, δεν τίθεται ακόμα το θέμα.
2. Αντίθετα, παρατηρούμε για τους μεγαλύτερους σε ηλικία ιδιοκτήτες την τάση να μην ωθούν τα παιδιά τους στο συγκεκριμένο κλάδο.

Όσον αφορά τις συνεργασίες των επιχειρήσεων με άλλες του ίδιου κλάδου, 2 στις τρεις επιχειρήσεις συνεργάζονται με επιχειρήσεις από όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό, για λόγους που έχουν να κάνουν κυρίως με την συμπληρωματικότητα που πετυχαίνουν μέσα από τη συνεργασία. Βέβαια από τις επιχειρήσεις που δεν συνεργάζονται με άλλες, ελάχιστες είναι αυτές που το κάνουν συνειδητά γιατί δεν το κρίνουν σκόπιμο, οι περισσότερες δεν προχωρούν σε συνεργασίες λόγω του μικρού μεγέθους τους ή της πρόσφατης ίδρυσης τους.

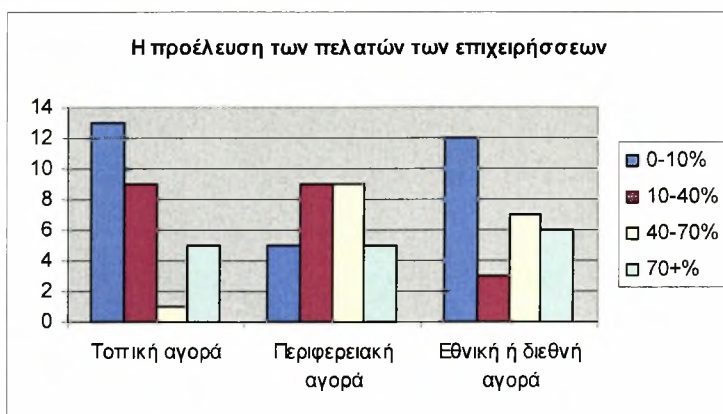
Σχετικά με την προέλευση των προμηθευτών, αλλά και των πελατών των επιχειρήσεων είναι περίπου μοιρασμένοι σε αυτούς που προέρχονται από την τοπική, την περιφερειακή και την εθνική – διεθνή αγορά. Το διάγραμμα 12.8. προσφέρει μια πληρέστερη εικόνα για την προέλευση των προμηθευτών, αλλά και των πελατών των επιχειρήσεων.

Πηγή: Ϊδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.8.

Προέλευση των προμηθευτών των επιχειρήσεων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 12.9.

Προέλευση των πελατών των επιχειρήσεων

δ. Προβλήματα και μελλοντική πορεία των επιχειρήσεων

Σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος, το 28% περίπου των ερωτηθέντων υποστηρίζει πως η γενικότερη οικονομική κρίση είναι το σημαντικότερο πρόβλημα, ενώ ένα ποσοστό 35% περίπου των ερωτηθέντων, θέτουν ως το σημαντικότερο πρόβλημα, την κρίση στο κλάδο της αλιείας που επικρατεί τα τελευταία χρόνια, τέλος ένα ποσοστό 35% περίπου επισημαίνει τις άσχημες συνθήκες εργασίας.

Σχετικά με το μέλλον αλλά και την μέχρι τώρα πορεία των επιχειρήσεων καθώς και του κλάδου συνολικά, μια στις τρεις επιχειρήσεις την κρίνουν ικανοποιητική. Όπως βλέπουμε στο διάγραμμα 12.7., αν εξαιρέσουμε τις 5 επιχειρήσεις που δεν εκφέρουν άποψη πάνω στο θέμα, τότε πάνω από το 50% των επιχειρήσεων κρίνουν ικανοποιητική την μέχρι τώρα πορείας τους, ενώ παράλληλα βλέπουν ευόιονο το μέλλον. Ειδικότερα θετικά αντιμετωπίζουν τα πράγματα οι μεγαλύτερες σε μέγεθος επιχειρήσεις αφού αυτές έχουν κατά μέσο όρο 8 εργαζόμενους, ενώ οι επιχειρήσεις που βλέπουν την μέχρι τώρα πορεία αλλά και το μέλλον ουδέτερο ή αρνητικό είναι μικρού μεγέθους αφού έχουν κατά μέσο όρο 3 εργαζόμενους.

Όσον αφορά τα προβλήματα της περιοχής του δήμου Μηχανιώνας, το σύνολο σχεδόν των ερωτηθέντων (σε ποσοστό πάνω από 80%) επισήμανε την δύσκολη πρόσβαση από και προς τη Θεσσαλονίκη.

12.2. Διερευνητικές συνεντεύξεις στους φορείς

Παράλληλα με την προηγούμενη έρευνα διενεργήσαμε και μια σειρά διερευνητικών συνεντεύξεων με εκπροσώπους των φορέων καθώς και με σημαντικές προσωπικότητες του δήμου που γνωρίζουν καλά τα θέματα της τοπικής κοινωνίας. Κατά το διάστημα, από 19-02-2006 μέχρι 31-03-2006, πραγματοποιήσαμε 11 συνεντεύξεις, αναλυτικά στοιχεία για αυτές εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα.

α/α	Επώνυμο	Ιδιότητα	Ημερομηνία
1	Μαυρομάτης Ι.	Δήμαρχος Μηχανιώνας	19-02-2006
2	Παζαρόπουλος Θ.	Αντιδήμαρχος Μηχανιώνας	19-02-2006
3	Παπαλεωνίδα Μ.	Πρώην Δήμαρχος Μηχανιώνας	19-02-2006
4	Γιαννικόπουλος Γ.	Πρώην Μέλος Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Μηχανιώνας	19-02-2006
5	Κούτουκας Κ.	Πρώην Δήμαρχος Μηχανιώνας, Δημοτικός Σύμβουλος	20-02-2006
6	Διαμαντίδης Σ.	Πρόεδρος του Συνδέσμου Επαγγελματιών & Βιοτεχνών Νέας Μηχανιώνας	08-03-2006
7	Ασημόπουλος Α.	Πρόεδρος του Σωματείου Οικοδόμων Νέας Μηχανιώνας	08-03-2006
8	Χάκη	Πρόεδρος του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μηχανιώνας	10-03-2006
9	Ταουλτζή Δ.	Πρόεδρος Π.Ε.Μ.Π.Α.	24-03-2006
10	Χρεβάτης	Πρόεδρος Σωματείου Αλιεργατών Μηχανιώνας	24-03-2006
11	Ρωσσίδης	Πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Νέας Μηχανιώνας	31-03-2006

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 12.1.

Οι διερευνητικές συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν

Οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήσαμε μπορούν να χωριστούν σε δυο κατηγορίες: από την μια υπάρχουν συνεντεύξεις με ανθρώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμαρχο, αντιδήμαρχο, πρώην δημάρχους κτλ.), στις οποίες γίνεται αναφορά κυρίως στα προβλήματα, τις προοπτικές και τις προτάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής, και από την άλλη υπάρχουν συνεντεύξεις με εκπροσώπους φορέων (επαγγελματικά σωματεία, πολιτιστικός σύλλογος κτλ.), στις οποίες γίνεται αναφορά κυρίως στην δράση των φορέων και στα προβλήματα του κάθε τομέα.

Ο δήμαρχος Μηχανιώνας, κ. Μαυρομάτης επισήμανε επιπλέον τις εξής απαιτούμενες για την ανάπτυξη της περιοχής, παρεμβάσεις:

- Δημιουργία ενός εναλλακτικού οδικού άξονας που θα συνδέει την Μηχανιώνα με την Επανομή και το Πλαγιάρι
- Δημιουργία θαλάσσιας συγκοινωνία και προς την Θεσσαλονίκη και προς την Πιερία.
- Δημιουργία των κατάλληλων υποδομών στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, στην παιδεία.
- Ολοκλήρωση του αποχετευτικού δικτύου του δήμου.
- Βελτίωση και εκσυγχρονισμό των υποδομών (οδικό δίκτυο, λιμάνι, δίκτυο αποχέτευσης)
- Ανάπλαση της περιοχής των βράχων και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων
- Ολοκλήρωση του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού

Επίσης ο κ. Μαυρομάτης αναφέρει χαρακτηριστικά, πως η βούληση της υπάρχουσας δημοτικής αρχής είναι να δώσει στην περιοχή μία ιδιαίτερη ταυτότητα, αξιοποιώντας όλα τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Η ταυτότητα αυτή έχει να κάνει με τον τουρισμό που σε συνδυασμό με την εγκατάσταση του διεθνούς πανεπιστημίου, θα αναδείξει την Μηχανιώνα, όχι μόνο τόπο συνάντησης των πολιτισμών αλλά και τόπο ανάδειξης των αρχών της ευρωπαϊκής ένωσης.

Ο αντιδήμαρχος Μηχανιώνας, κ. Παζαρόπουλος Θρασύβουλος, μας τόνισε την αναγκαιότητα παρεμβάσεων στο τομέα των υποδομών και κυρίως στο οδικό δίκτυο εντός του δήμου, στο δίκτυο ύδρευσης και στο λιμάνι. Η προνομιακή θέση του δήμου, η ύπαρξη πολλών προσφερόμενων υπηρεσιών στο δημόσιο τομέα (τράπεζες, ταχυδρομείο, κτλ.) αλλά και στον ιδιωτικό τομέα, η λειτουργία του διεθνούς πανεπιστημίου καθώς και η ανάπτυξη του κλάδου του τουρισμού κατά τον κ. Παζαρόπουλο, θα φέρει την πολυπόθητη ανάπτυξη στον τόπο.

Ο κ. Παπαλεωνίδα Μιχαήλ, ο οποίος διετέλεσε επί 16 χρόνια δήμαρχος Μηχανιώνας, μας αναφέρει πως στην παρούσα φάση η περιοχή εκτός της βελτίωσης της οδικής πρόσβασης από και προς τη Θεσσαλονίκη, χρειάζεται κάποιες παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της ολοκλήρωσης του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού

καθώς και των υποδομών στις επεκτάσεις των οικισμών του δήμου. Έτσι το περιβάλλον του δήμου θα γίνει πιο ελκυστικό, γεγονός που θα προσελκύσει νέους κατοίκους. Ο κ. Παπαλεωνίδας αναφέρει πως το μέλλον του δήμου Μηχανιώνας βρίσκεται στην περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου της αλιείας καθώς και στην ανάπτυξη τουρισμού παραθεριστικού χαρακτήρα.

Έτσι τονίζει πως στο παρελθόν, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του κλάδου της αλιείας, βελτιώθηκε το λιμάνι για να προστατευτούν οι περιουσίες των ψαράδων και των πλοιοκτητών, ενώ παράλληλα μετακινήθηκε η ιχθυόσκαλα στη Νέα Μηχανιώνα για να μπορούν οι αλιείς να πουλάνε οι ίδιοι τα ψάρια τους. Έτσι, σήμερα υποστηρίζει, ο κ. Παπαλεωνίδας, πως είναι η κατάλληλη περίοδος ώστε να δοθεί από την πλευρά του δήμου έμφαση στην ανάπτυξη του τουρισμού

Ο κ. Κούτουκας που διετέλεσε δήμαρχος Μηχανιώνας κατά το παρελθόν, ενώ σήμερα είναι δημοτικός σύμβουλος, στη συνέντευξη που μας παραχώρησε, επισήμανε την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού στο δήμο, έτσι ώστε η Μηχανιώνα να προσελκύσει νέου κατοίκους. Παράλληλα τόνισε πως θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή του Αγγελοχωρίου, που έχει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης.

Ο κ. Κούτουκας, βλέπει το μέλλον του δήμου, πολύ ευοίωνο, ενώ υποστηρίζει πως η προσέλκυση νέων κατοίκων, η περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας, ο τουρισμός αλλά και η τόνωση του δευτερογενή τομέα και ιδιαίτερα της μεταποιητικής δραστηριότητας αλιευμάτων αποτελούν το κλειδί για την μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής.

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Νέας Μηχανιώνας, κ. Διαμαντίδης, μας ανέφερε επιπλέον πως στον σύνδεσμο τους υπάρχουν, περίπου 180 εγγεγραμμένα μέλη, όμως οι επαγγελματίες και οι βιοτεχνίες στο δήμο είναι περισσότεροι, γύρω στους 350-400. Ο σύνδεσμος δραστηριοποιείται στα θέματα που αφορούν την τοπική κοινωνία με έγγραφες προτάσεις. Ιδιαίτερη αναφορά, έγινε στο θέμα της βιοτεχνικής περιοχής, επισημαίνοντας την αναγκαιότητα δημιουργίας μιας τέτοιας περιοχής όπου θα συγκεντρωθούν όλες οι βιοτεχνίες του δήμου. Έτσι ο σύνδεσμος υποστηρίζει πως η δημιουργία βιοτεχνικής περιοχής θα βοηθήσει, στην

περαιτέρω ανάπτυξη της βιοτεχνίας και ειδικά της μεταποιητικής δραστηριότητας των αλιευμάτων.

Ο πρόεδρος της ΠΕΠΜΑ, κ. Ταουλτζής μας εξηγεί το λόγο που επιλέχθηκε η Νέα Μηχανιώνα, ως έδρα της ένωσης αυτής, αφού από την Μηχανιώνα προέρχεται η πλειοψηφία των μελών της. Σύμφωνα λοιπόν με εκτιμήσεις του κ. Ταουλτζή ο Δήμος Μηχανιώνας διαθέτει 60 μηχανότρατες στις οποίες εργάζονται περίπου 360 άτομα, καθώς και 10 γρι-γρι στα οποία εργάζονται 150 άτομα περίπου, συνολικά 510 άτομα ασχολούνται με την αλιεία, σε σύνολο 757 απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα. Σχετικά με την πορεία του κλάδου της αλιείας, κατά τα τελευταία έτη, ο πρόεδρος έκρινε πως βρίσκονται σε ικανοποιητικά επίπεδα, αφού βλέπουν, όπως μας ανέφερε, πολλά είδη ψαριών τα οποία κατά το παρελθόν είχαν παρουσιάσει κάποια κάμψη να ανακάμπτουν από θέμα παραγωγής και μάλιστα με προκλητικά αυξητικούς ρυθμούς. Όμως, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια προσπάθεια να πληγεί η μέση αλιεία, έτσι ώστε να ενισχυθούν η ιχθυοκαλλιέργεια και η παράκτια αλιεία. Τέλος όσον αφορά την λειτουργία της ιχθυόσκαλας στη Νέα Μηχανιώνα, ο κ. Ταουλτζή μας ανέφερε πως παρά τις δυσμενείς οδικές συνθήκες που επικρατούν, η ιχθυόσκαλα μέσα σε δέκα περίπου χρόνια που λειτουργεί στη περιοχή **έχει πενταπλασιάζει τον τζίρο της.**

Ο πρόεδρος του Σωματίου Αλιεργατών Μηχανιώνας, κ. Χρεβάτης, μας ανέφερε πως στην περιοχή υπάρχουν περίπου 260 αλιεργάτες από τους οποίους οι 150 είναι αλλοδαποί και συγκεκριμένα Αιγύπτιοι, καθώς υπάρχει διακρατική συμφωνία με την Αίγυπτο για τον κλάδο αυτό. Γενικότερα, στην περιοχή περίπου 500 άτομα συνολικά απασχολούνται στον κλάδο της αλιείας είτε ως εργάτες, είτε ως πλοιοκτήτες. Επίσης ο κ. Χρεβάτης υποστηρίζει πως το μέλλον της αλιείας διαφαίνεται δυσοίωνα, αφού οι νέοι αποφεύγουν την ενασχόληση τους με την αλιεία γιατί είναι μια δύσκολη δουλειά και χωρίς την ανάλογη αποδοτικότητα.

Η πρόεδρος του Συλλόγου γυναίκες στην αλιεία, κ. Μαρίτσα ανέφερε τον βασικό σκοπό του συλλόγου που είναι η ανάδειξη του πολλαπλού ρόλου των γυναικών της αλιείας. Οι γυναίκες αυτές αναλαμβάνουν την φροντίδα της οικογένειας, όσο οι σύζυγοι λείπουν με τα αλιευτικά σκάφη, εκπροσωπούν το σύζυγο σε πολλές εργασίες που αφορούν τη διαχείριση του αλιευτικού σκάφους (αναλαμβάνουν την επαφή με

τράπεζες, εμπόρους, εφορίες, έκδοση σχετικών εγγράφων κτλ.), ασχολούνται με την τροφοδοσία και τον εφοδιασμό του αλιευτικού σκάφους, καθώς και με το καθάρισμα και τη συντήρηση των αλιευτικών εργαλείων. Σήμερα ο σύλλογος αυτός έχει περίπου 45-50 μέλη, και διεκδικεί το δικαίωμα των γυναικών στην επαγγελματική εκπαίδευση και εξειδίκευση και στην επαγγελματική τους καταξίωση, στον κλάδο της αλιείας.

Ο πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού της Νέας Μηχανιώνας, κ. Ρωσσίδης, επισήμανε την κρίση στην οποία διέρχεται η γεωργία, η οποία οφείλεται στην μικρή αποδοτικότητα των αγροτικών δραστηριοτήτων αλλά και στην πολιτική της Ε.Ε. που περιορίζει τις καλλιέργειες. Σήμερα υπάρχουν περίπου 50 αγρότες στη Νέα Μηχανιώνα και στη Νέα Κερασιά, όπου καλλιεργούν κυρίως βαμβάκι, σιτάρι, λίγα αμπέλια και φρούτα. Στην περιοχή του Αγγελοχωρίου η γεωργία είναι πιο ανεπτυγμένη αφού υπάρχουν πολλά θερμοκήπια στα οποία καλλιεργούνται κυρίως ζαρζαβατικά και φρούτα.

Ο πρόεδρος του Σωματίου Οικοδόμων Νέας Μηχανιώνας, κ. Ασημόπουλος, μας ανέφερε πως σήμερα υπάρχουν περίπου 50 οικοδόμοι στην περιοχή. Το επάγγελμα του οικοδόμου δεν αντιμετωπίζει στην περιοχή ιδιαίτερα προβλήματα ανεργίας, όμως υπάρχει έντονος ανταγωνισμός αφού λόγω ανοικοδόμησης, έρχονται πολλοί οικοδόμοι από άλλες περιοχές.

Η πρόεδρος του Μορφωτικού Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Μηχανιώνας, κ. Χάκη, στην συνέντευξη που μας παραχώρησε μας εξήγησε πως ο σύλλογος που εκπροσωπεί λειτουργεί σαν ένα εικαστικό σχολείο που έχει τμήματα ζωγραφικής, αγιογραφίας, χορευτικά τμήματα, μουσικά τμήματα καθώς και τμήματα θεάτρου. Σήμερα ο σύλλογος έχει περίπου 350 μέλη και διοργανώνει και συμμετέχει σε αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Επίσης η κ. Χάκη μας ανέφερε πως το πολιτιστικό επίπεδο στην περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας είναι ιδιαίτερα χαμηλό, γεγονός που οφείλεται κυρίως στο ότι δεν δίνεται ιδιαίτερη βάση στον πολιτισμό, δεν ενδιαφέρεται ο κόσμος καθώς και δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές. Όσον αφορά τα προβλήματα του δήμου, η κ. Χάκη μας επισήμανε πως η περιοχή του δήμου έχει υποβαθμιστεί διότι από την μια δημιουργήθηκε ο βιολογικός καθαρισμός και από την άλλη η ιχθυόσκαλα, ενώ σταδιακά εμφανίζονται στην περιοχή συγκοινωνιακά προβλήματα.

Ο κ. Γιαννικόπουλος, πρώην μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου Νεολαίας Μηχανιώνας, μας μίλησε για τα σημαντικότερα προβλήματα της νεολαίας της περιοχής, τονίζοντας το ιδιαίτερα διογκωμένο πρόβλημα των ναρκωτικών. Επίσης αξίζει να αναφέρουμε πως ο κ. Γιαννικόπουλος έκανε ιδιαίτερη αναφορά στους αλλοδαπούς που υπάρχουν στην περιοχή και στην αρμονική συμβίωση τους με τους ντόπιους κατοίκους, ενώ όπως χαρακτηριστικά ανέφερε οι αλλοδαποί έχουν ήδη αφομοιωθεί από την τοπική κοινωνία.

Τα κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν από τις συνεντεύξεις που διενεργήσαμε είναι τα ακόλουθα⁽¹⁾:

1. Κοινό σημείο όλων των συνεντεύξεων ήταν η διαπίστωση, πως το σημαντικότερο πρόβλημα της περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας είναι η πρόσβαση από και προς τη Θεσσαλονίκη.
2. Προκύπτει μέσα από τις συνεντεύξεις ένα γενικό κλίμα αισιοδοξίας για την περιοχή. Όμως, δεδομένου ότι η αλιεία απασχολεί άμεσα ή έμμεσα σημαντικό ποσοστό του ενεργού πληθυσμού, υπάρχει επομένως μια έντονη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από ένα και μοναδικό κλάδο. Η εξειδίκευση αυτή περιλαμβάνει ένα ρίσκο για την περιοχή.
3. Υπάρχει πραγματικά μια τάση συναίνεσης, όσον αφορά τους βασικούς άξονες της αναπτυξιακής διαδικασίας που πρέπει να ακολουθήσει η περιοχή, που κινείται πάνω στο τρίπτυχο, ανάπτυξης των υποδομών του δήμου, καθώς και των κλάδων του τουρισμού και της αλιείας.

(1) στο παράρτημα της επιτόπιας έρευνας υπάρχουν αναλυτικά, απομαγνητοφωνημένες οι κυριότερες συνεντεύξεις

13^ο Κεφάλαιο: Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης / SWOT Analysis

Υπάρχει ένα σύνολο παραγόντων που ασκούν ευμενή ή δυσμενή επίδραση στο παραγωγικό σύστημα κάθε περιοχής της χώρας μας και ειδικότερα της περιοχής αναφοράς. Οι παράγοντες αυτοί συνήθως αφορούν εξωγενείς και ενδογενείς περιορισμούς αλλά και δυνατότητες που δημιουργούνται τόσο στο τοπικό επίπεδο, όσο και από την αλληλεξάρτηση του τοπικού με το εθνικό και το διεθνές επίπεδο αναφοράς. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων συμβάλλει σε μια ρεαλιστική αντίληψη των ορίων ανάπτυξης και απασχόλησης της περιοχής του Δήμου.

Η ανάλυση Swot (Strength, Weaknesses, Opportunity, Threats) ως μεθοδολογικό εργαλείο, αποτελεί ένα μοντελοποιημένο τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Ανώτερος στόχος της είναι καταρχήν ο εντοπισμός των ισχυρών σημείων πάνω στα οποία μπορεί να στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία τους και να καθοριστούν οι στρατηγικές κατευθύνσεις μιας συνεκτικής και συνολικής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης για την περιοχή αναφοράς. Ακόμη, ο εντοπισμός και καταγραφή των αδύνατων σημείων αποτελεί την αναγκαία βάση για εκείνες τις πολιτικές και δράσεις που θα συνέβαλαν στη θεραπεία τους. Εξάλλου, σε ένα συνεχώς μεταλλασσόμενο περιβάλλον παρουσιάζονται ευκαιρίες και κίνδυνοι, στοιχεία τα οποία θα πρέπει να αξιολογούνται και να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των όποιων παρεμβάσεων πολιτικής υπέρ των εν λόγω περιοχών.

Η ανάλυση Swot συνίσταται από τις τέσσερις εξίσου σημαντικές παραμέτρους:

- Πλεονεκτήματα
- Μειονεκτήματα
- Ευκαιρίες
- Απειλές

Οι δύο πρώτες παράμετροι καθορίζονται από την ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος, δηλαδή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής του Δήμου και αφορούν αποκλειστικά τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων ή

μειονεκτημάτων που πηγάζουν από την υφιστάμενη υποδομή, τις χωρικές διαρθρώσεις και τα στοιχεία που διαμορφώνουν το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής. Η συλλογή, ανάλυση και επεξεργασία των φυσιογνωμικών, οικονομικών κλπ. στοιχείων που έχει προηγηθεί επιτρέπει την αξιολόγηση και τη σύνοψη των συμπερασμάτων σχετικά με τα δυνατά και αδύνατα σημεία που σκιαγραφούν το χαρακτήρα της υπό μελέτη περιοχής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που συγκροτούν το εσωτερικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης, εντοπίζονται και εξειδικεύονται οι παράμετροι που συνιστούν τα δυνατά σημεία, τα οποία πρέπει να αναπτύξει η παραγωγική δραστηριότητα στην περιοχή, καθώς και τα αδύνατα σημεία, τα οποία καλείται να περιορίσει, ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της.

Κατ' αναλογία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα από την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος προσδιορίζονται τα σημεία εκείνα που διαφαίνεται να αποτελούν ευκαιρίες για ανάπτυξη και τα οποία θα πρέπει να εκμεταλλευθεί ο στρατηγικός αναπτυξιακός σχεδιασμός της περιοχής μελέτης, καθώς και οι κίνδυνοι που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι περιοχές αναφοράς στο μέλλον.

13.1. Πλεονεκτήματα

1. Συνεχής και εντεινόμενη εισροή νέων κατοίκων

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια συνεχής και σταδιακά εντεινόμενη εισροή νέων κατοίκων στο Δήμο Μηχανιώνας, που προέρχονται κυρίως από το αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης. Η εισροή αυτή έχει να κάνει με την αναζήτηση των κατοίκων της Θεσσαλονίκης για περιοχές, λιγότερο φορτισμένες πληθυσμιακά, που θα μπορούν να προσφέρουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.

Η εισροή νέων κατοίκων δημιουργεί μια έντονη δυναμική στην περιοχή, αφού η σταδιακή αύξηση του πληθυσμού της περιοχής δημιουργεί μια αισιόδοξη αναπτυξιακή προοπτική.

2. Σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας

Η περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας, εμφανίζει σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας, τα οποία προσεγγίζουν κατά πολύ τα ποσοστά του Νομού Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό για μια τοπική κοινωνία, διότι οι κάτοικοι της δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα.

Η σχετικά χαμηλή ανεργία, βοηθάει από την μια στην συγκράτηση του πληθυσμού και από την άλλη στην αύξηση του στο Δήμο Μηχανιώνας. Επίσης τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας αντανακλούν την εικόνα μιας ισχυρή και ιδιαίτερα ενεργής τοπικής οικονομίας.

3. Ισχυρός κλάδος της γεωργίας

Όπως αναφέρθηκε και στα προηγούμενα κεφάλαια, η γεωργία αποτελεί το σημαντικότερο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στα Δ.Δ. Αγγελοχωρίου και Νέας Κερασιάς. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την πολυκαλλιέργεια, την υψηλής παραγωγικότητας αγροτική γη και την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών, δημιουργούν μια θετική αναπτυξιακή προοπτική, για τα Δ.Δ., ειδικά όταν λαμβάνουμε υπόψη την εγγύτητα με την μεγάλη αστική αγορά.

4. Ιδιαίτερα διογκωμένος, ο κλάδος της αλιείας

Η αλιεία αποτελεί για την Νέα Μηχανιώνα, αλλά και για το σύνολο του δήμου, τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα και βασικό μοχλό ανάπτυξης, ενώ, για ιστορικούς λόγους, που έχουν ήδη αναφερθεί η τοπική κοινωνία διαθέτει σημαντική τεχνογνωσία ως προς τις αλιευτικές δραστηριότητες. Η Νέα Μηχανιώνα διαθέτει το μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο μέσης αλιείας στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια και έναν από τους μεγαλύτερους στην Ευρώπη.

Η ανάπτυξη της αλιείας αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή αφού την καθιστά σημαντικό κόμβο σε εθνικό και διεθνή επίπεδο. Επίσης η υπερδιόγκωση του κλάδου της αλιείας συμπαρασύρει και τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας, με την έννοια ότι αναπτύσσονται στο δήμο μια σειρά δραστηριοτήτων που έχουν άμεση ή

έμμεση σχέση με την αλιεία. Έτσι η αλιεία παίζει το ρόλο του κινητήριου μοχλού για την τοπική οικονομία.

5. Ισχυρός τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας στον Δήμο Μηχανιώνας, εμφανίζεται ιδιαίτερα ισχυρός. Η υπερσυγκέντρωση επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα, όπως προαναφέρθηκε, οφείλεται: στην συγκέντρωση στο δήμο δημόσιων υπηρεσιών, (ΙΚΑ, ταχυδρομείο, ΚΕΠ, τράπεζες κτλ.), στην ανάγκη για παροχή προς τους αλιείς εξειδικευμένων υπηρεσιών, στην λειτουργία της ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης, στη Νέα Μηχανιώνας, η οποία καθιστά την περιοχή κόμβο εμπορίας αλιευμάτων, καθώς και στην προσέλκυση πολλών επισκεπτών που οδηγεί στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναψυχής.

Η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή, ειδικά αν συνυπολογίσουμε, το ότι ένα μέρος των επιχειρήσεων του τομέα αυτού προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες, ενώ το υπόλοιπο στηρίζεται στον τουρισμό. Έτσι λοιπόν οι ανάπτυξη επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα στηρίζεται σε δραστηριότητες που εμφανίζουν ιδιαίτερα αισιόδοξες προβλέψεις.

6. Υψηλό επίπεδο τεχνικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποδομών

Ο Δήμος Μηχανιώνας προσφέρει ένα αρκετά υψηλό επίπεδο τεχνικών, κοινωνικών αλλά και περιβαλλοντικών υποδομών. Η εγγύτητα του δήμου με το αεροδρόμιο ‘Μακεδονία’, η ύπαρξη λιμανιών, το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης, ο βιολογικός καθαρισμός καθώς η ύπαρξη ικανοποιητικών υποδομών υγείας και παιδείας συνθέτουν ένα αρκετά υψηλό επίπεδο τεχνικών, κοινωνικών αλλά και περιβαλλοντικών υποδομών.

Το υψηλό αυτό επίπεδο στις υποδομές, αποτελεί σημαντικό γεγονός για το δήμο, αφού μέσα από αυτές τις υποδομές προσφέρεται στους κατοίκους μια ποιοτικότερη και πιο βιώσιμη καθημερινή ζωή. Αυτό με τη σειρά του βοηθάει στην προσέλκυση νέων κατοίκων στο Δήμο Μηχανιώνας.

7. Λειτουργία της Ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης στα όρια του δήμου

Η λειτουργία της Ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης στα όρια του δήμου αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή. Από την ιχθυόσκαλα ετησίως διακινούνται μεγάλες ποσότητες αλιευμάτων, ελληνικών αλλά και από άλλες χώρες, έτσι ο Δήμος Μηχανιώνας γίνεται κόμβος διακίνησης αλιευμάτων τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνή επίπεδο.

Επίσης η ιχθυόσκαλα προσελκύει καθημερινώς ένα μεγάλο αριθμό επισκεπτών, γεγονός που βοηθάει ως ένα βαθμό στην τόνωση της τοπικής οικονομίας, αφού καταναλώνονται προϊόντα από την τοπική αγορά (εστιατόρια, καύσιμα κτλ.).

8. Ύπαρξη πλούσιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς

Ο Δήμος Μηχανιώνας εμφανίζει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, λόγω και του τόπου προέλευσης των κατοίκων, αλλά και της περιοχής εγκατάστασης του νέου οικισμού, που διαθέτει πλούσια ιστορικά χαρακτηριστικά. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή, γιατί εφόσον αξιοποιηθούν αυτά τα πολιτιστικά αποθέματα θα συνεισφέρουν στην τουριστική ανάπτυξη αλλά και στη δημιουργία ενός ελκυστικού περιβάλλοντος.

9. Ανάπτυξη συμπληρωματικών μορφών τουρισμού

Ο Δήμος Μηχανιώνας, από την δεκαετία του 1960, αποτελεί παραθεριστικό κέντρο ιδίως για τους κατοίκους της Θεσσαλονίκης. Μετά την αλιεία και τη γεωργία, ο τουρισμός και η αναψυχή αποτελούν βασικές οικονομικές δραστηριότητες. Έτσι, λοιπόν, εμφανίζεται στην περιοχή μελέτης μια υπερσυγκέντρωση επιχειρήσεων που σχετίζονται με την αναψυχή όπως καφετέριες, αναψυκτήρια, ταβέρνες κτλ. Το γεγονός αυτό κάνει πιο ελκυστική την περιοχή για τους επισκέπτες, αφού προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία στον τομέα της αναψυχής. Η οργάνωση δημοτικών πλαζ, η προβολή του δήμου, η διοργάνωση πολύμορφων πολιτιστικών εκδηλώσεων, η ενθάρρυνση δημιουργίας ξενώνων είναι ορισμένες ενέργειες που μπορούν να γίνουν στην κατεύθυνση της τουριστικής ανάπτυξης. Έτσι ο τουρισμός, παραθεριστικού χαρακτήρα θα τονώσει οικονομικά την περιοχή, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας.

Ταυτόχρονα ο Δήμος Μηχανιώνας διαθέτει του κατάλληλους πόρους για να αναπτυχθούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός κτλ.. Ο υγροβιότοπος Αγγελοχωρίου, ο ιερός ναός της Παναγίας της Φανερωμένης στην Νέα Μηχανιώνα καθώς και η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που διαθέτει η περιοχή μπορούν να αξιοποιηθούν συνδυαστικά και να παρέχουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η ανάπτυξη τέτοιων μορφών τουρισμού μπορεί να υλοποιηθεί με την σημαντική συμβολή των αναπτυξιακών προγραμμάτων του Δ' ΚΠΣ.

10. Ύπαρξη σημαντικού θαλάσσιου μέτωπου και σημαντικού φυσικού τοπίου

Ο Δήμος Μηχανιώνας περιλαμβάνει σημαντικό θαλάσσιο μέτωπο καθώς και σημαντικό φυσικό τοπίο. Στη Νέα Μηχανιώνα δημιουργείται ένα υπερυψωμένο 'μπαλκόνι' στην παραλία, μέσα στον οικισμό, με θέα το Αιγαίο και τον Όλυμπο, ενώ στο Αγγελοχώρι υπάρχουν σημαντικές παραλίες που μπορούν να αξιοποιηθούν τουριστικά. Το θαλάσσιο αυτό μέτωπο σε συνδυασμό με το φυσικό τοπίο αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα του δήμου, αφού προσελκύει μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

11. Γειτνίαση με το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης

Η γειτνίαση του δήμου με το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή. Η άμεση πρόσβαση στο Π.Σ.Θ. προσφέρει πολλές δυνατότητες στην εργασία, στην αναψυχή και σε άλλους τομείς, γεγονός που βοηθάει στην συγκράτηση του πληθυσμού στο Δήμο Μηχανιώνας. Έτσι υπάρχει η δυνατότητα στους κατοίκους να διαμένουν μόνιμα στην περιοχή μελέτης, απολαμβάνοντας από την μια ένα λιγότερο επιβαρημένο περιβάλλον και από την άλλη τα πλεονεκτήματα που προσφέρει ένα μεγάλο αστικό κέντρο. Ο συνδυασμός αυτός οδηγεί στην προσέλκυση νέων κατοίκων ειδικά από το μεγάλο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης

Επίσης σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή αποτελεί το σημαντικό πληθυσμιακό μέγεθος της Θεσσαλονίκης, αφού οι κάτοικοι της είναι εν δυνάμει επισκέπτες του δήμου. Το γεγονός αυτό συμβαίνει, εφόσον υπάρχει η τάση από τους Θεσσαλονικείς με την πρώτη ευκαιρία να βγαίνουν από το μεγάλο αστικό κέντρο.

12. Ύπαρξη υγροβιότοπου στο Αγγελοχώρι

Στο δυτικό άκρο του Δήμου Μηχανιώνας βρίσκεται ο υγροβιότοπος του Αγγελοχωρίου. Στον υγροβιότοπο αυτό υπάρχουν πολλά είδη πτηνών, από τα οποία τα περισσότερα είναι υπό προστασία. Το γεγονός αυτό επιδεικνύει την σημαντικότητα αυτού του υγροβιότοπου, που μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης πολλών επισκεπτών, ακόμα και από το εξωτερικό. Έτσι η ύπαρξη αυτού του χώρου, που διαθέτει πλούσια οικολογική αξία, αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περιοχή αφού μπορεί να αποτελέσει η βάση για να αναπτυχθούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως ο οικοτουρισμός και ο αγροτουρισμός.

13. Ύπαρξη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και Τετραετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου

Η ύπαρξη εργαλείων στρατηγικού σχεδιασμού, όπως το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο και το Τετραετές Επιχειρησιακό Σχέδιο, στο Δήμο Μηχανιώνας αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα, η όποια ανάπτυξη προκύπτει στην περιοχή δεν είναι τυχαία αλλά αποτέλεσμα του σχεδιασμού. Έτσι αποφεύγεται η μη βιώσιμη ανάπτυξη και η περιοχή αναπτύσσεται ομαλά, γεγονός που είναι βασικό για το μέλλον μιας περιοχής.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε πως οι κάτοικοι του Δήμου Μηχανιώνας, έχουν κατά κάποιο τρόπο μια κουλτούρα σε θέματα στρατηγικού σχεδιασμού, αφού είναι ευαίσθητοι σε τέτοια ζητήματα. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σημαντικό διότι κάνει ευκολότερη την εφαρμογή των παρεμβάσεων του στρατηγικού σχεδιασμού.

13.2. Μειονεκτήματα

1. Δύσκολη οδική πρόσβαση του δήμου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης

Το σημαντικότερο ίσως μειονέκτημα της περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας, όπως προέκυψε από στοιχεία της ανάλυσης, και την επιτόπια έρευνα είναι η δύσκολη πρόσβαση του δήμου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης. Ο υπάρχον οδικός άξονας που συνδέει την Νέα Μηχανιώνα με την Θεσσαλονίκη, είναι

χαραγμένος πριν το 1950, και όπως αναφέρει το σύνολο των φορέων του δήμου, των επαγγελματιών αλλά και των πολιτών θεωρούν πως η παλαιότητα και σε πολλές περιπτώσεις η επικινδυνότητα του δρόμου αυτού, αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες και απομονώνει εν μέρει την περιοχή.

Έτσι η περιοχή δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί στο μέγιστο τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να αναφερόμαστε σε μια βιώσιμη αναπτυξιακή διαδικασία αν δεν επιλυθεί το μείζον πρόβλημα της πρόσβασης.

2. Μη ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών διαμερισμάτων

Όπως έγινε αντιληπτό από την ανάλυση των προηγούμενων κεφαλαίων, τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου Μηχανιώνας δεν αναπτύσσονται ισόρροπα. Έτσι έχουμε από την μια, το Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας που εμφανίζεται αρκετά αναπτυγμένο και από την άλλη τα Δ.Δ. Αγγελοχωρίου και Νέας Κερασιάς, που εμφανίζουν περιορισμένη ανάπτυξη. Αυτή η μη ισόρροπη ανάπτυξη αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή, διότι αν συνεχιστεί η υπάρχουσα κατάσταση τα μη ανεπτυγμένα Δ.Δ. μελλοντικά θα έχουν πληθυσμιακές απώλειες και θα οξυνθούν περαιτέρω οι υπάρχουσες ανισότητες.

3. Μικρό μέγεθος περιοχής

Το μικρό μέγεθος του Δήμου Μηχανιώνας αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή, καθώς αδυνατεί να προσελκύσει μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια. Επίσης λόγω του μικρού μεγέθους της περιοχής δεν ασκείται προς τα υψηλότερα επίπεδα διοίκησης (Νομαρχία, Περιφέρεια, Κεντρική εξουσία), η απαιτούμενη σε αυτές τις περιπτώσεις, πίεση για παρεμβάσεις, ειδικά για αυτές που έχουν υψηλό κόστος.

4. Σχετικά χαμηλή μεταποιητική δραστηριότητα

Ο δευτερογενής τομέας στο Δήμο Μηχανιώνας είναι σχετικά περιορισμένος, αφού οι επιχειρήσεις του τομέα αυτού δεν ξεπερνάνε τις 80. Έτσι η περιοχή αφήνει ανεκμετάλλευτο το πλεονέκτημα της, για ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας αλιευμάτων και αγροτικών προϊόντων που παράγονται στο δήμο.

5. Έλλειψη διαφοροποίησης του παραγωγικού ιστού

Όπως προαναφέρθηκε οι δραστηριότητες του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα αναπτύσσονται γύρω από τον κλάδο της αλιείας, έτσι παρατηρείται η έντονη επιρροή του πρωτογενή τομέα, και ειδικά του κλάδου της αλιείας, στους άλλους δυο τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα γιατί ουσιαστικά η τοπική οικονομία στηρίζεται εκτός του κατασκευαστικού κλάδου, μόνο στο κλάδο της αλιείας, έτσι σε περίπτωση που κλάδος αυτός διέλθει σε μια περίοδο κρίσης, τότε το σύνολο της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας θα διέλθει σε μια περίοδο γενικής κρίσης.

6. Έλλειψη τουριστικών υποδομών

Επίσης ένα σημαντικό μειονέκτημα της περιοχής αποτελεί η απουσία τουριστικών υποδομών. Έτσι λόγω της έλλειψης υποδομής σε ξενοδοχεία, οργανωμένες δημοτικές πλαζ κτλ. περιορίζεται ο αριθμός των επισκεπτών. Παράλληλα το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο δήμος σε τουριστικές υποδομές οδηγεί στην απλή επίσκεψη τουριστών και όχι στη διανυκτέρευση στην περιοχή, το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλοί τουρίστες και ειδικά αλλοδαποί να επισκέπτονται το Δήμο Μηχανιώνας, αλλά μη έχοντας τη δυνατότητα να καταλύσουν σε κάποιο ξενοδοχείο της περιοχής να διαμένουν στη Θεσσαλονίκη.

7. Περιβαλλοντική επιβάρυνση από την λειτουργία της ιχθυόσκαλας

Όπως προέκυψε από την επιτόπια έρευνα η λειτουργία της ιχθυόσκαλας στη Νέα Μηχανιώνα επιβαρύνει περιβαλλοντικά την περιοχή. Έτσι δημιουργείται πρόβλημα ηχορύπανσης ειδικά τις νυχτερινές ώρες που γίνονται οι δημοπρασίες των αλιευμάτων. Επίσης τα απορρίμματα της ιχθυόσκαλας και ειδικά τα κενά κασόνια από φελυζόλ, παρασύρονται από τον αέρα και μολύνουν τη θάλασσα αλλά και την ακτή που βρίσκεται απέναντι από την ιχθυόσκαλα.

8. Ύπαρξη διάσπαρτων βιοτεχνικών μονάδων σε όλη την έκτα ση του δήμου, ακόμα και μέσα στους οικισμούς

Σε όλη την έκταση του δήμου, ακόμα και μέσα στους οικισμούς, υπάρχουν διάσπαρτες βιοτεχνικές μονάδες. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή γιατί επιβαρύνει το περιβάλλον καθώς δημιουργεί προβλήματα ηχορύπανσης και μόλυνσης.

9. Διέλευση μέσα από τους οικισμούς του δήμου των φόρτων της ιχθυόσκαλας

Επίσης σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή αποτελεί το γεγονός ότι οι φόρτοι της ιχθυόσκαλας διέρχονται μέσα από τους οικισμούς της Νέας Μηχανιώνας και της Νέας Κερασιάς. Η διέλευση αυτών των φόρτων που πρόκειται κυρίως για βαρέα οχήματα, μέσα από τους οικισμούς επιβαρύνει το περιβάλλον αφού παράγεται σημαντική μόλυνση και ηχορύπανση. Εκτός βέβαια την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, η διέλευση των βαρέων οχημάτων της ιχθυόσκαλας μέσα από τους δυο οικισμούς δημιουργεί κινδύνους στην ομαλή κυκλοφορία των πεζών, καθώς έχουν καταγραφεί αρκετά ατυχήματα.

10. Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης στον τομέα των αστικών μεταφορών

Το επίπεδο εξυπηρέτησης από τις αστικές συγκοινωνίες κρίνεται αρκετά χαμηλό, διότι η σύνδεση του δήμου με την Θεσσαλονίκη, γίνεται μέσω του σταθμού μετεπιβίβασης και όχι απευθείας. Γεγονός που αυξάνει σύμφωνα με τα αποτελέσματα της επιτόπιας έρευνας κατά μέσο όρο κατά μισή ώρα σε μια διαδρομή συνολικής διάρκειας 2 ωρών. πολύ το χρόνο της διαδρομής. Επίσης η σύνδεση της Νέας Μηχανιώνας με την Επανομή, σχεδόν δεν χρησιμοποιείται από τους κατοίκους λόγω των αραιών δρομολογίων. Παράλληλα δεν υπάρχει συγκοινωνία που να ενώνει όλους τους οικισμούς του δήμου με την Νέα Μηχανιώνα, αλλά και μεταξύ τους.

Το χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης στον τομέα των αστικών μεταφορών, αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή αφού αποθαρρύνουν, αν όχι αποκλείουν, τους επισκέπτες που δεν διαθέτουν ιδιωτικό αυτοκίνητο, ενώ δυσκολεύουν πολύ τις καθημερινές μετακινήσεις των μόνιμων κατοίκων.

13.2. Ευκαιρίες

1. Περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας

Όπως προέκυψε και από την ανάλυση αλλά και από την επιτόπια έρευνα δημιουργούνται ευκαιρίες από την περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας. Ειδικά αν απορροφηθούν αποτελεσματικά τις χρηματοδοτήσεις της Ε.Ε. και αναδειχθεί ο ρόλος των γυναικών στην αλιεία. Έτσι μέσα από την περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας θα τονωθεί και θα ενισχυθεί η τοπική οικονομία.

2. Ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας αλιευμάτων και γεωργικών προϊόντων

Σημαντική ευκαιρία για το Δήμο Μηχανιώνας αποτελεί η ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας αλιευμάτων και γεωργικών προϊόντων. Η ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων ενισχύεται από την έντονη αλιευτική και αγροτική δραστηριότητα της περιοχής. Έτσι θα τονωθεί ο ανίσχυρος δευτερογενής τομέας του δήμου και θα ενισχυθεί η τοπική οικονομία, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας.

3. Αυξανόμενη ζήτηση για ποιοτικά αλιεύματα και αγροτικά προϊόντα

Η αυξανόμενη ζήτηση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια για ποιοτικά αλιεύματα αλλά και αγροτικά προϊόντα αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την αναπτυξιακή διαδικασία του Δήμου Μηχανιώνας. Το γεγονός αυτό συμβαίνει διότι και τα αλιεύματα αλλά και τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται στο δήμο είναι ιδιαίτερα ποιοτικά, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης τους.

4. Αυξανόμενη ζήτηση για περιαστική κατοικία, με την εισροή νέων κατοίκων

Η συνεχής και σταδιακά εντεινόμενη ζήτηση περιαστικής κατοικίας από τους κατοίκους του γειτνιάζοντος αστικού κέντρου (Θεσσαλονίκη), αναζητώντας ένα ποιοτικότερο περιβάλλον, οδηγεί στην εισροή στο δήμο ενός μεγάλου αριθμού νέων κατοίκων. Η εισροή αυτή δημιουργεί ευκαιρίες στην αναπτυξιακή διαδικασία της

περιοχής, όμως η διόγκωση του Πολεοδομικού Συγκροτήματος θέτει σε κίνδυνο το χαρακτήρα της περιοχής και αποτελεί ταυτόχρονα και απειλή αν δεν διαχειριστεί σωστά το θέμα.

5. Η μελλοντική λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημίου

Η μελλοντική λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημίου στο Δήμου Μηχανιάνας αποτελεί σήμερα ίσως τη σημαντικότερη ευκαιρία. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο θα προσελκύσει πολλούς φοιτητές, γεγονός που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη πολλών παράλληλων δραστηριοτήτων για τους φοιτητές, όπως ανάπτυξη της κατασκευαστικής δραστηριότητας, των δραστηριοτήτων αναψυχής κτλ.

Παράλληλα η λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημίου θα επιταχύνει την ολοκλήρωση των τεχνικών υποδομών της περιοχής. Έτσι η λειτουργία του ιδρύματος αυτού θα δώσει μια σημαντική ώθηση στην αναπτυξιακή διαδικασία του δήμου αφού η εικόνα της περιοχής θα διαφοροποιηθεί πλήρως.

6. Δημιουργία Βιοτεχνικού Πάρκου

Η δημιουργία ενός οργανωμένου Βιοτεχνικού Πάρκου που θα συγκεντρώσει στα όρια του όλες τις βιοτεχνικές μονάδες του δήμου δημιουργεί ευκαιρίες ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα της περιοχής. Επίσης με την συγκέντρωση όλων των βιοτεχνικών μονάδων σε ένα σημείο και μάλιστα εκτός των οικισμών, θα πάψει να επιβαρύνει, ως ένα βαθμό, το περιβάλλον με παραγωγή μόλυνσης και ηχορύπανσης.

13.4. Απειλές

1. Υποβάθμιση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα

Η έντονη αγροτική δραστηριότητα που παρατηρείται στα Δ.Δ. Νέας Κερασιάς και Αγγελοχωρίου και η συνακόλουθη χρήση φωσφορικών λιπασμάτων δημιουργεί την απειλή της υποβάθμισης του υδροφόρου ορίζοντα. Η απειλή αυτή δεν εμφανίζεται

αποκλειστικά στο Δήμο Μηχανιώνας αλλά σε όλες τις περιοχές που εμφανίζουν έντονη αγροτική δραστηριότητα.

2. Υποβάθμιση των θαλασσιών υδάτων και οικοσυστημάτων

Η συχνή διέλευση πλοίων, αφού η περιοχή γειτνιάζει με το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης και επιπλέον η μη ανακύκλωση των υδάτων, λόγω του κλειστού κόλπου (Θερμαϊκός) δημιουργεί κινδύνους υποβάθμισης των θαλασσιών υδάτων και οικοσυστημάτων. Ο κίνδυνος αυτός αν πραγματοποιηθεί θα έχει καταστροφικές συνέπειες για το Δήμο Μηχανιώνας, αφού θα αποτελεί ένα σημαντικό πλήγμα στην αλιευτική δραστηριότητα.

3. Μεγάλη εξάρτηση από τις χρηματοδοτήσεις από ΚΠΣ και από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα

Ο τερματισμός των χρηματοδοτήσεων από τα Κοινά Πλαίσια Στήριξης και από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα αποτελούν σημαντική απειλή για την περιοχή. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι τα κονδύλια που δέχεται ο δήμος είναι σε μεγάλο βαθμό από την Κοινότητα ενώ παράλληλα δεν υπάρχουν σταθερά Εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης. Έτσι με τον τερματισμό των κοινοτικών κονδυλίων υπάρχει η απειλή να αυξηθούν οι επενδύσεις στο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης με την ταυτόχρονη ενίσχυση των αναπτυξιακών ανισοτήτων στην περιοχή.

4. Αναδιαρθρώσεις στη γεωργία, λόγω της νέας ΚΑΠ

Οι αναδιαρθρώσεις στη γεωργία, αλλά και γενικότερα η αγροτική πολιτική της Ε.Ε. αποτελεί απειλή για τον δήμο, ειδικά αν λάβουμε υπόψη μας πως τα δυο Δ.Δ. του Αγγελοχωρίου και της Νέας Κερασιάς στηρίζονται αποκλειστικά σχεδόν στη γεωργία. Έτσι ο περιορισμός των καλλιεργειών και των επιδοτήσεων στους αγρότες αποτελούν μια σημαντική απειλή για την περιοχή και ειδικά για την τοπική οικονομία.

**5. Κίνδυνος αλλοίωσης του ιδιαίτερου χαρακτήρα της περιοχής λόγω της
εξάπλωσης του αστικού κέντρου.**

Η εξάπλωση του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης δημιουργεί τον κίνδυνο αλλοίωσης του ιδιαίτερου χαρακτήρα της περιοχής. Ειδικά αν λάβουμε υπόψη μας την ιδιαίτερη ανοικοδόμηση που παρατηρείται, γεγονός που δημιουργεί την απειλή μετασχηματισμού του υπάρχοντος τοπίου των οικισμών του δήμου σε τοπίο που αντιστοιχεί σε μεγάλο αστικό κέντρο.

**6. Συγκέντρωση επενδύσεων στο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης και τάσεις
ενίσχυσης των αναπτυξιακών ανισοτήτων**

Η συγκέντρωση επενδύσεων στο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης δεν αφήνει ιδιαίτερα περιθώρια στο Δήμο Μηχανιώνας για προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. Έτσι υπάρχει η απειλή να ενισχυθούν η αναπτυξιακές ανισότητες μεταξύ του Δήμου Μηχανιώνας και της Θεσσαλονίκης.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ol style="list-style-type: none"> 1. Συνεχής και εντεινόμενη εισροή νέων κατοίκων 2. Σχετικά χαμηλά ποσοστά ανεργίας 3. Ισχυρός κλάδος της γεωργίας 4. Ιδιαίτερα διογκωμένος, ο κλάδος της αλιείας 5. Ισχυρός τριτογενής τομέας 6. Υψηλό επίπεδο τεχνικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποδομών 7. Λειτουργία της ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης στα όρια του δήμου 8. Ύπαρξη πλούσιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς 9. Ανάπτυξη συμπληρωματικών μορφών τουρισμού 10. Ύπαρξη σημαντικού θαλάσσιου μετώπου και σημαντικού φυσικού τοπίου 11. Γειτνίαση με το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης 12. Ύπαρξη υγροβιότοπου στο Αγγελοχώρι 13. Ύπαρξη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και Τετραετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δύσκολη οδική πρόσβαση του δήμου στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης 2. Μη ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών διαμερισμάτων 3. Μικρό μέγεθος περιοχής 4. Σχετικά χαμηλή μεταποιητική δραστηριότητα 5. Έλλειψη διαφοροποίησης του παραγωγικού ιστού 6. Έλλειψη τουριστικών υποδομών 7. Περιβαλλοντική επιβάρυνση από την λειτουργία της ιχθυόσκαλας 8. Ύπαρξη διάσπαρτων βιοτεχνικών μονάδων σε όλη την έκτα ση του δήμου, ακόμα και μέσα στους οικισμούς 9. Διέλευση μέσα από τους οικισμούς του δήμου των φορτών της ιχθυόσκαλας 10. Χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησης στον τομέα των αστικών μεταφορών
Ευκαιρίες	Απειλές
<ol style="list-style-type: none"> 1. Περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας 2. Ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας αλιευμάτων και γεωργικών προϊόντων 3. Αυξανόμενη ζήτηση για ποιοτικά αλιεύματα και αγροτικά προϊόντα 4. Αυξανόμενη ζήτηση για περιαστική κατοικία, με την εισροή νέων κατοίκων 5. Η μελλοντική λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημίου 6. Δημιουργία Βιοτεχνικού Πάρκου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υποβάθμιση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα 2. Υποβάθμιση των θαλασσιών υδάτων και οικοσυστημάτων 3. Μεγάλη εξάρτηση από τις χρηματοδοτήσεις από ΚΠΣ και από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα 4. Αναδιαρθρώσεις στη γεωργία, λόγω της νέας ΚΑΠ 5. Κίνδυνος αλλοίωσης του ιδιαίτερου χαρακτήρα της περιοχής λόγω της εξάπλωσης του αστικού κέντρου. 6. Συγκέντρωση επενδύσεων στο αστικό κέντρο της Θεσσαλονίκης και τάσεις ενίσχυσης των αναπτυξιακών ανισοτήτων

Πίνακας 13.1.

Συνοπτική καταγραφή των σημαντικότερων σημείων της SWOT ανάλυσης του Δήμου Μηχανιώνας

Γ' ΜΕΡΟΣ

**ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ**

14^ο Κεφάλαιο Αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Μηχανιώνας

Σύμφωνα με τα όσα διατυπώθηκαν στα παραπάνω κεφάλαια της διάγνωσης της υφιστάμενης κατάστασης, για την περιοχή μελέτης σε συνδυασμό με στοιχεία που προέκυψαν από την επιτόπια έρευνα και ειδικότερα από τις διερευνητικές συνεντεύξεις με τους φορείς του δήμου, το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο την διατύπωση μιας πρότασης αναπτυξιακής στρατηγικής. Όπως προέκυψε από την παραπάνω ανάλυση, η περιοχή παρουσιάζει μια πραγματική δημογραφική και οικονομική δυναμική, χαρακτηριστική των περισσότερων περιφερειακών περιοχών μεγάλων αστικών κέντρων. Στη δυναμική αυτή, δεν τίθεται αμφιβολία όσον αφορά τη συμβολή που είχε η εγκατάσταση της ιχθυόσκαλας στο δήμο. Επομένως η πρόταση μας έχει ως βασικό στόχο, τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης και την πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που εμφανίζει η περιοχή.

14.1. Αναπτυξιακοί Άξονες

Η αναπτυξιακή στρατηγική που προτείνουμε περιλαμβάνει δυο βασικούς άξονες:

1^{ος} Άξονας Ενίσχυση του τουρισμού: ο άξονας αυτός επιλέχθηκε διότι ο Δήμος Μηχανιώνας, ενώ εμφανίζει έντονες προοπτικές ανάπτυξης δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό, δεν τις αξιοποιεί αποδοτικά με αποτέλεσμα ο κλάδος του τουρισμού να υστερεί.

2^{ος} Άξονας Τόνωση της αλιευτικής δραστηριότητας: ο άξονας αυτός επιλέχθηκε διότι στη περιοχή μελέτης μας, ενώ ο κλάδος της αλιείας εμφανίζεται ιδιαίτερα διογκωμένος, δεν αξιοποιείται στο μέγιστο δυνατό βαθμό το συγκριτικό πλεονέκτημα που προκύπτει από την έντονη αλιευτική δραστηριότητα.

Η επιλογή αυτών των δυο βασικών αξόνων έγινε με την λογική, πως η περιοχή μελέτης μας, εμφανίζει ένα αρκετά δυναμικό τοπικό παραγωγικό σύστημα, το οποίο στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον κλάδο της αλιείας καθώς και στις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό. Έτσι αυτό που θα πρέπει να επιδιωχθεί, μέσα από

αυτή την αναπτυξιακή στρατηγική είναι μια πιο αποτελεσματική και πιο αποδοτική αξιοποίηση της δυναμικής της περιοχής και των σημαντικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της.

Όσον αφορά τον κλάδο της γεωργίας, και ειδικότερα των θερμοκηπιακών καλλιιεργειών, δεν συμπεριλήφθηκαν στην αναπτυξιακή στρατηγική διότι εμφανίζονται μόνο σε ένα τμήμα του δήμου και μάλιστα ιδιαίτερα περιορισμένο, το Δ.Δ. Αγγελοχωρίου. Επιπλέον θερμοκηπιακές καλλιέργειες εμφανίζονται και σε άλλες περιιαστικές περιοχές της Θεσσαλονίκης, έτσι ο δήμος δεν παρουσιάζει σημαντικό πλεονέκτημα στον κλάδο αυτό λόγω του έντονου ανταγωνισμού.

14.2. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής

Για την υλοποίηση της στρατηγικής που προαναφέραμε, υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις που θα επιτρέπουν μια πιο αποτελεσματική λειτουργία και καλύτερη απόδοση του τοπικού παραγωγικού συστήματος. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

α) Η βελτίωση των τεχνικών και των κοινωνικών υποδομών: η προϋπόθεση αυτή είναι η σημαντικότερη διότι καμία αναπτυξιακή στρατηγική δεν μπορεί να υλοποιηθεί σε μια περιοχή αν δεν υπάρχει ένα υψηλού επιπέδου δίκτυο τεχνικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών υποδομών.

Έτσι όπως αναφέρθηκε και στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του δήμου, αλλά και στην επιτόπια έρευνα κρίνεται επιβεβλημένη η βελτίωση της πρόσβασης στο Δήμο Μηχανιώνας από τη Θεσσαλονίκη. Η βελτίωση αυτή θα επιτευχθεί είτε με την επαναχάραξη του οδικού τμήματος μεταξύ Περαιάς και Μηχανιώνας, στο δρόμο που ενώνει τη Θεσσαλονίκη με τη Μηχανιώνα, είτε με την διάνυξη ενός νέου οδικού άξονα που θα ενώνει την περιοχή του Δήμου Μηχανιώνας με τη Θεσσαλονίκη μέσω του Πλαγιαρίου.

Επίσης στην κατεύθυνση της βελτίωσης των υποδομών, θα πρέπει να κατασκευαστούν και ανακατασκευαστούν πεζοδρόμια που θα αναβαθμίσει αισθητικά την περιοχή και εκτός αυτού, θα παρέχει ασφάλεια στους πεζούς που υποχρεούνται

να περπατούν σε κατεστραμμένα πεζοδρόμια ή και στο οδόστρωμα. Ομοίως η κατασκευή και ανακατασκευή δρόμων, θα παρέχει καλύτερες οδικές συνθήκες στους διερχόμενους οδηγούς, καθώς θα επιτρέπεται η ταχεία και λειτουργική επικοινωνία των οικισμών και όμορων Δήμων. Όσον αφορά την συγκοινωνιακή υποδομή θα πρέπει να ολοκληρωθεί η δημιουργία από το Δήμο διαδημοτικής συγκοινωνίας, για την διευκόλυνση των μετακινήσεων όλων των κατοίκων των οικισμών.

Παράλληλα με τις τεχνικές υποδομές, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μια σειρά σημαντικών παρεμβάσεων στο τομέα των υποδομών περιβάλλοντος:

- Την αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης στα Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας και Αγγελοχωρίου, για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιουργούνται από το υπάρχον πεπαλαιωμένο δίκτυο.
- Την αντικατάστασή των κάδων απορριμμάτων, για να καλυφθούν η ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες, αλλά και για να αναβαθμιστεί η αισθητική εικόνα του δήμου.
- Δενδροφύτευση των προσφερόμενων χώρων, όπως πάρκων, σχολικών αυλών και άλλων χώρων εντός αλλά και εκτός οικισμών, με σκοπό την αισθητική αναβάθμιση του δήμου.

Τέλος όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές, θα πρέπει να δοθεί έμφαση κυρίως στις υποδομές πρόνοιας. Έτσι κάποιες σημαντικές παρεμβάσεις στον τομέα των κοινωνικών υποδομών που κρίνονται επιβεβλημένες είναι οι εξής:

- Η δημιουργία Κέντρου Νεότητας στην Κερασιά, με σκοπός να διατηρηθεί η νεολαία εντός του Δήμου, προσφέροντάς της δημιουργική ψυχαγωγία κατά τις ελεύθερες ώρες.
- Η δημιουργία Βρεφονηπιακού σταθμού στο Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας, με σκοπό να αναβαθμιστεί και να βελτιωθεί η κοινωνική πολιτική και η πρόνοια του Δήμου.

β) Η καλύτερη και πιο οργανωμένη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων του δήμου: η προϋπόθεση αυτή είναι πολύ σημαντική για το Δήμο Μηχανιώνας διότι στην περιοχή δραστηριοποιείται μια πληθώρα φορέων (πολιτιστικών συλλόγων, επαγγελματικών συλλόγων κλπ.)

Η συνεργασία που θα πρέπει να αναπτυχθεί θα πρέπει να είναι και οριζόντια και κάθετη, δηλαδή και μεταξύ φορέων του ίδιου κλάδου αλλά και μεταξύ φορέων διαφορετικών κλάδων. Έτσι με την συνεργασία που επιδιώκεται να αναπτυχθεί θα υπάρχει μια πιο αρμονική και πιο αποτελεσματική λειτουργία των φορέων, γεγονός που θα προσφέρει πολλαπλά οφέλη στην περιοχή.

Η συνεργασία αυτή μπορεί να οργανωθεί καλύτερα με την δημιουργία ενός «ενδοδημοτικού» δικτύου φορέων, το οποίο θα φέρνει σε επαφή τους διαφόρους φορείς και θα κάνει γνωστή την δράση του κάθε φορέα στους υπόλοιπους. Έτσι σταδιακά θα αναπτυχθούν δραστηριότητες που θα προκύπτουν από την συνεργασία των φορέων.

Για την τεχνική στήριξη των φορέων και των επιχειρήσεων ο δήμος θα μπορούσε να μελετήσει την δυνατότητα δημιουργίας μιας δημοτικής εταιρείας στήριξης του τοπικού παραγωγικού ιστού η οποία θα προσέφερε συμβουλευτικές υπηρεσίες, θα συντόνιζε την προβολή της περιοχής για την εγκατάσταση νέων δραστηριοτήτων, και θα έπαιζε ένα ρόλο μεσολαβητή μεταξύ των διαφόρων ομάδων της τοπικής κοινωνίας.

14.3. Προτάσεις αναπτυξιακών παρεμβάσεων

Στο σημείο αυτό θα διατυπώσουμε αναλυτικά, ανά άξονα της αναπτυξιακής στρατηγικής, ορισμένες από τις παρεμβάσεις που θεωρούμε ως απαραίτητες.

1^{ος} Άξονας Ενίσχυση του τουρισμού: Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ο Δήμος διαθέτει ένα πλούσιο απόθεμα ικανό να αποτελέσει τη βάση μιας αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης. Από την άλλη όμως, διαπιστώθηκε ότι τόσο οι τουριστικές υποδομές, όσο και οι δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού δεν βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις δυνατότητες της περιοχής. Επειδή ο τουρισμός πρόκειται να αποτελέσει πηγή απασχόλησης και εισοδημάτων για τους κατοίκους της περιοχής απαιτείται σύμπραξη όλων των εμπλεκομένων φορέων και η συμμετοχή των κατοίκων και του ιδιωτικού επιχειρηματικού τομέα της περιοχής για την προώθηση του. Ενδεικτικά προτείνονται οι παρακάτω δράσεις και ενέργειες:

1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικής τουριστικής προβολής του δήμου.

Η δράση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την έκδοση τουριστικού οδηγού, τη συμμετοχή σε ειδικές εκθέσεις, την αξιοποίηση του διαδικτύου κ.α. Επιπλέον, στα πλαίσια αυτής της δράσης προτείνεται και η δημιουργία μιας δημοτικής επιχείρησης τουριστικής ανάπτυξης που θα συντονίζει και θα παρακολουθεί την στρατηγική τουριστικής προβολής που αναφέραμε παραπάνω.

2. Προώθηση του θρησκευτικού τουρισμού.

Ο θρησκευτικός τουρισμός ήδη είναι αρκετά ανεπτυγμένος στο δήμο, όμως εμφανίζεται με την μορφή της απλής επίσκεψης για προσκύνημα στον ιερό ναό της Παναγίας της Φανερωμένης. Έτσι κρίνεται αναγκαίος ο σωστός προγραμματισμός και η σωστή προώθηση του θρησκευτικού τουρισμού, για να αποκομίσει η περιοχή τα μέγιστα οφέλη. Το marketing στο εναλλακτικό αυτό είδος τουρισμό, διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο, παρά τις όποιες αντιδράσεις, διότι όχι μόνο δεν καταστρέφει αλλά διατηρεί την διαχρονικότητα του θρησκευτικού χώρου, αλλά και των πλεονεκτημάτων που προσφέρονται από τον θρησκευτικό τουρισμό.

3. Τουριστική αξιοποίηση του υγροβιότοπου στο Αγγελοχώρι.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει την οριοθέτηση και την σήμανση του χώρου του υγροβιότοπου, την προβολή του και την δημιουργία της κατάλληλης υποδομής π.χ. αναψυκτηρίου, παρατηρητηρίου της πανίδας κτλ. Σκοπός της δράσης αυτής είναι να γίνει επισκέψιμος ο χώρος του υγροβιότοπου, έτσι ώστε να αποτελέσει σημαντικό πόλο έλξης τουριστών για την περιοχή.

4. Ανάδειξη της παραλιακής ζώνης του δήμου.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία κατάλληλων χώρων στάθμευσης, τη φύτευση και τον φωτισμό του περιβάλλοντα χώρου, τον καθαρισμό βυθού της θάλασσας κ.ά., έτσι ώστε να αναβαθμιστεί αισθητικά η περιοχή. Ειδικά για τον οικισμό της Νέας Μηχανιώνας προτείνεται η ανάπλαση της περιοχής των βράχων, (περιοχή μεταξύ του ιερού ναού του Αγίου Νικολάου και της Ιχθυόσκαλας) στην παραλία του οικισμού, έτσι ώστε να αξιοποιηθεί το σπουδαίο φυσικό τοπίο και η πολύ σημαντική θέα που υπάρχει, η οποία έχει παραμεληθεί τα τελευταία χρόνια. Με την ανάπλαση αυτή

εκτός της περιβαλλοντικής και της αισθητικής αναβάθμισης της περιοχής θα υπάρξει αύξηση της επισκεψιμότητας.

5. Δημιουργία οργανωμένων πλαζ σε Νέα Μηχανιώνα και Αγγελοχώρι.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τον καθαρισμό των ακτών από τα διάσπαρτα απορρίμματα που υπάρχουν και την δημιουργία των απαραίτητων, για μια οργανωμένη παραλία, υπηρεσιών όπως βάθρο (παρατηρητήριο) ναυαγοςώστη, ξύλινοι διάδρομοι, κάδοι απορριμμάτων, ξαπλώστρες, ομπρέλες, αποδυτήρια κλπ. Παράλληλα προτείνεται η δημιουργία δημοτικών αναψυκτηρίων και κέντρων διασκέδασης στην παραλία, έτσι ώστε να προσφέρεται υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, γεγονός που θα συμβάλλει στην αύξηση της τουριστικής κίνησης. Τέλος προτείνεται στα πλαίσια της δράσης αυτής να δημιουργηθούν δίπλα από τις οργανωμένες αυτές πλαζ άνετοι χώροι στάθμευσης που θα καλύπτουν τις ανάγκες των επισκεπτών.

6. Δημιουργία δημοτικού ξενώνα και αναψυκτηρίου.

Στην δράση αυτή προτείνεται η δημιουργία ενός δημοτικού ξενώνα, που παράλληλα θα λειτουργεί και ως αναψυκτήριο. Η ανακατασκευή του υπάρχοντος καμένου κτιρίου ΔΙΑΣ, στην παραλία της Νέας Μηχανιώνας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εγκατάσταση του δημοτικού ξενώνα. Έτσι οι δυο όροφοι του κτιρίου μπορούν να λειτουργήσουν ως ξενώνας, ενώ στο ισόγειο θα μπορεί να λειτουργεί το δημοτικό αναψυκτήριο. Η δράση αυτή έχει πολλαπλά οφέλη, αφού από την μια γίνεται εκμετάλλευση ενός εγκαταλελειμμένου δημοτικού κτιρίου, σε μια πολύ αξιόλογη περιοχή και από την άλλη δίνεται η ευκαιρία προσέλκυσης τουριστών που θα διανυκτερεύουν στην περιοχή, ξεπερνώντας την απλή ημερήσια επίσκεψη.

7. Η ανάπλαση του υπάρχοντος ανοικτού θεάτρου.

Οι παρεμβάσεις της δράσης αυτής αφορούν στον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού και στη δημιουργία συνθηκών ελεγχόμενης πρόσβασης. Το θέατρο θα μπορεί να αξιοποιείται σε όλα τα δράματα (θέατρο, μουσική, χορός κ.λ.π.) που πραγματοποιούνται κατά την καλοκαιρινή περίοδο στο Δήμο, στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων («Μηχανιώτικα», κ.ά.).

8. Η δημιουργία Αλιευτικού Μουσείου.

Το μουσείο θα τοποθετηθεί στην περιοχή του λιμένα κοντά στην Ιχθυόσκαλα. Στο χώρο του μουσείου θα εκτίθενται εργαλεία, όργανα αλιείας, εποπτικές παρουσιάσεις μεθόδων αλιείας, ομοιώματα σκαφών, τεχνικές και ιστορικές πληροφορίες και ειδικές παρουσιάσεις αλιευμάτων. Επιπλέον σε ειδικό τμήμα του μουσείου θα περιλαμβάνονται εκδόσεις και multimedia, καθώς και χώρος για φορείς που συνδέονται με την αλιευτική και ναυτική παράδοση της χώρας. Έτσι το μουσείο αυτό μπορεί να αποκτήσει έντονο εκπαιδευτικό ρόλο, με την οργάνωση επισκέψεων από σχολεία κτλ. Η ίδρυση του μουσείου συνδέεται άρρηκτα με το δυναμικό του δήμου αφού από τη μια, η περιοχή διαθέτει το μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο σε σκάφη μέσης αλιείας στη χώρα και από την άλλη η αλιεία αποτελεί την κύρια και σχεδόν αποκλειστική πηγή εισοδήματος της περιοχής.

2^ος Άξονας Τόνωση της αλιευτικής δραστηριότητας: Όπως έχει αναφερθεί πολλές φορές προηγουμένως, ο κλάδος της αλιείας αποτελεί τον δομικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας. Όμως παρά την υπερδιόγκωση που παρατηρείται στην αλιευτική δραστηριότητα, η περιοχή δεν αξιοποιεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό, το πλεονέκτημά της αυτό, ώστε να αναπτύξει παράλληλες με την αλιεία, δραστηριότητες, όπως π.χ. η μεταποίηση αλιευμάτων. Έτσι ενδεικτικά προτείνονται οι παρακάτω δράσεις και ενέργειες:

1. Ενίσχυση επιχειρήσεων μεταποίησης αλιευμάτων.

Για την καλύτερη αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αλιευμάτων του δήμου και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, μέσα από την ορθολογικότερη αξιοποίηση των προϊόντων της, προτείνονται ενέργειες που θα ενισχύουν τις επιχειρήσεις μεταποίησης αλιευμάτων, όπως π.χ. η διαμεσολάβηση για την ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ επιχειρηματιών και αλιέων. Έτσι με την ανάπτυξη της μεταποιητικής δραστηριότητας στο δήμο, θα δοθεί μια νέα ώθηση στην τοπική οικονομία, αφού θα εκμεταλλευτεί, την έντονη στροφή του καταναλωτικού κοινού προς σύγχρονα καταναλωτικά πρότυπα το οποίο οδηγεί στην ολοένα και αυξανόμενη κατανάλωση μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων.

2. Ενθάρρυνση δημιουργίας νέων υδατοκαλλιεργειών.

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής προτείνονται ενέργειες που θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία νέων υδατοκαλλιεργειών, φιλικών προς το περιβάλλον έχοντας υψηλές προδιαγραφές στην προστασία του. Η ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών θα τονώσουν την τοπική οικονομία, αφού ο κλάδος αυτός σε εθνικό επίπεδο εμφανίζει μια έντονη δυναμική. Ενώ παράλληλα οι νέες υδατοκαλλιέργειες θα δημιουργήσουν και νέες θέσεις εργασίας στην περιοχή. Η εμπειρία σε θέματα αλιείας που υπάρχει σε ένα μεγάλο τμήμα των κατοίκων της Μηχανιώνας θα βοηθήσει στην ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην περιοχή.

3. Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του αλιευτικού λιμανιού της Νέας Μηχανιώνας και του αλιευτικού καταφυγίου του Αγγελοχωρίου.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τον εκσυγχρονισμό των κύριων υποδομών του λιμανιού (δίκτυο ύδρευσης – ηλεκτροδότησης φωτισμού), την κατασκευή υποδομών φορτοεκφόρτωσης και στην κατασκευή υποδομών υγιεινής και ασφάλειας. Ο απαιτούμενος εξοπλισμός αφορά στην προμήθεια οικίσκων αποθήκευσης αλιέων, φυλακίου, χώρων υγιεινής και στεγάστρου, ψυκτικού θαλάμου και μηχανήματος παραγωγής πάγου, αυτοκινούμενου γερανού με παρελκόμενα, συστήματος φωτοβολταϊκών, εξοπλισμού εκφόρτωσης αλιευμάτων, καθαριότητας αποβάθρας και εξοπλισμού γραφείου. Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός του αλιευτικού λιμανιού Νέας Μηχανιώνας θέτουν σε μια νέα βάση όλο το παραγωγικό κύκλωμα στην περιοχή, καθιστώντας το σύγχρονο και απόλυτα συμβατό με τους εθνικούς και τους ευρωπαϊκούς κανόνες ασφάλειας και υγιεινής. Η βελτίωση του λιμανιού θα επηρεάσει θετικά το εισόδημα των αλιέων της περιοχής αφού θα μπορούν να δουλεύουν πιο αποτελεσματικά και πιο αποδοτικά, ενώ παράλληλα θα αποτελέσει ερέθισμα για τους νέους της περιοχής να ασχοληθούν με την αλιεία, εφόσον οι συνθήκες εργασίας θα βελτιωθούν.

4. Δημιουργία οστρακογεννητικού σταθμού.

Ο σταθμός αυτός πρόκειται για μια χερσαία εγκατάσταση στην οποία θα παράγεται γόνος από όστρακα, όπως στρείδια, αχιβάδες, γυαλιστερές κ.α. Η εγκατάσταση αυτή προτείνεται να δημιουργηθεί εντός των ορίων του δήμου και ειδικότερα στην περιοχή Τουρμαπαλί Αγγελοχωρίου. Ο οστρακογεννητικού σταθμός, θα βοηθήσει στην

ανάπτυξη της τοπικής οστρακοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, αφού ο γόνος που θα παράγεται, στο σταθμό θα παραλαμβάνεται και θα τοποθετείται από τους αλιείς σε περιοχές όπου μπορεί να αναπτυχθεί υπό τις βέλτιστες συνθήκες. Η νέα αυτή μέθοδος αλιευτικής δραστηριότητας αποτελεί μια καινοτόμα προσπάθεια για τα Ελληνικά δεδομένα και ως βασικό στόχο την αύξηση της παραγωγής και της ποιότητας των οστρακοειδών που παράγονται στην περιοχή. Έτσι η τοπική οστρακοαλιεία θα γίνει πιο ανταγωνιστική τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον η μέθοδος αυτής της αλιευτικής δραστηριότητας θα προστατεύσει τους φυσικούς πόρους από την υπεραλίευση και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στην περιοχή.

5. Προστασία και ανάπτυξη αλιευτικών πόρων.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει ενέργειες όπως ο καθορισμός προστατευτικών ζωνών απαγόρευσης αλίευσης καθώς και εμπλουτισμού του ιχθυαποθέματος. Στόχος της δράσης αυτής είναι η προστασία και η ανάπτυξη των αλιευτικών πόρων της παράκτιας θαλάσσιας ζώνης, η οποία λόγω της έντασης των αλιευτικών και λοιπών δραστηριοτήτων προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυοαποθέματα και σταδιακή υποβάθμιση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Έτσι επιδιώκεται η αύξηση της βιοποικιλότητας και της βιομάζας καθώς και η διατήρηση της απασχόλησης στην επαγγελματική αλιεία, που στην περιοχή του δήμου Μηχανιώνας παίζει πρωτεύοντα ρόλο.

6. Αναβάθμιση – Ανάπλαση Ναυπηγείου:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει την αναμόρφωση και την διεύρυνση του χώρου που βρίσκεται το ναυπηγείο της Νέας Μηχανιώνας καθώς και την μεταφορά στο ναυπηγείο όλων των παροπλισμένων σκαφών που βρίσκονται στην παραλία. Έτσι η δράση αυτή θα έχει διπλό όφελος, αφού από τη μια θα καθαριστεί η παραλία από τα παροπλισμένα σκάφη, αναβαθμίζοντας την αισθητική εικόνα της και από την άλλη θα αναβαθμιστεί και το ναυπηγείο προσελκύοντας σκάφη και από άλλες περιοχές.

7. Ανάδειξη του σημαντικού ρόλου των γυναικών στην αλιεία.

Η δράση αυτή περιλαμβάνει ενέργειες στην κατεύθυνση της ανάδειξης του διπλού ρόλου των γυναικών που ασχολούνται με την αλιεία. Οι γυναίκες της αλιείας εργάζονται και συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του τομέα της αλιείας αλλά μέχρι τώρα ο ρόλος τους δεν είναι αναγνωρισμένος. Οι γυναίκες αναλαμβάνουν την φροντίδα της οικογένειας, όσο οι σύζυγοι λείπουν με τα αλιευτικά σκάφη που πολλές φορές είναι διαστήματα μεγαλύτερα από ένα μήνα. Ενώ παράλληλα εκπροσωπούν το σύζυγο σε πολλές εργασίες που αφορούν τη διαχείριση του αλιευτικού σκάφους (αναλαμβάνουν την επαφή με τράπεζες, εμπόρους, εφορίες, έκδοση σχετικών εγγράφων κτλ.), ασχολούνται με την τροφοδοσία και τον εφοδιασμό του αλιευτικού σκάφους, ασχολούνται με το καθάρισμα και τη συντήρηση των αλιευτικών εργαλείων. Στόχος της δράσης αυτής είναι η ανάδειξη της άτυπης μορφής εργασίας στον κλάδο της αλιείας, η οποία παρότι δεν αναγνωρίζεται είναι πολύ σημαντική.

Όλες οι παραπάνω παρεμβάσεις που προτείνονται είναι σύμφωνες με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις και τους στόχους που θέτουν τα εθνικά και τα κοινοτικά προγράμματα. Η χρηματοδότηση των παρεμβάσεων αυτών, μπορεί να πραγματοποιηθεί, είτε από τα κοινοτικά προγράμματα του Γ' ή του Δ' ΚΠΣ, (περιφερειακά ή τομεακά), είτε από τα εθνικά προγράμματα χρηματοδότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως για παράδειγμα από το πρόγραμμα 'ΘΗΣΕΑΣ'.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο περιαστικός χώρος εμφανίζει έντονες, ιδιαιτερότητες και εσωτερικές διαφοροποιήσεις που καθιστά αναγκαία την προσέγγιση του σε τοπικό επίπεδο. Η ανάπτυξη του περιαστικού χώρου εγείρει πραγματικά πολλές επερωτήσεις. Συχνά αναφέρεται ότι, οι περιαστικές ζώνες χαρακτηρίζονται από έλλειψη προγραμματισμού, όσον αφορά την χωρική τους ανάπτυξη η οποία μάλιστα συνδέεται με σημαντικές αλλαγές και αποκρυσταλλώνει αρκετές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές αντιφάσεις. Αυτές οι αλλαγές είναι τόσο κοινωνικής φύσεως, εξαιτίας της ανανέωσης του πληθυσμού και την εγκατάσταση νέου ενεργού πληθυσμού, όσο και οικονομικής φύσεως με την εγκατάλειψη γεωργικών δραστηριοτήτων, την μετατροπή των περιοχών αυτών σε τόπο κατοίκησης και εγκατάστασης επιχειρήσεων καθώς και την αναζήτηση άλλων μορφών ανάπτυξης και διαφορετικών συνθηκών ζωής. Οι αλλαγές αυτές θέτουν επομένως με έντονο τρόπο, ειδικά σε τοπικό επίπεδο, την ανάγκη διαμόρφωσης ενός πρότυπου βιώσιμης ανάπτυξης του περιαστικού χώρου. Για το λόγο αυτό, η ανάλυση της οργάνωσης και λειτουργίας μιας περιοχής όπως η περίπτωση του Δήμου Μηχανιώνας έπρεπε να βασιστεί σε ένα θεωρητικό πλαίσιο που λαμβάνει υπόψη δύο βασικούς συντελεστές, δηλαδή το φαινόμενο της περιαστικοποίησης και ταυτόχρονα τη διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης.

Ειδικότερα, ο Δήμος, αποτελεί ένα κλασσικό παράδειγμα περιαστικού δήμου, ενός μεγάλου αστικού κέντρου. Έτσι η περιοχή συγκεντρώνει αρκετές δραστηριότητες και χαρακτηριστικά που εμφανίζονται σε περιαστικούς δήμους, όμως υπάρχει και μια έντονη παρουσία ειδικών δραστηριοτήτων, όπως είναι η αλιεία και οι δραστηριότητες που δημιουργούνται γύρω από αυτήν.

Μέσα από την πολύπλευρη μελέτη του Δήμου Μηχανιώνας, διαπιστώσαμε πως ενώ η περιοχή διαθέτει ένα πολύ δυναμικό παραγωγικό σύστημα καθώς και πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, δεν τα εκμεταλλεύεται όλα αυτά στο μέγιστο δυνατό βαθμό, στην αναπτυξιακή της διαδικασία. Έτσι σε αυτό που θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση, είναι στην καλύτερη οργάνωση του παραγωγικού συστήματος,

στην μεγαλύτερη συνεργασία των τοπικών φορέων και στην πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που εμφανίζει η περιοχή.

Συνεπώς η αναπτυξιακή στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί βασίζεται, από την μια στην ενίσχυση και στην τόνωση της αλιείας και από την άλλη στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας, δίνοντας παράλληλα μεγαλύτερη έμφαση στην αναβάθμιση του περιβάλλοντος. Κύριος σκοπός της θα πρέπει να είναι η τόνωση της τοπικής οικονομίας, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ενισχύοντας το εισόδημα των κατοίκων της περιοχής αναπτύσσοντας συμπληρωματικές δραστηριότητες.

Στην κατεύθυνση αυτή, και ειδικότερα στην τόνωση και στην περαιτέρω ενίσχυση της αλιευτικής δραστηριότητας, κατά το παρελθόν έγιναν σημαντικές προσπάθειες, με την δημιουργία του αλιευτικού λιμανιού στην Νέα Μηχανιώνα και με την μεταφορά της ιχθυόσκαλας Θεσσαλονίκης το 1995, στην περιοχή. Όμως δεν υπήρξαν προσπάθειες για τη βελτίωση των υποδομών καθώς και για την ενίσχυση του τουριστικού τομέα, γεγονός που καθυστερεί σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής.

Το μέλλον του Δήμου Μηχανιώνας διαφαίνεται ευοίωνο, αφού όπως όλα δείχνουν, η περιοχή, μπορεί να μετατραπεί σε κέντρο ανάπτυξης επιχειρήσεων και υπηρεσιών, αν εκμεταλλευτεί σωστά, από τη μια τη γειτνίαση με την μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης και από την άλλη το δυναμικό παραγωγικό της σύστημα και τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.

Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να ενεργοποιηθεί η τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και η τοπική κοινωνία, έτσι ώστε να επιταχυνθεί η αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής και να ξεπεραστούν φαινόμενα τοπικισμού, και να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας με τους όμορους δήμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Ελληνική**

1. Αραβαντινός, Α. (1997), 'Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου', Αθήνα, Εκδόσεις: Συμμετρία.
2. Αραβαντινός, Α. (2002), 'Δυναμικές και Σχεδιασμός κέντρων στην πόλη των επόμενων δεκαετιών – προς συγκέντρωτικά ή αποκέντρωτικά σχήματα;', Στο Αειχώρος, Τεύχος 1, τόμος 1, Νοέμβριος 2002, Βόλος, Πανεπιστημιακές εκδόσεις
3. Αρταβάνη, Μ.Α. (1998), 'Τα νέα μέσα της περιφερειακής πολιτικής και η συμβολή τους στην τοπική ανάπτυξη στην Ελλάδα' Διδακτορική διατριβή, Αθήνα: Τμήμα Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.
4. Βαΐου, Ν. Χατζημιχάλης, Κ. (1997), 'Με τη ραπτομηχανή στην κουζίνα και τους Πολωνούς στους αγρούς', Εκδόσεις: Εξάντας, Αθήνα.
5. Βογιατζής, Κ. (2002), 'Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων Τμήμα 59: Προφήτης – Αεροδρόμιο, Υποτμήμα 59.2: Αεροδρόμιο – Οδός προς Χαλκιδική', Θεσσαλονίκη.
6. Βρουβλιάνη, Δ. (2006), 'Χωρικό σύστημα περιφερειακού Αστικού κέντρου μεσαίου μεγέθους – Περιαστικού Δήμου – Το παράδειγμα της Κατερίνης – Δήμου Παραλίας', Διπλωματική Εργασία, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
7. Γετιμής, Π. (1989/1994), 'Οικιστική πολιτική στην Ελλάδα: Τα όρια της μεταρρύθμισης', Αθήνα, Εκδόσεις: Οδυσσέας.

8. Γετίμης, Π. Καυκαλάς, Γ. Οικονόμου Δ. (1994), 'Χωροταξία και Περιβάλλον: νέοι θεσμοί και συμβίωση για το μέλλον', ΤΟΠΟΣ Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών, τεύχος 8, σσ.5-14.
9. Γούσιος, Δ. (2004), 'Σημειώσεις Μαθήματος: Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου', Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
10. Γούσιος, Δ. Ντυκέν, Μ.Ν. (2004), 'Σημειώσεις Μαθήματος: Τοπική Ανάπτυξη και Τοπική Αυτοδιοίκηση', Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
11. Δαλάκης, Ν. Μπασδέκης, Α. (2005), 'Από τον Αγροτικό Χώρο στον Πολυλειτουργικό Ύπαιθρο Χώρο, Η πρόκληση του Δήμου Μουρικίου', Διπλωματική Εργασία, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
12. Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή (2004), 'Τετραετές Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Μηχανιώνας', Θεσσαλονίκη.
13. ΕΣΥΕ (1962), 'Πραγματικός Πληθυσμός της Ελλάδας κατά την απογραφή του 1961', Αθήνα.
14. ΕΣΥΕ (1972), 'Πραγματικός Πληθυσμός της Ελλάδας κατά την απογραφή του 1971', Αθήνα.
15. ΕΣΥΕ (1982), 'Πραγματικός Πληθυσμός της Ελλάδας κατά την απογραφή του 1981', Αθήνα.
16. ΕΣΥΕ (1994), 'Πραγματικός Πληθυσμός της Ελλάδας κατά την απογραφή του 1991', Αθήνα.
17. ΕΣΥΕ (2002), 'Πραγματικός Πληθυσμός της Ελλάδας κατά την απογραφή του 2001', Αθήνα.

18. ΕΣΥΕ, (2003), 'Στατιστικές Θαλάσσιας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών – Ιχθυοκαλλιεργειών', Αθήνα.
19. Καρανικόλας, Ν. (2004), 'Η Ανάπτυξη της Περιαστικοποίησης στην Θεσσαλονίκη την τελευταία 20ετία: Μία Γεωγραφική Προσέγγιση – Χαρτογραφική Τεκμηρίωση', Σειρά Ερευνητικών Εργασιών, Τομέας Κτηματολογίου, Φωτογραμμετρίας και Χαρτογραφίας, Τμήμα Αγρονόμων Τοπογράφων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
20. Καρανικόλας, Ν. (2005) 'Η προσφορά της γεωγραφικής και χαρτογραφικής ανάλυσης στην μελέτη και τον προσδιορισμό των περιαστικών ζωνών και των αξιών γης σε αυτές: Η περίπτωση της Θεσσαλονίκης', Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη: Τμήμα Αγρονόμων Τοπογράφων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
21. Καρανικόλας, Ν. (2006), 'Η ανάπτυξη της περιαστικής ζώνης της Θεσσαλονίκης και οι επιδράσεις του φαινομένου της περιαστικοποίησης στην κτηματαγορά της περιοχής', Θεσσαλονίκη: Τμήμα Αγρονόμων Τοπογράφων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
22. Κομνηνός, Ν. (1986α), ' Θεωρία της Αστικότητας I: Κρίση Μητροπολιτική Αναδιάρθρωση, Νέα πολεοδομία', Θεσσαλονίκη, (www.urenio.gr)
23. Κομνηνός, Ν. (1986β), ' Θεωρία της Αστικότητας III: Αστικός Σχεδιασμός και Κατασκευή της Πόλης', Θεσσαλονίκη, (www.urenio.gr)
24. Κομνηνός, Ν. (1986γ), ' Θεωρία της Αστικότητας II: Αστικός Προγραμματισμός και Κοινωνική Ρύθμιση', Θεσσαλονίκη, (www.urenio.gr)
25. Κοτζαμάνης, Β. Ανδρουλάκη, Ε. (2001), 'Στοιχεία Δημογραφίας', Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

26. Κουτσόπουλος, Κ. Ανδρουλάκης, Ν. (2003), 'Εφαρμογές Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών με χρήση του λογισμικού ArcGIS', Αθήνα, Εκδόσεις: Παπασωτηρίου.
27. Λαμπριανίδης, Λ. (2001), 'Οικονομική Γεωγραφία, Στοιχεία Θεωρίας και Εμπειρικά Παραδείγματα', Αθήνα, Εκδόσεις: Πατάκης.
28. Μαλούτας, Θ. (2000), 'Οι πόλεις : Κοινωνικός και Οικονομικός Άτλας της Ελλάδας' Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) – Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
29. Μαμουνή, Σ. Βαφειάδου, Ο. Μάμαλη, Φ. Καλτσιδης, Α. Κολυβάς, Κ. Μαμουνή, Δ. (2001), 'Τροποποίηση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Μηχανιώνας', Τεύχος Γ': Ανάλυση Πρόταση, Θεσσαλονίκη.
30. Ματζαπετάκη, Μ. (2003), 'Βιώσιμη Τοπική Ανάπτυξη: Η περίπτωση του Δήμου Αχαρνών Κρήτης', Διπλωματική Εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
31. Ματίκας, Α.Ρ. (1960), 'Η Νέα Μηχανιώνας', Θεσσαλονίκη.
32. Μπόγκα, Ε. (1964), 'Η Μηχανιώνα της Κυζίκου', Έκδοση του Συλλόγου Μηχανιωτών «Η Μηχανιώνα», Αθήνα.
33. Μωυσίδης, Α. Ζιώγα, Ν. Ντυκέν, Μ.Ν. (1996), 'Περιαστικός Αγροτικός Χώρος: Λειτουργίες, Μεταμορφώσεις, Προοπτικές', Μελέτες Αγροτικής Οικονομίας, Αθήνα: Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.
34. Νικολαΐδου, Σ. (2004), 'Ο περιαστικός χώρος: Θεωρίες και Τοπική Έρευνα. Το παράδειγμα του οικισμού Σέσκλο (Ν. Μαγνησίας)', Διπλωματική Εργασία, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

35. Οικονόμου, Δ. (2004), 'Σημειώσεις Μαθήματος: Χωροταξία Ι: Εισαγωγή στη χωροταξική πολιτική', Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
36. Πανάς, Ε. (1995), 'Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα: Εισαγωγή στη Μεθοδολογία', Αθήνα, Εκδόσεις: Gutenberg.
37. Παπαδασκαλόπουλο, Α. (1990), 'Βασικές μέθοδοι περιφερειακής ανάλυσης', Αθήνα, Εκδόσεις: Παπαζήση
38. Πετράκος, Γ. Οικονόμου, Δ. (1999), 'Διεθνοποίηση και διαρθρωτικές αλλαγές στο Ευρωπαϊκό σύστημα αστικών κέντρων', στο 'Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων', Βόλος: Πανεπιστημιακές εκδόσεις.
39. Ποτηρόπουλος, Π. (2003), 'Νέα Μηχανιώνα, Από τις «χαμένες πατρίδες» στην πατρίδα του σήμερα', Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις: University Studio Press.
40. Ρηγάκη, Ρ. (1983), 'Η Ιστορία της Παναγίας και της Παλαιάς Μηχανιώνας', Νέα Μηχανιώνα.
41. Τριανταφυλλίδου, Τ. (2000), 'Τοπική Ανάπτυξη και Επικουρικότητα', Διπλωματική Εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
42. Υφαντίδης, Ι. (1998), 'Τοπική ανάπτυξη και μικρή πόλη: Η περίπτωση της Αλεξάνδρειας', Διπλωματική Εργασία, Βόλος: Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
43. ΥΧΟΠ (1985), 'Προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης Νομού Θεσσαλονίκης', Αθήνα: ΥΧΟΠ

44. ΥΠΕΧΩΔΕ (2004), 'Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας', Αθήνα: ΥΠΕΧΩΔΕ
45. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2000), 'Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιεία, 2000-2006', Διαρθρωτικές παρεμβάσεις στον τομέα της αλιείας, Αθήνα
46. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2004), 'Κατευθύνσεις Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης 2007-2013, Τομέας Αλιείας', Ειδική Γραμματεία Προγραμματισμού Γ' ΚΠΣ, Αθήνα.
47. Χατζημπιρμπιός, Ε. (2004), 'Η Ιστορία της Νέας και της Παλιάς Μηχανιώνας', Επιμέλεια – Σύνταξη: Μαυρίδου – Καλούδη Μ., Θεσσαλονίκη.
48. Cravinho, J. (2000), Αντιμετωπίζοντας την κρίση σε τοπικό επίπεδο: Προοπτικές του ρόλου των Τ.Α.Π. στην κοινωνική αλλαγή' στο 'Τοπική ανάπτυξη : ουτοπία ή πρόκληση;', Αθήνα, Εκδόσεις: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
49. Vasquez Barquero, A. (1991), 'Τοπική Ανάπτυξη: Μια στρατηγική για τη δημιουργία απασχόλησης', Μετάφραση: Χωραφά, Β., Αθήνα, Εκδόσεις: Παπαζήση.
50. Mccann, P. (2002), (μτφρ.), 'Αστική και περιφερειακή οικονομική', Εκδόσεις: Κριτική, Θεσσαλονίκη.

Ξενόγλωσση

51. Anthopoulou, Th. Et Moissidis, A. (2003), 'L'espace rural périurbain : rupture inévitable continuité et adaption ? Le cas Grec (Athènes et Corinthe)' dans Elloumi M. et Jouve A.M. (2003), *Bouleversements fonciers en Méditerranée*, Editions Karthala (IHEAM – IAMM), pg 86 - 111
52. Coffey, W. J. and Polese, M. (1989), 'Producer Services and Regional Development: a Policy-oriented Perspective' *Papers of the Regional Science Association*, 67: 13-27
53. Garafolli, G. (ed.) (1992) 'Endogenous Development and Southern Europe', London : Avebury
54. Iaquina, D.L. and Drescher, A.W. (2002), 'Defining Periurban: Understanding Rural – Urban and their connection to Institutional Contexts, presented at the tenth world Congress, IRSA, Rio
55. Levesque, B. (2000), 'Le développement local et l'économie sociale: 2 éléments incontournables du nouvel environnement social', Conférence du 13 Novembre 1998, Conseil de la Coopération du Québec.
56. Massey D. Denton N. (1988), 'Suburbanization and segregation in U.S. metropolitan areas', *American Journal of Sociology* 94, pp 592-626, November 1988.
57. Piore M. και Sabel Ch., (1980), " Les chemins de la prospérité: de la production de masse à la spécialisation souple" Hachette, Paris.
58. Tomsin, L. (2005), 'Un concept pour le décrire: l'espace Rural rurbanisé' *Ruralia*, <http://ruralia.revues.org/document250.html>.
59. Torre, A. Filippi, M. (2005), 'Proximités et changements socio-économiques dans les mondes ruraux', Ed. INRA, Paris, 337p.

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Δήμος Μηχανιώνας	www.michaniona.gr
Νομαρχία Θεσσαλονίκης	www.nath.gr
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	www.rcm.gr
Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας	www.yen.gr
Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης	www.mathra.gr
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης	www.yes.gr
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	www.minagric.gr
Εταιρεία Ανάπτυξης Αλιείας Α.Ε.	www.etanal.gr
Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας	www.statistics.gr
Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης	www.ebeth.gr
Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης	www.eeth.gr
Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης	www.gbi.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

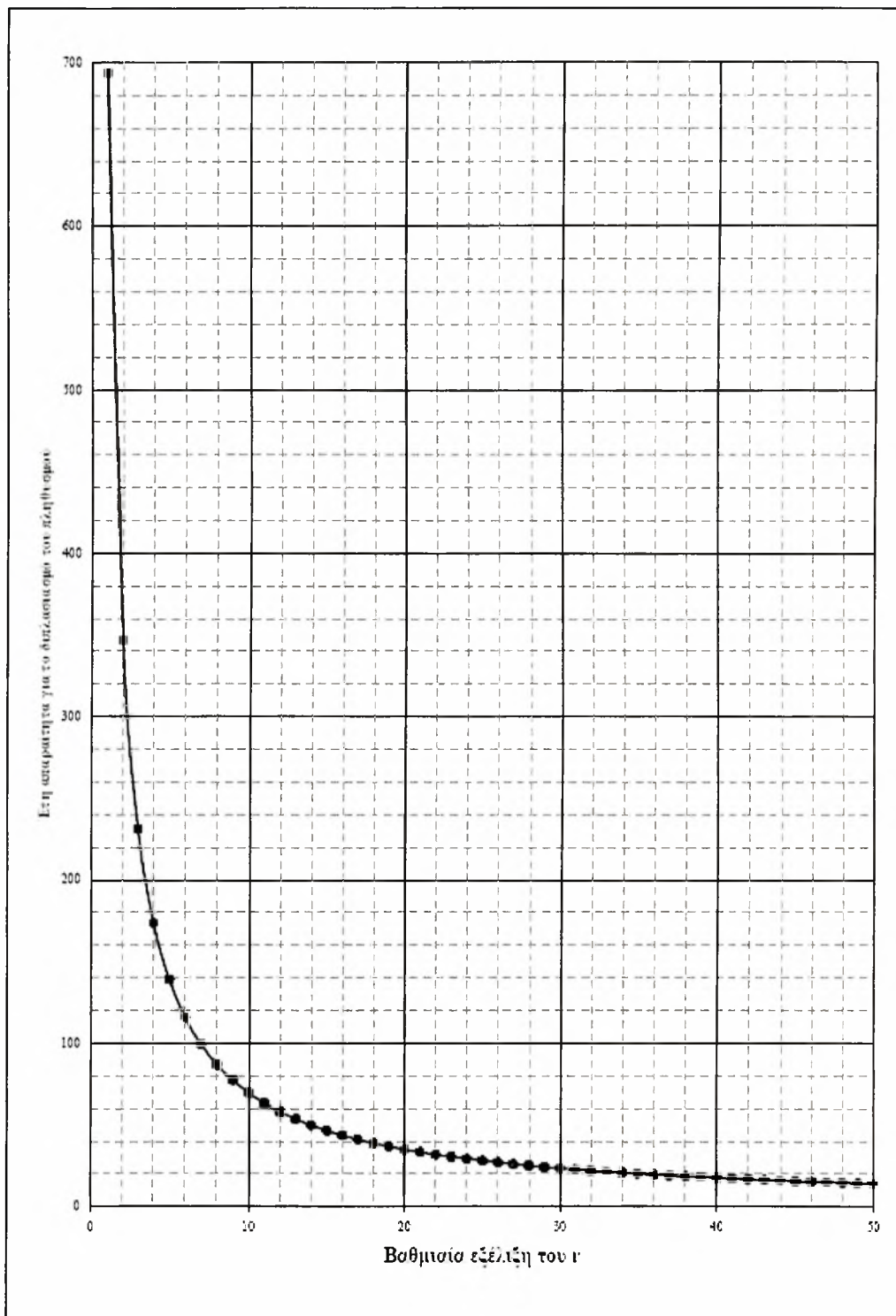
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

$r(\text{‰})$	Έτη	$r(\text{‰})$	Έτη	$r(\text{‰})$	Έτη
1	693.49	36	19.60	71	10.11
2	346.92	37	19.08	72	9.97
3	231.40	38	18.59	73	9.84
4	173.63	39	18.12	74	9.71
5	138.98	40	17.67	75	9.58
6	115.87	41	17.25	76	9.46
7	99.37	42	16.85	77	9.34
8	86.99	43	16.46	78	9.23
9	77.36	44	16.10	79	9.12
10	69.66	45	15.75	80	9.01
11	63.36	46	15.41	81	8.90
12	58.11	47	15.09	82	8.80
13	53.66	48	14.78	83	8.69
14	49.86	49	14.49	84	8.59
15	46.56	50	14.21	85	8.50
16	43.67	51	13.93	86	8.40
17	41.12	52	13.67	87	8.31
18	38.85	53	13.42	88	8.22
19	36.83	54	13.18	89	8.13
20	35.00	55	12.95	90	8.04
21	33.35	56	12.72	91	7.96
22	31.85	57	12.50	92	7.88
23	30.48	58	12.29	93	7.79
24	29.23	59	12.09	94	7.72
25	28.07	60	11.90	95	7.64
26	27.00	61	11.71	96	7.56
27	26.02	62	11.52	97	7.49
28	25.10	63	11.35	98	7.41
29	24.25	64	11.17	99	7.34
30	23.45	65	11.01	100	7.27
31	22.70	66	10.85		
32	22.01	67	10.69		
33	21.35	68	10.54		
34	20.73	69	10.39		
35	20.15	70	10.24		

Πηγή: Κοτσαμάνης – Ανδρουλάκη, 2001

Πίνακας 1.

Αντιστοιχία μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής και ετών απαραίτητα για το διπλασιασμό του πληθυσμού.

Πηγή: Κοτζαμάνης – Ανδρουλάκη, 2001

Διάγραμμα 1.
Χρόνος διπλασιασμού του πληθυσμού σε σχέση με το μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής (r , ‰)

Ομάδες ηλικιών	Πραγματικός πληθυσμός Δήμου Μηχανιώνας									
	1991					2001				
	Σύνολο		Άρρενες		Θήλειες	Σύνολο		Άρρενες		Θήλειες
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
0-4 ετών	501	6,52%	264	3,44%	237	3,08%	478	5,07%	228	2,42%
5-9 ετών	499	6,49%	267	3,47%	232	3,02%	530	5,62%	269	2,85%
10-14 ετών	582	7,57%	293	3,81%	289	3,76%	564	5,98%	312	3,31%
15-19 ετών	597	7,77%	325	4,23%	272	3,54%	624	6,62%	354	3,76%
20-24 ετών	599	7,80%	303	3,94%	296	3,85%	706	7,49%	410	4,35%
25-29 ετών	573	7,46%	281	3,66%	292	3,80%	691	7,33%	346	3,67%
30-34 ετών	521	6,78%	245	3,19%	276	3,59%	741	7,86%	374	3,97%
35-39 ετών	486	6,32%	261	3,40%	225	2,93%	686	7,28%	316	3,35%
40-44 ετών	495	6,44%	239	3,11%	256	3,33%	668	7,09%	332	3,52%
45-49 ετών	446	5,80%	232	3,02%	214	2,79%	568	6,03%	283	3,00%
50-54 ετών	539	7,01%	267	3,47%	272	3,54%	576	6,11%	284	3,01%
55-59 ετών	562	7,31%	282	3,67%	280	3,64%	543	5,76%	262	2,78%
60-64 ετών	532	6,92%	282	3,67%	250	3,25%	601	6,38%	279	2,96%
65-69 ετών	268	3,49%	135	1,76%	133	1,73%	590	6,26%	288	3,06%
70-74 ετών	178	2,32%	94	1,22%	84	1,09%	484	5,14%	254	2,69%
75-79 ετών	146	1,90%	61	0,79%	85	1,11%	212	2,25%	94	1,00%
80-84 ετών	106	1,38%	48	0,62%	58	0,75%	100	1,06%	51	0,54%
85 ετών και άνω	54	0,70%	24	0,31%	30	0,39%	63	0,67%	26	0,28%
Σύνολο	7.684	100,00%	3.903	50,79%	3.781	49,21%	9.425	100,00%	4.762	50,53%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ίδια Επεξεργασία, 1991-2001

Πίνακας 2.

Ηλικιακή σύνθεση του πραγματικού πληθυσμού του Δήμου Μηχανιώνας για τα έτη 1991, 2001

Πραγματικός πληθυσμός Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας

Ομάδες ηλικιών

	1991						2001					
	Σύνολο		Άρρενες		Θήλειες		Σύνολο		Άρρενες		Θήλειες	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
0-4 ΕΤΩΝ	420	7,14%	225	3,82%	195	3,31%	378	5,18%	166	2,27%	212	2,90%
5-9 ΕΤΩΝ	400	6,80%	214	3,64%	186	3,16%	443	6,07%	227	3,11%	216	2,96%
10-14 ΕΤΩΝ	451	7,66%	224	3,81%	227	3,86%	461	6,31%	254	3,48%	207	2,83%
15-19 ΕΤΩΝ	458	7,78%	251	4,27%	207	3,52%	502	6,87%	288	3,94%	214	2,93%
20-24 ΕΤΩΝ	459	7,80%	234	3,98%	225	3,82%	563	7,71%	329	4,50%	234	3,20%
25-29 ΕΤΩΝ	464	7,89%	220	3,74%	244	4,15%	547	7,49%	266	3,64%	281	3,85%
30-34 ΕΤΩΝ	401	6,82%	194	3,30%	207	3,52%	576	7,89%	298	4,08%	278	3,81%
35-39 ΕΤΩΝ	391	6,65%	208	3,54%	183	3,11%	548	7,50%	247	3,38%	301	4,12%
40-44 ΕΤΩΝ	378	6,42%	189	3,21%	189	3,21%	513	7,02%	254	3,48%	259	3,55%
45-49 ΕΤΩΝ	329	5,59%	176	2,99%	153	2,60%	447	6,12%	231	3,16%	216	2,96%
50-54 ΕΤΩΝ	383	6,51%	196	3,33%	187	3,18%	438	6,00%	219	3,00%	219	3,00%
55-59 ΕΤΩΝ	371	6,31%	186	3,16%	185	3,14%	402	5,50%	192	2,63%	210	2,88%
60-64 ΕΤΩΝ	393	6,68%	198	3,37%	195	3,31%	430	5,89%	206	2,82%	224	3,07%
65-69 ΕΤΩΝ	206	3,50%	105	1,78%	101	1,72%	411	5,63%	198	2,71%	213	2,92%
70-74 ΕΤΩΝ	144	2,45%	76	1,29%	68	1,16%	361	4,94%	182	2,49%	179	2,45%
75-79 ΕΤΩΝ	123	2,09%	50	0,85%	73	1,24%	159	2,18%	75	1,03%	84	1,15%
80-84 ΕΤΩΝ	74	1,26%	32	0,54%	42	0,71%	75	1,03%	38	0,52%	37	0,51%
85 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ	39	0,66%	17	0,29%	22	0,37%	49	0,67%	20	0,27%	29	0,40%
Σύνολο	5.884	100,00%	2.995	50,90%	2.889	49,10%	7.303	100,00%	3.690	50,53%	3.613	49,47%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ίδια Επεξεργασία, 1991-2001

Πίνακας 3.
 Ηλικιακή σύνθεση του πραγματικού πληθυσμού του Δ.Δ. Νέας Μηχανιώνας για τα έτη 1991, 2001
 Πραγματικός πληθυσμός Δ.Δ. Αγγελοχωρίου

	1991	2001
Ομάδες ηλικιών		

	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
0-4 ΕΤΩΝ	43	6,03%	19	2,66%	24	3,37%	55	4,98%	32	2,90%	23	2,08%
5-9 ΕΤΩΝ	51	7,15%	27	3,79%	24	3,37%	52	4,71%	28	2,53%	24	2,17%
10-14 ΕΤΩΝ	48	6,73%	25	3,51%	23	3,23%	69	6,24%	38	3,44%	31	2,81%
15-19 ΕΤΩΝ	60	8,42%	41	5,75%	19	2,66%	64	5,79%	27	2,44%	37	3,35%
20-24 ΕΤΩΝ	53	7,43%	30	4,21%	23	3,23%	74	6,70%	40	3,62%	34	3,08%
25-29 ΕΤΩΝ	48	6,73%	29	4,07%	19	2,66%	74	6,70%	45	4,07%	29	2,62%
30-34 ΕΤΩΝ	44	6,17%	13	1,82%	31	4,35%	99	8,96%	42	3,80%	57	5,16%
35-39 ΕΤΩΝ	45	6,31%	28	3,93%	17	2,38%	68	6,15%	35	3,17%	33	2,99%
40-44 ΕΤΩΝ	38	5,33%	19	2,66%	19	2,66%	100	9,05%	45	4,07%	55	4,98%
45-49 ΕΤΩΝ	36	5,05%	17	2,38%	19	2,66%	63	5,70%	27	2,44%	36	3,26%
50-54 ΕΤΩΝ	51	7,15%	18	2,52%	33	4,63%	65	5,88%	34	3,08%	31	2,81%
55-59 ΕΤΩΝ	75	10,52%	38	5,33%	37	5,19%	60	5,43%	30	2,71%	30	2,71%
60-64 ΕΤΩΝ	54	7,57%	34	4,77%	20	2,81%	77	6,97%	32	2,90%	45	4,07%
65-69 ΕΤΩΝ	20	2,81%	7	0,98%	13	1,82%	83	7,51%	38	3,44%	45	4,07%
70-74 ΕΤΩΝ	14	1,96%	7	0,98%	7	0,98%	55	4,98%	35	3,17%	20	1,81%
75-79 ΕΤΩΝ	8	1,12%	4	0,56%	4	0,56%	23	2,08%	6	0,54%	17	1,54%
80-84 ΕΤΩΝ	16	2,24%	6	0,84%	10	1,40%	15	1,36%	8	0,72%	7	0,63%
85 ΕΤΩΝ και άνω	9	1,26%	3	0,42%	6	0,84%	9	0,81%	3	0,27%	6	0,54%
Σύνολο	713	100,00%	365	51,19%	348	48,81%	1.105	100,00%	545	49,32%	560	50,68%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία Επεξεργασία, 1991-2001

Πίνακας 5.
Ηλικιακή σύνθεση του πραγματικού πληθυσμού του Δ.Δ. Νέας Κερασσίας για τα έτη 1991, 2001

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ερωτηματολόγιο

1. Στοιχεία επιχείρησης

Επωνυμία:.....

Έτος ίδρυσης:.....

Νομική μορφή:.....

2. Στοιχεία ιδιοκτήτη

Όνοματεπώνυμο:.....

Ηλικία:.....

Επίπεδο εκπαίδευσης:.....

3. Για ποιους λόγους δημιουργήθηκε η επιχείρησή σας στο Δήμο Μηχανιώνας;

.....

.....

.....

.....

.....

4. Ποιές είναι οι βασικές δραστηριότητες της επιχείρησής σας;

Κύρια δραστηριότητα	Δευτερεύουσες δραστηριότητες

5. Πόσοι εργαζόμενοι απασχολούνται στην επιχείρησή σας;

Έτος	Μόνιμο προσωπικό	Εποχικό προσωπικό
2000		
2005		

6. Πώς κρίνεται την πορεία:

α) της επιχείρησής σας;

.....
.....
.....
.....

β) του κλάδου σας;

.....
.....
.....
.....

7. Πώς διαφαίνεται το μέλλον:

α) της επιχείρησής σας;

.....
.....
.....
.....

β) του κλάδου σας;

.....
.....
.....
.....

8. Υπάρχει διάδοχη κατάσταση στην επιχείρησή σας; Ναι Όχι

9. Συνεργάζεστε με άλλες επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου; Ναι Όχι

Αν ναι:

Με ποιες

επιχειρήσεις;.....

.....

Για ποιο σκοπό;.....

.....

Αν όχι γιατί;.....

.....

10. Από πού προέρχονται οι προμηθευτές της επιχείρησής σας;

Αγορά \ Ποσοστό	Ποσοστό			
	0-10%	10-40%	40-70%	70+%
Τοπική αγορά (Δ. Μηχανιώνας)				
Περιφερειακή αγορά (Θεσσαλονίκη)				
Εθνική ή Διεθνή				

11. Από πού προέρχονται οι πελάτες της επιχείρησή σας;

Ποσοστό Αγορά	0-10%	10-40%	40-70%	70+%
Τοπική αγορά (Δ. Μηχανιώνας)				
Περιφερειακή αγορά (Θεσσαλονίκη)				
Εθνική ή Διεθνή				

12. Ποία θεωρείτε τα βασικότερα προβλήματα:

α) του κλάδου σας;.....

.....

.....

β) της περιοχής σας;.....

.....

.....

Διερευνητικές Συνεντεύξεις

1. Συνέντευξη με την κ. Μαρίτσα Μαριάννα Πρόεδρος της Πανελλήνια Ένωση Γυναικών στην Αλιεία

1. Ποίος ο λόγος δημιουργίας του Συλλόγου σας και ποιες είναι κύριες δραστηριότητες του;

Το σωματείο μας ονομάζεται «Πανελλήνια Ένωση Γυναικών στην Αλιεία» και έχει ως έδρα του τη Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης.

Με την ενδυνάμωσή μας και την οργάνωσή μας σε σωματείο στοχεύουμε:

- 1) Τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής μας θέσης.
- 2) Την αναγνώριση της προσφοράς και της εργασίας μας και ειδικότερα της αφανούς και έμμεσης συνδρομής μας τόσο στην αλιευτική δραστηριότητα όσο και στις οικογενειακές υποχρεώσεις και ευθύνες.
- 3) Τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων μας που απορρέει από την ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας και την προάσπιση των επαγγελματικών μας συμφερόντων.
- 4) Την ενημέρωση και κατάρτιση μας για την απόκτηση γενικών και ειδικών γνώσεων πάνω στον τομέα της αλιείας.
- 5) Την ανύψωση του μορφωτικού, ηθικού και πολιτιστικού επιπέδου μας.
- 6) Την εκπροσώπηση μας τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό.

Η πραγματοποίηση των παραπάνω στόχων επιδιώκεται:

- 1) Με την υποστήριξη και διεκδίκηση λύσεων, ενώπιον των αρμόδιων αρχών, εθνικών και Ευρωπαϊκών πάνω σε θέματα που απασχολούν τις γυναίκες στην αλιεία.
- 2) Την οργάνωση σεμιναρίων και προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης των μελών.
- 3) Με τη δικτύωση και τον συντονισμό των ενεργειών με τις αντίστοιχες οργανώσεις των γυναικών στην αλιεία των άλλων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 4) Με τη δημιουργία και ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων αμοιβαίας γνωριμίας και αλληλεγγύης μεταξύ των μελών.

2. Πόσα περίπου μέλη έχει ο σύλλογος σας

Τα μέλη του σωματείου μας είναι γυναίκες, ενήλικες, μητέρες σύζυγοι αλλά και εργαζόμενες παραγωγικές μονάδες. Αυτή την στιγμή ο αριθμός των μελών μας είναι 45-50 μέλη.

3. Ποιες είναι οι βασικές δραστηριότητες με τις οποίες ασχολούνται οι γυναίκες στο τομέα της αλιείας;

Οι γυναίκες της αλιείας εργάζονται και συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του τομέα της αλιείας αλλά μέχρι τώρα ο ρόλος τους δεν είναι αναγνωρισμένος.

- 1) Οι γυναίκες αναλαμβάνουν την φροντίδα της οικογένειας, όσο οι σύζυγοι λείπουν με τα αλιευτικά σκάφη. Πολλές φορές για διαστήματα μεγαλύτερα από ένα μήνα.
- 2) Εκπροσωπούν το σύζυγο σε πολλές εργασίες που αφορούν τη διαχείριση του αλιευτικού σκάφους (αναλαμβάνουν την επαφή με τράπεζες, εμπόρους, εφορίες, έκδοση σχετικών εγγράφων κλπ.)
- 3) Ασχολούνται με την τροφοδοσία και τον εφοδιασμό του αλιευτικού σκάφους.
- 4) Ασχολούνται με το καθάρισμα και τη συντήρηση των αλιευτικών εργαλείων.

4. Ποια είναι κατά την άποψη σας τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που ασχολούνται με την αλιεία;

Οι γυναίκες στην αλιεία διεκδικούμε το δικαίωμα να ενημερωνόμαστε σχετικά και να αναπτύξουμε τα επαγγελματικά μας προσόντα. Οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα στην εργασία, προσφέρουν δε έμμεσα και αφανώς στην οργάνωση των επιχειρήσεων των αλιέων συζύγων είναι δε οι μόνιμοι ενδιάμεσοι ανάμεσα στους αλιείς και τις δημόσιες υπηρεσίες, διεκδικούν το δικαίωμα τους στην επαγγελματική εκπαίδευση και εξειδίκευση και στην επαγγελματική τους καταξίωση. Διεκδικούν επίσης το δικαίωμα στην ασφάλιση τους ως γυναίκες παραγωγών.

5. Πώς κρίνεται την πορεία τα τελευταία χρόνια της αλιείας και πώς διαφένται το μέλλον;

Δυστυχώς δεν μπορούμε να απαντήσουμε. Δεν είμαστε επαγγελματίες αλιείς και δεν μπορούμε να εκφέρουμε γνώμη.

6. Ποια είναι κατά την άποψη σας τα βασικά προβλήματα της περιοχής της Μηχανιώνας;

Ένας σύλλογος δεν μπορεί να απαντήσει σ' αυτήν την ερώτηση. Αυτή η ερώτηση απευθύνεται σε όλους τους πολίτες της Νέας Μηχανιώνας.

2. Συνέντευξη με τον κ. Διαμαντίδη Συμεών

Πρόεδρος του Συνδέσμου Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Νέας Μηχανιώνας

1. Πόσες περίπου επιχειρήσεις είναι εγγεγραμμένες στο δικό σας σύνδεσμο;

Στον σύνδεσμο έχουμε περίπου 180 μέλη γραμμένα. Οι επαγγελματίες είναι φυσικά περισσότεροι είναι γύρω στους 350-400, επαγγελματίες και βιοτεχνίες. Αποτελούνται από μαγαζιά εστίασης, από επαγγελματίες διάφορα μαγαζιά όπως Super market, καταστήματα λιανικής, βιοτεχνίες γύρω στις 60, επιπλάδικα περίπου 19-20, σιδεράδικα 10-12, μία επιχείρηση διχτύων, μια επιχείρηση μεταποίησης ψαριών, μηχανουργεία, βενζινάδικα, συνεργείο αυτοκινήτων και αλιείς που όμως δεν ανήκουν στο δικό τους σωματείο.

2. Ποια θεωρείται τα βασικότερα προβλήματα τόσο του κλάδου σας όσο και της περιοχής σας γενικότερα;

Το βασικό πρόβλημα της περιοχής είναι η δημιουργία ενός δρόμου. Το πρόβλημα που έχουν όλοι, ένα κοινό πρόβλημα που έχουν όλοι είναι ότι δεν υπάρχει δρόμος. Άρα χρειαζόμαστε έναν δρόμο, ο οποίος από ότι φαίνεται θα δημιουργηθεί σύντομα, πάνω από το Πλαγιάρι. Πλαγιάρη-Μηχανιώνα. Μετά για να αναφερθούμε στα προβλήματα θα πρέπει να χωρίσουμε τους κλάδους. Οι βιοτέχνες έχουν άλλα προβλήματα, τα καταστήματα έχουν άλλα προβλήματα, τα μαγαζιά άλλα προβλήματα, αλλά όλα αυτά

συνήθως, τα μαγαζιά χρειάζονται κόσμο και κόσμος έρχεται μόνο με έναν δρόμο. Εμείς έχουμε προτείνει τον δρόμο τον οποίο βλέπουμε να υλοποιείται. Οι βιοτέχνες έχουν το πρόβλημα της βιοτεχνικής περιοχής στην οποία υπάρχει μια σύγχυση. Τα καταστήματα εστίασης και αυτά έχουν προβλήματα σχετικά με τα «τσαρδάκια» είναι ένα πρόβλημα και αυτό το οποίο παραμένει όπως παραμένει... Τα καταστήματα λιανικής έχουν τα προβλήματα που έχουν όλα τα καταστήματα λιανικής σήμερα στη Ελλάδα, της οικονομικής κρίσης, τα κινέζικα, η μη αγοραστική δύναμη του κόσμου. Αυτά είναι σε γενικές γραμμές τα προβλήματα που μας απασχολούν.

3. Ποια είναι η θέση του συνδέσμου σας σχετικά με την βιοτεχνική περιοχή;

Είμαστε υπέρ της βιομηχανικής περιοχής, έχουμε καταθέσει και εμείς μια πρόσφατη παρέμβαση (έκαναν παρέμβαση μερικοί βιοτέχνες και ο σύλλογος επαγγελματιών και βιοτεχνών) υπέρ της διατήρησης της βιομηχανικής περιοχής. Αυτή είναι η θέση μας και για τους επαγγελματίες – βιοτέχνες οι οποίοι είναι εκτός της βιοτεχνικής περιοχής και θέση μας είναι να παραμείνουν εκεί που είναι εφόσον το θέλουν και να γίνουν μόνιμοι.

4. Ποια θεωρείται ότι είναι τα πλεονεκτήματα του δήμου Μηχανιώνας;

Όσον αφορά την ανάπτυξη του δήμου Μηχανιώνας εμείς νομίζουμε ότι η Μηχανιώνα θα πρέπει να αναπτυχθεί οικιστικά (συμφωνούμε σε αυτό). Θα πρέπει, επίσης να αναπτύξουμε τον τουρισμό αλλά όχι τον τουρισμό κάποιων για να κάνουν μπάνιο αλλά τον θεματικό τουρισμό, δηλαδή τουρισμό με κάποιο θέμα. Και φυσικά αφού θα δημιουργηθεί κατοικία και θα αυξηθεί ο κόσμος να αυξηθούν και βιοτεχνίες, βιοτεχνίες οι οποίες να είναι χαμηλή όχλησης, όπως σιδεράδικα, επιπλάδικα, δεν μιλάμε για μεγάλες βιομηχανίες, αυτές θα πάνε σε βιομηχανικές περιοχές και όχι στην Μηχανιώνα.

5. Δηλαδή το δικό σας όραμα αναπτυξιακό είναι πάνω σε αυτούς τους 3 άξονες;

Την αλιεία, φυσικά είναι το πιο σημαντικό και ο λόγος που είμαστε υπέρ της διατήρησης της βιοτεχνικής περιοχής είναι ότι οι αλιείς βγάζουν κάποια ψάρια τα οποία χρειάζονται μεταποίηση. Η μεταποίηση αυτή θα πρέπει να γίνεται στην

Μηχανιώνα που είναι αλιευτικό κέντρο, δεν μπορεί να είναι η παραγωγή των ψαριών στην Μηχανιώνα και η μεταποίηση να γίνεται σε ένα άλλο μέρος (π.χ. στην Θεσσαλονίκη). Πρέπει να γίνεται και η μεταποίηση εδώ ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της ανεργίας. Άρα λοιπόν εμείς σαν σύνδεσμος είμαστε υπέρ των βιοτεχνιών και των καταστημάτων, είμαστε υπέρ των κατοικιών, υπέρ του θεματικού τουρισμού και μπορούμε να το βρούμε αυτό γιατί η Μηχανιώνα έχει μια άριστη τοποθεσία και ομορφιά από τις λίγες στην Ελλάδα. Οπότε λοιπόν 3 άξονες. Κατοικία, θεματικός τουρισμός και βιοτεχνίες χαμηλής όχλησης. Επίσης, ένα μειονέκτημα που έχουμε μέσα στο χωριό είναι ότι πολλά οικοδομικά τετράγωνα συμπίπτει η οικοδομική γραμμή με την ρυμοτομική. Αυτό σε πρόταση που έγινε στον δήμο βρήκαμε έναν γραφειοκράτη ο οποίος δεν μπορεί να το δει αντικειμενικά αλλά το βλέπει με κριτήρια πολιτικά, και εκεί σταματάει κάθε συζήτηση και εξέλιξη. Το δεύτερο είναι το βιοτεχνικό πάρκο το οποίο βρίσκεται καθηλωμένο στο συμβούλιο επικρατείας με αποτέλεσμα οι νέοι που έχουν διάθεση να δημιουργήσουν και να φτιάξουν τον τόπο και να το αναδείξουν οικονομικά δεν προσφέρεται γιατί δεν ξέρουμε την εξέλιξη του σκανδάλου. Μην ξεχνάμε ότι οι μικρομεσαίοι είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας. Γενικά οι επαγγελματίες, οι βιοτέχνες και όλοι αυτοί (όπως παραδέχονται και συμμερίζονται οι σημερινοί κυβερνώντες είναι η πρόοδος, η ανάπτυξη και η οικονομία. Μέσω αυτών έρχονται αυτών έρχονται η πρόοδος και η ανάπτυξη. Επειδή συνεχώς αναπτύσσονται, συνεχώς βελτιώνονται άρα βελτιώνονται πολλά θέματα και φυσικά μειώνει την ανεργία.

6. Δηλαδή σχετικά με το θέμα του ΒΙ.Ο.ΠΑ. δεν γίνεται όλο το ζήτημα μόνο για την χωροθέτηση του γίνεται αλλά γίνεται και για το αν θα πρέπει να υπάρχει; Υπάρχει και τέτοια άποψη;

Στην αρχή η άποψη η πρώτη ήταν αν θα έπρεπε να γίνει εκεί που είναι. Μετά θα ήταν αν θα υπάρχει και τώρα βέβαια έχουν μαλακώσει όλοι και έχουν καταλάβει πλέον ότι δεν είναι ένα ΒΙ.Ο.ΠΑ. με την έννοια του όρου ΒΙ.Ο.ΠΑ., γιατί ΒΙ.Ο.ΠΑ. σημαίνει κάτι άλλο, είναι μια απλή βιοτεχνική περιοχή η οποία θέλει να στεγάσει τους βιοτέχνες της περιοχής και η πράξη σήμερα το αποδεικνύει. Στα χρόνια που πέρασαν από τότε που ψηφίστηκε (στα 4 αυτά χρόνια) η πράξη δείχνει ότι έχουν εγκατασταθεί μόνο βιοτέχνες της Μηχανιώνας.

3. Συνέντευξη με τον κ. Παπαλεωνίδα Μιχαήλ
Πρώην Δήμαρχος**Ποια θεωρείτε τα κυριότερα προβλήματα του δήμου Μηχανιώνας;**

Το βασικότερο πρόβλημα είναι η οδική σύνδεση της Μηχανιώνας με το μεγάλο αστικό, την Θεσσαλονίκη, όπου μια διαδρομή 30 χιλ., που θα έπρεπε να γίνεται σε ένα τέταρτο ή μισή ώρα το πολύ, γίνεται 1,5 ώρα και, άρα το πρώτο πρόβλημα για μένα είναι η διαπλάτυνση της επαρχιακής οδού. Από εκεί και πέρα θα πρέπει να τελειώσουν όλες αυτές οι διαδικασίες σε σχέση με γενικό πολεοδομικό, έτσι ώστε να μπορέσει ο οικισμός να αναπτυχθεί ισόρροπα, δηλαδή να καθοριστούν οι χώροι όπου θα γίνονται οι βιοτεχνίες, να καθοριστούν οι χώροι όπου θα γίνει η οικιστική ανάπτυξη και οι διάφορες άλλες χρήσεις γης στην περιοχή. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό γιατί αφού ξεκαθαρίσει η κατάσταση στα πλαίσια του γενικού πολεοδομικού τότε θα μπορεί ο δήμος να οργανώσει αυτές τις περιοχές, να κάνει έργα υποδομής σε αυτές τις περιοχές έτσι ώστε όταν κάποιος θέλει να χτίσει σε μια περιοχή που έχει καθοριστεί σαν χώρος οικιστικής ανάπτυξης να έχει δρόμο, να έχει νερό, να έχει φως, να έχει τηλέφωνο, να έχει αποχέτευση. Η αποχέτευση βέβαια βρίσκεται αυτή την στιγμή σε μια φάση ολοκλήρωσης αλλά για τον κύριο οικισμό, τον παλαιό οικισμό, ενώ μέσα στους χώρους της επέκτασης που έχουν γίνει από το 1994 και μετά και σε περιοχές παραθεριστικής κατοικίας δεν έχει γίνει ούτε μελέτη αυτή την στιγμή. Επομένως όταν αυτές οι περιοχές αρχίσουν να κατοικούνται θα δημιουργηθούν και εκεί προβλήματα αποχετευτικά. Επομένως για να τα ταξινομήσουμε, κυρίαρχο πρόβλημα αυτή την στιγμή είναι η σύνδεση με την Θεσσαλονίκη όπου μια γρήγορη πρόσβαση των Θεσσαλονικιών προς την Μηχανιώνα θα φέρει μια ανάπτυξη, δεν θα το έλεγα τουριστική, αλλά μια ανάπτυξη παραθεριστική αλλά και ψυχαγωγίας όπου η Μηχανιώνα είναι ένα από τα πιο όμορφα θέρετρα της περιοχής. Μετά θα πάμε στην οργάνωση των χρήσεων της γης στην περιοχή ώστε να μπορέσει ο οικισμός να δεχτεί νέους κατοίκους οι οποίοι με την διαπλάτυνση του δρόμου θα μπορούν να έχουν την μόνιμη κατοικία εδώ και να εργάζονται στην Θεσσαλονίκη.

Ποια θεωρείτε τα βασικά πλεονεκτήματα που έχει η περιοχή του δήμου Μηχανιώνας;

Σε ότι αφορά την οικονομική του ανάπτυξη είναι η θάλασσα η οποία τροφοδοτεί τόσα χρόνια (από την εγκατάσταση των Μηχανιωτών στην περιοχή αυτή) οικονομικά την Μηχανιώνα. Εμείς σαν περιοχή επειδή είμαστε κοντά σε ένα πολύ μεγάλο αστικό κέντρο, αυτό έχει και τα αρνητικά του, επειδή η Θεσσαλονίκη και κυρίως με την οργάνωση πολυκαταστημάτων έχουμε πρόβλημα σαν μικροεπαγγελματίες της Μηχανιώνας επειδή φεύγουν οι κάτοικοι και πηγαίνουν στην Θεσσαλονίκη και ψωνίζουν, στον τομέα του εμπορίου υπάρχει πρόβλημα. Η θάλασσα ως ένα βαθμό βοηθάει την οικονομική ανάπτυξη. Εκείνο που περιμένουμε τώρα είναι με την διαπλάτυνση της επαρχιακής οδού όπου θα μπορεί ο Θεσσαλονικιός ακόμα και ένα απόγευμα που θα κλείσει το μαγαζί του μια Δευτέρα, μια Τετάρτη να έρθει με την οικογένεια του, γιατί η Μηχανιώνα προσφέρεται για αναψυχή και πιστεύω ότι εκεί βρίσκεται η προοπτική περαιτέρω ανάπτυξης οικονομικής της Μηχανιώνας, εάν δηλαδή ο δήμος στρέψει την προσοχή του προς αυτή την κατεύθυνση και προσφέρει στους επισκέπτες υπηρεσίες, εξυπηρετήσεις και προπαντός λογικές τιμές (αυτό το λέω για τους επαγγελματίες) πιστεύω ότι δεν έχει να φοβηθεί τίποτε. Αρκεί να εκμεταλλευθεί αυτό το μεγαθήριο του 1 εκ. πληθυσμού που έχει η Θεσσαλονίκη οι οποίοι οι Θεσσαλονικείς έχουν την ανάγκη να βγουν λίγο προς τα έξω αρκεί η πρόσβαση τους να είναι εύκολη και να βρουν καλές εξυπηρετήσεις.

Πιστεύετε ότι η εγκατάσταση νέων κατοίκων στον δήμο Μηχανιώνας είναι πλεονέκτημα για την Μηχανιώνα; Γιατί σιγά σιγά ισχύει κάτι τέτοιο.

Σαφώς είναι πλεονέκτημα για την Μηχανιώνα αρκεί αυτό να γίνει με ένα τρόπο ισορροπο ώστε να μην μας δημιουργήσει προβλήματα π.χ. κυκλοφοριακά ή οικιστικά βέβαια αυτό ως ένα βαθμό στην επέκταση που εγκρίθηκε το 1994 έχει προβλεφθεί ένας σχετικά χαμηλός συντελεστής δόμησης το 0,6 όπου σε σχέση με τον παλαιό οικισμό που είναι 1 ο συντελεστής είναι στις περιοχές εκεί καλύτερα. Οι οικοδομές που γίνονται είναι πολύ ευάερες και ευήλιες λόγω του αρκετού ακάλυπτου χώρου που υποχρεούνται να αφήσουν λόγω του χαμηλού συντελεστή και δεν νομίζω ότι η Μηχανιώνα αν αυτή η πολιτική συνεχιστεί και εφόσον δεν μεγαλώσουν οι συντελεστές ή στις νέες επεκτάσεις που γίνονται τώρα όπως Κερασιά και Αγγελοχώρι

γίνουν με μικρό συντελεστή πιστεύω ότι η ανάπτυξη θα είναι σωστή, δεν θα υπάρξουν οικιστικά προβλήματα και θα υπάρχει μια ποιότητα ζωής αρκετά καλή.

Ποιες οι προτάσεις σας για να αντιμετωπιστούν και να λυθούν τα προβλήματα που αναφέρατε προηγουμένως και της πρόσβασης και τα οικονομικά;

Διαπλάτωση της οδού με χρηματοδότηση από το κράτος δεν είναι το έργο τέτοιου μεγέθους που να μπορεί να το αντέξει μια οικονομία ενός μικρού δήμου όπως είναι ο δήμος της Μηχανιώνας, θα πρέπει σε αυτό να βοηθήσει η πολιτεία, όπως επίσης και σε όλες τις φάσεις ανάπτυξης θα πρέπει να βοηθήσει η πολιτεία γιατί ακόμα για να κάνεις έργα σε μια παρθένα περιοχή, όχι εντελώς παρθένα γιατί έχει τις κατατιμήσεις που έγιναν μέσα στους παραθεριστικούς οικισμούς χρειάζονται αρκετά χρήματα. Βέβαια ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες που έχει ένας δήμος και με την οικονομική συμπαράσταση της πολιτείας μπορούν να γίνουν όλα αυτά τα έργα υποδομής ώστε να γίνει η ανάπτυξη, να μην κυνηγάει ο δήμος την ανάπτυξη της περιοχής, δηλαδή να μην πηγαίνουν οι κάτοικοι πρώτα να κτίζουν και μετά να τρέχει ο δήμος εκ των υστέρων να φτιάχνει τα έργα υποδομής γιατί έτσι θα δημιουργηθούν τα συχνά προβλήματα, άλλος θα κτίζει μέσα στον δρόμο, άλλος θα κτίζει σε μέρος όπου δεν βολεύουν ενώ αν ο δήμος οργανώσει πρώτα την περιοχή και μετά οι κάτοικοι πάνε και κτίσουν αυτό θα ήταν το ιδανικότερο.

Το μέλλον που διαφαίνεται για τον δήμο και ποιο είναι το αναπτυξιακό όραμα το δικό σας για την Μηχανιώνα; Δηλαδή προς τα πού πηγαίνει η Μηχανιώνα;

Το όραμα το δικό μου και μιλάω σε πρώτο πρόσωπο γιατί έχω διατελέσει δήμαρχος σε αυτόν τον τόπο 16 χρόνια είχα και έχω τα οράματα μου και εγώ και οι συνεργάτες μου και τελευταία είχαμε προσανατολιστεί, ενώ αρχικά είχαμε δώσει πολύ μεγάλο βάρος στην αλιεία και για αυτό είχαμε φτιάξει το λιμάνι για να προστατέψουμε την περιουσία των ψαράδων, των πλοιοκτητών, φέραμε την ιχθυόσκαλα εδώ ώστε να μπορούν να τα πουλάνε οι ίδιοι τα ψάρια τους ενώ πριν τα στέλνανε στην ιχθυόσκαλα στην Θεσσαλονίκη και εν απουσία τους οι έμποροι λυμαίνονταν κυριολεκτικά τον κόπο τους και εν πάση περίπτωση αφού ολοκληρώθηκε και κάναμε ότι ήταν καλύτερο δυνατόν για τους ψαράδες που ήταν η κύρια πηγή εισοδήματος για τους ψαράδες στραφήκαμε στην τουριστική (ας το πούμε έτσι με τον γενικότερο όρο)

ανάπτυξη της Μηχανιώνας. Δυστυχώς η Μηχανιώνα δεν έχει τις θάλασσες εκείνες τις Χαλκιδικής που θα μπορούσε να τραβήξει κόσμο, είναι θάλασσες οι οποίες πέρα από το ότι έχει βραχώδεις περιοχές οι λίγες αμμουδιές που υπάρχουν είναι τόσο μικρές που δεν μπορείς να τις αναπτύξεις τουριστικά. Παρόλα αυτά όμως όπως είπα και προηγούμενα και προς τα εκεί είχαμε στρέψει την ανάπτυξη της Μηχανιώνας μπορείς να εκμεταλλευθείς αυτούς τους κατοίκους της πόλης της Θεσσαλονίκης, δηλαδή να οργανώσεις τις περιοχές όπως είναι τα ψαράδικα και τα ουζερί (πάς να πιεις ένα ούζο και σου βρωμάει ψαρίλα), αυτά θα μπορούσες να τα χωρίσεις, να κρατήσεις σε εκείνη την περιοχή που έχει καθιερωθεί πια σαν μια περιοχή με τα ουζερί και τις λαϊκές ψαροταβέρνες και να μεταφέρεις τα ιχθυοπωλεία σε μια περιοχή κοντά στην ιχθυόσκαλα όπου δεν είναι απλά παρεμφερείς είναι το ίδιο λειτούργημα, είναι η ίδια λειτουργία ιχθυόσκαλα και ιχθυαγορά παράλληλα. Όπως επίσης και παρεμβάσεις στην διαμόρφωση, είχαμε κάνει μελέτη αλλά δεν μπορέσαμε να οργανώσουμε τα πράγματα μας και το πρόγραμμα μας αφού χάσαμε τις εκλογές και ο επόμενος δήμαρχος θεώρησε ότι έπρεπε να κάνει κάτι διαφορετικό από την δική μας σκέψη και το πρόγραμμα και σταμάτησε το έργο διαμόρφωσης των βράχων με αποτέλεσμα να είναι η κατάσταση έτσι όπως είναι ημιτελής και ανοργάνωτη, θα κάναμε δηλαδή τέτοιες δραστηριότητες και τέτοιες χρήσεις στον οικισμό της Μηχανιώνας όπου θα ερχόταν ευχάριστα οποιοσδήποτε επισκέπτης και φυσικά όταν έχεις επισκέπτες αυτοί όλοι αφήνουν κάποια χρήματα. Επομένως αφού δεν είχαμε τις θάλασσες για να οργανώσουμε ένα πλήρες τουριστικό πρόγραμμα είχαμε στραφεί στην αναψυχή, όπου με κάποια έργα τα οποία θα ξεκινούσαν από τον οικισμό της Κερασιάς και από ένα ιστορικό βυζαντινό μνημείο που είναι η εκκλησία των τριών Ιεραρχών και αξιοποιώντας ένα ρέμα που αποκόπτει αυτούς τους δύο οικισμούς Μηχανιώνας-Κερασιάς και διαμορφώνοντας το κατάλληλα θα κατέβαινε μέχρι την θάλασσα της Μηχανιώνας, θα την έπαιρνε παραλιακά και θα κατέληγε στο ναυπηγείο. Αυτό το είχαμε και σε σχέδια, σε μελέτες όχι μελέτες δημοπράτησης αλλά μελέτες αρχικού κόστους. Το κόστος ήταν βέβαια αρκετά μεγάλο αλλά ήδη είχαμε αρχίσει από τα βράχια, ήδη είχαμε κάνει έργα παρέμβασης μέσα στο ρέμα (εκεί που σήμερα γίνεται η λαϊκή αγορά) τα οποία δυστυχώς σταμάτησαν διότι προφανώς οι νέες διοικήσεις δεν έχουν τέτοια οράματα ή έχουν κάτι άλλο στο μυαλό τους ή θέλουν να δώσουν μια άλλη προοπτική στον οικισμό την οποία δεν μας την λεν και ξεκάθαρα. Εν πάση περιπτώσει τα δικά μας τα οράματα ήταν αυτά να αξιοποιήσουμε την ομορφιά αυτή της Μηχανιώνας αυτό το μπαλκόνι το ύψωμα της Μηχανιώνας όπου κάθεσαι και

βλέπεις σαν από μπαλκόνι τον Θερμαϊκό κόλπο ώστε να τραβήξουν προς τα εδώ επισκέπτες. Άλλη προοπτική εκτός από την θάλασσα και την «ψυχαγωγία» δεν βλέπω στην Μηχανιώνα. Η γεωργία, υπήρχαν αρκετές γεωργικές οικογένειες στην Μηχανιώνα. Έχουν μείνει ελάχιστες, τις μετράμε δηλαδή στα δάχτυλα του ενός χεριού. Άρα η γεωργία στην Μηχανιώνα δεν είναι όπως στο Αγγελοχώρι που έχουν τα θερμοκήπια κτλ και υπάρχει και μια ανάπτυξη (και καλά κάνουν οι άνθρωποι εκεί και ζουν από εκεί). Οι επαγγελματίες όπως είπα και προηγούμενα φθίνουν μέρα με την μέρα των εξαιτίας των πολυκαταστημάτων που είναι εδώ στην περιοχή αεροδρόμιο, Περαία κτλ επομένως για μένα η λύση είναι η αναψυχή και η αλιεία.

4. Συνέντευξη με τον κ. Μαυρομάτη Ιωάννη Δήμαρχος

Ποια θεωρείτε τα κυριότερα προβλήματα συνολικά του δήμου Μηχανιώνας;

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή είναι η πρόσβαση, η συγκοινωνία δηλαδή από και προς την Θεσσαλονίκη και όχι μόνο θα έλεγα, αλλά και προς την Χαλκιδική, γενικά η έλλειψη των ανάλογων οδικών αξόνων. Υπάρχει ένα οδικό δίκτυο που είναι χαραγμένο πριν το 1950 και χρειάζεται η διαπλάτυνση αυτής της οδού διότι έχει πολλαπλασιαστεί ο πληθυσμός της ανατολικής ακτής του Θερμαϊκού (Μηχανιώνα και δήμος Θερμαϊκού) και χρειάζεται ίσως και μία νέα οδός, μία άλλη πρόσβαση οδική. Ήδη προς αυτή την κατεύθυνση έχουμε εξασφαλίσει μία πίστωση για να ασφαλοστρώσουμε έναν αγροτικό δρόμο που θα συνδέει την Μηχανιώνα με την Επανομή και το Πλαγιάρι, θα δώσει δηλαδή και μία έξοδο κινδύνου για την περιοχή μας. Όμως χρειάζεται και η θαλάσσια συγκοινωνία και προς την Θεσσαλονίκη και προς την Πιερία, αυτές λοιπόν οι προσβάσεις δια θαλάσσης είτε πλέον οδικά θα δώσουν μια ιδιαίτερη ανάπτυξη στην περιοχή. Αυτά είναι και τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή, χρειάζεται οπωσδήποτε οδικούς άξονες ή θα έλεγα προσβάσεις στην Θεσσαλονίκη είτε δια θαλάσσης είτε οδικώς.

Ποια θεωρείτε τα βασικά πλεονεκτήματα που έχει η περιοχή συνολικά ο δήμος;

Τα βασικά πλεονεκτήματα της περιοχής είναι η γεωγραφική της θέση, έχει πολλά χιλιόμετρα παραλίας, είναι μία περιοχή που είναι απέναντι από τον Όλυμπο και είναι όμορφη σαν τοποθεσία και έχει ένα καταπληκτικό κλίμα, έχει μέσα στην περιοχή εγκαταστημένες τώρα διάφορες υπηρεσίες. Αλλά το πλεονέκτημα το συνολικό είναι αυτό το μπαλκόνι που έχει η Μηχανιώνα, αυτή την ομορφιά που έχει το Αγγελοχώρι, αυτό το υπερυψωμένο και φυσικά και η Κερασιά που έχει μία πάρα πολύ καλή τοποθεσία αμφιθεατρική. Πρέπει λοιπόν να εκμεταλλευτούμε την παραλιακή της ζώνη δηλαδή τον τουριστικό της χαρακτήρα, να εκμεταλλευθούμε τις ομορφιές που έχουνε είτε αρχαιολογικοί χώροι που υπάρχουν, είτε ο βιότοπος που υπάρχει δηλαδή να αναδειχτούν, και όταν μιλάω για αρχαιολογικούς χώρους είναι αρχαία Αίνεια και υπάρχουν και τα οχυρά του Αγγελοχωρίου όπου εκεί θα πρέπει να γίνουν έργα για να αναδείξουν 150 και πλέον χρόνια ιστορίας που οι περισσότεροι Θεσσαλονικείς δεν την γνωρίζουν. Ένα άλλο πλεονέκτημα της περιοχής είναι ο θρησκευτικός τουρισμός που υπάρχει λόγω της εκκλησιάς της Παναγιάς της Φανερωμένης αφού χιλιάδες πιστοί συρρέουν όλο τον χρόνο και όχι μόνο στα εννιάμερα της Παναγίας. Υπάρχει ο πρώτος αλιευτικός στόλος εδώ και η ιχθυόσκαλα και το ψάρι αυτό είναι πολύ μεγάλο όπλο στην τοπική οικονομία του δήμου μας αφού ο μεγαλύτερος αλιευτικός στόλος εδρεύει στην Μηχανιώνα, μέσης αλιείας. Και ένα άλλο πλεονέκτημα που έχει η περιοχή μας εκτός των ψαράδων, εκτός του σχετικού τουρισμού είναι ότι μπορεί σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να εγκατασταθεί το διεθνές πανεπιστήμιο εδώ αφού έχει εξαγγελθεί δια στόματος υπουργού Παιδείας. Αυτό θα εξασφαλίσει ένα μόνιμο τουρισμό στην περιοχή, θα γίνει ένας τόπος συνάντησης πολιτισμών αφού θα μπορούν νέοι άνθρωποι από όλο τον κόσμο να σπουδάζουν εδώ. Θα ξεκινήσει με τρεις σχολές, έχει επιλεχθεί και ο χώρος, ο χώρος των πρώην κατασκηνώσεων και εκεί λοιπόν θα μπορέσει η Μηχανιώνα να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο. Φανταστείτε ότι μπορεί να ξεκινήσει από 300 φοιτητές και να φτάσει μέχρι και 4000 φοιτητές στο μέλλον. Αυτά λοιπόν είναι λίγα από τα όπλα που έχει η περιοχή μας τα οποία αν αναδειχτούν σωστά θα μπορεί η Μηχανιώνα να παίξει έναν ηγεμονικό ρόλο σε όλη την ανατολική περιοχή.

Πιστεύετε πως η γειτνίαση με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης είναι πλεονέκτημα για την περιοχή;

Βέβαια είναι διότι στην Θεσσαλονίκη αναπτύσσονται τόσες δράσεις και μπορεί να έχει κάποιος μια πολύ εύκολη πρόσβαση και επειδή οι περισσότεροι εργαζόμενοι και οι περισσότερες υπηρεσίες είναι στην Θεσσαλονίκη επιλέγουν ή θα επιλέξουν την Μηχανιώνα, την Κερασιά και το Αγγελοχώρι σαν μόνιμο τόπο κατοικίας τους ή τόπος δραστηριοτήτων επαγγελματιών διότι θα έχουν μια πολύ εύκολη πρόσβαση προς την Θεσσαλονίκη. Αυτό όμως θα γίνει περισσότερο όταν γίνουν ευκολότερες οι οδικές προσβάσεις ή θαλάσσιες προσβάσεις. Γενικά οι άξονες οι συγκοινωνιακοί.

Ποιες είναι οι δικές σας προτάσεις στην κατεύθυνση επιλύσεις των προβλημάτων που αναφέρατε;

Πρώτα από όλα για τις προτάσεις για το πρόβλημα της συγκοινωνίας. Καταθέσαμε μια πρόταση από το 2004, προκαλέσαμε και ημερίδα, έγγραφα σε όλους τους φορείς και παραστάσεις υπουργεία, νομαρχίες, περιφέρειες και εξασφαλίσαμε ένα κονδύλι 1.700.000 δρχ. το οποίο το 1 εκ. έχει έρθει στα ταμεία του δήμου ή μάλλον έχει έρθει η πίστωση και μόλις ξεκινήσει το έργο θα αρχίσουν και οι χρηματοδοτήσεις. Για να γίνει η πρόσβαση από την Μηχανιώνα μέχρι το Πλαγιάρι. Αυτή λοιπόν η ασφαλτόστρωση μιας αγροτικής οδοποιίας θα μπορέσει να αποσυμφορήσει το 30% της υφιστάμενης κίνησης. Η άλλη κίνηση είναι να γίνει με το Δ' ΚΠΣ η μελέτη για τον οδικό άξονα Μηχανιώνας-Καρδιάς δηλαδή να γίνει ένας περιφερειακός δρόμος που θα μας οδηγεί στην Χαλκιδική και θα μπορεί να έρχεται οποιοδήποτε φορτηγό στην ιχθυόσκαλα γιατί καθημερινά συναλλάσσονται 1000 περίπου έμποροι ψαράδες. Στην νομαρχία έχουμε ζητήσει και αυτή την στιγμή δουλεύουμε την διαπλάτυνση του δρόμου της επαρχιακής οδού 27 τουλάχιστον 3-4 μέτρα μέχρι να γίνουν οι απαλλοτριώσεις που είναι πάρα πολύ χρονοβόρες. Καταθέσαμε εμείς και ήταν δική μας ιδέα μετά το κλείσιμο του Ρίου-Αντίρριου να έρθει κοινοπραξία του Ρίου-Αντίρριου στην Μηχανιώνα και να συνδεθεί με το Κίτος ή με την Πιερία. Αυτή η πρόταση αγκαλιάστηκε από τον δήμο Θεσσαλονίκης και προκλήθηκε και συνάντηση στην νομαρχία Πιερίας αλλά δυστυχώς μέχρι και σήμερα η νομαρχία Πιερίας που θα πρέπει να κάνει κάποια έργα στο δικό της το λιμάνι δεν έχει προχωρήσει και έτσι αυτό το θέμα μένει έτσι ακόμα ως ιδέα. Και τέλος η θαλάσσια συγκοινωνία που την

έχει αναλάβει η περιφέρεια μαζί με την Θεσσαλονίκη βρίσκεται στο στάδιο ολοκλήρωσης της μελέτης και από εκεί και πέρα της επιλογής αναδόχου που θα κάνει αυτή την θαλάσσια συγκοινωνία που πρέπει να τους συμφέρει. Στην πρόταση περιλαμβάνεται η Μηχανιώνα και το Αγγελοχώρι, αυτές είναι οι προτάσεις για να κλείσουμε το θέμα της οδικής και θαλάσσιας συγκοινωνίας. Δεν σταματάμε όμως εδώ, προσπαθούμε να δημιουργήσουμε τις υποδομές σε όλο τον δήμο και έτσι έχει ενταχθεί το αποχετευτικό δίκτυο της Μηχανιώνας περίπου 24 km, Κερασιά, Αγγελοχώρι και Μηχανιώνα οπότε να δημιουργηθεί η υποδομή και να αναβαθμιστεί γενικά το περιβάλλον στην περιοχή μας και έτσι θα μπορέσει και η θάλασσα να αποκτήσει και άλλη δυναμική και θα προσελκύσει και το ενδιαφέρον των Θεσσαλονικιών. Συγχρόνως έχουμε πετύχει να εγκαταστήσουμε εδώ αστυνομικό τμήμα, αυτό δίνει και μια ασφάλεια στους κατοίκους αλλά και μία εκτόνωση στην οικονομία γιατί αλλιώς ένας θα επενδύσει όταν θα ξέρει ότι εδώ θα υπάρχει μία ασφάλεια στην περιοχή. Σημαντικότερο ακόμη είναι το γενικό πολεοδομικό σχέδιο το οποίο τελειώνοντας θα φιλοξενήσει η Μηχανιώνα 2200 στρέμματα γης. Αναλογιστείτε τουλάχιστον άλλους 10-15 χιλιάδες κατοίκους. Αυτό έχει εξασφαλιστεί, η χρηματοδότηση του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, η τροποποίηση του, από Γ' ΚΠΣ περίπου 1,5 εκ. ευρώ και αυτό το πετύχαμε και είναι νομίζω ένα από τα μεγαλύτερα θα έλεγα επιτεύγματα της σημερινής δημοτικής αρχής οπότε πιστεύουμε ότι μέχρι του χρόνου θα είμαστε έτοιμοι και με την πράξη εφαρμογής. Οπότε θα μπορεί ο κάθε νέος κάτοικος ή όποιος πολίτης χρειάζεται να χτίσει το δικό του σπιτικό. Τέλος πρέπει να πούμε ότι έχουμε και δημιουργούμε τις υποδομές στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, στην παιδεία, με αθλητικούς χώρους, με χώρους πολιτισμών και με σχολεία, σχολεία σύγχρονα, ήδη σήμερα ετοιμάζουμε την δημοπρασία ενός νέου λυκείου προϋπολογισμού 3 εκ. ευρώ ένα σύγχρονο λύκειο που δεν υπάρχει άλλο τέτοιο στην περιοχή. Και τέλος θέλουμε να δώσουμε σε αυτή την περιοχή μία ταυτότητα ιδιαίτερη, μία ταυτότητα τουριστική και μαζί με την εγκατάσταση του διεθνούς πανεπιστημίου, η Μηχανιώνα να μην είναι μόνο τόπος συνάντησης των πολιτισμών αλλά και τόπος της ανάδειξης των αρχών της ευρωπαϊκής ένωσης.

Πως διαφαίνεται το μέλλον για το δήμο και ποιο είναι το αναπτυξιακό όραμα που έχετε εσείς για τον δήμο Μηχανιώνας;

Το μέλλον του δήμου γενικά είναι δύσκολο από την οικονομική πλευρά διότι όλοι οι δήμοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα γιατί έρχονται πάρα πολλές αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση χωρίς να συνοδεύονται από τους ανάλογους πόρους. Γίνεται λοιπόν μία προσπάθεια εξεύρεσης πόρων και φαντάζομαι ότι και με τις μητροπολιτικές λειτουργίες που θα εφαρμόσει η κυβέρνηση και μιλάω για κάθε κυβέρνηση οποιουδήποτε κόμματος γιατί αυτό το έχουν αγκαλιάσει όλα τα κόμματα και του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ θα μπορέσουν μεγάλα κομμάτια, μεγάλες αρμοδιότητες που σηκώνουν οικονομικό βάρος να τις αναλάβει η μητροπολιτική λειτουργία, δηλαδή ένα κομμάτι ενός δήμου σαν την Μηχανιώνα δεν μπορεί να αναλάβει το περιβάλλον της περιοχής που κοστίζει πάρα πολλά εκατομμύρια. Για τον δήμο Μηχανιώνας το όραμα μου είναι να είναι ένας χώρος όπου θα υπάρχει μια οικιστική ανάπτυξη τέτοια που ο κάθε κάτοικος, ο νέος κάτοικος, ο παλιός κάτοικος, ο πολίτης της περιοχής του δήμου αυτού θα μπορεί να ξεκουράζεται και να απολαμβάνει το περιβάλλον, να δοθούν πολλοί χώροι αθλητισμού, πολιτισμού και πρασίνου, να υπάρχει λοιπόν μία παραλιακή ζώνη μεγάλη γιατί μόλις που αναλάβαμε πριν 3 χρόνια σχεδόν σε κανένα κομμάτι του δήμου δεν υπήρχε άνθρωπος που να κολυμπά, ήταν πολύ λίγοι. Προσπαθούμε λοιπόν να αναπτύξουμε χώρους όπου θα προσελκύσουμε και το ενδιαφέρον στο καλοκαίρι των τουριστών, να αναπτύξουμε λοιπόν όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής μας και να δώσουμε την ταυτότητα που της αξίζει της Μηχανιώνας γιατί τα μαγαζιά που έχει, την εστίαση που έχει η Μηχανιώνα δεν την έχει καμία άλλη περιοχή, αυτό που προσπαθούμε στρέφεται προς αυτή την κατεύθυνση. Να αναβαθμίσουμε το παραλιακό κομμάτι, που είναι και ο καθρέπτης του δήμου, αυτόν που τον επισκέπτονται όλοι δηλαδή από τα λιμάνια μας μέχρι κάτω στην μύτη του Αγγελοχωρίου. Θεωρώ ότι σε συνεργασία με κάποια υπουργεία θέλουμε να φέρουμε λειτουργίες και να εκμεταλλευτούμε όλους τους πόρους της ακίνητης περιουσίας του δήμου, να γίνουν οι ανάλογες επενδύσεις είτε από ιδιώτες είτε από το δημόσιο ώστε αν γίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα οι επενδύσεις αυτές η περιοχή μας θα πάρει την ανάλογη ανοδική πορεία. Και το λέω αυτό χωρίς να γίνομαι σαφής ότι ήδη για το Δ΄ ΚΠΣ έχουμε συναντήσεις ιδιαίτερα με το υπουργείο πολιτισμού όπου σε κομμάτια του δήμου θα γίνουν κάποιες επενδύσεις όπου θα κάνουν το κλικ της ανόδου για την περιοχή. και να φανταστείτε ότι σε αυτό

το κομμάτι που επέλεξε η υπουργός παιδείας και ο πρωθυπουργός για να γίνει το διεθνές πανεπιστήμιο δεν άνηκε στον δήμο Μηχανιώνας. Έγινε πολύ μεγάλος αγώνας το 2003 για να καταλήξουμε τον Μάρτιο του 2004 να το πάρουμε γιατί ήταν στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό με απόφαση υπουργικού συμβουλίου από το 1950. τέτοιους χώρους λοιπόν προσπαθούμε να τους εκμεταλλευθούμε όλους ώστε να μπορέσουμε να κατεβάσουμε και να εγκαταστήσουμε λειτουργίες είτε από την Αθήνα εδώ είτε από υπουργεία στην Θεσσαλονίκη και προς αυτή την κατεύθυνση βαδίζουμε.

5. Συνέντευξη με τον κ. Κούτουκα Κωνσταντίνο

πρώην Δήμαρχο και νυν Δημοτικό Σύμβουλο

Ποια θεωρείται τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή;

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που απασχολούσε και απασχολεί τον δήμο μας είναι ο περιφερειακός δρόμος Θεσσαλονίκης-Μηχανιώνας, δεν μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη αν δεν κάνουμε έναν δρόμο του 2006 γιατί τώρα έχουμε έναν δρόμο του 1950. Αναπτύχθηκε ο δήμος, προχώρησε, αλλά οι υποδομές για να φτάσεις να μετακινηθείς παραμένουν του 1950 για κάρα δηλαδή. Έγινε μια προσπάθεια από την δημοτική αρχή για να φτιαχτεί ένας δρόμος, η άποψη μου είναι ότι δεν θα βοηθήσει, μιλάμε για μια ασφαλτόστρωση ενός αγροτικού δρόμου στην ουσία δεν μιλάμε για έναν δρόμο που θέλουμε εμείς του 2005 αλλά για έναν δρόμο του παρελθόντος, δεν θα έχει καταρχάς τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά αυτοκινητοδρόμου, θα είναι ένας ασφαλτοτάπητας σε έναν χωματόδρομο. Για αυτό νομίζω ότι δεν βρίσκει ανταπόκριση το όνειρο και όλα αυτά που διεκδικούσαμε τόσα χρόνια., ένα βασικό λοιπόν είναι ο δρόμος. Από εκεί και πέρα υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις σε υποδομές. Το αποχετευτικό δίκτυο, ο βιολογικός καθαρισμός, έχει πάρει τον δρόμο του, σχεδόν τελειώνει τώρα για ολόκληρο τον δήμο, και για την Κερασιά και για το Αγγελοχώρι και για την Μηχανιώνα. Μένουν να ασφαλτοστρωθούν δρόμοι που είναι χωματόδρομοι ενώ είναι στο σχέδιο πόλης από το 1990 άρα μιλάμε για 16 χρόνια χωματόδρομων εντός σχεδίου πόλης, απαιτούνται κάποια κεφάλαια εκεί πέρα. Σίγουρα θα πρέπει να προχωρήσει η επέκταση του σχεδίου πόλεως, αυτή που ήδη βρίσκεται σε κατάσταση μελετών, και να ολοκληρωθεί γρήγορα ώστε να μπορούμε να έχουμε και άλλους νέους κατοίκους στον δήμο μας. Τα λιμάνια θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν, μιλάω περισσότερο για το λιμάνι της Μηχανιώνας, γιατί το άλλο

είναι ένα αλιευτικό καταφύγιο στο Αγγελολώρι, γιατί δεν έχει γίνει τα τελευταία χρόνια τίποτα προς αυτή την κατεύθυνση. Απαιτούνται δηλαδή μεγάλα κεφάλαια προς αυτή την κατεύθυνση για να μπορέσει να φιλοξενήσει όχι μόνο αλιευτικά αλλά και τουριστικά σκάφη. Για παράδειγμα το λιμάνι της Μηχανιώνας είναι ένα πολύ μεγάλο λιμάνι, έχει μια τεράστια λεκάνη (λιμενολεκάνη) η οποία μένει ανενεργή και δεν μπορεί να βοηθήσει κανέναν γιατί δεν έχει κάθετους άξονες όπως π.χ. πλωτές εξέδρες για να μπορούν να λιμενίζονται τα σκάφη είτε να αναψυχής είτε τα αλιευτικά. Πρέπει σίγουρα να γίνουν κάποιες υποδομές στο Αγγελολώρι γιατί έχει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης. Η παραλία του, τα βράχια του καθώς και ο αρχαιολογικός χώρος (αυτός που είναι περιφραγμένος στο πολεμικό ναυτικό). Για να αναπτύξουμε τον δήμο Μηχανιώνας θα πρέπει να το δούμε και προς αυτή την κατεύθυνση. Θέλω ακόμα να σημειώσω ότι έγινε μια προσπάθεια και χαρακτηρίστηκε ένας χώρος ως χώρος επαγγελματικών χρήσεων, ΒΙ.Ο.ΠΑ. θα το πούμε εν συντομία, ο οποίος με απόφαση της δημοτικής αρχής έχει σταματήσει, έχει σταματήσει στην ουσία η πολεοδόμηση που θα έπρεπε να γίνει κατά προτεραιότητα για να μπορέσουν να χωριστούν οι δρόμοι, να τεμαχιστούν και να γίνουν τα έργα υποδομής και υπάρχει μια άναρχη δόμηση εκεί πέρα με τις διαδικασίες του εκτός σχεδίου πόλης. Αυτό είναι απαράδεκτο γιατί κατ' αρχήν υποθηκεύει το μέλλον όλου του δήμου γιατί θα έχουμε πάλι το φαινόμενο της άναρχης δόμησης μέσα σε αυτό το χαρακτηρισμένο τμήμα που κατά την άποψη μου θα έπρεπε κατά προτεραιότητα να πολεοδομηθεί προκειμένου μπορέσουν οι βιοτεχνίες να φτιαχτούν σε συγκεκριμένα σημεία. Υπάρχει μια μελέτη αυτή την στιγμή για τις ζώνες οικιστικού ελέγχου. Εγώ διαφωνώ με αυτή την διαδικασία όχι όσον αναφορά το γεγονός ότι χρειάζεται να μελετηθεί και το αγρόκτημα γιατί όταν μιλάμε για ζώνες οικιστικού ελέγχου μιλάμε για τις εκτός σχεδίου πόλης περιοχές, δηλαδή ότι είναι εκτός σχεδίου, μιλάμε για αυτή την μελέτη, για τα αγροτεμάχια, η οποία μελέτη θα καταλήξει σε κάποιους θύλακες για την τοποθέτηση βιοτεχνιών, βιομηχανιών κτλ. Κατά την άποψη μου είναι απαράδεκτο να γίνει αυτό. Υπάρχει συγκεκριμένος χαρακτηρισμένος χώρος και δεν μπορεί σε όλο το αγρόκτημα και οπουδήποτε να φτιάχνουμε νέες βιοτεχνικές ή βιομηχανικές μονάδες. Σε γενικές γραμμές εκεί νομίζω ότι θα πρέπει να κινηθούν τα πράγματα.

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα βασικότερα πλεονεκτήματα που έχει ο δήμος Μηχανιώνας συνολικά και στα τρία δημοτικά διαμερίσματα;

Το σπουδαιότερο πλεονέκτημα του που νομίζω ότι δυστυχώς το έχει χάσει αυτή την στιγμή ήταν ότι επί 30 χρόνια ήταν το κεφαλοχώρι της περιοχής. Δυστυχώς λόγω του ότι δεν υπήρχε νέος δρόμος, νέα πρόσβαση μείναμε πίσω, μείναμε στάσιμοι και τώρα ξεπεραστήκαμε σαν δήμος από τις εξελίξεις. Τα βασικά πλεονεκτήματα του δήμου Μηχανιώνας είναι το άριστο σημείο τοποθεσίας, είμαστε σε έναν βράχο, σε ένα ύψωμα όπου ακριβώς από κάτω είναι η θάλασσα, είναι το λιμάνι, το ίδιο συμβαίνει και με το Αγγελοχώρι. Είναι μια προνομιούχα περιοχή από άποψη θέσης, αυτή την προνομιούχα περιοχή θα πρέπει να την αναδείξουμε στο υψηλότερο σημείο για να προσελκύσουμε αν όχι εξωτερικό τουρισμό, εσωτερικό τουρισμό πράγμα που μπορούμε να το καταφέρουμε.

Ποιες είναι οι δικές σας προτάσεις για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που αναφέρατε προηγουμένως;

Οι προτάσεις είναι κάπως νεφελώδεις, όλα αυτά που είπα χρειάζονται πέρα από την διεκδίκηση και τεράστιους οικονομικούς πόρους, θα πρέπει η πολιτεία να θέσει προτεραιότητες, να σκεφτεί ότι ο δήμος μας είναι ένας ραγδαία αναπτυσσόμενος δήμος και δεν μπορεί παρά να πρέπει να τον χρηματοδοτήσει. Δυστυχώς όλα γίνονται με χρήματα, δεν μπορεί να γίνει τίποτα χωρίς χρήματα και ο δήμος με τα δικά του οικονομικά δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ανταπεξέλθει ούτε στο 1% αυτών που σας είπα, δηλαδή τα οικονομικά του δήμου είναι για να πληρώνονται στην ουσία οι μισθοί και οι συντάξεις, με πλήρη επίγνωση αυτού που λέω, θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν από την πολιτεία έργα που θα κάνουν τομές στον δήμο, δηλαδή όλη ιστορία είναι να κοιτάξουμε να χρηματοδοτήσουμε τα έργα αυτά από πόρους της πολιτείας και της ευρωπαϊκής ένωσης.

Πώς διαφαίνεται το μέλλον του δήμου και ποιο το δικό σας αναπτυξιακό όραμα; Δηλαδή προς τα πού πηγαίνει η Μηχανιώνα;

Σίγουρα το μέλλον του δήμου είναι ευοίωνο, σας είπα ότι και οι κάτοικοι και ο τόπος είναι προνομιούχοι. Νομίζω ότι πολλά μπορούν να γίνουν ακόμη προς την

κατεύθυνση της αξιοποίησης του τόπου μας. Σίγουρα θα ήθελα να δω στο μέλλον έναν δήμο δομημένο σωστά, όχι άναρχα. Προβλήματα του παρελθόντος με την άναρχη δόμηση να πάψουν να υφίστανται. Θα έπρεπε εδώ και πολλά χρόνια να έχουμε μια σωστή δόμηση, μας ταλάνισαν για αρκετές δεκαετίες (τουλάχιστον δύο νομίζω) η αυθαίρετη δόμηση που κατέστρεψε κάποιες περιοχές και έφτιαξε κάποιους οικισμούς (μέσα στην Μηχανιώνα) πολύ φιλόξενους μεν αλλά πολύ δύσκολα προσιτούς στα απορριμματοφόρα του δήμου, στα ασθενοφόρα, στα πυροσβεστικά οχήματα κτλ. Έχουμε φτιάξει κάποιους μικρούς οικισμούς οι οποίοι όμορφοι μεν είναι αλλά είναι πάρα πολύ δύσκολοι λειτουργικοί, θα πρέπει λοιπόν να μην συνεχίσει αυτό το θέαμα, να γίνονται όλα με τάξη και με πρόγραμμα οικιστικό. Αν στα επόμενα χρόνια αποδοθούν αυτά που είπα, γίνουν αυτά τα αναπτυξιακά έργα με προτεραιότητα πάντα στον δρόμο, δεν μπορεί να μετακινείται από Μηχανιώνα-Θεσσαλονίκη σε μία ώρα (να κάνεις ολόκληρο ταξίδι δηλαδή) όταν άλλοι κάνουν 200 ή και 100 km σε αυτό το χρονικό περιθώριο και εμείς να μην μπορούμε να μετακινηθούμε στα 25 km και να κάνουμε μία ώρα. Δεν μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη αν δεν θέσουμε σαν προτεραιότητα τον δρόμο Μηχανιώνας-Θεσσαλονίκης.

Ποια πιστεύεται ότι θα πρέπει να κατευθυνθεί ο δήμος; Θα πρέπει να δώσει βάρος στην αλιεία που είναι ήδη ανεπτυγμένη, να προσανατολιστεί σε τουριστική/ παραθεριστική περιοχή;

Ήδη έχουμε ένα σημαντικό αλιευτικό λιμάνι. Αυτό θα πρέπει να το εκσυγχρονίσουμε για να διατηρήσουμε τα κεκτημένα που έχει αυτή την στιγμή ο τόπος μας, δηλαδή δεν μπορούμε να αφήσουμε το λιμάνι του 1975 να τρέχει με αυτές τις καταστάσεις. Πρέπει σίγουρα να εκσυγχρονιστεί για να διατηρήσουμε αυτά που έχουμε. Θα πρέπει ταυτόχρονα να κοιτάζουμε και τον τομέα του τουρισμού, άρα να φτιάξουμε και κάποιες μονάδες αλλά αφότου γίνει ο δρόμος γιατί δεν μπορεί να έρθουν ούτε τουρίστες ούτε τίποτα αν δεν φτιαχτεί οπωσδήποτε αυτό το σημαντικό έργο υποδομής. Από εκεί και πέρα ο τομέας της βιοτεχνίας έχει μέλλον στην Μηχανιώνα. Έχουμε αρκετές βιοτεχνικές μονάδες για αυτό χαρακτηρίσαμε τον χώρο των επαγγελματικών χρήσεων που έπρεπε να προσεχθεί και να λειτουργήσει, δηλαδή μπορούμε ταυτόχρονα να έχουμε τα μάτια μας ανοιχτά προς την κατεύθυνση και του τουρισμού και της αλιείας και της βιοτεχνίας.

6. Συνέντευξη με τον κ. Τσουλτζή
Πρόεδρος Π.Ε.Μ.Π.Α.**Ποιος ο λόγος που εδρεύει στην Μηχανιώνα η πανελλήνια ένωση; Για ποιους λόγους επιλέχθηκε αυτή η περιοχή;**

Ο ιδιωτικός πυρήνας των μελών στην πλειοψηφία τους ήταν από την περιοχή της Μηχανιώνα. Επιπλέον ένας δεύτερος λόγος ήταν η παρουσία μιας περιρρέουσας δυσπιστίας στην τάξη μας σε ότι αφορά την λειτουργία της ένωσης κατά το παρελθόν στον Πειραιά και θεωρήσαμε σκόπιμο να είναι αποδεσμευμένο από την έννοια του Πειραιά. Το σημαντικότερο πάντως ήταν ότι η πλειοψηφία των μελών ήταν από την περιοχή της βορείου Ελλάδος και θεωρήθηκε η Μηχανιώνα κάτι το ενδιάμεσο σε σχέση με την Ελλάδα, δηλαδή σε σχέση με την Αλεξανδρούπολη ή την Κρήτη θεωρήθηκε το πλέον κατάλληλο μέρος. Επιπλέον η ύπαρξη και η λειτουργία του συνεταιρισμού με τις εγκαταστάσεις του, με τα κτίρια του τα ιδιόκτητα και αυτά τα οποία παραχωρήθηκαν αφιλοκεδώς για την λειτουργία της ένωσης συντέλεσαν ώστε να επιλεγεί η Μηχανιώνα ως έδρα.

Πόσα περίπου αλιευτικά πλοία έχει ο Δήμος Μηχανιώνας;

Περίπου 60 μηχανότρατες και άλλα 10 γρι-γρι.

Πόσοι περίπου ασχολούνται συνολικά με την αλιεία;

Αν υπολογίσουμε την μηχανότρατα με περίπου 6 άτομα άρα είναι περίπου 360 περίπου οικογένειες μηχανότρατας και τα γρι-γρι μέσο όρο άλλα 15 άτομα το καθένα άρα άλλα 150 άτομα.

Πως κρίνεται τα τελευταία χρόνια την πορεία της αλιείας;

Τα τελευταία χρόνια η πορεία της αλιείας, τα αντικρούουμε πάνω σε δύο επίπεδα. Το ένα επίπεδο έχει να κάνει με την παραγωγή και το άλλο με το μέλλον, με τα τεχνικά μέτρα και με όλη την διαδικασία την εξωπαραγωγική. Όσον αφορά την παραγωγή είμαστε σε ικανοποιητικά επίπεδα, βλέπουμε και πολλά είδη ψαριών τα οποία κατά το

παρελθόν είχαν παρουσιάσει κάποια κάμψη να ανακάμπτουν από θέμα παραγωγής και μάλιστα με προκλητικά αυξητικούς ρυθμούς το οποίο δηλώνει ότι το σύστημα με το οποίο δουλεύει η μηχανότρατα στην Ελλάδα είναι άκρως αποδοτικό, δηλαδή τετράμηνη παύση του καλοκαιριού κτλ. Όσον αφορά όμως το επίπεδο που αφορά τα τεχνικά μέτρα εδώ πάμε πολύ άσχημα, η πορεία είναι πολύ αρνητική γιατί δυστυχώς και σε ελληνικό επίπεδο εξακολουθεί να ισχύει το ότι κάνει κουμάντο η δύναμη της ψήφου και μια κακιά κατά το παρελθόν επικρατούσα νοοτροπία να υποστηρίζουμε τα συμφέροντα των πολλών σε βάρος όμως σε τελική ανάλυση της ελληνικής αλιείας και του ιχθυαποθέματος. Και σε ευρωπαϊκό επίπεδο όμως τελευταία διαφαίνεται μια απόπειρα προς το παρόν να πληγεί η μέση αλιεία να πληγεί δηλαδή η δυναμική παραγωγική δύναμη της αλιείας και οι υπόνοιες μας είναι ότι κάτι κρύβεται χωρίς να έχουμε φυσικά αποδείξεις, οι ενδείξεις δείχνουν ότι όλα αυτά γίνονται για να ενισχυθεί έμμεσα και όχι τελείως νόμιμα η ιχθυοκαλλιέργεια. Πλέον έχει αρχίσει και φαίνεται ξεκάθαρα γιατί με τα τεχνικά μέτρα τα οποία δεν στοχεύουν στην ουσία στην αναβάθμιση του ιχθυαποθέματος αλλά στον περιορισμό της παραγωγής της μέσης αλιείας που σημαίνει ότι μια σημαντική ποσότητα προσφερόμενου ιχθυαποθέματος θα αφαιρεθεί από τις ιχθυόσκαλες από την κατανάλωση η οποία θα κληθεί να αναπληρωθεί από κάποιον άλλον παραγωγικό φορέα. Άλλος παραγωγικός φορέας δεν φαίνεται στον ορίζοντα εκτός από τις ιχθυοκαλλιέργειες, οπότε συνειρμικά και με όλη την ελευθερία της σκέψης που μπορούμε να έχουμε υποψιαζόμαστε ότι η στρατηγική τείνει προς τα εκεί και αυτό φυσικά χρίζει και πολύς ανάλυσης και πολύς έρευνας. Γιατί από την ώρα που σε τεχνικά μέτρα υπεισέρχονται σαν background της όλης υπόθεσης οικονομικές απολαβές, οικονομικές ενισχύσεις ή οικονομικά κέρδη εν πάση περιπτώσει κάποιου άλλου φορέα του οποίου οι ιδιοκτήτες δεν είναι και τόσο ξεκάθαροι να το τονίσουμε και αυτό, άρα θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί τουλάχιστον να μην υπάρχει έστω και υποψία. Για παράδειγμα σε ελληνικό επίπεδο είδατε τι ντόρος έγινε για τον βασικό μέτοχο τι ντόρος έγινε, ότι πρέπει να είναι διαφανείς, ότι αυτοί που αποφασίζουν δεν θα έχουν εμπλοκή με αυτούς τους οποίους πράττουν κτλ. Στο θέμα της αλιείας υπάρχει διαφάνεια οι λίγες μετοχές των ιχθυοκαλλιεργειών σε ποια χέρια βρίσκονται; Υπάρχει διαφάνεια ότι αυτοί που αποφασίζουν τεχνικά μέτρα κατά της μέσης αλιείας δεν είναι ή δεν έχουν οικονομικές απολαβές από τις ιχθυοκαλλιέργειες; Αν δεν υπάρχει ξεκάθαρο αυτό το πράγμα είναι διερευνητέο Αν δεν υπάρχει θα πάψουμε να έχουμε υποψίες.

Πέρα από αυτό που αναφέρατε ως πρόβλημα ποια άλλα θεωρείτε βασικά προβλήματα του κλάδου της αλιείας;

Ο κλάδος της αλιείας αυτήν την στιγμή στην Ελλάδα βρίσκεται σε ένα σημείο κατά το οποίο υπάρχει ένας κλάδος που λέγεται μέση αλιεία που προσφέρει από θέμα προστασίας τα μέγιστα, «απολαμβάνει» μια δυσμενή πολιτική συμπεριφορά από την πολιτεία, τελείως αναντίστοιχη από την προσφερόμενη προστασία και από την άλλη μεριά έχουμε μια άλλη παραγωγική τάξη η οποία λέγεται παράκτια αλιεία η οποία δεν συμβάλει καθόλου στην προστασία του ιχθυοποθέματος και απολαμβάνει όλου του είδους τις απαλλαγές, τις διευκολύνσεις κτλ. Αυτό εξάλλου είναι αποτέλεσμα σε περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείτε κατά αποκλειστικότητα η παράκτια αλιεία να έχουμε δραματική μείωση του ιχθυοποθέματος και αντί να κάτσουν να σκεφτούν τι ακριβώς συμβαίνει και γιατί παρουσιάζεται πρόβλημα στα ιχθυοποθέματα των αποκλειστικών εκμεταλλευόμενων παράκτιας αλιείας περιοχών προσπαθούν να επεκτείνουν τις απαγορεύσεις και σε περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο η μέση αλιεία που δεν υπάρχει όμως μείωση του ιχθυοποθέματος, δηλαδή αναγνωρίζουν ή εθελουτυφλούν στο να αναγνωρίσουνε μια μείωση σε συγκεκριμένες περιοχές του ιχθυοποθέματος που προσπαθούν να δώσουν λύσεις μεσοβέζικες δηλαδή να βοηθήσουν τον κλάδο της παράκτιας αλιείας η οποία έχει κατασπαταλήσει τα ιχθυοποθέματα των αποκλειστικών εκμεταλλευόμενων περιοχών και προσπαθούν τώρα να τους δώσουν περιοχές που ανήκουν στην μέση αλιεία παραδοσιακά ώστε να καταστρέψουν και αυτές τις περιοχές. Αυτό είναι το κακό και αυτό είναι η λάθος πορεία. Αυτή στιγματίζουμε, σε αυτή διαμαρτυρόμαστε αλλά προς το παρόν φωνή βουόντος εν τη ερήμου.

Ποια θεωρείται τα βασικότερα προβλήματα του δήμου Μηχανιώνας;

Είναι γενικά αποδεκτό ότι υστερεί τα μέγιστα σε ότι αφορά τον οδικό άξονα ο οποίος λείπει ο οποίος θα εξασφάλιζε την εύρυθμη λειτουργία της ιχθυόσκαλας. Πρέπει να ξέρετε ότι η ιχθυόσκαλα παρά τις κατηγορίες, παρά τις δυσμενείς οδικές συνθήκες που επικρατούνε έχει σε σχέση με την ιχθυόσκαλα που λειτουργούσε πριν το 1995 στην Θεσσαλονίκη έχει πενταπλασιάζει τον τζίρο, τουλάχιστον πενταπλασιάσει για να μην πω παραπάνω. Που σημαίνει ότι αν υπήρχε όσο όφειλε να υπάρχει το κατάλληλο οδικό δίκτυο, θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη η απόδοση της ιχθυόσκαλας, το

οποίο σημαίνει ότι αφού έχουμε τόσο πολλαπλασιασμό της κατανάλωσης του τζίρου της ιχθυόσκαλας, η μεταφορά της σε ένα παραγωγικό και αλιευτικό κέντρο ήταν θετική επιλογή. Τα άλλα τεχνικά μέτρα τα οποία θέλουν να παρουσιάζουν και να διογκώνουν και να παρουσιάζουν σαν αρνητικά, δηλαδή ο δρόμος κατά κύριο λόγο είναι για να δικαιολογήσουν να αδικαιολόγητα, ας κάνουν ένα δρόμο για να πάει 10 φορές ο τζίρος πάνω.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ⁽¹⁾

(1) Οι φωτογραφίες του παραρτήματος είναι από το προσωπικό αρχείο

Φωτογραφία 1: Άποψη του οικισμού της Νέας Κερασιάς

Φωτογραφία 2: Πανοραμική άποψη του οικισμού της Νέας Κερασιάς

Φωτογραφία 3: Η κεντρική πλατεία της Νέας Κερασιάς

Φωτογραφία 4: Η επαρχιακή οδός Θεσσαλονίκης – Μηχανιώνας στο σημείο που διέρχεται μέσα από τον οικισμό της Νέας Κερασιάς

Φωτογραφία 5: Η επαρχιακή οδός Θεσσαλονίκης – Μηχανιώνας στο σημείο μεταξύ Νέας Κερασιάς και Νέας Μηχανιώνας

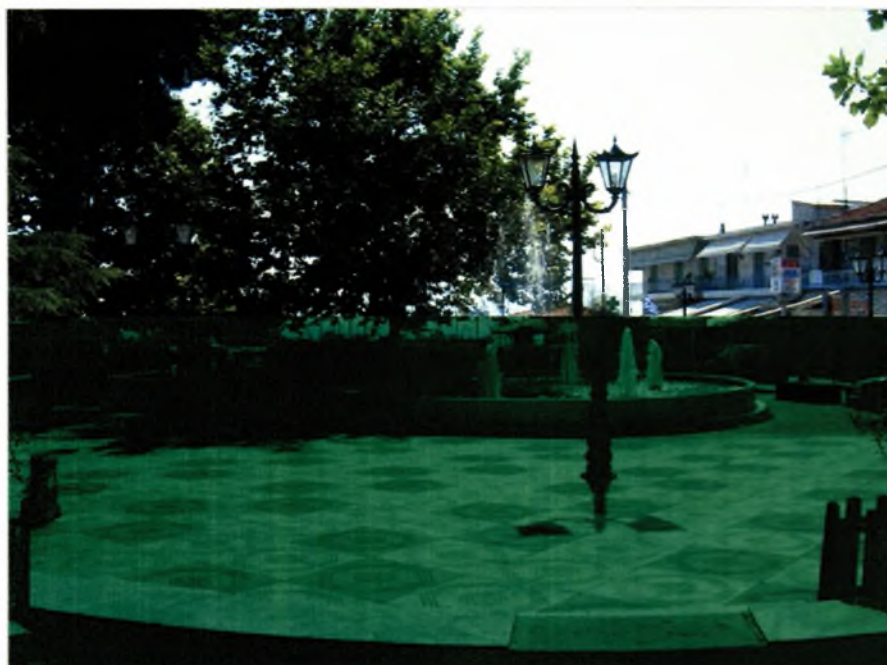
Φωτογραφία 6: Το κτίριο του δημαρχείου στη Νέα Μηχανιώνα

Φωτογραφία 7: Το κτίριο της Καβαλάκειου Πολιτιστικής Στέγης

Φωτογραφία 8: Ο ιερός Ναός της Παναγίας της Φανερωμένης

Φωτογραφία 9: Η κεντρική πλατεία της Νέας Μηχανιώνας

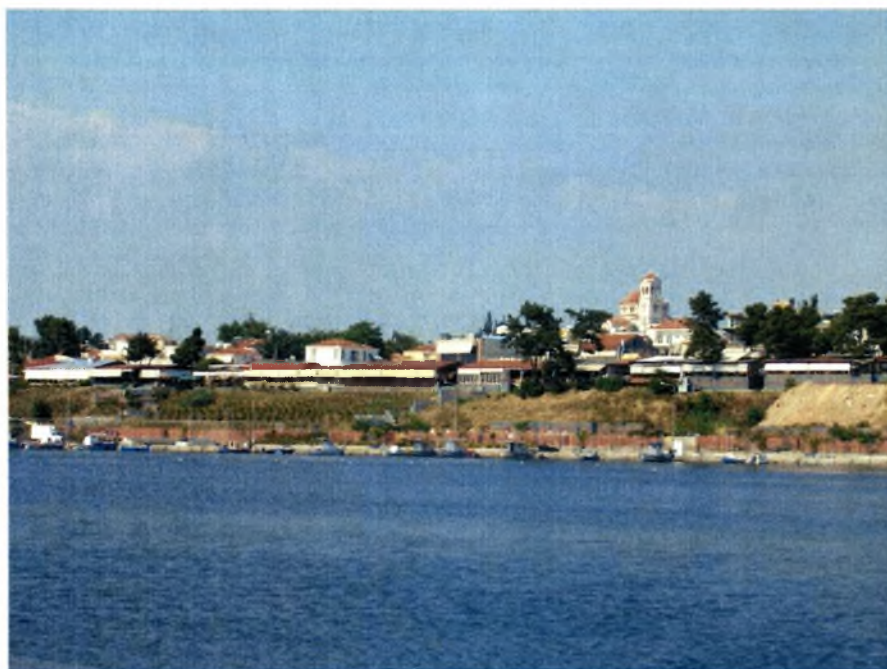
Φωτογραφία 10: Το αλιευτικό λιμάνι της Νέας Μηχανιώνας

Φωτογραφία 11: Η περιοχή των βράχων στη Νέα Μηχανιώνα

Φωτογραφία 12: Άποψη της Νέας Μηχανιώνας από την παραλία

Φωτογραφία 13: Η Νέα Μηχανιώνα από την θάλασσα

Φωτογραφία 14: Ο φάρος της Νέας Μηχανιώνας

Φωτογραφία 15: Το αλιευτικό λιμάνι της Νέας Μηχανιώνας

Φωτογραφία 16: Η Ιχθυόσκαλα Θεσσαλονίκης

Φωτογραφία 17: Η παραλία της Νέας Μηχανιώνας

Φωτογραφία 18: Το ανοικτό θεατράκι στη Νέα Μηχανιώνα

Φωτογραφία 19: Η οδός Πολυτεχνείο, κεντρικός δρόμος της Νέας Μηχανιώνας που συγκεντρώνει τις δραστηριότητες αναψυχής

Φωτογραφία 20: Η οδός Δημοκρατίας, κεντρικός εμπορικός δρόμος της Νέας Μηχανιώνας

Φωτογραφία 21: Συγκέντρωση βιοτεχνιών στη θέση του προτεινόμενου ΒΙΟ.ΠΑ.

Φωτογραφία 22: Πανοραμική άποψη της περιοχής του Δήμου Μηχανιώνας

Φωτογραφία 23: Οι εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού

Φωτογραφία 24: Ο υγροβιότοπος του Αγγελοχωρίου

Φωτογραφία 25: Θερμοκηπιακές καλλιέργειες στο Αγγελοχώρι

Φωτογραφία 26: Τα οχυρά στο Αγγελοχώρι

Φωτογραφία 27: Ο φάρος στο Αγγελοχώρι

Φωτογραφία 28: Η κεντρική πλατεία του Αγγελοχωρίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085671

